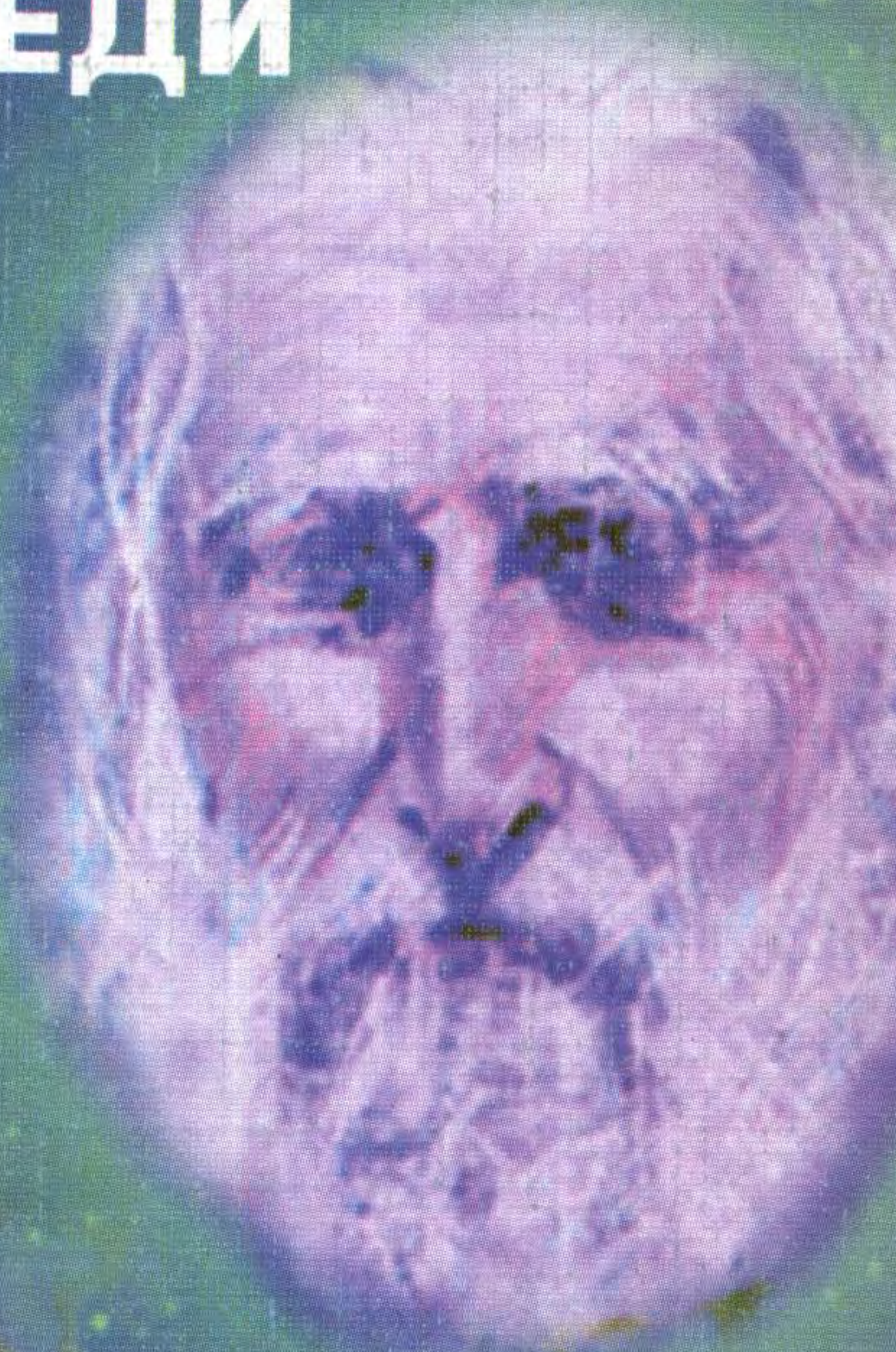

№ 6 НО
НЕДЕЛНИ БЕСЕДИ
ШЕСТА СЕРИЯ

ТОМ ВТОРИ

УЧИТЕЛЯТ
ПЕТЪР ДЪНОВ

ДВАТА
ПРИРОДНИ
МЕТОДА

УЧИТЕЛЯТ ПЕТЪР ДЪНОВ

ДВАТА ПРИРОДНИ МЕТОДА

БЕСЪДИ ШЕСТА СЕРИЯ.

ТОМ ВТОРИ

1. Скръбъ и радостъ.
2. Нашитъ длъжности.
3. Едно ти не достига.
4. Оздравѣха.
5. Допрънниятъ вжгленъ.
6. Колко пжти да прощаваме?
7. Плодоветъ на Духа.
8. Искашъ ли да оздравѣешъ?
9. Царството Божие се благовѣствува.
10. Що е това?
11. Родени изново.
12. Господи, да прогледамъ!

СОФИЯ 1998

УЧИТЕЛЯТ ПЕТЪР ДЪНОВ

ДВАТА ПРИРОДНИ МЕТОДА

НЕДЕЛНИ БЕСЕДИ - ШЕСТА СЕРИЯ 1923-24

ТОМ ВТОРИ

ВТОРО, ФОТОТИПНО ИЗДАНИЕ

© ИК „СОНИТА - 5“, СОФИЯ, 1998

ISBN 954-8646-28-5(т.2)

Скръбъ и радостъ.

„Скръбъта ви ще се промѣни на радостъ“.

Съврѣменната култура ние я опрѣдѣляме „култура на скръбъта“. И това е красивата ѝ страна. Отвнѣ виждаме тия прѣкрасни здания, желѣзници, кжщи, столове, всѣкакви удобства, ядене, пиене, всичко туй, но при всичко това тя е култура на скръбъта. Ще кажете: какъ може да бжде култура на скръбъта? Нима онази птичка, която е затворена въ онзи златенъ кафезъ, въ туй ограничено положение, мислите, че е щастлива въ този кафезъ? Тя си има храничка и водичка, но нѣма никаква свобода. Има размѣръ на движение само половинъ метъръ, седи тя и си пѣе. Казватъ: колко хубаво пѣе! Да, но тази пѣсенъ е пѣсенъ на велика тжга! Нима мислите, че онази мишка, която се е хванала въ онзи капанъ вжтрѣ, въ който си има пастармица и обикаля около нея, та е щастлива? Казвате: пастармица си има! Да, но този капанъ е капанъ на скръбъта! И азъ виждамъ онѣзи хора въ хубавитѣ кжщи и си казвамъ: това сж кафези на затворени птички, пѣятъ тамъ вжтрѣ. Гледашъ, нѣкоя сестра си покаже главата изъ прозореца, погледне като нѣкоя мишка и послѣ пакъ клюхне и си каже: „Ще се живѣе тукъ, нѣма накждѣ!“ Интересно е, че всички писатели, поети, философи искатъ да ни убѣдятъ, че по-хубаво нѣщо отъ този кафезъ нѣма. И музиканти, всички ще ни пѣятъ, ще ни казватъ, че да имаме кжщица, кафезъ, нѣма по-хубаво нѣщо отъ това! Какво показва това? — Че въ външния свѣтъ има студъ. И днесъ не само хората, но и птичитѣ, и животнитѣ, все тази култура носятъ, все така сж убѣдени, все така мислятъ. Културниятъ човѣкъ не се е освободилъ отъ това. Тогава идватъ по-напрѣднали, говорятъ ни за друга култура, говорятъ ни за другъ моралъ, говорятъ ни за нравственостъ, за щедростъ, за това-онова. Можемъ ли

да направимъ живота си щастливъ при тѣзи условия? Нѣкои казватъ, че това е неизбежно. Въ математиката има единъ законъ на вѣроятноститѣ за разрѣшение, и единъ законъ на вѣроятноститѣ за неразрѣшение — има възможности. Азъ ги наричамъ възможности и разрѣшения на една задача при избиране само на единъ пътъ. При всички възможности само една е идеалната възможность, при която животътъ може да се реализира въ своята пълнота.

И сега ние, съврѣменнитѣ хора, сме оставени да избираме тѣзи възможности на свобода. На човѣка прѣдстои да избира своята възможность. Ние се оплакваме отъ сждбата, оплакваме се отъ обществото, оплакваме се отъ Бога, отъ всичко се оплакваме, всѣки индивидъ плаче и пѣшка. Питамъ тогава: кой е виновниятъ? Нѣкой пътъ ще посочатъ еди-кой си министъръ. Не е той виноватъ. Чудни сж тѣзи хора! Казватъ: еди-кой си сждия дошълъ и осждилъ нѣкого. Да, но прѣди него, бившиятъ сждия сжщо осжждалъ. Прѣди този министъръ имаше другъ, прѣди този генералъ имаше другъ, и всички, които сж дошли слѣдъ тѣхъ вървятъ по единъ и сжщъ пътъ. Кой е основниятъ принципъ? Казватъ: бацилъ влѣзълъ, прѣдизвикалъ тази болестъ. Не, не, отдѣ дойдоха тѣзи бацили? Какъ се създадоха условия, за да се явятъ тѣзи бацили? Отдѣ сж тѣ, какъ се развиха? Ние се спираме и търсимъ близкитѣ причини. Казваме: тия сж причинитѣ. Не сж тамъ причинитѣ, въ туй близко явление. Хубаво, ако азъ забия единъ желѣзенъ клинъ въ едно дърво, клинътъ ли е виновенъ? Не е той причината. Той е единъ войникъ, който казва: „забиха ме“. Излѣзъ навънъ! — И да искамъ, не мога да излѣза. Който ме забилъ, той ще ме извади.

И тѣй, всичката хубость на съврѣменната култура седи въ скръбта, всичкиятъ ѝ капиталъ е само въ скръбта. Казватъ: какъ, култура е това! Колко удобства, колко учрѣждения, колко банки се създаватъ! А, банки се създаватъ! Ако въ това седи културата! Прѣди 15 години въ Америка имаше едно състезание между двама милиардери. С арали се, казали си по една обидна дума и започватъ война. И двамата иматъ акции. Започватъ една борсова война. Единиятъ понижава

акциитѣ на другия, и всички, които иматъ акции при него, започватъ да ги продаватъ, за да не изгубятъ. И другиятъ прави същото. Игрятъ си и двамата. Но въ тази борсова война повече отъ 5000 богаташи измръха: едни полудѣха, други се издавиха, убиха. И послѣ, не мина много врѣме, тѣ се помириха. Е, питайте ги, защо се обидиха? — За нѣкаква малка думица, пропаднала честта имъ. Тѣ не искатъ да знаятъ, че за тѣхъ пропаднаха толкова души. И то не болни хора, но хора съ здрави умове. И на всичко това казваме, че сме осигурени. Питамъ: вашитѣ банки сигурни ли сж? Въ Америка има едни спестовни банки, тѣй ги наричатъ у насъ, а у тѣхъ сж наречени „спасителни банки“, букваленъ прѣводъ. Слѣдъ като си внесешъ паритѣ у тѣзи спасителни банки, погледнешъ, че слѣдъ нѣколко години и банката се спасила и ти си се спасилъ. Дѣйствително, банката остава безъ пари но и ти се спасявашъ отъ грижи. Една американка, като била единъ день на събрание, чула, че проповѣдникътъ говори за спасението. Тя си каза: „Е, азъ прѣди 10 дни се спасихъ“. Какъ? — Имахъ 15000 долари въ една банка, но тази банка се спаси и азъ се спасихъ. Освободихъ се отъ скърби и неволи. Е, такава е волята Божия! И безъ пари може. Отиватъ паритѣ, а тя казва: „Спасихъ се“. И дѣйствително, всички велики Учители, които идватъ въ свѣта, проповѣдватъ на хората, че нищо не трѣбва да иматъ, т. е. всички трѣбва да се задоволяватъ само съ насжщния хлѣбъ за деня, за утрѣ не трѣбва да мислятъ. Туй учатъ тѣ. Но тѣхнитѣ ученици, синове и дѣщери на този свѣтъ, бащи и майки, друго учение учатъ. Какъ казватъ тѣ? Всѣка майка казва на дѣщеря си: „Ти, дѣще, слушай, трѣбва да се осигуришъ!“ Майката дава уроци на дѣщеря си. Бащата казва на сина си: „Ти трѣбва да се спасишъ, не трѣбва да бѣдешъ толкова глупавъ човѣкъ“. Дойде великиятъ Учитель, Той другояче обърне. Казвате: какъ! Майка ми и баща ми другояче учатъ. Не, ти не трѣбва да се осигурявашъ! Питамъ тогава: кой е на празата страна? Майката и бащата сж прави! Азъ ще ви обясня, че тѣ сж прави, тѣ искатъ да за богатѣятъ. Майката казва: „Дѣще, нашата култура е култура на скръбта. Ти ще станешъ богата, ще имашъ кжща, за да разберешъ скръбта, за да разберешъ

жизнѣ. Ще се оженишъ, за да изпиташъ „скръбъта“. Дойде нѣкой великъ Учителъ, казва: „Не, нѣма да се женишъ“. Всички велики Учители казватъ, че не трѣбва да се женишъ. И великиятъ Учителъ е правъ. Ще ви кажа защо великиятъ Учителъ е правъ. Майката казва: „Ти ще се оженишъ, скръбъта ще трѣбва да учишъ“. Ще ти турятъ вѣнецъ на главата. Този вѣнецъ е вѣнецъ на скръбъта! Всѣки единъ цвѣтъ е откъснатъ цвѣтъ. Казватъ за момата, че ѝ туряли цвѣтя. Откъснати рѫзи, откъснати цвѣтя—това сж цвѣтя на скръбъта. И при това, майката казва, че добръ се е наредила дъщеря ѝ, работата ѝ е уредена. Не, не, не само че не се е уредила, но сега наставя часътъ на скръбъта. И какво учатъ майкитѣ дъщеритѣ си?—Много хубаво учение! Нека забогатѣватъ! И азъ казвамъ: нека забогатѣватъ, съ малко не може, съ милионъ, два, три, десетъ и повече! Колкото повече забогатѣешъ, толкова по-добръ ще научишъ скръбъта — ще имашъ, и ще загубишъ. Лъжливостъта въ това учение е тамъ, дѣто майката мисли, че като има дъщеря ѝ кжща, като взима единъ красивъ момъкъ, че ще е щастлива. Колкото момъкътъ е по-хубавъ, толкова по-нещастна ще бжде дъщерята, толкова по-добръ ще научи скръбъта. Колкото по-здравъ е, толкова повече жени ще има. Красивиятъ момъкъ съ една жена не се задоволява. Ще ми говорите за моралъ! Азъ ще бжда смѣлъ и рѣшителенъ. Азъ бихъ желалъ да видя единъ момъкъ или една мома, които да сж цѣломъждурени. Не привидно да сж цѣломъждурени, но принципиално, вжтрѣ, въ душата си. Азъ не говоря за външността на нѣщата. Който и да е отъ насъ, въ себе си трѣбва да признае тази велика Истина. Ама ще кажете: толкова низко да съмъ падналъ! Азъ съмъ като другитѣ хора, азъ не виждамъ своята чернота. Да, защото слънцето не е огрѣло. Всички съврѣменни хора се оглеждатъ въ тъмнина. Чернота съ тъмнина си приличатъ, но чакай да изгрѣе слънцето, ще видишъ на какво мязашъ, ще видишъ каква е твоята мутра. Какво подразбирамъ подъ думата „мутра“? Тя малко не е поетическа дума, нали? Но тя е изразителна дума. Въ съврѣмения нашъ езикъ нѣмаме изразителни думи. Езикътъ на поезията, и той не е изразителенъ. Езикъ, който не прѣдава идеитѣ, той не е изразителенъ.

Вижъ, грубиятъ езикъ, той е много изразителенъ. Когато нѣкой ти каже нѣкоя обидна дума, ти високо подскочишъ отъ земята, засегне те. Щомъ говоря за любовъ, за обичъ, казвашъ: съ тѣзи празни, дѣтински работи нѣмамъ нищо общо. Щомъ ти кажа лъжець, вагабонтъ, казвашъ: а, защо ме обиждашъ? Е, питамъ тогава: гдѣ е смисълътъ на нашия езикъ? Казвамъ: това не е правило за всички хора. Има хора, които правятъ изключение.

„И скръбъта ви“, казва Христосъ „ще се прѣвърне на радость.“

Ще примиримъ тѣзи двѣ противорѣчия. Нашата култура е култура на скръбъта. Единъ братъ въ вѣстникъ „Лжчъ“ се обръща къмъ всички, прави цѣлъ единъ поменникъ, като казва: „Оставьте сега вегетарианството, оставете вашитѣ идеи, вижте сега, вашитѣ страждущи братя искатъ помощъ. Че това е Христовото учение! Христосъ ще сѣди свѣта. За какво? — Боленъ бѣхъ, не ме посѣтихте; гладенъ бѣхъ, не ме нахранихте; жаденъ бѣхъ, не ме напоихте“. Правъ е този братъ. Защо е правъ? — Защото нашиятъ сѣтъ е свѣтъ на скръбъта. Не е лошо, скръбъта е нѣщо хубаво, приятно. Скръбъта, това е приготвление. Сега, като ви говоря, че скръбъта е приготвление, разбирамъ, че тя е подготвителна страна къмъ истинския животъ, който иде. Е, мислите ли, че за въ бждеще, когато ще градимъ кжщитѣ, ще има нужда да сѣчемъ дърветата? Не, трѣбва да прѣстане сѣченето на дърветата, трѣбва да прѣстане убиването на хората и затварянето имъ въ затвори, трѣбва да прѣстане убиването на животнитѣ! Всичката тази култура съ своитѣ приоми и методи е неприложима за истинския животъ. Методитѣ ѝ сж неприспособими. Ние гозоримъ за истинския животъ. Вземете съврѣменнитѣ религиозни и не религиозни хора. Еднитѣ говорятъ за Бога, другитѣ Го отказватъ и спорятъ. Какви схващания иматъ тѣ за Бога? Еднитѣ казватъ, че има Господъ, другитѣ казватъ, че нѣма Господъ. Но и еднитѣ и другитѣ, въ своитѣ дѣйствия, иматъ едни и сжщи методи. Онзи, който проповѣдва за Бога, по сжщия начинъ ще те заколи, по сжщия начинъ ще те одере, по сжщия начинъ ще те изтезаза, както и онзи, който не вѣрва въ Бога. Пи-

тамъ тогава: въ какво седи разликата на тази култура, въ която едни подържатъ, че има Господъ, а други, че нѣма Господъ. Не е вѣрно, че нѣматъ Господъ. И еднитѣ и другитѣ иматъ Господъ. Еднитѣ иматъ единъ Господъ, когото не виждатъ, а материалиститѣ иматъ единъ Господъ, когото виждатъ. Тѣ казватъ: „Ето нашиятъ Господъ! Върху него ходимъ, ядемъ и пиемъ.“ Като дигне едно шишенце, казва: „Ето нашиятъ Господъ“. Въ дързетата, въ яденето, въ пиенето, въ всичко го виждатъ. Другитѣ казватъ: „Това е пантеизмъ“. „Е, гдѣ е вашиятъ Господъ?“ — Нашиятъ всичко е създалъ, и небето, и земята. Но всичкитѣ иматъ едни и сѣщи методи. Е, казватъ, дайте на бѣднитѣ! Че кога не се е давало на бѣднитѣ? Но свѣтътъ пакъ не се е оправилъ. Защо? — Ние още не сме научили онзи дълбокъ смисълъ на скръбта. Ако ние знаехме какво нѣщо е скръбта, ако тази скръбъ би оставила всичкитѣ свои отпечатыци въ насъ, друго щѣше да бжде. Ами че всички ние искаме при сегашнитѣ условия на земята да бждемъ щастливи. Най-голѣмото заблуждение, което сега сѣществува е, че при сегашнитѣ, дадени, условия ние искаме да бждемъ щастливи — нѣщо, което е абсолютно невъзможно. Всѣки единъ щастливъ моментъ е послѣдванъ отъ една голѣма скръбъ. Четете Шопенхауера, вземете Толстоя, всички прокарватъ тази нишка. И онзи философъ, който говори, че на земята има щастие, той не говори истината. Трѣбва да знаете, че слѣдъ всѣки моментъ на щастие идва единъ великъ моментъ на скръбъ. Таманъ отгледашъ една красива, хубава мома, 21 годишна, свършила наукитѣ си, вижъ, зародила се отъ нѣкъдѣ една епидемия на малария или чума, улови дъщеря ти, и гледашъ, въ 5 — 10 дни, очистила и дъщеря ти, и синъ ти, а ти съ такава мъка си ги отгледалъ. Викашъ лѣкари, консулиуми, и най-послѣ тѣ констатирайтъ смъртъта, казватъ, че е станало разривъ на сърцето. Лѣкаритѣ, за утѣшение на майката и бащата, констатирайтъ, каква е болестъта. А тѣ оставатъ сами, като кукувица. Днесъ убиятъ нѣкого, ще дойдатъ лѣкаритѣ, ще го разрѣжатъ, ще констатирайтъ, какъ е станала смъртъта. Е, хубаво, каква философия има въ това? Ще съставятъ единъ актъ, ще го подпишатъ, ще кажатъ: „Намѣрихме какъ стана това“. Ста-

не нѣкое нещастие, война, всички вѣстникари ще дойдатъ, ще констатираатъ какъ станѣ тази война. А че толкова милиони хора сж избити, нищо отъ това! Ние намѣрихме причината. Отвори се друга война, пакъ ще дойдатъ хората, ще констатираатъ, какъ се отворила, кои сж причинитѣ. Ще имаме най-послѣ една наука „история“, която показва пѣтя въ развитието на човѣчеството. Пѣтътъ на човѣ еството! Това е смѣшна философия, да мислятъ, че историята показва пѣтя на човѣчеството! Историята показва само безпѣтието на съврѣменното човѣчество. Като вземете всичкитѣ видове идеалисти, всички хубаво разсжждаватъ, но азъ казвамъ: вие още учите науката на човѣшкото безпѣтие. Ще дойде нѣкой великъ проповѣдникъ, ще се качи тамъ на амвона горѣ, и като дигне ржката си, като започне да проповѣдва, да описва какъ страдалъ Христосъ, какъ Го заковали, сълзи ще има, всички ще плачатъ. Всички хора отъ 2000 години насамъ все плачатъ, какъ така да разпнатъ този любящия Христосъ, какъ да не Го познаятъ! Толкова жестоки хора! А ние, съврѣменнитѣ хора, светии сме, благородни! У насъ убийства, затвори, разпѣвания нѣма. И азъ се чудя на едно нѣщо. Азъ се чудя на това човѣшко коравосърдечие, което сега сжществува. И седнали нѣкои философи да ми разправятъ за Бога, за това, за онова. Оставете сега своитѣ разсжждения! Оставете тия заблуждения! — Тогава остави и твоитѣ. Ще оставя не само моитѣ, но и твоитѣ заблуждения. Ама, казва, ти си набоженъ. — Ама ти си отъ мене по-набоженъ! Защо? — Понеже моитѣ вѣрвания, моятъ Богъ нѣматъ никаква тежестъ. А твоятъ е толкова тежъкъ, не можешъ да го дигнешъ. Моятъ Господъ на гости може да ми дойде, може да се смалява и да се разширява. А твоятъ е толкова голѣмъ, че не може да дойде. Това е игра на думи. Ако повикашъ земята на гости, ще ти дойде ли? — Нѣма да ти дойде. Ако повикашъ слънцето на гости, ще ти дойде ли? — Нѣма да ти дойде.

И тѣй, тази култура на скръбъта ние искаме да я направимъ култура на радостъта. Че човѣчеството успѣвало, това-онова, не е важно. Има нѣща, въ които успѣва човѣчеството, но азъ виждамъ този успѣхъ на друго мѣсто. Азъ виждамъ този успѣхъ само въ еди-

ници хора, въ благородни хора. Ще ви дамъ единъ примѣръ, да видите, гдѣ седи това благородство. Той е единъ митъ или едно прѣдание, не казвамъ, че е реалностъ. Говори се за единъ римлянинъ по произхождение, който се наричалъ Сафио Бертручио. Дълга история ималъ той. И сега, тия отъ васъ, които не сж запознати съ окултната философия, които вѣрватъ, че човѣкъ за пръвъ пжтъ идеа на земята, мислятъ, че човѣкъ изведнѣжъ, като нѣкоя гжба е излѣзълъ отъ земята, и всичкитѣ му способности, неговото щастие и нещастие зависятъ само отъ този му животъ. Това е ваше схващане, обаче, фактитѣ не седятъ така. Кжсогледитѣ хора виждатъ нѣщата отблизо, далекогледитѣ ги виждатъ отдалечъ. Кой сж прави? — И еднитѣ, и другитѣ сж прави. Еднитѣ виждатъ туй, което е близо при тѣхъ, а другитѣ виждатъ туй, което е надалечъ. По този начинъ, сегашниятъ нашъ животъ е едно звено отъ редъ други сжществуваня. И сега, азъ нѣма какво да доказвамъ тия сжществуваня. У насъ законътъ е такъвъ. Казваме: ела и вижъ! Но, за да дойдешъ и видишъ, трѣбва да имашъ очи. Ще ми кажете: ние имаме очи. Е, вика ви единъ съврѣмененъ лѣкаръ, единъ бактериологъ и ви казва: „Ела и вижъ!“ Но този бактериологъ има начинъ на гледане. Той тури подъ една леща едно стъкалце и казва: „Гукъ има сжщества“. — Не виждамъ нищо. Не виждашъ нищо? „Азъ не вѣрвамъ“. Казва му този ученъ лѣкаръ - бактериологъ: „Азъ искамъ да те накарамъ да гледашъ по моему, но ще ме слушашъ ли?“ — Ще те слушамъ. „Ще гледашъ, както азъ гледамъ. Туря си едното око на лещата, като мене, другото закрий!“ — Ама ти искашъ да се подигравашъ съ мене! „Послѣ говори, сега ще гледашъ, както азъ гледамъ“. — Поглеждамъ, цѣлъ свѣтъ се открива! Поглеждамъ извънъ лещата, нѣма нищо. Ама ти да не ме хипнотизирашъ? Туй да не е магия?“ Простъ човѣкъ е той. Казва му учениятъ: „Това сж бацили“. — Ти съ мене искашъ да си играешъ ли? „Азъ искамъ да ти покажа, че това не е игра. Ще взема малко отъ тази капчица, ще нацъркамъ подъ кожата ти, да видишъ, дали има нѣщо въ тази течностъ. Слѣдъ 24 часа ще видишъ каква температура ще имашъ“. — А, температура! „Е, малко ще цръкна. Готовъ ли си на това?“ Слѣдъ като му цръкна, казва: „Брей, не било илюзия това!“ Опасни нѣща сж

тия!“ Сега, ще дойде нѣкой отъ този свѣтъ, ще каже: „Слушай, дали е вѣрно тоза или не е вѣрно?“ Ние имаме много начини за доказване на нѣщата, само че ще имате търпѣние за тия доказателства. За насъ не е въпросъ, дали тия доказателства сж вѣрни или не, въпросъ е, че ние имаме другъ методъ, чрѣзъ който тази скръбъ може да се прѣвърне на радостъ.

Ще дойда сега до Сафио, за да обясня мисълта си. Той билъ изпратенъ отъ своя Учителъ за 20 години на уединение. Това е било единъ голѣмъ изпитъ, като на ученикъ отъ една мистическа школа. Дали вѣрвате въ мистицизъмъ и окултизъмъ, то е другъ въпросъ. Съврѣменнитѣ хора вѣрзатъ въ реалното. Ще се спра на думата „реалностъ“. Ето какъ я опрѣдѣлямъ. Реално е това, което свързва всички свои части въ едно цѣло. То свързва, прониква всичкитѣ свои части, и никаква друга външна сила не може да измѣни съотношението на тѣзи части. И когато ние говоримъ за Бога, като принципъ, като Любовь, ние подразбираме туй, което свързва всичкитѣ живи души въ едно цѣло, безъ то само да се измѣни и промѣни. Ще кажете: защо да не се промѣня? — Има извѣстни промѣни, които ние не удобряваме. Ако азъ те туря като едно живо дърво въ печката, какво ще кажешъ? Ще кажешъ: искамъ да се промѣня. — Въ горенето промѣни и измѣни може да има, но въ истинския животъ има само растене, само придобиване на добродѣтели. И тогава, азъ опрѣдѣлямъ друга една максима. Съврѣменнитѣ хора казватъ: „Ние искаме да бждемъ свободни“. Азъ казвамъ: въ свѣта има само единъ случай, дѣто човѣкъ може да направи нѣщо безъ Бога. — То сж прѣстѣпленията. Слѣдователно, всичкитѣ наши прѣстѣпления, каквито и да сж тѣ, които ние вършимъ на този свѣтъ, ние ги вършимъ безъ Бога, и Богъ не е въ тѣхъ. Богъ не е въ тѣзи прѣстѣпления, но понеже Богъ е Любовь, вѣчностъ, то въ Неговото разположение Той чака. И единъ день, когато ни прѣкара прѣзъ горивото на тѣзи страдания, до единъ милионъ, два милиона, три милиона, 10 и повече милиона градуса огънь, нашитѣ глави ще узрѣятъ. До това врѣме Той ще ни чака. На нѣкои хора глазитѣ ще узрѣятъ въ единъ

денъ, на други въ два, на трети въ година, а за нѣкои трѣбватъ най-малко 10 години, докато имъ узрѣятъ главитѣ. Ще узрѣятъ главитѣ ви! И азъ имамъ едно изражение: въ 10 години главитѣ на хсрата ще узрѣятъ. Слѣдователно, има едно нѣщо, което човѣкъ може да направи безъ Бога, то е грѣхътъ. И тамъ, дѣто има грѣхъ, дѣто има страдания, скърби, мъчения, ние мислимъ, че дяволътъ е тамъ. Да оставимъ този дяволъ, но азъ виждамъ съврѣмения дяволъ съ цилиндри, съ фракове; азъ виждамъ съврѣмения дяволъ съ щикове, съ пушки; азъ виждамъ съврѣмения дяволъ съ отрови, съ всички перифернелии. Ние търсимъ дявола, но кой ще те заколи? — Братъ ти тегли ножъ. За отечеството ще те заколи. Все за отечеството, за народа, за религията. Ама безъ клане не може ли? — Може.

Да се върнемъ сега къмъ Сафио. Праща го неговиятъ Учителъ 20 години на уединение и му казва: „Ще научишъ единъ великъ законъ, и само тогава ще минешъ къмъ втората стадия на своето посвѣщение, да разберешъ смисъла на истинския животъ, да видишъ какъ ще дойде радостта на този свѣтъ. Сега ти живѣешъ въ единъ свѣтъ отъ скърби, трѣбва да завършишъ своя изпитъ, да опиташъ най-голѣмитѣ скърби, и ако издържишъ, ще минешъ въ по-горно положение. Като християнинъ, изпраща го въ пустинята, дѣто 20 години отлично се подвизавалъ. Изпокъсалъ си дрехитѣ, обущата, съвършено оголѣлъ. Той билъ единъ отъ виднитѣ римски патриции, отъ високо произхождение билъ. Единъ день се заражда у него желание да се пооблѣче и си казва: „Е, хубаво е да има човѣкъ едно топло облѣкло, пѣкъ и едни здрави обуща, изпоядоха ме тия животни“. Тия животни тамъ, въ пустинята не го считали за постникъ, за сзетия, използвали неговитѣ крака, хапѣли го. „Толкова години вече, дотегна ми тази храна, все круши, ябълки, сливи“. Дошла му тази мисль въ главата и започва да си разсждава: „Имамъ такова желание, намирамъ че е законно, най-послѣ душата ми го иска. Двадесетъ години живѣя тукъ, моля се, моля се, никакъвъ гласъ. Нито ангелитѣ, никой не дохожда при мене — всѣки дойде и си замине“. Той ималъ много знания, затова идва единъ день при него единъ отъ виднитѣ римски патриций,

чийто синъ билъ на умирање. Идва той при Сафио, като при прочуть постникъ и му казва: „Дайте помощъ на сина ми“! Сафио отива при болния, и съ едно махане на ржцѣтъ прѣмахва болестъта. Съ едно махане на ржцѣтъ маха болестъта, но своята скръбъ не може да прѣмахне. Този патриций останалъ много доволенъ отъ Сафио и като мислилъ, какво да му напрази отъ благодарностъ, направилъ му едни много хубави дрехи, обуца, шапка, приготвилъ му много хубаво ядене, и всичко туй му изпратилъ въ златни и сребърни сервизи. Сафио, като видѣлъ всичко това, казалъ си: „Е, имало добри хора на свѣта“. И тъкмо мислилъ да се облѣче, понахрани и понарадва, ето идва единъ бѣденъ, казва му: „Голъ съмъ, нѣмашъ ли една дрешка?“ Той погледналъ, погледналъ, въздъхналъ си и казалъ: „Нѣма де се носятъ дрехитѣ“. Взима ги и му ги дава. Слѣдъ него идва другъ единъ босъ, казва: „Босъ съмъ, обуца нѣмашъ ли?“ — Е, че отидоха гащитѣ, отидоха; хубавата римска тога и тя отиде, но и обущата ще отидатъ. Дава и тѣхъ, въздъхва си. Не се минава много врѣме, единъ гологлавъ идва, иска шапка. Дава и шапката си. Казва си: „Е, поне яденето ми остава“. Не се минава много, идва една одърпана мома, гладна. Дава ѝ яденето и си въздъхва. Поглежда, едно парченце хлѣбъ му остава. Мисли си: „Поне малко хлѣбецъ ще си хапна“. Оставатъ още и сервизитѣ. Той ги гледа. Минава една римлянка, казва му: „Отче, помогни ми, моятъ възлюбенъ не иска да ме вземе, иска прикя, нѣкакви златни сѣсѣди, нѣкакви чаши“. Въздъхва си Сафио, дава и тѣхъ. Остава само съ малкото парченце хлѣбъ. Но, ето гледа, идватъ отвънка птички, накацватъ около него, започватъ да чуруликать, и тѣ искать. Отдѣля и за тѣхъ, но остава и за себе си едно малко парченце. Току иззеднѣжъ, изъ дупката се явява една малка мишка, казва: „За мене нѣма ли?“ Дава и ней, и той остава безъ нищо. Тежъкъ е животътъ! — Не е тежъкъ. Той въздъхва дълбоко, намира се прѣдъ една дилема. Тогавъ се явява неговиятъ Учителъ, Христосъ, но не тѣй, както вие си мислите, че ще се яви Христосъ. Явява се Христосъ при него, поглежда го, усмихва му се и казва: „Ти прѣмина добрѣ изпита, азъ съмъ доволенъ отъ тебе“. Знаете ли какво

е станало вжтрѣ въ този Сафио? — Той веднага се намира въ една прѣкрасна вила, въ която всичкитѣ дървета били обкичени съ хубави плодове. Веднага се намира между своитѣ приятели, които го обичатъ. За него била сложена хубава трапеза. Вижда и дрехи, приготвени за него много по-хубави, отколкото онзи римски патриций можеше да му приготви. Има нѣщо тайно въ природата, което ще се разкрие въ свѣта. Казватъ: какъ ще се поправи свѣтътъ? — Има единъ начинъ, но този начинъ вие го искате още сега. Какъ го искате? — Както съврѣменнитѣ момци искатъ нѣкоя мома. Нѣкой съврѣмененъ момъкъ иска да се жени, но казва на момата: „Азъ ще се оженя за тебе, но ще ми броите тукъ 100,000 лева“. Седятъ майката и бащата, казватъ: „Не може ли по-долу?“ — Не може, 100,000 златни лева искамъ. Той седи, попѣтъ до него, правятъ договоръ. А отвѣнка седятъ кръстника и други, чакатъ. Е, нѣма какво, ще се дава. Ще се дава, и отатѣкъ ще минете. Сто хиляди ще броите! Като дадатъ майката и бащата 100,000 лева, казватъ: „Е, толкова взе“. Не само че взе 100,000 лева, но взе и вашата дъщеря, която струва милиарди. И чудното е, какъ тѣзи майки и бащи продаватъ дъщеритѣ си! Не само че даватъ толкова пари, но я даватъ отгорѣ жертва на този момъкъ, да я коли. Ние, съврѣменнитѣ хора, плащаме на този човѣкъ да я вземе, а отгорѣ и да я коли. Той ще вземе паритѣ и ще ходи, ще пие, ще развратничи, и на всичко това отгорѣ родителитѣ казватъ: „Осигурихме я!“ Е, гдѣ сж тѣзи осигурени сѣмейства днесъ? Не, не искамъ да кажа нѣщо лошо, може би това да е една крайностъ, но това е единъ горчивъ фактъ вжтрѣ въ дълбочинитѣ на самия животъ. При такива условия какъ може да бжде животътъ щастливъ? Азъ не съмъ противъ мъже и жени. Законътъ е единъ и сжщъ. И момъкътъ може да бжде така продаденъ, както и момата. Продаване е, когато единъ човѣкъ изгуби въ себе си най-възвишеното, най-благородното. Какво остава тогава у човѣка? Нищо не остава въ него. Какво, нима единъ момъкъ, който влиза въ единъ лошъ животъ, не се продава? И за каква цѣна, той си знае! Казвамъ: този момъкъ не само че се продава, но и много евтино се продава. И сега, ние

ще седимъ въ народното събрание, по амвонитѣ на църквитѣ, и отъ тамъ ще говоримъ за моралъ, за поправянето на България. И отъ тамъ всички се провикватъ: „Разсипаха нашето отечество!“ Разсипаха нашето отечество! Че вие отечество не сте имали! Азъ наричамъ отечество онзи домъ, дѣто братъ брата не е убилъ, дѣто братя и сестри живѣятъ въ любовь. Ами че ако вие се намирате въ едно отечество, както въ дома на Давида, дѣто братята постѣпватъ малко по-другояче, какъ ще наречемъ този домъ?

„И скръбта ви ще се промѣни на радость“.

Кога? — Когато ние, като този Сафио вътрѣшно се освободимъ, а не да дойде нѣкой да ни налага нѣщата отънѣ. Всѣки да дѣйствува споредъ Любовьта Христова. Не само това, да се доберешъ до Любовьта Христова, но да можешъ съвършено да се отречешъ отъ себе си, да стане въ ума, въ сърцето и въ душата ти такъвъ единъ прѣзратъ, че да се почувствуващъ напълно свободенъ. Ние можемъ това да го направимъ, ние сме способни да го направимъ. И когато ние казваме, че чрѣзъ Бога всичко можемъ, това значи, че чрѣзъ Любовьта можемъ. А Любовьта, това е единственото наше стяжание, единствениятъ нашъ капиталъ, единственото наше наслѣдство, което можемъ да придобиемъ. Докато не придобиемъ Любовьта въ свѣта, всичкитѣ наши усилия ще бждатъ напразни. Нѣкои казватъ, че не познаватъ Любовьта. Човѣкъ, който умира, той не познава Любовьта! Най-първо човѣкъ трѣбва да стане безсмъртенъ. Сега ще ми възразите: „Може ли човѣкъ да не умира?“ Нима, когато ми взематъ кжщата азъ умирамъ? Мога да си излѣза. Нима, когато ми взематъ дрехитѣ азъ оставамъ голъ? — Не. Нима, когато ми взематъ тѣлото, азъ умирамъ? Съвсѣмъ други понятия имаме ние. Вие виждали ли сте, какво красиво нѣщо е човѣшката душа? Ако е за форма, за красота, формата на една човѣшка душа съ нищо не може да се сравни въ свѣта. Ако мога да изнеса прѣдъ васъ единъ фактъ, той е слѣдующиятъ: когато Богъ погледне върху формата на човѣшката душа, и Той ще се зарадва. Толкова велика е тя! Красота има въ човѣшката душа, каквато въ никое друго същество въ свѣта. Тогава нѣкои питатъ: „Защо Христосъ слѣзе

отъ небето?“ — Той не слѣзе за хората. Той слѣзе да помогне на тази велика душа. Заслужава да се види тази душа! И слѣдователно, на насъ проповѣдватъ единъ моралъ: да залюбимъ човѣшката душа! Да, но вие трѣбва да видите колко е красива тази човѣшка душа, колко е велика! Като видишъ у брата си душа страждуща, душа подобна на тебе, само тогава ще може да се проповѣдва милосърдие. А сега, казващъ: а, той е единъ простакъ! Да, простакъ. При сегашнитѣ условия, при тѣзи разбирания, въ които живѣемъ, заблуждения, и само заблуждения! Сега, ще имъ говоря за какво? — Ще имъ говоря за булскитѣ дрехи. Да, но булскитѣ дрехи, това не е сжщността на нѣщата.

И тѣй, какъ ще се прѣвърне вашата скръбъ въ радостъ? Ако нѣкой отъ васъ е много нещастенъ, нека направи единъ опитъ. Ако нѣкой отъ васъ постѣпи подобно на Сафио, той ще опита. Не трѣбва да напуснете службата си. Нѣкои мислятъ, че ако напуснатъ службата си, ако се отрекатъ отъ дома си, този е начинътъ за постигане щастieto. Ако е въпросъ за отричане, азъ не бихъ проповѣдвалъ въ този домъ. Истинското отричане е човѣкъ да се отрече отъ себе си. Знаете ли какво значи човѣкъ да се отрече отъ себе си? — То значи, човѣкъ да се отрече отъ всички свои лъжливи и покварени мисли, чувства, желанія и дѣйствия на миналото, за които той е пожертвувалъ хиляди и хиляди хора. Да се отречешъ отъ стария животъ на прѣстѣпления, това значи да се отречешъ отъ себе си. Да се откажешъ отъ туй низкото себе, себе си на користъ, себе си на лъжа, на умраза. Отъ туй да се отречешъ и тогава да познаешъ въ себе си, какво? — Онова възвишеното, благородното, което въздига човѣка.

Сега, нѣкои отъ васъ сте облѣчени въ женска форма, нѣкои сте облѣчени въ мъжка форма. Казватъ: тя е жена. Е, що е женската форма? Гдѣ сж онѣзи писатели, които могатъ да опишатъ, какво нѣщо е жената? Казватъ: той е мъжъ. Е, въ какво седи мъжеството? Азъ наричамъ мъжъ онзи, който може да застане на страната на слабитѣ. Азъ наричамъ жена само онази, която може да прѣвързва ранитѣ на стражду-

щитъ. И тъй, мжжътъ всѣкога трѣбва да застане на страната на слабия, на онеправдания. Това е мжжъ! Това е благородство. А всички жени трѣбва да се заематъ да прѣвързватъ на хората не само тѣзи обикновенитѣ рани, но и необикновенитѣ. Послѣ, когато нѣкой ме прѣвързва, да не казвамъ: ти си длъженъ. Не, като ме поглади една такава рѣка, да ѝ благодаря. Сега, този Сафио, слѣдъ като далъ всичко, намѣрилъ се въ една борба, и отъ очитѣ му потичатъ двѣ сълзи. Това сж сълзи! И когато ти прѣвързвашъ нѣкого, той трѣбва да почувствува, че има една душа, която му служи, и отъ благодарностъ да му потекатъ двѣ сълзи. Това е заплатата! Тия двѣ сълзи иматъ смисълъ. И когато онзи силниятъ застане прѣдъ слабия и го защитава, отъ очитѣ на слабия да потекатъ двѣ сълзи и да каже: „Братко, благодаря ти“. Това е човѣчество! Може ли да се установятъ между насъ тѣзи отношения, ще дойде и истинската философия на живота.

Красивиятъ животъ ще дойде, само когато ние прѣвърнемъ скръбта въ радостъ. Скръбта и радостта вървятъ го единъ великъ законъ. Азъ ви казахъ, че въ свѣта има сжщества, които знаятъ само какво е радостъ. Тѣ сж ангелитѣ. За тѣхъ скръбта е непонятна. Тѣ знаятъ причинитѣ на човѣшката скръбъ. А ние знаемъ една малка радостъ и една малка скръбъ. Междинитѣ на тѣзи двѣ нѣща не ги знаемъ. Ангелитѣ знаятъ една голѣма радостъ и една малка радостъ. Междинитѣ не ги знаятъ. Падналитѣ духове, падналитѣ ангели знаятъ една малка скръбъ и една голѣма скръбъ. А човѣкътъ се отличава и отъ еднитѣ, и отъ другитѣ по това, че у него тия двѣ състояния, радостъ и скръбъ, сж прѣплетени. Нѣкой казва: развали се настроението ми. Има единъ музикаленъ законъ, споредъ който между тоно етѣ винаги има една малка междина. Нѣкой пжтъ си много щастливъ, имашъ едно малко щастие, но вжтрѣ въ него виждашъ една малка междина, казвашъ: чакай да слѣза въ това благо, тогава ще се кача въ голѣмата радостъ. Но знаете ли на какво мязаме тогава? Единъ младъ момъкъ отъ древността натоварва своята камила съ много скжпоцѣнности и отива да посѣти своята възлюбена. Минава прѣзъ пустинята. Вижда по пжтя една много красива кожа, като тѣзи рускитѣ самурени кожи, и си

казва: „Е, и тази кожа ще взема“. Взима я, но не я носи самъ, а я туря на гърба на камилата. Отъ голѣмата тежестъ гърбътъ на камилата се счупва, и този младиятъ момъкъ остава всрѣдъ пѣтя. Ние сме отъ тѣзи хора, за една кожа по пѣтя, готови сме да счупимъ гърба на камилата. Но, между една малка радостъ и една малка скръбъ винаги произтича едно малко нещастие. Между тѣзи двѣ течения веднага се почувствува една скръбъ. Сега, други, които сж въ скръбта, виждатъ една малка междина, казватъ: „Толкова съмъ страдалъ, и тукъ беля, и тамъ беля, чакай поне тукъ, въ тази междина да влѣза, по-голѣмо отъ скръбта не е!“ Гурне се тамъ. Слѣдъ малко излѣзе, и той се очуди, че се хваналъ за радостта. Казва: „Слава Богу, че влѣзохъ“. Тѣзи нѣща постоянно ставатъ, а ти мислишъ, че сж случайни. Тръгва единъ младъ момъкъ, обиденъ отъ другаря си, да му отмъсти. Носи револверъ, по-рано носѣха боздуганъ, а сега револверъ, туря го въ джоба си, върви и си мисли: какво ли ме очаква? Онзи, при когото отивамъ, и той си има револверъ, може той да сполучи и да ме убие. Обаче, по пѣтя го срѣща неговата възлюбена, прѣоблѣчена като една бѣдна жена, съ вуалъ на лице, и съ приправенъ гласъ му казва: „За Бога, помогни ми!“ Той се спира и си казва: „И тъй-тъй отивамъ на онзи свѣтъ, не зная дали ще се върна живъ, поне да помогна“. Спира се прѣдъ жената. Тя го хваща за ржка. Нѣщо топло има въ тѣзи ржцѣ. Поглежда въ очитѣ ѝ, тя сменя вуала си. Веднага той изважда револвера, хвърля го на страна и казва: „Отказвамъ се отъ тѣзи прѣстѣпления“. Защо ставатъ прѣстѣпленията въ свѣта? — Вие знаете. Азъ нѣма да обяснявамъ. Всѣки единъ отъ васъ знае. Такова трѣбва да бжде вашето поведение. И то е буквата на нѣщата.

Сега, какъ мислите, какъ ще се яви Христосъ днесъ? Тъй, както прѣди 2000 години ли? Азъ ви питамъ: Христосъ, като се яви, мустаци и брада ще има ли? Женитѣ идеализиратъ Христа съ златни коси, съ кждри, съ хубава мантия, съ туй-онуй. Мажетѣ малко другояче си Го прѣдставляватъ. Кой Христосъ вие очаквате въ свѣта? Христосъ ще те срѣщне на пѣтя съ револверъ въ ржка, ще те хване за ржцѣтъ, ще

снемe булото си, ще те погледне въ очитѣ и ще ти каже: „Прѣди толкова хиляди години те срѣщнахъ. Ти прѣди едно сжществуване бѣше пръвъ министъръ едикждѣ си, и знаешъ ли колко прѣстѣпления направи като такъвъ? Дадохме ти условия, това-онова, но ти не ги използува разумно“. Ще ти разправи цѣлата история и ще те пита: „Ти искашъ ли да обърнешъ колата и да вървишъ по правия пѣтъ, или искашъ да вървишъ още по пѣтя на страданията?“ Ти ще извадишъ своя револверъ и ще го захвърлишъ. Другъ револверъ има въ свѣта! Може да убиешъ човѣка, безъ да го умъртвишъ; може да го завладашъ, безъ да го поробвашъ; може да вземешъ паритѣ на човѣка, безъ да го оберешъ. Нима онзи, който залюби нѣкого не му става робъ? Но не, не е въпросътъ за тази ваша любовъ. Момата като залюби нѣкого, прави се, че не го разбира. Той ходи подирѣ ѝ, изъ градината, слѣди я навсѣкждѣ, а тя си прави забавления. Слѣдъ туй се обърне малко, поусмихне се, а той продължава да ходи подирѣ ѝ — забавление си правятъ. Нѣкои питатъ: „Какво правятъ младитѣ?“ Майката казва: „Играятъ си изъ градината“. Опасна е тази любовъ! Това не е възвишената любовъ, това е човѣшката любовъ. Онзи, който обича, прѣзъ ума му никога не трѣбва да мине една противна мисълъ. Образътъ на този, когото обичашъ трѣбва да бжде тъй свешенъ, както твоятъ образъ и да не внесешъ никакво петно върху него. Това азъ разбирамъ да обичашъ единъ човѣкъ! Това е максима. Който може, комуто е дадено, така трѣбва да обича. Комуто не е дадено, ще седи въ съврѣмения свѣтъ на страдания. И тогава, какво ще стане съ васъ? — Ще овете нивитѣ. Азъ казвамъ, че нѣма млѣкопитаючи въ съврѣмения свѣтъ. Какво прѣдставляватъ съврѣменитѣ млѣкопитаючи? — Тѣ сж нѣкогашнитѣ видни философи, писатели и поети, които сега оратъ нивитѣ на хората. Знаете ли това? Може да имъ наредите хиляди имена, но това сж все философи, писатели, проповѣдници, архимандрити. Отъ хиляди години Господъ ги е турилъ на това положение и имъ казалъ: „Да знаете какъ трѣбва да се проповѣдва въ свѣта!“ Не само тѣхъ, но и сегашнитѣ ще тури на това мѣсто. Ако ме чуятъ, ще кажатъ: какво говори заради насъ! Ние го-

веда ли сме? Да, азъ бихъ желалъ съврѣменнитѣ хора да сж като говедата. Слава Богу, говедата не се избиватъ поне. Ритатъ се, но не се убиватъ. Съврѣменнитѣ говеда не раззратничатъ, не блудствуватъ, не пиянствуватъ. Казватъ: говеда сж тѣ! Нека видимъ добрата имъ страна. Една кравица спокойно си дава млѣкото и никому зло не върши.

Не, днесъ ние трѣбва да се спремъ, защото сме прѣдъ една дилема. Ние сме прѣдъ прага на една велика пропастъ. И ако се мръднемъ още една стѣпка, ще бждемъ въ тази голѣма пропастъ. Ние се намираме прѣдъ крайния прѣдѣлъ на възможности за животъ. И ако, като онзи цигуларъ, не вземемъ камертона и нагласимъ цигулката си по тона на онзи основенъ камертонъ, а я опнемъ съ половинъ тонъ нагорѣ, жицата веднага ще се скжса. Хората днесъ сж обтегнали много своитѣ струни. И тази неврастения, това разстройство се дължи на туй, че хората сж обтегнали своитѣ струни. Запитватъ: „Какъ ще се излѣкува тази неврастения?“ — Ще развъртишъ тази клечка, на която е завита струната. Не е само въ завъртването на клечката, но и въ развъртването. Ще я развъртвашъ, докато дойде до онзи основенъ камертонъ. Ще развъртвашъ, благородно е. Развъртването е въ полза на хората. Тази клечка се е завъртѣла повече, отколкото трѣбва. Ще развъртишъ назадъ до естествения тонъ на камертона. Ще направишъ едно прѣдставление и ще отстѣпишъ. И всички ние не се нуждаемъ отъ настѣпване, ние сме завъртѣли добродѣтелитѣ, а сега се нуждаемъ отъ отстѣпване — ще отвъртваме клечката. Казватъ за нѣкого: отвъртѣла се клечката му. Че кое е по-опасно? Азъ казвамъ: да се развърти клечката е по-добрѣ, отколкото да се завърти. Кое състояние е по-хубаво? — Щомъ отвъртвашъ струната, тя е здрава, нѣма да се скжса, но щомъ я завъртвашъ, тя ще се скжса. Нѣкому дошло на ума да си раздаде имането. Казватъ: развъртѣла се клечката, мръднала му дѣската! А онзи, който задига имането на другитѣ хора, неговата клечка била на мѣсто, завъртѣна била! А, той е благороденъ човѣкъ, казватъ. Едно врѣме бѣше бѣденъ, но сега нѣма като него другъ. Да, нѣма като него другъ!

Питамъ: при тѣзи условия, какъ ще се оправи

свѣтътъ? Ако рече човѣкъ да говори Истината, дойдатъ при насъ богати, говорятъ ни по единъ начинъ; дойдатъ сиромаси, говорятъ ни по другъ начинъ. Мислите ли, че Истината е при богатитѣ. — Не е. Мислите ли, че Истината е при сиромаситѣ? — Не е. Мислите ли, че Истината е при ученитѣ? — Не е. Мислите ли, че Истината е въ църквата? — Не е. Ще ме извините, това е мое лично мнѣние. Мислите ли, че Истината е при окултиститѣ? — Не е. Никждѣ я нѣма Истината днесъ. Защо? — Този свѣтъ е свѣтъ на страдания и смъртъ, свѣтъ на разлагане. А тамъ Истината не може да дойде. Съврѣменнитѣ хора говорятъ за Истина. Не, ние можемъ само да изнесемъ единъ фактъ като истина, но за Истината, ние смъртнитѣ хора, не можемъ да говоримъ. И седнатъ сега хората отъ разнитѣ школи да ни говорятъ за Истината. Слушайте, приятели, азъ зная тази Истина, зная я и не искамъ нито себе си да лъжа, нито васъ. Вие можете само да изнесете единъ фактъ, но, докато като този Сафио не изпитате дълбочината на всичкитѣ страдания, докато не се откажете отъ всичкитѣ ваши минали животи, докато не се домогнете да възприемете тази висша Любовь, до тогава не можете да бъдете свободни. Нѣкой ще каже: има добри хора днесъ. Добритѣ хора, които разбиратъ този законъ, навсѣкждѣ могатъ да си пробиятъ пжтъ. Ама какъ ще живѣятъ? Има хора, на които, като имъ снемете дрехитѣ и ги оставите безъ петаче, тѣ ще обиколятъ свѣта, и приятели ще си създадатъ. Ще кажете: а, той има приятели отъ другия свѣтъ. Отъ кой свѣтъ? — Отъ свѣта на безсмъртието.

Нѣкой пжтъ азъ говоря съ живата природа. Казвате: какъ може човѣкъ да говори съ живота природа? Какъ може? Ами азъ, като зная езика на българина, не мога ли да говоря съ него? — Мога, разбира се. Като зная езика на англичанина, не мога ли да се разговарямъ съ него? — Мога. Така сжщо мога да се разговарямъ съ животнитѣ, така мога да се разговарямъ и съ растенията. Всѣки си има езикъ. Азъ ще се спра при растенията и ще поговоря съ тѣхъ. Тѣхниятъ езикъ не е като нашия. Всички същества си иматъ езикъ, иматъ си начинъ на съобщение. Въ тази жива природа ние сме дошли до една фаза, която трѣбва да прѣ-

минемъ. Сега, споримъ за своитѣ вѣрвания, но има една спънка, която спира умоветѣ на хората, за да дойдатъ до правия пътъ.

„Скръбъта ви ще се прѣвърне въ радость“.

И азъ желая сега, всички вие да направите единъ малъкъ опитъ. Не защото азъ говоря това, го желая, но понеже всички вие сте обѣщали туй. Азъ желая всички вие да сте доблестни и да изпълните вашето обѣщание. Нѣма нито единъ отъ васъ, който да е изпълнилъ своето обѣщание. Казвамъ и на мъжете, и на женитѣ: вие сте обѣщали! Вие се намирате прѣдъ прага на единъ прѣходенъ животъ. Да не мислите, че отсега нататкъ ще добиете нѣщо. Нищо нѣма да добиете. Отъ сега нататкъ клечкитѣ ви ще се развъртватъ. Отъ сега нататкъ ще дойде нѣщо по-лошо за хората. Понеже до сега е имало изобилие, отъ сега нататкъ нѣма да има такова изобилие, ще дойде единъ недоимъкъ. Тогава какво ще правите? Ако сега не изпълните вашитѣ стомни, като тия, които туриститѣ носятъ, какъ ще минете пустинята? Вие ще минете прѣзъ пустинята, както еврейскитѣ народъ, и ще пътувате 40 години. Това е само като единъ символъ. Ще обикаляте изъ пустинята, ще се роди едно недоволство у васъ, ще се яви желание за ядене, за пиене, за това-онова. И сега всички хора сж като въ пустинята. Като се срѣщнатъ, все за ядене говорятъ. Обикалятъ, туй-онуй, месцето било скжпо, хлѣбътъ билъ скжпъ, дрехитѣ, шапкитѣ, навсѣкждѣ скжпотия. И като седнемъ вечерно врѣме, казваме: какво ще се прави? Ами, ако единъ день българскитѣ пари достигнатъ до положението на германскитѣ марки, питамъ ви тогава: какъвъ ще ви бжде халътъ? Е, какъ се прѣпитаватъ сега германцитѣ? Какъ се прѣпитаватъ! По-рано работиха и имъ плащаха по 10 лева, а сега работятъ, но имъ плащатъ милиарди. Единственото нѣщо, което носимъ въ себе си, това сж чувствата, мислитѣ и способноститѣ и нѣма защо да се боимъ. Ето кждѣ е сигурността. Докато човѣкъ ти носи съ себе си, нѣма защо да се бои. И азъ казвамъ: докато въ свѣта сжществуватъ добри и разумни хора, нѣма защо да се боимъ. И като влѣза въ единъ домъ на брата си, азъ трѣбва да се радвамъ за туй, което има вътрѣ. А сега казватъ, да вземемъ

богатството на богатитѣ, и да го раздадемъ на сиромаситѣ. Пакъ ще има караница. Не, по братски трѣбва да се споразумѣятъ. Между богати и сиромаси трѣбва да се възстановятъ братски отношения, и богатиятъ да почувствува бѣдния, като свой братъ, и бѣдниятъ да почувствува богатия, като свой братъ. Това е, което трѣбза днесъ да се насажда между хората. Всички други методи сж употребявани, употребявани отъ памтивѣка, и всички сж дали само единъ резултатъ. Туй е, което трѣбва да се проповѣдва. Само тѣзи разумни отношения на любовъ могатъ да ни спасятъ отъ бждещата катастрофа. Тя ще дойде. Разумниятъ свѣтъ има една максима. Нѣма да си поплѣятъ. Вие още не познавате Бога, познавате Го само като Любовь. Трѣбва да се върнемъ въ онази култура, да питате атланската раса, какъвъ е Богъ. Тѣ Го опитаха. Тѣ сж затворени въ дъното на Атлантическия океанъ, и още не сж освободени тѣзи души. Разбирате ли? Ще кажете: тѣй е. Да, това е моето лично мнѣние. За тѣзи работи сега има спорове. Нѣкои разправятъ за онзи свѣтъ, какво видѣли тамъ. Азъ не говоря какво съмъ видѣлъ. Въ това отношение нищо не съмъ видѣлъ. Има едно виждане, но трѣбва да живѣешъ въ другъ единъ свѣтъ, да имашъ отношения съ тия разумни същества и да постъпвашъ разумно.

„Скърбитѣ ви ще се промѣнятъ на радостъ“.

Сега, азъ ви желая едно: вие, културнитѣ хора на скръбта, да прѣминете въ културата на радостта, защото бждещата култура е култура на любовъ и радостъ. Слѣдователно, сегашната ви гама е миньорна. Нея вече научихте, специалисти сте, достатъчно е. Сега остава мажорната гама, гамата на Любовта, но не тази мажорна гама, която употребяватъ музикантитѣ. Тя е едно посмѣшище, нея само въ войнитѣ я употребяватъ. Въ тази мажорна гама на Любовта, за която ви говоря, нѣма игри, нѣма кълчене, въ нея има дълбочина и височина. И когато вие влѣзете въ тази гама, тогава ще я разберете. А днесъ, който и да е съврѣмененъ поетъ не може да пише за радостта, не я познава той. Ние трѣбва да влѣземъ въ туй чувство на радостта, красиво е то! Когато свѣтътъ влѣзе въ радостта, знаете ли какво ще остане отъ този свѣтъ?

Ще ви прѣдставя една картина. Тази обвивка, която ви затваря, ви държи като въ затворъ. Прѣдставете си, че съ хиляди години сте живѣли въ този затворенъ замъкъ. Какво не сж правили, за да ви освободятъ! Много сж идвали да ви освободятъ, но никой не е могълъ.

Идва най-послѣ великиятъ Учителъ, който казва: „Радостта ще ви освободи“. И като турите въ дѣйствиe тази радостъ, този замъкъ постепенно ще почне да се топи, топи, отънява, почватъ да калятъ капки, и всичко това, което е служило като прѣграда между васъ, ще се размахне. И прѣдъ васъ ще се отвори този свѣтъ на радостъ и веселие. Този свѣтъ се различава отъ свѣта на скръбта. Свѣтътъ на скръбта е свѣтъ на изкуство, той е създаденъ отъ човѣка, а свѣтътъ на радостта е създаденъ отъ Бога. Свѣтътъ на скръбта го създадоха човѣцитѣ и духоветѣ, а свѣтътъ на радостта го създаде Богъ. Слѣдователно, въ сегашната епоха ние живѣемъ въ свѣтъ, създаденъ отъ човѣцитѣ, а въ бждещата епоха ще живѣемъ въ свѣтъ, създаденъ отъ Бога.

И казва Христосъ: „Азъ ще ви видя, вие ще се зарадвате, и радостта ви никой нѣма да я отнеме“. Кой ще ви види? — Ще ви види вашиятъ възлюбенъ или вашата възлюбена. И когато видите вашата възлюбена или вашия възлюбенъ, сърцето ви ще трепне. Азъ взимамъ това въ най-чистия, въ най-красивия смисълъ. Кой ще ви види? — Ще ви срѣщне майка ви, ще ви срѣщне този вашъ приятелъ, когото не сте виждали отъ хиляди години. И тогава не само вашето, но и неговото сърце ще заиграе. Азъ бихъ желалъ сърцата на всички така да затрептятъ. И това врѣме е сега.

„Скръбта ви ще се прѣвърне въ радост“. Ще ми кажете: възможно ли е? — Възможно е. Слѣдъ колко хиляди години? Никакви хиляди години! Сега, днесъ започва тази радостъ! Ама не по този начинъ, който вие знаете. Вашата радостъ е само една сѣнка на тази радостъ. А сѣнкитѣ показватъ кждѣ е тази реалностъ. И нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да срѣщнешъ въ пустинята единъ свой приятелъ; нѣма по-ху-

баво нѣщо отъ това, да срѣщнешъ въ този свѣтъ майка си; нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да срѣщнешъ въ този свѣтъ баща си; нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да срѣщнешъ въ този свѣтъ братъ си, сестра си, възлюбената си, да срѣщнешъ всички онѣзи, които обичашъ и които те обичатъ!

Нѣма по-хубаво нѣщо въ свѣта отъ това, да срѣщнешъ своя Учителъ!

„Скрѣбъта ви ще се промѣни на радость!“

Всички вие бждете носители на културата на радостъта! Бждете носители на културата на Любовьта!

Бесѣда, държана на 23/XII 1923 г.

Нашитѣ длѣжници.

„И прости ни дълговетѣ наши, както ние прощаваме на нашитѣ длѣжници“.

За да се започне една бесѣда, има нѣколко начина. Да се държи една бесѣда, това не е едно изкуство, не е и една професия. Азъ считамъ една бесѣда или една рѣчь, като работа, изразена по най-правилень начинъ.

Истината може да се познае само когато се приложи. Въ туй има едно противорѣчие. Истината за грѣшнитѣ хора е недостъпна. Слѣдователно, да говоримъ за Истината на грѣшнитѣ хора, които живѣятъ въ грѣха, то е същото, както единъ математикъ да говори на единъ простъ човѣкъ за онѣзи висши математически проблеми A^n . Какво е това A^n за него? A^n показва всичкитѣ възможности, които съществуватъ въ него. „А“ въ даденъ случай не е само единъ символъ, но означава една величина. A^n означава онзи великъ Божественъ законъ, който дава възможностъ на А-то да се прояви въ всички свои възможности.

Сега, има човѣшки възможности, има и Божествени възможности. Разликата е въ това, че всички човѣшки възможности всѣкога започватъ добръ и свършватъ злъ. Това е като общо правило. И мисля, че всѣкога на 100 случаи има само едно изключение. Човѣкъ, като направи 100 погрѣшки, ще направи едно добро, едно изключение има. Въ Божествения свѣтъ всѣко нѣщо започва на врѣме и свършва на врѣме, и краятъ му е великолѣпенъ. Послѣ, нѣкои ще кажатъ: да се изнесе извѣстенъ фактъ! Добръ: „Нашата кокошка снесе едно яйце между трънетѣ или на полога“. Изнасямъ единъ фактъ, че кокошката снесла яйце. Ще започнатъ: тъй ли? Що е кокошка? Ами голѣмо ли е яйцето? Голѣмо, разбира се. Хемъ тъй, не е отъ обикновенитѣ ярки, но отъ голѣмитѣ, отъ породиститѣ кокошки. Другъ изнесе другъ нѣкой фактъ: „Нашата крава снощи се отели“. Тъй ли? Ами какво е телето?

— Шареничко. Другъ нѣкой фактъ. Малкото дѣте казва: „Баща ми за Коледа ми купи едни нови дрехи, новъ костюмъ“. И тъй се изнасятъ факти слѣдъ факти, Да, но това е само встѣпление, да се научимъ да говоримъ истината.

Какво отношение иматъ дрехитѣ къмъ насъ? И дрехитѣ иматъ смисълъ, но до тогава, докато носимъ дрехи, ние се намираме въ едно прѣходно състояние на нашето развитие. Значи, ние сме хора, които грѣшимъ. Дрехитѣ, които се мѣнятъ, показватъ едно грѣшно състояние. Защо ги смѣняваме? Понеже човѣкъ грѣши, то Богъ, като е прѣдвидѣлъ всички тия мжчнотии, които ще си навлѣче, Той имъ надупчилъ тѣлото като решето. И казватъ онѣзи физиолози: „Тѣзи пори! Чрѣзъ всѣка една пора човѣкъ диша. И всѣка пора има по единъ косъмъ. Колко разумна е човѣшката природа“! Азъ казвамъ: човѣшкото тѣло е направено на дармонъ. Питамъ сега: идеално ли е направено човѣшкото тѣло съ тия пори? Това, което ученитѣ казватъ за човѣшкото тѣло, това е единъ фактъ, а вѣренъ ли е тѣй или не, то е другъ въпросъ. Тѣхното твърдение, че човѣшкото тѣло е идеално, и моето твърдение, че човѣшкото тѣло е на дармонъ, иматъ еднаква стойностъ, все A^n . Трѣбва да се докаже туй A^n . А за да се докаже A^n , знаете ли колко милиони години трѣбва да работи човѣкъ? Нѣкои казватъ: докажи ми! Тѣ мислятъ, че е тъй лесно да се докаже. Тѣ мислятъ, че тъй, като махнешъ съ камшика, тъй скоро ще се намѣри маймуната отдолу на тоягата чакъ горѣ на върха. Има въ свѣта законъ на мисълта, има законъ на рѣчта, има законъ на човѣшката воля.

Сега, ще се повърна къмъ стиха: „И прости ни дълговетѣ наши, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници“.

Всички хора, изобщо, които иматъ да даватъ, всѣкога говорятъ за този стихъ: „Да ни се простятъ грѣховетѣ“. Казватъ: знаете ли, какво се говори тамъ въ Отче нашъ? — Трѣбва да се простятъ нашитѣ грѣхове. Но знаете ли защо искатъ да имъ простятъ? Тѣ иматъ да даватъ на този една полица, на онзи друга полица. Които иматъ да даватъ, все за този стихъ говорятъ, а онѣзи, които иматъ право, които иматъ да

взиматъ, за тѣхъ този стихъ не сжествува. Е, питаме сега: когато Христосъ тури този стихъ въ Писанието, кого имаше прѣдъ видъ — праведнитѣ или грѣшнитѣ? Тукъ се излага единъ законъ. „И прости ни дълговетѣ наши, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници“. Защо трѣбва да простимъ? Вънка отъ това, че трѣбва да бждемъ милостиви, прощането си има причини. Човѣкъ, за да бжде милостивъ, трѣбва да прости. Тѣй е казалъ Господъ. Нѣкой пжтъ човѣкъ не само на хората трѣбва да прости, но и на себе си. А знаете ли колко е мжно? Азъ слушахъ единъ пжтъ единъ свещеникъ, който казваше: „Азъ на хората прощавамъ, но на себе си не мога да простя“. Е, какво ще правишъ? — Ще се накажа. Какъ? — Азъ знамъ какъ. Единъ день, единъ евангелски проповѣдникъ, като се възбудилъ много отъ проповѣдта си къмъ хората, да си прощаватъ грѣховетѣ, като се върналъ въ кжщи и минавалъ покрай едно голѣмо огледало въ стаята си, забравилъ, че това е огледало, видѣлъ се въ него и казалъ: „Слушай, ти трѣбва да се покаешъ, не знаешъ ли, че ако не се покаешъ ще погинешъ?“ Нисега ще се усмихнемъ, ще кажемъ: мръднала му дъската. Не му е мръднала дъската! Той хваналъ себе си и си казва: „Слушай, ти казвашъ на всички, че трѣбва да се покаятъ, и ти трѣбва да направишъ сжщото!“

„И прости ни дълговетѣ наши, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници“,

Всѣка една погрѣшка носи една зараза, едно гниене у насъ. До тогава, докато държимъ една отрицателна мисль въ душата си, тя носи гниене. Човѣкъ никога не може да мисли, докато държи въ себе си нѣщо друго. Защо нѣкои хора не могатъ да мислятъ? — Една гниюща мисль има у тѣхъ, а тя прѣдизвиква гниене. Докато държимъ тия гниущи факти въ себе си, не можемъ да мислимъ. И тогава ние се спираме върху фактитѣ. Разправятъ за единъ китайски царъ, който се занимавалъ съ окултнитѣ науки, че Учителтъ му далъ една задача, да се занимава съ изучаване езика на животнитѣ. Царъ билъ той, но трѣбвало да се смири. По нѣкой пжтъ инкогнито ходилъ той да изучава езика на животнитѣ. Единъ день минава покрай двѣ мравки. Тѣ си хванали една трошица, и едната тегли, и другата

тегли. Той казва: „Какво правите?“ „Туй нѣщо“, казва едната, „падна отъ небето. Азъ го хванахъ, но този мой другаръ иска да вземе половината“. — Е, раздѣлете го. Ти работила ли си заради него? — „Не, но азъ го видѣхъ първа!“ А то какво било? Единъ овчаръ си пасълъ стадото и си ялъ хлѣба, но паднала една трошица и заради тази трошица сега се каратъ тѣзи двѣ мравки. Той брѣква въ джоба си и казва на тия двѣ мравки: „Спрете, сега азъ ще заповѣдамъ на небето да паднатъ по-вече трошици“. Понеже мравкитѣ не могатъ да гледатъ нагорѣ, той имъ казва: „Внимавайте сега, гледайте надолу, да видите какво ще падне!“ Тѣ гледатъ, пада нѣщо, взиматъ си и двѣтѣ и прѣставатъ да се каратъ. Справилъ се той съ мравкитѣ. Тръгналъ по-нататкъ на пѣтъ. Вижда двѣ кучета хванали една костъ, и едното тегли, и другото тегли. Едното казва: „Остави, тази костъ е моя!“ Спира се той: „Какво правите? — Е, какво правимъ! Тази костъ я хвърли единъ благородникъ отъ кжщата си, а този мой ортакъ се прѣкомандирова, и той я иска“. „Е, че не можете да я раздѣлите ли?“ — Какъ, тя е моя? „Спрете се, оставете костъта и гледайте къмъ земята“. Тогава той се обръща къмъ онзи благородникъ и го пита: „Още кости имате ли?“ — Имаме, снощи имахме угощение, цѣлъ кошъ кости хвърлихме. Хвърлиха имъ кости. Всѣко куче си взе по една костъ и спорътъ се свърши. Царътъ отива по-нататкъ. Двама души земледѣлци спорятъ за синора на низата, гдѣ билъ синорътъ. Единиятъ казва: „Не, той бѣше двѣ педи навжтрѣ“. Другиятъ: „Не, той бѣше двѣ педи навънка“. И двамата спорятъ за двѣтѣ педи. Пита ги той: „Не можете ли да се помирите?“ — Не може, казва единиятъ, баща ми казва, че този синоръ е старъ и не трѣбва да се мѣсти. Той имъ казва: „Готови ли сте да ме повѣрвате?“ — Че кой си ти? „Азъ ще ви дамъ единъ записъ, и на единия и на другия, и утрѣ съ този записъ ще се явите въ еди-кой си домъ, и въпросътъ ще се уреди“. Е, казватъ: „Искашъ дани залъгвашъ“. — Не, вземете тези книжка, и ако утрѣ не се разрѣши въпросътъ, пакъ се борете. Взима той, туря инициалитѣ си на едната и на другата книжка и имъ ги дава. Тѣ се карали за единъ декарь земя, но и единиятъ, и другиятъ получаватъ по 10 декара, и въпросътъ се разрѣшилъ.

И тъй, ние туряме въ душата си единъ малъкъ фактъ, една малка погрѣшка и казваме: този ме обиди кръвно, онзи ме обиди кръвно, не мога да му простя. Не е въпросътъ, дали ти ще можешъ да простишъ или не, но този фактъ вжтрѣ въ тебе почва да ферментира, образува всичкото туй гниене въ душата ти. То ще спре всѣка твоя мисль, всѣко твое благородно чувство и ще парализира волята ти. Не е въпросътъ да простимъ на другитѣ. Тѣ печелятъ, ако не имъ простимъ, но трѣбва да простимъ на себе си. Ние спъваме своето развитие и се образува едно гниене въ насъ. Вслѣдствие на това, Христосъ е обяснявалъ дълго тази мисль. Нѣкои казватъ: „Е, мене ми дотегна вече, прощавай, прощавай, да ме извини този, има 1000 лева да ми дава“. — Не, ще простишъ прѣгрѣшенията на този заради самия себе си, заради своя миръ. Богъ е много послѣдователенъ. И всички сжщества, колкото и да сж малки тѣ въ даденъ моментъ, защото и малкитѣ и голѣмитѣ сжщества иматъ свободна воля, нѣкой пжтъ работятъ споредъ Божия законъ, нѣкой пжтъ работятъ противъ Него. Нѣма душа, нѣма сжщество, което, като е изпълнило съзнателно Божия законъ, да не е получило Божието благословение. Онѣзи, които провѣрватъ този законъ, сж видѣли, че е така.

Сега, нѣма да се спирате прѣдъ себе си, да се питате: „Защо трѣбва да му прощавамъ грѣховетъ?“ Не, ще се запитате: какво трѣбва да напавя? Ще си отговорите: азъ трѣбва да изхвърля отъ душата си всичкитѣ нечистотии. Иванъ, Драганъ, Петко, това сж една мъртва кость, изхвърли парцалитѣ имъ навънъ, нищо повече! Гледамъ, нѣкой взелъ, пази грижливо роклята на баба си, съ която се вѣнчала. Тя, скжсана, изполяли я молцитѣ, но той взелъ тѣзи малки парченца, пази ги, като богатство. На страна трѣбва да стои туй нѣщо! Вземи, изхвърли всички тия парцали навънъ! Азъ мисля, че ако вие очистите вашитѣ кжщи, и по буква, и по духъ отъ всичкитѣ тия парцали, вие ще се освободите отъ много нещастия. Азъ знаа мнозина хора, които плащатъ надници до около 500 лева за прѣнасянето на тия парцали отъ едно мѣсто на друго, държатъ ги. Нѣкои иматъ много книги, държатъ ги, и най-послѣ на ока ги продаватъ. Туй, което държите толкова го-

дини, най-послѣ отива безъ всѣкаква цѣна. И всички ние, съврѣменни хора, имаме единъ общъ навикъ, събираме туй, което е за хвърляне. Тѣй както окапватъ листата около дървото, така и ние събираме онѣзи скжсани парцали, нѣкое елече или друго нѣщо, и казваме: ще ни потрѣбватъ. Ама кога? — Не знаемъ. Видимъ нѣкоя стара рокля, казваме: ще ни потрѣбза. Ама кога? — Не знаемъ. Нѣкоя майка казва: „Дъщеря ми ще се ожени, за дѣцата ѝ ще потрѣбватъ тия нѣща“. Ами че дъщеря ти, я се ожени, я не. Нима ти ще покриешъ туй дѣте съ тѣзи окжсани парцали? Чудни сж тѣзи жени! Мислятъ, че ще направятъ една услуга на дѣтето! Не, като се роди твѣето внуче, не трѣбва да го завивашъ въ тази окжсана рокля, но ще купишъ нѣщо ново. А тя го увие въ старата си рокля и казва: „Бабината рокля!“ Това сж сума факти, които азъ съмъ наблюдавалъ! Ами при такава една философия какво очаквате? Но това не е само въ обикновения животъ, това е и въ науката, и въ религията. Извадятъ нѣкоя изтъркана теория, турятъ я като единъ дѣйствителенъ фактъ. Не, не ти трѣбзатъ всичкитѣ тѣзи глупости, хвърли ги навънка! Послѣ, има нѣкои поети, писали нѣщо въ дѣтския си животъ, държатъ си го, казватъ: „Е, да се видимъ, какви сме били въ младини“. Хвърлете тѣзи глупости, защото нѣма да направите нищо съ тѣхъ! Забѣлѣзалъ съмъ, другъ нѣкой държи писмата си. Хвърли тѣзи писма! Държи ги, но единъ день се ядосва, хвърля ги въ печката. Като ги хвърли, написна едно хубаво писмо. Ти не разбирашъ Божествения законъ. Тѣзи стари форми не трѣбва да се държатъ. Въ природата има единъ законъ: Всичко старо трѣбва да се прѣработи. Хвърлете всичкитѣ парцали, които имате! Този съгрѣшилъ, онзи съгрѣшилъ. Петко, Стоянъ, Драганъ, съгрѣшили — всичко туй въ пещъта! Послѣ, ще седнешъ съ свободна душа и ще кажешъ: азъ съмъ свободенъ. Всичкитѣ тѣзи дрипели на баба си, на майка си, азъ турямъ въ пещъта и поставямъ слѣдното правило: въ моята стая се окачватъ само нови дрехи, старитѣ дрехи — навъны!

Сега вие, като хора на старата култура, ще кажете: „Тѣй, ами все ново отдѣ ще се намѣри?“ Когото срѣщнешъ, казва: „Не може да се живѣе чистъ животъ. Човѣкъ е роденъ въ плътъ и кръвъ, все ще сгрѣши нѣщо.“

Послѣ, туй старичкото, на баба, трѣбва!“ Тамъ е всичката ни погрѣшка! Чудни сте вие! Не може безъ грѣхъ. Може, може. Туряте си на ума, че трѣбва да поправяте беневрецитѣ на вашитѣ баби. — Може, може и безъ тѣхъ. Може и безъ да се грѣши. И сега ще взематъ да цитиратъ стиха: „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“. Азъ зная смисъла на Писанието. Когато човѣкъ работи, той не грѣши, но опущения може да направи. Той е като нѣкой математикъ, който смѣталъ много право, но направилъ една грѣшка, пропусналъ нѣколко цифри. Ще дойде нѣкой, ще поправи тѣзи цифри. Сега, ние вземаме тѣзи опущения и ги поправяме. А вие казвате: безъ грѣхъ не може въ свѣта. Човѣкъ не трѣбва да прощава. На този простишъ, на онзи простишъ, но най-послѣ оголѣешъ. Не е въпросътъ въ прощаването. Всѣко нѣщо, което те измжчва, ще го туришъ на страна!

Нѣкои религиозни казватъ: „Мене Господъ ме забрави“. Другъ: „Майка ми ме забрави“. Трети: „Мене баща ми ме забрави, братъ ми ме забрави“. Всѣки констатира, че сж го забравили. Ще ви запитамъ: ами кога констатира този фактъ, че сж те забравили? Какъ констатирахте, че майка ви е забравила? Ако майка ви, дѣйствително, въ пълната смисълъ на думата, ви е забравила, тя трѣбва да изчезне съвършено отъ ума ви. Но до тогава, докато тя сжществува въ вашия умъ, тя не може да ви забрави. Нѣкой казва: „Богъ ме е забравилъ“. Богъ не ви е забравилъ, но по нѣкой пжтъ вие прѣставате да мислите за Него правилно. Нѣкой пжтъ искате да се приближите до Бога и питате: „Какво нѣщо е Богъ?“ Слушайте, има единъ въпросъ, за който азъ никога не мисля! Това е въпросътъ, какво нѣщо е Богъ. Защо? — Той е безграниченъ, безъ форма. Самъ по себе си, Той е нищо, и туй нищо съдържа всичко въ себе си. Създава, и никога не се изтощава, търпи всички прѣгрѣшения на хората. Богъ е въ състояние, като духне веднѣжъ, всичкитѣ ваши грѣхове, страдания, нещастия, въ единъ моментъ да изчезнатъ. Повече отъ 8,000 години вече отъ какъ сжществува тази култура, толкова учени и философи сж написали толкова хиляди томове и трактати — за моралъ, за наука, правила за живота, но отиватъ въ народното събрание, искатъ да ги приложатъ, нищо не излиза.

Отиватъ тогава до Господа: „Какво трѣбва да правимъ, много лошо е положението ни?“ Господъ духне, и всичко се оправя. Знаете ли какво нѣщо е духането? Подъ „духане“ азъ разбирамъ онази интензивна Божествена мисълъ, която е въ състояние да разтопи всичко замръзнало, да връзва и развързва, и да ви направи свободни. Всички ние въ свѣта страдаме отъ бѣднотия. Всички сме крайно егоисти. Вземи, единъ твой приятелъ носи 5 лева, но ако му кажешъ, дай ми 5 лева, той малко ще се посвие и ще ти каже: „Трѣбватъ ми“. Дай ги, и нищо повече. Остани безъ тѣхъ! Какво отъ това? Фактитѣ трѣбва добрѣ да се изнасятъ. Това малцина го правятъ въ съврѣменното общество. Отъ чисто Божествено гледище, всѣки, който даде една вехта дреха, той се наказва. Такъвъ е законътъ. Когато направимъ една добрина, или когато дадешъ нѣщо въ името Божие, ще дадешъ най-хубавото, каквото имашъ — както за себе си. И когато казвамъ, че обичамъ себе си, ще се облѣка най-хубаво, и така ще отида при Бога. И когато дамъ нѣкому нѣщо, имамъ или нѣмамъ пари, ще направя нѣщо хубаво, нѣщо ново. Ако пъкъ си човѣкъ, тѣй нареченъ, поплювко, то е друго нѣщо. Поплювко е човѣкъ, който, като яде риба, запримѣръ, плюе, хичъ и не помисля, че насрѣща му има хора, че ще ги оплюе. Толкова е заетъ той съ себе си, че и не мисли. Ами че погледни, прѣдъ тебе има толкова хора! И чудно е, че този поплювко ще ти говори за философия! Неговата философия ще е като него такава — поплювко. Не е лошъ човѣкътъ. Послѣ, като изяде рибата, ще каже: „Извини, приятелю, азъ не забѣлѣзахъ, пооплюхъ те малко“. Този, който е взималъ рибата, не обърналъ внимание, че тя имала много кости. Е, хубаво, това оплюване какво показва? — Че този човѣкъ иска да свърши работата си бързо. Нѣма търпѣние, бърза да плюе.

„И прости ни дълговетъ наши, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници“!

Значи, у Бога прощаването е законъ. Богъ всѣкога прощава, Той никога не държи нечисто нѣщо въ себе си. И какво е казалъ Христосъ за Бога? — Че Отецъ никого не сжди. Можешъ да сждишъ нѣкого само тогава, когато го задържишъ у себе си. Богъ ни-

кого не задържа, и нѣма защо да го сѣди. Красивото въ Бога е това, че Той помни само доброто, което сме направили, а не помни злото. И като отидешъ при Него, Той нищо не говори за твоитѣ прѣгрѣшения, тѣ за Него не съществуватъ. И, ако Богъ имаше тази слабостъ, да обръща погледа си къмъ една твоя погрѣшка, Той нѣмаше да е Господъ.

И сега ние, съврѣменнитѣ хора, не се молимъ на Господа да ни даде изобилна храна, да ни благослови, но всички се оплакваме, казваме: „Господи, този ни убива, онзи ни убива“. Не се обърнемъ къмъ Господа да кажемъ: „Господи, имамъ нужда отъ 10,000 лева, помогни ми“, а се оплакваме, че този ни взелъ обущата, онзи—друго нѣщо. Кажи, че имашъ нужда отъ пари, дрехи или друго нѣщо, и въпросътъ ще се свърши. Отиватъ двама приятели при единъ богаташъ, който минава за голѣмъ скжперникъ. Скжперничеството, това е пестеливостъ, една отъ най-добритѣ чѣрти, но тази чѣрта по нѣкой пѣтъ става наслѣдствена и се изражда. Този богаташъ е единъ голѣмъ изворъ, но така се е затворилъ, че водата едва цицерика отъ него. За такъвъ човѣкъ казватъ: и цѣлъ день да седишъ при него, нищо нѣма да вземешъ. И цѣлъ день да му се молишъ, 5 пари не дава, една капка не дава. Ами разбира се, тази чешма едва капи, трѣбва пакъ цѣлъ день да чакашъ, докато си напълнишъ чашката. Отиватъ тия двамата приятели при него. И двамата иматъ дѣщери, женени сж. Единиятъ иска да жени дѣщеря си, моли го за 100 лева, той не му дава. Моли се день, два, мѣсець, едва сполучва да вземе 100 лева. Отива другиятъ при богаташа и му казва: „Ти имашъ пари, богатство, кжща, но нѣма кой да я управлява. Азъ имамъ една красива дѣщеря, да ти я дамъ“. Веднага се отваря касата му, 5—10—15 хиляди лева дава, теvekелъ става човѣкътъ. При богатия човѣкъ, който е пинтия, прати една красива жена. За нея той е въ състояние да даде всичкото си богатство. Казватъ: пинтия е той! Не, той пази тѣзи пари за нея. Че това е фактъ! Въ Америка, при нѣкои богати хора, отиватъ разни комисии чиновници да събиратъ пари за Коледа, за Нова-година. Много малко пари успѣватъ да събератъ. Понѣкога, при такива скжперници богаташи, оти-

ватъ богати аристократки, американки да събиратъ пари, и току-вижъ, той изважла единъ чекъ отъ 50 — 100 долара и го подписва. Когато излѣзатъ, той си казва: „Е, тѣзи жени, какво ме омагьосаха?“ И тѣй, всички пороци въ свѣта се зараждатъ само тогава, когато отсъствува онзи благородниятъ елементъ на Любовта. Тогава се зараждатъ всички отрицателни качества. Слѣдователно, внесете туй хубавото, красивото въ живота си. То е истинскиятъ животъ. Сега, ако азъ ви кажа: нека дойдатъ женитѣ—тази дума жена трѣбва да се замѣни съ друга дума. Трѣбва да дойдатъ онѣзи чиститѣ, красивитѣ, неопороченитѣ дѣвици, на които умоветѣ сж свѣтли, сърцата—чисти, а волята—силна. Пратете такава една жена и при най-голѣмия скъперникъ, той веднага ще се отвори. И за него ще кажатъ: ето, този човѣкъ е добъръ! Защо ще се отвори? — Защото тази жена ще намѣри въ характера му една благородна чѣрта и ще я държи свято въ душата си.

„И прости ни дълговетѣ наши, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници.“

Сега, отъ гдѣ трѣбва да започнемъ своето възпитание? Цѣлиятъ сегашенъ строй, цѣлиятъ сегашенъ животъ е едно училище, тѣй казваме ние. Но, ученикътъ трѣбва да знае програмата на това училище. Ако вие седите тамъ, дѣто циркулиратъ автомобилитѣ, мислите ли, че като дигате шумъ и не го чувате, та той трѣбва да се отбие? Не, ти трѣбва да се отбиешъ. Значи, всички наши нещастия произлизатъ отъ факта, че ние седимъ тамъ, дѣто циркулиратъ автомобилитѣ. И днесъ, много хора иматъ много голѣмо понятие за себе си. Въ какво седи високото понятие? Не, високо мнѣние имаме само за този човѣкъ, който знае въ какво седи волята Божия. Азъ мога, въ 5 минути, да разгнѣвя когото и да е отъ васъ, колкото и да сте благородни. Прѣдставете си, че вие седите при печката, ржцѣтъ ви сж измръзнали, топлите се. Азъ дойда, избутамъ ви и си туря ржцѣтъ. Вие веднага кипвате, отстранявате моитѣ. Ту вие отстранявате моитѣ, ту азъ вашитѣ. Вие казвате: „Знаете ли кой съмъ азъ?“ — Ама знаете ли кой съмъ азъ? И тогава на какво ще мязаме? Отива единъ запасенъ полковникъ въ една кантора, иска нѣкакви свѣдѣния.

Служащиятъ го поглежда, довършва си работата. Полковникътъ, разядосанъ, пита служащия: „Ти знаешъ ли кой съмъ? Азъ съмъ запасниятъ полковникъ еди кой си“ — „Ами ти знаешъ ли кой съмъ азъ? Азъ съмъ запасенъ ефрейторъ!“ Полковникътъ, като чулъ, почналь да се смѣе. — Познали се. И ти си запасенъ, и азъ съмъ запасенъ, братски ще се посрѣщнемъ. Нито ти можешъ да ми заповѣдвашъ, нито азъ. Сега можемъ да се разберемъ.

„И прости нашитѣ грѣхове, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници.“

И въ домоветѣ се зараждатъ сжщитѣ спорове. Мжжътъ е полковникъ, а жената, — ефрейторъ. Мжжътъ казва: „Хмъ, знаешъ ли кой съмъ?“ Кой? — Полковникътъ. Жената казва: „Хжмъ, знаешъ ли коя съмъ азъ?“ Коя? — Ефрейторътъ. Да, но и двамата сж въ запасъ. Изисква се едно вжтрѣшно разбиране. Въ дадения моментъ, уменъ е онзи човѣкъ, който схваща условията. Той разбира, кога едно сжщество се намира въ лоши условия. Бждете увѣрени, че ако направишъ едно добро на едно животно, и то може да ти бжде признателно. Такъвъ примѣръ има въ една легенда, още въ врѣмето на Нерона. Единъ христианинъ избѣгалъ въ Африка и се скриль въ една пещеря. По едно врѣме се задава единъ лъвъ, отъ когото той се много изплашилъ, но лъвътъ дошълъ при него и си дигналъ лапата. Този христианинъ разбралъ, че лъвътъ има нѣщо въ лапата си. Хваща му лапата, вижда единъ трънъ въ нея и го изважда. Лъвътъ му пооблизалъ ржката, погледналь го и си заминаль. Слѣдъ години, този христианинъ се връща въ Римъ, но тукъ го хващатъ и го турятъ на арената да бжде изяденъ отъ лъвоветѣ. Сжщеврѣменно и този лъвъ билъ хванатъ. Пущатъ и него на арената. Но той, като вижда спасителя си, дохожда до него, спуща се прѣдъ краката му и почва да ближе ржката му. „Познавамъ те, ти извади моя трънъ“.

Сега, каква е лошата страна на непрощаването? Защо трѣбва да си прощаваме? — Съ всѣки единъ лошъ фактъ, който задържае въ себе си, ние създаваме голѣми пакости, не толкова на ближнитѣ си, колкото на снова възвишеното, благородното, Божественото въ насъ. Може да кажемъ, че съ това ние забиваме единъ трънъ вжтрѣ въ Божествения Духъ, който живѣе въ насъ. И Писанието

често казва: „Не огорчавайте Божествения Духъ, съ който сте запечатени“. Не е въпросътъ, че ме е обидилъ нѣкой, но азъ да не обидя онзи великъ, Божественъ Духъ, който събужда въ мене всички благородни мисли, всички благородни чувства, които развива волята ми. Всичко това, което имамъ въ себе си, е благодарение на Него. И какво ще стане съ мене, ако Той ме напусне? Азъ мога да ви покажа какви сж всички онѣзи хора, които Духътъ напуска. Разправятъ за вавилонския царъ, че когато го напусналъ Духътъ, цѣли 7 години билъ далече отъ мѣстожителството си, и слѣдъ 7 години се връща пакъ, като царъ. Сега, като царъ, вие можете да имате всичкитѣ философски възгледи, но какво ще ви ползватъ тѣ ако не знаете какъ да ги приложите? Азъ не казвамъ, че не трѣбва да имате страдания, но всичко, каквото имате, трѣбва да принесе своята полза. Нека нѣмаме нищо излишно, но да нѣмаме и недомѣкъ. Ако вие четете единъ романистъ, красивото не е въ туй, което е написалъ, но въ душата, която е вложилъ авторътъ въ написаното. Като го четешъ, ти ще влѣзешъ въ контактъ съ неговата душа. Четете нѣкой философъ, математикъ, или слушате нѣкой музикантъ, всичко това, което тѣ сж написали, то е външната страна, то е единъ малкъ поводъ, за да се свърже съ тѣхната душа. Живитѣ души, съ които си въ общение, ти прѣдаватъ сила. Писанието, което наричаме Слово Божие е живо. И като Го четемъ, ние сме въ общение съ тия души, които сж Го писали. Туй, което е казалъ Христосъ, то е живо. Нѣкои казватъ: какво е казалъ Христосъ? Щомъ изречешъ тѣзи думи, ти влизашъ въ връзка съ Христа. Сега, дойдатъ други тълкуватели, казватъ: ще можемъ ли съ такива чисти души да влѣземъ въ общение? То значи, като дойда до единъ чистъ изворъ, да питамъ: „ще мога ли отъ тебъ да пия вода? Азъ съмъ много грѣшенъ: ще мога ли да се измия отъ твоята вода?“ Този изворъ казва: „Приятелю, пий, колкото искашъ, само че по-малко, защото съмъ студенъ.“ Дойдешъ до рѣката, питашъ: „Мога ли да се измия?“ Рѣката казва: „Влѣзъ, тѣзи твои нечистотии азъ ще ги измия. Не бой се!“ И когато ние дойдемъ до великото, до Божественото, до Господа, казваме: „Азъ съмъ грѣшенъ.“ Въ това има нѣкакво външно благочестие. Азъ

бихъ желалъ да видя тѣзи хора, които сж толкова благочестиви! Когато взиматъ, тѣ сж много благочестиви, а когато плащатъ, тѣ сж подли, тогава ги е страхъ! Такива хора сж много страхливи. Това е лицемѣрие! До като взиматъ ножа, тѣ сж много силни, а послѣ проливатъ сълзи. Не, като отивамъ да убия нѣкой човѣкъ, ще свия ножа си и ще кажа: „Не, азъ съмъ човѣкъ. Азъ, ще считамъ, че това е низостъ на човѣшката душа!“ Тия хора сж благородни! Благородниятъ човѣкъ трѣбва да каже: „Този човѣкъ трѣбва да живѣе тѣй, както и азъ живѣя.“ Този човѣкъ, освѣнъ, че нѣма да му направи нѣкакво зло, да му причини нѣкакво нещастие, но ще му направи и нѣкакво добро. Той ще каже: „Азъ ще му простя грѣшката, но заради Бога, ще му дамъ единъ примѣръ.“

„И прости нашитѣ дългове, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници“.

Ето една формула, която вие може да приложите, безъ да станете мекушави. Ако вие мислите да прощавате на хората, непрѣменно ще станете меки. Но, ако вие мислите, че Богъ ще трѣбва да живѣе въ душата ви, затова трѣбва да се чистите, прощаването, въ този случай, има смисълъ.

Днесъ е нова година. Като се върнете дома си. извадете изъ вашитѣ долапи всички стари дрехи, чепичета, и всичко навънка! Започнете съ новичко! Азъ съмъ за новото въ свѣта, не съмъ за старото. Ако питате мене, когато постѣпвате по човѣшки, старичко можешъ да дадешъ, съдраничко можешъ да дадешъ, но когато постѣпвате по Божественому, по Бога, старо — никога! И ако ние сега се молимъ, и Господъ нѣкой пѣтъ не отговаря на нашитѣ молитви, то е защото днесъ нѣма условия да използваме разумно това, което искаме. И за това Той иска да каже: „Азъ сега не мога да ти дамъ това нѣщо, но ще почакашъ, по-послѣ ще ти дамъ нѣщо по-хубаво, отколкото мислишъ“. А ние не можемъ да търпимъ. Нѣкой се моли, моли, и като не получи отговоръ, казва: „Азъ остарѣхъ вече“. Ожени се, и послѣ казва: „Азъ се молихъ, молихъ и Господъ най-послѣ ми даде една такава грозотия жена, че ме измъчи“. Не, приятелю, ти не позна своята жена, ти не позна душата ѝ. Нѣкоя жена казва: „Азъ се

молихъ на Господа да ми даде нѣкой добъръ мъжъ, а Той ми даде такъвъ, че ме измъчи". Не, ти не позна душата на твоя мъжъ. Ами че ти всѣки день, слѣдъ като той излѣзе на работа, започвашъ да изреждашъ всичкитѣ му недостатъци. Не, ще забравишъ всичко и ще кажешъ: „Господи, много, много ти благодаря за всичко, което ми даде“.

Азъ сега не говоря на едного, говоря на всички ви. Въ дъното на душата си всички имате тази слабостъ, единъ е недоволенъ отъ едного, другъ—отъ друго. И какво би било, ако бѣхме всички свършени въ своитѣ постъпки? Азъ забѣлѣзвамъ, дойде нѣкой братъ, другитѣ казватъ: „Ето, идва този сприхавиятъ братъ.“ А този, който седи до печката не билъ сприхавъ! Послѣ: „А, идва тази устатата сестра“. Чудни сте! Онзи билъ сприхавъ, онази била устата, а вие не сте! Че кой нѣма уста? Всички сж устати. Трѣбва да се радваме, че иматъ уста. Чудни сж хората! По-добръ да имашъ една жена, която говори, отколкото да не ти говори. Ами че ти трѣбва да запалишъ 100 свѣщи, когато говори жена ти, отколкото да не ти говори. Какво би искалъ? Да имашъ една жена, която да ти наговори, че нѣма нова рокля, туй-онуй за Коледа, отколкото да я видишъ прострѣна и да я погребвашъ? Хемъ пари нѣмашъ рокля да ѝ купишъ, хемъ пари нѣмашъ да я погребвашъ. Ще кажешъ: „Благодаря Богу, нека си живѣе!“ Ами че това е поезия! Всѣкога трѣбва да виждаме поезията въ живота.

„И прости нашитѣ грѣхове, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници.“

Каква по-хубава философия отъ тази! Това е вътрѣшниятъ смисълъ на живота. Туй е за насъ, за да имаме миръ. Свърѣмениятъ животъ е пълень само съ мъчнотии, съ хиляди спънки и внася такива отрови въ насъ, че изгубваме щастието и смисъла. Ние искаме да умремъ. Не, приятели, никога не искайте да умрете! Искайте отъ Бога да живѣете, а не да умираете. Ако нѣкой отъ васъ иска да умре, нека си зададе за цѣль въ продължение на 40 - 50 дня наредъ да ходи на Орландовци, да придружава по нѣкой умръль до гробищата. Тръгнете слѣдъ свещеницитѣ, отивайте на гробищата и ще видите, че ще научите нѣщо. Ще ка-

жете: „Слава Богу, че живѣя.“ А сега, нѣкой казва! „Дотегна ми животътъ, искамъ да умра.“ Да умрешъ! Нѣма по-голѣмо прѣстѣпление отъ това.

„И които чуятъ гласа ми, ще оживѣятъ“, казва Христосъ. Сега е врѣме за оживяване, а не за смъртъ. Тѣзи старитѣ схващания сж хубави, но тѣ сж за стария завѣтъ на живота. Сега, въ новия животъ, всѣки трѣбва да чувствува хубавото, та, който се приближи при насъ, да усѣти онзи хубавъ мирисъ и да поиска да дойде при насъ. Да бждемъ искрени! Нѣкой казва: „Азъ искамъ, като погледна човѣка, да го разгадая.“ — Нѣма да можешъ. Азъ още не съмъ се разгадалъ. Дълбочина има въ човѣшката душа! Човѣшката душа седи извънъ нашия свѣтъ. Нѣкой казва: „Искамъ да разгадая душата ти.“ — Не можешъ да я разгадаешъ. Тѣй, както тя се проявява, туй възприеми отъ нея, а не отивай да се занимавашъ съ нѣща, които сж непостижими. Това е първото прѣстѣпление! Цвѣтето е цвѣнало, кажешъ: „Чакай да го взема за себе си.“ Ти си извършилъ вече първото прѣстѣпление. Не го кжсай, остави го, ще мине единъ, другъ братъ, или още 10 — 20-100-на, нека и тѣ да го помиришатъ. Господъ казва: „Е, откжснаха това цвѣте.“ И всички ние разваляме тѣзи работи. Знаете ли защо? — За нищо. Азъ зная, защо. Идва сега нова година и Рождество. Какъ се разваля щастието на хората? Мжжътъ заржчалъ хубави лачени обуца на жена си и се радва. Но жена му обича да го хука. Не всички жени обичатъ да хукатъ, нѣкои само. И той горкиятъ носи ги, но, какъ ги направилъ обущарътъ, че лѣвиятъ направилъ малко по-тѣсенъ. Жената обува дѣсния, послѣ — лѣвия и казва: „Ти, таква обуца да ми направишъ!“ И взима, че стоварва всичкитѣ грѣшки на обущаря върху мжжа си. Мжжътъ се слисва. Не, не по този начинъ. Това не е философия! Ти ще влѣзешъ въ положението на твоя мжжъ, той съ свещени чувства е направилъ тия обуца! Ти ще му кажешъ: „Нѣма нищо, Драганчо, тѣй е името му, обущарътъ е направилъ едно опущение, една погрѣшка, ще бждешъ тѣй добъръ да му кажешъ да тури лѣвата обувка на калжпъ, да се поразпусне малко, нѣма да се докачишъ, нали?“ Тѣй трѣбва да бжде! Така трѣбва всички да разрѣшаватъ въпроситѣ.

Всичкитѣ погрѣшки, които правите, не сте отговорни за тѣхъ, тѣ сж наслѣдствени чѣрти, които проявявате. Нѣкой кипналъ малко — нищо. Турете му малко вода отгорѣ. Азъ често правя опити съ единъ мой чайникъ. Кипне малко, водата прѣлива, казвамъ: сега ще изцѣря моя чайникъ. Взема една чаша, налѣя малко вода отъ него въ чашата, сипя и толкова студена вода въ чайника и той си млъкне. Значи, като отлѣя половинъ чаша отъ топлата вода и налѣя половинъ чаша отъ студената, и той си работи, и азъ си работя. Но, ако азъ не отлѣя, а подклаждамъ огъня отдолу, какво ще стане? Вие сега се смѣете. Ами такива чайници не сж ли хората? Ние се спираме и казваме: е, чайникъ! Да, такива чайници сме и ние. Нищо лошо! Азъ съмъ виждалъ нѣкои хора толкова се инервиратъ, че взематъ чайника и хайде вънъ отъ прозореца! Изхвърли го. Послѣ, поседи, поседи, мене се половинъ часъ, отиде да го търси, намѣри го, тури чайника отново. Да е слугинята или нѣкой другъ, ще го набие, ще каже: „Слушай, другъ пѣтъ да не туряшъ чайника тъй пѣленъ“. Не, приятелю, този чайникъ показва, че ти, като чайникъ, не си изпълнилъ добръ своята длъжностъ.

„И прости ни дълговетѣ наши, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници“.

Ако ние, при тия врѣмена, въ които живѣемъ, при всичкитѣ тия блага, които Богъ отъ толкова хиляди години е внесълъ въ насъ, не внесемъ въ душата си туй священото чувство на благодарностъ, че да настане въ живота ни радостъ и веселие, ние не сме разбрали нищо. Не е въпросътъ за плачене. И боси, и голглави, и които нѣматъ дрехи, всички да кажатъ: нѣма нищо, все ще се намѣри нѣкой добъръ човѣкъ да ми помогне. Нѣкому сж скжсани обувката, да каже: „Е, толкова години съмъ ходилъ съ здрави обувка, сега мога и така. Все ще ми дойде отъ нѣкждѣ помощ! Ами мечката, какво прави безъ обувка?“ И дѣйствително, не се mine много врѣме, нѣкой похлопа на вратата, дойде, донесе нѣщо. Сега, у васъ има единъ лошъ навикъ да се оплаквате. Нѣкои казватъ: знаете ли, ужасни страдания имамъ! Не, не, ние сме правилни, правилни тия нѣща, това е театъръ, прѣдставление, ние не чувствуваме изъ дълбоко. И слѣдъ туй, събератъ

се 100-на души, разпрѣдѣлятъ се на комисии, за бѣднитѣ ще събиратъ. Събератъ 100,000 лева, дадатъ на бѣднитѣ 50,000 лева, а останалитѣ 50,000 хвъркнали. И слѣдъ всичкитѣ тѣзи благодѣяния казватъ: „И прости нашитѣ грѣхове, както ние прощаваме на нашитѣ длъжници.“ Нашитѣ грѣхове се прощаватъ, но никждѣ не се намиратъ вече паритѣ. Въ Русия, въ врѣме на малоруската война, цѣли тренове съ припаси се загубваха нѣкждѣ.

„И прости нашитѣ грѣхове, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници!“ Да мисли човѣкъ, туй е великото и благородното, което трѣбва да се зароди дълбоко въ душата ни. Прѣди нѣколко дни дохожда при мене една моя позната, която ми казва: „Много съмъ нещастна. Искамъ да ми дадешъ едно обяснение, защо сж тѣзи страдания, които сега прѣкарвамъ? Азъ не искамъ да ми казвашъ, че това било волята Божия. Тѣй, едва започна нѣщо, докарамъ го до единъ край и веднага се разваля. Имамъ единъ мжжъ, не мога да живѣя съ него, употребявамъ всичката си воля и вече съмъ рѣшила да си работя, да си живѣя сама. Всичко внасямъ и пакъ не върви“. Казвамъ ѝ: искамъ да ти кажа, но има нѣщо, което ме спира. Че какво е то? — Има нѣщо, което ме спира. Защо? Гледа ме тя. Хайде, казвамъ, ще направя едно усилие, само единъ фактъ ще ти изнеса, и той е слѣдующиятъ. Прѣди стотина години, то бѣ въ врѣмето на богомилитѣ, ти си била дъщеря на единъ знатенъ български велможа. Баща ти билъ много богатъ и влиятеленъ. Ти си имала единъ братъ, който се запозналъ съ богомилитѣ, и поискалъ за тѣхното учение да пожертвува всичко. Но ти, като влия елна, чрѣзъ своя любовникъ, си успѣла да го разубѣдишъ. Ти си обичала брата си много и си успѣла да го възвърнешъ отъ неговитѣ свещени идеи и да го убѣдишъ, че туй учение е черно, че то е отъ дявола. Какъ така той може да уронва твоя престижъ! И си го възвърнала въ свѣта. Отъ този день започватъ твоитѣ нещастия. Този твой братъ е днешниятъ ти мжжъ. Тя казва: „Разбрахъ сега, ще поправа грѣшката си.“ И започва да ми навежда факти, какъ у него се порождало желание да стане свещеникъ. Тя и сега се противопоставяла и му каз-

вала: „Не, ти всичко ще станешъ, но не и проповѣдникъ“. Сега, като ви разтравямъ тия нѣща, вие ще си кажете: това сж забавления за хората. Това не е за забавление. Когато азъ говоря, азъ не забавлявамъ. Азъ мога да кажа факти, които сжществуватъ, и които не сжществуватъ. Вашето нещастие, както въ миналото, така и сега, се дължи на туй велико прѣстжпление! Тя спира своя братъ, спира и своята еволюция

Отъ сегашното общество, именно, азъ мога да изнеса факти, да докажа отъ какво произтичатъ противорѣчията въ живота. Въ мнозина отъ обществото има желание да поправятъ българския народъ, но не успѣватъ за това си има причини. Тѣ кръشناха нѣкждѣ. Туй си има своитѣ дълбоки причини, но за поправянето на това се изисква знание. Не знание на книга, но живото знание, знание на живата природа. Туй знание седи въ това, да намѣримъ онзи начинъ, по който да се свържемъ съ живитѣ души на хората, и тогава да дойдемъ въ връзка съ кого? — Да дойдемъ въ връзка съ Христа, но не Христосъ, като историческа личностъ, не като единъ еврейинъ, който се родилъ нѣкждѣ, и живѣлъ прѣди 2000 години. Но не и Христосъ при положението, като Синъ Божий, защото вие още не схващате думата Синъ Божий. Да дойдете въ връзка съ Христа, като принципъ на Любовта, който не помни прѣгрѣшенията на хората. Разбирате ли? Да се свържете съ Христа, като единъ изворъ, който постоянно блика. А ти, като дойдешъ при Него, питашъ: „Мога ли да се измѣня?“ — Може, може. Азъ наричамъ Божествено туй, което задоволява всички нужди у хората. Нѣма рана, нѣма болка, нѣма друго нѣщо, което Божественото да не го излѣкува.

Слѣдователно, ние сме дошли сега до нѣща, които не ни задоволяватъ, а трѣбва да дойдемъ до истинската наука. Запримѣрь, дойде нѣкой много ученъ човѣкъ, много ученъ бактериологъ, но на какво? — На бактериитѣ. Е, въ какво седи тази наука? — Този човѣкъ редъ години подъ микроскопа е наблюдавалъ особенитѣ свойства на бактериитѣ, какъ се размножаватъ, съ каква бързина, и послѣ, какви болести произвеждатъ. И слѣдъ туй, казватъ: този бактериологъ е отличенъ! Да, но съврѣменнитѣ бактерио-

познати не знаятъ, кога се появили бактериите въ свѣта. Когато Богъ създаде свѣта, създаде ли тѣзи бактерии? Отъ какво се появили тѣ? И всѣки единъ човѣкъ, ако не прощава грѣховетѣ на другитѣ, единъ день ще се прѣвърне на една отровна бактерия. Това е то. Киселинитѣ могатъ да се прѣвърнатъ въ основи, и основитѣ — да се прѣвърнатъ въ киселини. Кога? — Когато Божественитѣ енергии се натрупватъ и не се използватъ, тѣ могатъ да прѣминатъ отъ едно състояние въ друго. И, ако вие за дълго време задържате прѣгрѣшенията, и не прощавате, непременно ще се прѣвърнете на една киселина, ще настѣпятъ у васъ разлагания, и ще почнете да ставате недоволни духомъ. Има хора, които, като влѣзатъ въ дома ти, носятъ проклятие. Тѣ сѣ една бактерия. Е, казвате, какъвъ е иѣрътъ за тази бактерия?

„И прости нашитѣ дългове, които ние прощаваме на нашитѣ длъжници!“

— Ще се изчистишь отъ всички нечистотии. Въ свѣта има единъ великъ Божественъ принципъ. Первоначално той е служилъ да се създаде вселената, и е носилъ въ себе си тѣзи условия за окисление. Той е силенъ принципъ. Тѣзи отровни сжщества сѣ сжществували въ цѣлия козмосъ. Щомъ привлѣчемъ този принципъ, той прави хората силни. Но туй, което прави хората силни, то сжщеврѣменно ги и разрушава. Силнитѣ хора носятъ своето разрушение съ себе си. Богатитѣ хора носятъ своето нещастие съ себе си, защото богатиятъ човѣкъ всѣки може да го отрови. Азъ знаа, колко богати бащи сѣ отровени отъ своитѣ синове и дѣщери! Колко царе има въ свѣта снети отъ своитѣ синове и дѣщери! Какви не заговори е имало противъ тѣхъ! Защо? — Заради положението имъ. Защо? — Защото онзи царъ не е внесълъ въ себе си принципа на Любовта. Ние трѣбва да внесемъ този принципъ въ себе си, а не само да говоримъ за Любовта. Ние трѣбва да дадемъ единъ образецъ за Любовта, но още нѣмаме образецъ за Любовта. Имаме извѣстни факти за проявлението на Любовта, но образци още нѣмаме. И азъ бихъ желалъ, който отъ васъ е срѣщналъ образци за Любовта, да ми ги покаже. Отдѣлни факти имаме, напримѣръ, нѣкой човѣкъ направилъ нѣкое добро. Азъ съмъ срѣщналъ до сега само

единъ случай отъ любовта. Той е слѣдующиятъ. Една жена гледала мъжа си 7 години боленъ и ми казваше: „Като умря мъжа ми, азъ съжالياвахъ за него, макаръ че го гледахъ 7 години боленъ.“ Този фактъ слабо се приближаваше до любовта, но въ тази жена липсваше нѣщо. Ако тя имаше любовъ, въ пълната смисълъ на думата, нѣмаше да го остави да лежи толкова врѣме, щѣше да го дигне още на втория день отъ леглото. Образецътъ на съвършената Любовь дига болнитѣ отъ леглото. Само единъ день ще го гледа, на втория день ще бжде здравъ. Това е образецътъ на Любовта. Тогава и двамата ще се разбератъ, и двамата ще отидатъ да шетатъ, а послѣ и четиримата. За сега още не съществува образецъ на Любовта. Когато говоримъ за образецъ на Любовта, казватъ: това е илюзия! Не върватъ, защото боравятъ все съ стари методи. Ние имаме нови методи, това сж Божествени методи. Ние сме готови да ги дадемъ комуто и да е, но трѣбва да бждете абсолютно чисти и безкористни. У насъ има едно Божествено правило, то е: човѣкъ трѣбва да бжде абсолютно безкористенъ!

„И прости ни дълговетѣ, както и ние прощаваме на нашитѣ длъжници.“

Да, сега трѣбва да имаме онова хубаво разположение на дулата. И когато азъ нѣкой пжтъ говоря за Любовта, трѣбва да знаете, че тя се проявява въ много форми, но това още не е Любовъ. Нѣкои считатъ, че да цѣлунешъ нѣкого, това е любовъ. Не, цѣлувката не е любовъ, тя е носитель на любовта. Искашъ да пригърнешъ нѣкого. Пригръдката не е любовъ. Тя е носителка на любовта. Цѣлте можешъ да му дадешъ, обуща можешъ да му купишъ, можешъ да го нахранишъ, но това не е любовта, това сж връзки на любовта, съ тѣхъ можешъ само да привлѣчешъ човѣка. Любовта е нѣщо велико въ свѣта, и туй великото ние трѣбва да разгадаемъ. И седятъ нѣкой пжтъ, дъщерята не познава майката, и майката не познава дъщерята. Майката: „Миличката ми дъщеря, колко много ме обича!“ Да, но тя намислила да бѣга. Погледнешъ единъ день, тя намѣрила ключа, взела пари и забѣгнала съ своя възлюбенъ. Майката казва: „Азъ забѣлѣзвахъ една промѣна“. Защо да бѣга, защо да не каже: „Мамо, азъ имамъ

единъ възлюбенъ“. Е, питамъ: при такова едно положение на нѣщата, какъ ще устроимъ нашия животъ? Нѣкой пжтъ казвате: нашата дъщеря е много добра. Казвамъ: не хвалете дъщеря си, не я и корете! Казватъ: отлична е. — Като майката. Дъщерята не може да седи на по високъ уровеньъ отъ майка си. Дъщерята, която е родена отъ майката, не може да седи по-високо отъ нея. Това е фактъ! Тя не може да седи по-високо нито отъ майка си, нито отъ баща си. Казватъ: майката е проста, и бащата е простъ. Не, не, ако дъщерята е благородна, и у майката има това благородство. Азъ гледамъ, дъщерята е благородна, но и у майката има сжщото благородство. Отъ нищо нѣщо не се ражда. Затуй дъщеритѣ трѣбва да любятъ своитѣ майки, и майкитѣ да любятъ своитѣ дъщери. Сега, по моитѣ схващания, дъщеритѣ не любятъ своитѣ майки, и майкитѣ не любятъ своитѣ дъщери. Споредъ мене, ако между дъщерята и майката има една истинска любовъ, не може да се роди никакъвъ разривъ, никакъвъ споръ. При истинската любовъ, майката не може да стои по-долу отъ възлюбения на нейната дъщеря. Дъщерята трѣбва да постави възлюбения си наредъ съ майка си. И той е синъ на нѣкоя майка! Една дъщеря, която поставя своя възлюбенъ по-високо отъ своята майка, той не може да я люби. И ако той поставя нея по-високо отъ своята майка, и тя не може да го люби. Това трѣбва да го знаете! А вие ще ми казвате: той е високо благороденъ човѣкъ. Не, не, той е благороденъ като мене. Азъ се радвамъ, като видя една благородна чърта у нѣкого, защото всѣка благородна чърта е Божествена, не е човѣшка. И при това, всѣка дъщеря не може да седи по-високо отъ майка си, нито да поставя своя възлюбенъ по-високо отъ нея. Ама, казва се въ Писанието, че трѣбва да напуснешъ майка си и баща си. За кого? — За Бога. Баща ти и майка ти не може да седятъ по-високо отъ Бога. Дъщерята ще каже на майка си: „Мамо, азъ седѣхъ при васъ 20 години, сега ще отида при Бога, васъ нѣма да ви напусна — напротивъ, ще ви обичамъ повече“. Нѣкои казватъ: като станемъ религиозни, ще забравимъ близкитѣ си. Не, не, освѣнъ че нѣма да ги забравишъ, но ще се ро-

дять отлични, прѣкрасни отношения помежду ви.

„И прости ни грѣховеѣ, както и ние прощаваме на нашитѣ длѣжници.“ Въ дѣното на тази прошка знаете ли какво лежи? — Само Любовьта може да прощава, т. е. азъ ще се корегирамъ, Любовьта не прощава, тя забравя. „Тя дълготърпи, благосклонна е, не се прѣвъзнася, не завижда, не мисли зло никому“. Само тази велика Любовь е въ състояние да те изчисти. Сърцето ти ще бѣде чисто, и слѣдъ туй състояние вие ще имате една нова наука за живота.

Бесѣда, държана на 30. XII. 1923 г.

Едно ти не достига!

„Още едно ти
не достига!“.

Имайте прѣдъ видъ, че Христосъ говори на единъ богатъ, и ученъ, и младъ човѣкъ, на единъ красивъ, интелигентенъ, съ обществено положение, знатенъ човѣкъ, който знае, какъ да се разгозаря и какъ да задава въпроситѣ, знае какъ да се обхожда. На този богатъ човѣкъ Христосъ каза: „Още едно ти не достига!“ Тѣй щото, когато говоря на васъ, азъ подразбирамъ пакъ всички тѣзи, които сж богати, учени, интелигентни, а не проститѣ, не невѣжитѣ, за тѣхъ и дума не може да става. Този въпросъ не се оінася до тѣхъ.

„Още едно ти недостига!“.

Онова гениално дѣте, което се е родило съ музикални таланти, но баща му и майка му сж бѣдни, какво му трѣбва? — Цигулка и лжкъ. Като отиде при учителя си, той му казва: „Едно ти трѣбва още!“ Какво? — Цигулка и лжкъ.

Христосъ е изказалъ една велика Истина, но въ отрицателна смисль. Той казва: „Все що имашъ, иди, продай го, раздай го на бѣднитѣ и ела, та ме послѣдвай!“ Нѣкои мислятъ, че разбиратъ тѣзи Христови думи. Не, тѣ сж една величина съ минусъ. Що отъ това, ако продадешъ всичкото си богатство и го раздадешъ на другитѣ и тръгнешъ слѣдъ Христа? Нима днесъ нѣма мнозина, които разпродаватъ всичко? Азъ знаая мжже, които сж продали кжщата си, за да направятъ дрехи на жена си и на дѣцата си. Знаая мжже и жени, които сж разпродали всичко и сж осиромашели.

„Иди“, казва Христосъ, „продай всичко и го раздай на сиромаситѣ!“ Е, кой днесъ не раздава на сиромаситѣ? — Всички раздаватъ. И тази истина днесъ не е турена на мѣстото си, тя е тѣй извратена, тѣй

изчуфилена. Всичкитѣ наши съврѣменни дисертации, проповѣди, говорения за Истината, сж толкова смѣшни, че, ако единъ жителъ отъ небето би дошълъ да я чуе, той би се хваналъ за корема отъ смѣхъ за тази извратеностъ, за гениалността ни да изопачаваме нѣщата. Той би казалъ: „Гениални сж днесъ хората, но гениални въ низходяща степенъ“. Не че това изопачаване на Истината е умишлено, но често човѣкъ върви по единъ негативенъ пѣтъ, обаче мисли, че той е на правата страна. На какво мяза това? Прѣдставете си, че единъ човѣкъ излѣзе и по невнимание си облѣче палтото наопаки. Той не се вижда, излиза, върви си свободно, но всички хора му се смѣятъ, а той си мисли, че е голѣмо величие. Всички хора се смѣятъ, че турилъ палтото си наопаки. Какво показва това?—Това показва една небрѣжностъ отъ негова страна, липсва му нѣщо. Ако е единъ философъ, азъ бихъ го извинилъ. Ако е нѣкой сиромасъ, азъ бихъ го извинилъ, но има хора, които, като облѣкатъ дрехитѣ си наопаки, не могатъ да се извинятъ.

Казва Христосъ: „Още едно ти не достига! Иди, продай богатството си, раздай го на сиромаситѣ, купи това, което не ти достига, ела и ме послѣдвай!“

Истината е вложена тукъ вътрѣ. Но онези, които не разбиратъ великитѣ закони на Божията книга, не могатъ да намѣрятъ туй едното, което е скрито вътрѣ. Само разумниятъ човѣкъ може да намѣри туй скритото. За да намѣримъ туй едното, не трѣбва да мислимъ, че като имаме знания, тѣ сж достатѣчни. Мнозина мислятъ, че иматъ любовь въ сърцето си; мнозина мислятъ, че иматъ вѣрвания; мнозина мислятъ, че иматъ разбирания; мнозина мислятъ, че иматъ общения съ Бога, съ ангелитѣ, съ светиитѣ, съ великитѣ хора, съ гениалнитѣ, съ ученитѣ хора. Ако е така, то е добрѣ, красиво е. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да бждешъ въ общение съ Бога, съ ангелитѣ, съ светиитѣ, съ великитѣ, гениалнитѣ хора, но да бждешъ! И не само да бждешъ, но това, което Богъ, ангелитѣ, светиитѣ, гениалнитѣ хора говорятъ, да можешъ да го приложишъ въ живота си. Ние, съврѣменнитѣ хора, сме много добри. Много добри въ какво? Въ едно отношение сме добри, светии сме, въ друго—грѣшници.

Идете въ единъ домъ да видите най-грѣшнитѣ хора, какъ развиватъ своитѣ идеи: какъ трѣбва човѣкъ да живѣе, какъ трѣбва да се поправи обществото и т. н. Виждахъ съмъ жени съ леко поведение, описватъ какъ трѣбва да бжде характерътъ на мъжа, на единъ гениаленъ мъжъ. Описватъ го много хубаво. И тази жена има единъ идеалъ — идеалниятъ мъжъ. Тя казва: „За да се домогна до този идеалъ, азъ продадохъ всичко“. Е, като продаде всичко, какво е спечелила, какво направи? — Тя се е оцапала. И хората казватъ: тя морално е паднала. Но, кой е онзи, който, като иска да изрови единъ диамантъ дълбоко заровенъ въ земята, нѣма да се оцапа? Има два вида оцапване въ свѣта: едното е външно оцапване, а другото е вътрѣшно. Външното, то е натрупване на материята, азъ за него не говоря.

„Още едно ти не достига!“

Туй едното, то е същественото. Кое е то? Може да сме учени, може да сме богати, но всѣкога чувствуваме, че нѣщо ни липсва. Какво? — Не можемъ да опредѣлимъ точно какво е, но вътрѣ въ себе си чувствуваме едно недоволство. Ако е нѣкоя млада мома, като се огледа въ огледалото, ще каже: „Намѣрихъ причината на своето недоволство. Ако бѣхъ красива, друго щѣше да бжде. Туй е, което ми липсва“. Момъкътъ пъкъ казва: „А, азъ съмъ слабъ, хилавъ, ако съмъ нѣкой снаженъ, силенъ, всичко мога да направя“. Нѣкой търговецъ, празна му е касата, недоволенъ е, казва: „Ако касата ми е пълна, щѣхъ да бжда щастливъ. Туй е, което ми липсва — паритѣ!“ Ако е нѣкой политиканъ, философъ и т. н. всички констатирайтъ, че имъ липсва нѣщо и търсятъ туй, което имъ липсва. Казватъ: туй ако е . . . Добрѣ, ако всичко това е дѣйствително така, ако това е една велика истина, тогава красивитѣ момичета трѣбваше да бждатъ доволни. Но, попитайте красивата мома доволна ли е? — Не е доволна. Е, какво ѝ липсва? Слѣдъ като е красива, тя казва: „Азъ искамъ да имамъ единъ мъжъ, но князь да е, да е снаженъ, да е красивъ, хубавъ, да има палати, да има слугини“. Хубаво, даваме на тази мома този красивия князь, но слѣдъ 2-3 години я питаме: доволна ли си? — Е, казва тя, този красивиятъ князь си има любов-

ници, какъ мога азъ да бжда доволна? Не е доволна и отъ това. Тогава, онѣзи, които филофствуватъ, казватъ: „По-добрѣ човѣкъ да умре, да не живѣе въ такъвъ свѣтъ!“ Нѣкои мислятъ, че слѣдъ като умратъ, ще могатъ да добиятъ това, което имъ липсва. Да, ако ти умирашъ, както житното зърно, разбирамъ, но ако ти умирашъ, като едно говедо, което се разваля, и го изяждатъ гаргитѣ, питамъ: какво отъ това, че си умрѣлъ? Разрѣши ли съ това въпроса? Азъ, често срѣщамъ нѣкои, които казватъ: да умра! Добрѣ, хубаво е да умрешъ, но разрѣшилъ ли си, какво нѣщо е смъртта? Смъртта, това е единъ отъ важнитѣ въпроси. Научно нѣкои разрѣшаватъ, че смъртта е спиране на сърцето. Не, смъртта отъ чисто християнско гледище, отъ окултно гледище, има съвсѣмъ другъ смисълъ. И Любовьта, и тя има другъ смисълъ. Любовь, която не може да ти създаде най-голѣмитѣ нещастия и страдания, любовь, която не може да те смъкне въ ада, тя не е любовь. И тогава турямъ другъ единъ контрастъ: злоба, която не може да те дигне горѣ до небето, при Бога, не е злоба. Е, какви сж вашитѣ понятия? Сега вие казвате, че мразите нѣкого. Не го мразите вие, обичате го, но вие наричате едната любовь умраза, а другата — наричате любовь.

Слѣдователно, въ съврѣменния животъ има редъ явления, които ние трѣбва да обяснимъ. Методитѣ, съ които си служатъ държавницитѣ сж изъ областта, въ която тѣ живѣятъ. Тѣ разрѣшаватъ въпроситѣ, като държавници. Единъ философъ, за да разрѣши единъ въпросъ, ще прѣдстави свои методи. Той не може да го разрѣши съ методитѣ, съ които би го разрѣшилъ единъ държавникъ. Онзи, който се занимава съ чисто социални въпроси, неговото разрѣшение на въпроса ще бжде съвсѣмъ друго. Бащи и майки, и тѣ разрѣшаватъ единъ общественъ въпросъ, и тѣ разрѣшаватъ единъ духовенъ въпросъ, и тѣ разрѣшаватъ единъ социаленъ въпросъ, но бащитѣ и майкитѣ разрѣшаватъ общественитѣ, духовнитѣ и социалнитѣ въпроси по единъ начинъ, а държавникътъ ги разрѣшава по другъ начинъ. Слѣдователно, всѣка една задача може да се разрѣши или разгледа отъ три становища. Тя може да се разрѣши отъ чисто мате-

риално гледище, дѣто влизатъ законитѣ на материалния свѣтъ, съ видимото ще се ползувашъ. Може да се разгледа отъ духовно, може да се разгледа и отъ Божествено гледище.

Сега, при днешния студъ, нѣкой ще каже : да се обичаме ! Добрѣ, да се обичаме, съгласенъ съмъ. Но, вземете двама, които се много обичатъ, отъ кждѣто ѝ да сж, отъ Франция, Англия, и ги доведете тукъ, при най-голѣмия студъ, изложете ги да стоятъ вънъ въ продължение на 24 часа, и ще видите, колко ще устоятъ. Да видимъ, колко ще устои тази любовъ на студа и колко ще остане отъ нея ! Не само да говоримъ за любовта, но да я опитаме ! Любовъ, която не може да устои на студа, каква любовъ е ? Слѣдъ 24 часа ще видите, че и момъкътъ, и момата си изложили гърбоветѣ единъ къмъ другъ, а лицата имъ гледатъ въ двѣ противоположни посоки. Туй прави животътъ съ човѣка ! Иматъ право да си турятъ гърбоветѣ единъ къмъ другъ. Ние можемъ да изтълкуваме това така : турятъ си гърбоветѣ единъ къмъ другъ, за да запазятъ най-нѣжнитѣ си мѣста, а понеже гърдитѣ иматъ по-голѣмъ запасъ отъ енергия, тѣхъ излагатъ навънъ, съ тѣхъ посрѣщатъ неприятеля. Момъкътъ и момата посрѣщатъ неприятеля съ картеченъ огънь. Но по нѣкой пътъ запасътъ отъ енергия може да се изтощи, и ще видите на сутринта и двамата замръзнали, отъ носоветѣ и на двамата потекли чучулки, и двамата съ вѣнци, и казватъ : „Умрѣха и двамата млади и зелени, съ вѣнци на глави, студътъ ги покоси“. Е, питамъ : ако тия двамата можаха всрѣдъ София да замръзнатъ, какво ще кажете за тѣхъ ? Азъ ще си извадя едно заключение. Азъ ще имамъ понятие вече за софианци, за всички онѣзи, които живѣятъ аь София, като започна отъ най-високо стоящитѣ, до най-низко стоящитѣ, ще знаая, какви хора сж и колко се обичатъ. Сега, ние взимаме София като единъ идеаленъ културенъ центъръ. Азъ не говоря за вашата София, но прѣдполагамъ София като единъ високъ културенъ центъръ, дѣто живѣятъ най-възвишенитѣ, най-умнитѣ, най-благороднитѣ хора, дѣто живѣятъ гениитѣ, светиитѣ, за тази София говоря. Да не мислите, че азъ говоря за вашата София ! Не, за нея азъ не искамъ да

говоря, да си цапамъ устата. Да говоря за днешния свѣтъ, азъ считамъ, че тоза е цапане на моята уста. Нѣма какво да се занимавамъ съ съврѣмения свѣтъ. Нѣкои може да се обидятъ отъ това. Това не е обида. Чудно нѣщо! Азъ разсжждавамъ толкова здраво, толкова философски! Ако азъ изказвамъ моята мисль така, то защо правя това? Искамъ да ви кажа, че азъ ще бжда първокласенъ глупецъ, ако отида да пия отъ една тинеста вода. Не е виновна водата, азъ ще оставя тази вода да си тече надолу и ще си кажа: слушай, ти ще бждешъ човѣкъ, ще търпишъ, ще чакашъ, докато дойдешъ до другъ хубавъ изворъ. Може той да е на 50 — 60 клм. разстояние, ти ще търпишъ. А тази мжтната, тинестата вода, остави я, не я пий! Тя е текла такава и такава ще тече още хиляди години. Почвата ѝ е такава, не я критикувай! Не е ли това философия? Просто констатирамъ факта, казвамъ: почвата ѝ е такава.

Сега, Христосъ се обръща къмъ васъ и казва: „Още едно ти не достига!“

Азъ вѣрвамъ, че тѣзи отъ васъ които сте богати, още едно не ви достига! Вие ще кажете: любовь ни не достига. Не, любовь имате изобилно, Вие имате толкова любовь, че можете да стоплите цѣлия свѣтъ. Правда тогава? — За правда, вие сте най-праведнитѣ — сждите всички. Ако е за истина, вие имате и нея. Сега, азъ говоря за тази истина, за която хората говорятъ. Ако е за доброта, добродѣтелни сте вие. Тогава, какво ви ли исва? Въ всинца ви има едно противорѣчие. Ако нѣкой ви каже нѣкоя обидна дума, прикачи ви едно качество, че имате единъ малкъ неджгъ, вие ще се докачите и ще кажете: „Какъ така, господине, ти не знаешъ ли, че азъ съмъ благороденъ човѣкъ?“ Е хубаво, азъ съмъ благороденъ човѣкъ, и майка ми, и баща ми, и сестритѣ ми сж благородни, а при това си търгаме коситѣ и се биемъ. Е, тогава азъ ще кажа: щомъ сме благородни и си търгаме коситѣ, ние заемаме една роль, едно положение като актьори. Това е едно прѣдставление. И вие ще кажете: „Ние сме благородни, но ролитѣ, които взимаме, сж такива.“ И ако ви пита нѣкой: „Какво прави баща ви днесъ?“ — Ще кажете: той играе една важна роль, прави масажи

на майка ми . . . Е, какво прави братъ ви? Той цѣти дърва И той тѣзи дърва така ги цѣпи, чети прѣкарва направо прѣзъ прозорцитѣ въ стаята. Но ние не разсжждаваме така. Ако въ единъ домъ има извѣстни спорове, има нѣщо, което недостига — сжщественото го нѣма вжтрѣ. И тогава азъ ще прѣкарамъ тази моя мисль въ слѣдующата градация Азъ ще се отклоня малко отъ мисльта си.

Съврѣменнитѣ хора иматъ настроения. Въ настроеніята има два противоположни полюса: ще бждешъ добръ настроенъ, и ще бждешъ злѣ настроенъ. Слѣдъ настроеніето се заражда чувствуване. Слѣдъ всѣко чувствуване се заражда мисль. Слѣдъ всѣка мисль се заражда разсжждение, а слѣдъ всѣко разсжждение идва принципътъ. И тогава, законътъ е такъвъ: ако ти имашъ едно настроение и искашъ да го видоизмѣнишъ, ще се научишъ на о.зи великъ законъ на прѣвърщане на енергиитѣ, настроеніето да прѣвърнешъ въ чувство. Ако твоео състояние не се измѣни, тогава ще проучишъ закона на чувствата, какъ се измѣня едно чувство въ мисль. Ако твоео неразположение остане сжщо, тази твоя мисль ще я прѣвърнешъ въ разумность. Ако остане о.це нѣщо въ живота ти, тази разумность ще я прѣвърнешъ въ единъ великъ вжтрѣшенъ Божественъ принципъ. И ще бждете увѣрени, че всичкитѣ противорѣчия, които сжществуватъ въ живота, като се изкачите на тази висота, всичко ще ви стане ясно, и вие ще се освободите отъ този кошмаръ, който ви измжчва. Вземете сега единъ такъвъ кошмаръ, който се заражда въ нѣкой домъ. Азъ говоря за нѣщата, както се зараждатъ въ съврѣменното общество или въ съврѣменнитѣ индивиди. безъ да имамъ прѣдъвидъ личността. Азъ констатирамъ единъ фактъ тѣй, както произтича той въ природата. Нека вземемъ двама млади, не говоря за сегашнитѣ млади, но взимамъ младитѣ, които се проявяватъ въ природата, защото и въ природата сжществуватъ млади — млади на природата. Дзама млади се обичатъ, сдружатъ се, нали? Тѣ иматъ цѣла една кореспонденция. И пише той, младиятъ момъкъ: „Мое ангелче, ти си най-красивото сжщество, азъ като тебе не съмъ видѣлъ никоя друга. Отъ какъ те срѣснахъ, моео съврѣ-

це трепна, и въ мене се събудиха нови идеали, моятъ животъ се промѣни. Безъ тебе не мога да живѣя, ти си слънцето на моя животъ, и всѣкога ще ме огрѣвашъ. И ако само дойде единъ облакъ да покрие лицето ти, смъртта непрѣменно ще ме покоси..." Е, вижте сега, тия млади какъ хубаво си пишатъ. Тя отговаря: „О, мой възлюбени, ти си заради мене Господъ, ти си Богъ мой. Отъ какъ те видѣхъ, моето сърце тупти денемъ и нощемъ, а любовта ми е толкова голѣма, че азъ съмъ готова да жертвувамъ и баща си, и майка си, и всичко заради тебе. Пъкъ и колкото пари има баща ми, всичко жертвувамъ. Само твойтъ образъ е въ моето сърце, и азъ не виждамъ нищо друго, освѣнъ тебе. Азъ съмъ слѣпа за всичко друго поради тебе, и съмъ готова да извърша всичко заради тебе.“ И двамата така си пишатъ, и най-послѣ се събиратъ. Отлични писма сж тѣ! Обаче, слѣдъ като се събератъ, роди се единъ кошмаръ – подозрѣнието се явява. Той, като че е измѣрилъ нейната любовъ—има барометъръ, термометъръ, съ който намира, че нейната любовъ е намалѣла съ нѣколко градуса и сега не е такава, каквато бѣше едно врѣме. Измѣрва я, и намира, че съ два градуса е намалѣла. Търси причината той, какъ така е станало, че любовта ѝ спаднала съ два градуса? И тя отъ своя страна вади термометъра и казва: „Има понижение въ неговата любовъ съ три градуса.“ Сега седи, размишлява. По-рано бѣше весела, разговорлива, а сега размишлява, научно разрѣшава въпроса. Единъ день и той седи замисленъ. Какво има? И двамата знаятъ, но мълчатъ, не се изказватъ. Сѣдатъ на трапезата. И той мълчи, и тя мълчи. Е, защо мълчатъ? Въ тѣхнитѣ умове е влѣзло подозрѣнието. Единиятъ казва, че любовта на другия е спаднала съ 2 градуса, а другиятъ казва, че любовта му е спаднала съ 3 градуса. Въ какво седи подозрѣнието? Тя казва: „Друга нѣкоя е завладѣла неговото сърце.“ Той казва: „Другъ нѣкой е завладѣлъ нейното сърце.“ Питамъ сега: какъ изпъкнаха тѣзи явления, отдѣ се родиха, кое стана причина, че тази любовъ се раздвоила? Възможно ли е единъ дълбокъ изворъ да се размжтва отъ основата си? Не може, то е немислимо. Такива явления въ природата нѣма. Чистиятъ изворъ всѣкога си е чистъ, и

нечистиятъ изворъ всѣкога си е нечистъ. Нечистото иде отдолу, а чистото иде отгорѣ. И когато ние говоримъ за чисто и нечисто, подъ думата чисто ние разбираме една по-финна материя, рѣдка до своята максимална степенъ на разреждаване. А подъ нечисто разбирамъ една гжста материя, въ която животътъ най-мжчно може да функционира.

Питамъ сега: можете ли вие философски да разрешите кога се е явило подозрѣнието и ревността въ свѣта? Ревността вие много пжти сте я изпитвали. Има ревност по Бога, има ревност, която не остава човѣка ни денемъ, ни нощемъ спокоенъ. Той, и като спи, сънува. Питамъ сега: какъ се е създала тази ревност, туй подозрѣние? Подозрѣние, ревност има не само въ младигѣ, но и въ главигѣ на държавниците, философигѣ. Навсѣкждѣ има ревност. И между двама държавници има ревност. Ревността е единъ феноменъ вътрѣ въ живота. Ревността сама по себе си не е лоша, но ако ѝ се даде една динамическа сила въ низходяща степенъ, тя става най-опасна. Ако вие мислите, че онази млада мома е намѣрила другъ нѣкой момъкъ, когото обича повече отъ своя възлюбенъ, това значи, че този вториятъ момъкъ има нѣкакво качество по-добро, отколкото нейния възлюбенъ. Следъ нѣкое врѣме тя ще намѣри вторъ, трети, четвърти, пети, десети и т. н., постоянно ще се мѣни нейното сърце. И тогава, има съврѣменни философи, които казватъ, че ако единъ ангелъ би слѣзълъ отъ небето, то неговиятъ животъ постоянно би се промѣнялъ, той не би се спрѣлъ да обича единъ човѣкъ, а щѣше да обича всичкигѣ хора. Следователно, той се стреми да обича всичкигѣ хора, защото тѣзи хора не сж едно цѣло, тѣ съставляватъ части на една единица. Въ такъвъ случай, какъ ще покажете любовта си къмъ цѣлото?—Като обичате частигѣ му. Така ще покажете и любовта си единъ къмъ другъ. А при онази психологическа изопзченостъ на нашигѣ понятия, ние всѣкога ги туряме въ едно явление. Нѣща, които не сжществуватъ даже, ние ги туряме въ едно явление. Запримѣрь, нѣкая жена приписва на мъжа си нѣкакви подозрителни работи, които не сжществуватъ

въ него, нито като сѣнка. Кждѣ остава истината? На-
противъ, той храни най-благородни чувства къмъ нея.
Ако единъ мъжъ приписва на жена си качества, които
тя не притежава, питамъ: разсжждава ли правилно той?
— Не разсжждава правилно. Той не е разрѣшилъ тѣзи
явления. Той ревнува. Ревностъ има въ боговетѣ, рев-
ностъ има и въ духоветѣ. Ще кажете: какъ, ревностъ
въ боговетѣ! Не мислите, че ревността е качество
само на земята. Въ всички сжщества, и въ най-вис-
шитѣ сжщества дори, има ревностъ. Не е злото въ
ревността. Питамъ сега: ако азъ ревнувамъ, и ако
вие ревнувате, защо става това? Какво означава ду-
мата „ревностъ“ въ български езикъ? — Усѣщашъ,
че си малко прѣнебрѣгнатъ. Защо се чувствувашъ
прѣнебрѣгнатъ? Погрѣшката е тамъ, че ти очаквашъ
своето щастие отъ едно сжщество, което трѣбва да
живѣе само за себе си. И всички хора на земята сж
създадени да живѣятъ най-първо само за себе си, а
послѣ за другитѣ. Туй е законъ. Че всички хора жи-
вѣятъ само за себе си, ние виждаме отъ това, че се е
родилъ човѣшкия индивидуализъмъ, човѣшкия его-
изъмъ. Индивидуализмътъ се е родилъ съ
събуждане съзнанието у човѣка, че той е човѣкъ, но
този егоизъмъ, тази любовъ къмъ себе си той я изо-
пачилъ, прѣвишилъ я. Слѣдователно, когато човѣкъ
казва, че трѣбва да живѣе само за себе си, той трѣбва
да отдаде туй право и на другитѣ, да живѣятъ само за
себе си. Ето гдѣ е законътъ. Той съзнава, че трѣбва
да живѣе само за себе си, а не съзнава, че и другитѣ
трѣбва да живѣятъ само за себе си.

Сега, това не е самата истина, туй не е, което ви
липсва, което не видостига. При съврѣменния животъ
на хората, липсва имъ единъ законъ за правилно раз-
сжждение, за правилно разискване върху нѣщата. Съ-
врѣменнитѣ хора не разсжждаватъ правилно. Ние може
да влѣземъ въ една къща, и хората да ни посрѣщ-
натъ малко хладно, ще кажемъ: хладни хора! Добрѣ,
но този човѣкъ е боледувалъ, и току-що е дошълъ
отвънъ, ржцѣтъ му сж истинали, иска да се прояви, да
бжде внимателенъ, но не може. Казвашъ: той ме пос-
рѣщна хладно. Казвамъ: той е малко истиналъ. Туй,
което чувствувашъ, вѣрно ли е? — Не е вѣрно.

Цѣлиятъ нашъ животъ е пѣленъ съ невѣрни нѣща. Азъ сега не се чудя толкова на свѣтскитѣ хора, колкото на религиознитѣ, на тѣхнитѣ възгледи. Нѣмамъ нищо противъ тѣхнитѣ хубави възгледи, но казвамъ: дайте право на всѣки човѣкъ да живѣе самъ за себе си! Нѣкой ще каже: ама съ мене сж много несправедливи. Като разглеждамъ така въпроса, азъ никога нѣмамъ право да кажа, че съ мене постѣпватъ несправедливо. Азъ казвамъ, че благородниятъ, великиятъ, гениалниятъ, светиятъ човѣкъ никога не се оплаква. По това се отличава той. А онѣзи хора, които се оплакватъ, не спадатъ къмъ тази категория. Азъ питамъ: когато турите въ едно здание една голѣма, дебела греда, тя оплаква ли се? — Тя стои тихо и спокойно. Тя стои 1, 2, 3, 5, 10, 100 години, и не се оплаква. Турите ли една малка, тънка греда, тя веднага ще се оплаче и се счупва. Ще каже: „Търпи ли се туй! Туриха ми най-голѣмата тежестъ“. Казвамъ: ти си взела най-хубавото мѣсто, което не ти подобава. Туй не трѣбваше да бѣде. У тебе има чувство на щестлавие, взела си мѣстото на голѣмата греда, и не съзнавашъ своята погрѣшка. Ти си една малка сламка, трѣбваше да стоишъ на единъ прозорецъ. И послѣ казвашъ: а, окръжаващата срѣда е ужасно покварена. То е вѣрно.

И надъ всички тия разсѣждения, които сега съществуватъ, ние искаме да реформираме цѣлия свѣтъ. Цѣлиятъ свѣтъ днесъ не се нуждае отъ реформиране. Свѣтътъ днесъ се нуждае отъ изпразване, то е единъ негативенъ начинъ. И Христосъ е проповѣдвалъ изпразване. Той казва на богатия: „Ти, за да намѣришъ това, което ти липсва, трѣбва да се изпразнишъ“. Туй, което имашъ, то те спѣва. Иди, разпродай всичко, което си имане, раздай го на бѣднитѣ, ела и ме послѣдвай. Ела при мене и, азъ ще те науча. Защото, ако разпродадешъ имането си и не можешъ да ме послѣдвашъ, по-добрѣ си стой богатъ“. Богатиятъ казва: „Учителю, не мога да те послѣдвамъ. Азъ прѣдпочитамъ да остана да живѣя въ този свѣтъ, но да си имамъ парички, да се оженя, да си имамъ дѣчица, да си живѣя съ богатството“. Христосъ му казва: „Много добрѣ, направи, както искашъ“. И казва на ученицитѣ си:

„Колко мжчно могат да влѣзатъ богатитѣ въ царството Божие“. Въ този свѣтъ сж влѣзли, но въ онзи не могат да влѣзатъ. А сега, нашитѣ съврѣменни богати искатъ да влѣзатъ въ царството Божие, като богати. Не, не, това е невъзможно. Сега, азъ взимамъ думата „богатъ“ въ другъ смисълъ. Мислите ли, че вие можете да влѣзете въ царството Божие съ вашитѣ изопачени възгледи? Почнатъ ли двама души, като си говорятъ, да спорятъ, това е неразбирателство. Азъ считамъ, че двама души, като се срѣщнатъ и си размѣнятъ двѣ думи, трѣбва да се разбератъ. Това сж гениални, разбрани хора. А то, единиятъ говори, другиятъ прѣкъсва — чакай, чакай. Не, той говори часъ, два или повече, азъ ще го изслушамъ. Това е правото, но послѣ и той ще ме изслуша. Ако азъ имамъ търпѣнието да го изслушамъ, и той трѣба да ме изслуша. Ако той продължи повече, ще му кажа: приятелю, сега азъ ще почна. Трѣбва да има послѣдователностъ въ нашитѣ постѣпки.

Слѣдователно, сега идва изпразването. Азъ забѣлѣзамъ слѣдующето явление: нѣкой пжтъ много хора казватъ: ние сме много грѣшни. Слѣдъ това у тѣхъ настава другъ единъ процесъ и тѣ казватъ: не, ние сме чисти вече, ние сме светии. Е, питамъ: какъ е възможно грѣшниятъ да стане светия? Тоза е невъзможно, немислимо е. Казватъ, че грѣшниятъ можалъ да стане саетия, и светията можалъ да стане грѣшенъ. Това е едно парадоксално твърдение. Въ природата това не може да стане. Свѣтлината тъмнина не може да стане, и тъмнината свѣтлина не може да стане, но свѣтлината може да отстѣпи своето мѣсто на тъмнината, и тъмнината може да отстѣпи мѣстото си на свѣтлината. Това е възможно. Но, да се прѣвърне свѣтлината въ тъмнина, това е немислимо. Никога не е било, и не може да бжде! Любовта може да отстѣпи мѣстото си на умразата, и умразата може да отстѣпи мѣстото си на любовта, но любовта да се прѣвърне въ умраза, и умразата — въ любовъ, това е немислимо. Като казвамъ, че е немислимо, то е, защото тия енергии въ своята сжщина, въ своята разумностъ не могат да се прѣвърнатъ.

Сега, ще ви приведа единъ примѣръ, въ който се вижда, какъ хората не се разбиратъ. Единъ младъ италианецъ, 30—33 годишенъ, на име Бертручио, се влюбва въ една англичанка, наречена Хенриета, мома, на около 22 години. Една вечеръ, като се разговаря съ нея, за да ѝ покаже колко е благороденъ, възвишенъ въ своитѣ намѣрения, разказва ѝ едно интимно свое приключение отъ живота си. Вие сега ще кажете: а, едно интимно приключение! И вие си правите своитѣ заключения. Туй интимно приключение е слѣдующето. Той разказва на Хенриета: „Излѣзохъ една зимна вечеръ на разходка и на около половинъ километъръ разстояние отъ дома си виждамъ: на пътя лежи една много красива мома, около 19 годишна, боса, гологлава, почти вкоченясала. Спрѣхъ се надъ нея, не мога да разрѣша кои сж причинитѣ, за дѣто е така изпаднала, но взимамъ я на ръцѣтъ си, внасямъ я въ своя дворъ, разтривамъ я, давамъ ѝ първа помощъ, и слѣдъ туй момата идва на себе си. Азъ взехъ грижитѣ върху нея. Хенриета запитва: „Красива ли бѣше“? — Много красива, много благородна. Той ѝ разправя, че извършилъ такава благородна постѣпка, а тя се съмнѣва и мисли въ себе си: „Той не говори истината.“ Пакъ пита: „Е, хубава ли бѣше тя?“ — Хубава, красива. — Хмъ... Той изнася единъ фактъ тѣй чистъ, тѣй искренъ, иска да ѝ покаже, какъ се пожертвувалъ, но усѣща едно попарване вжтрѣ въ нея. „Чакай, и азъ да ти разправя, какво се случи единъ пътъ съ мене. Една зимна вечеръ, като бѣхъ въ Англия, излѣзохъ на разходка. Вънъ имаше повече отъ 30 градуса студъ, и за мое очудване, на пътя виждамъ едно момче, на около 18 години, красиво, хубаво, но босо, гологлаво, паднало на земята, вкоченясало се. И азъ, като го видѣхъ тѣй, стопи се сърцето ми отъ мѣка, обикнахъ го, взехъ го на ръцѣтъ си, поразтъркахъ го. „Ама красиво ли бѣше?“ Сега той се забравя. Като разправяше той на Хенриета, не можеше да разбере, защо тя като го слуша, току си каже: „Хмъ“. Но сега, тя като разправя, той се не досѣща и си мисли: „А, значи красиво бѣше“. И двамата сега замълчаватъ. И единиятъ е недоволенъ, и другиятъ. Работата е тамъ, че е направено добро на единъ красивъ и младъ човѣкъ.

Злината е тамъ. И какво заключение вадя азъ отъ този примѣръ?—Че на млади хора добро никога не трѣбва да се прави. Защо? — Азъ ще ви дѣкажа сега това философски. Баща ми, много богатъ човѣкъ, умрѣ, и ми оставя едно голѣмо наслѣдство. Азъ отивамъ при единъ bankerъ лихваринъ, който ме посрѣща много учтиво. Питамъ: мога ли да считамъ тия негови аванси за добродѣтели? Не, то е благодарение на моето богатство. Той е благороденъ, вѣжливъ, но само заради моя имотъ. Това не е благодарение отъ страна на този bankerъ. Съ тѣзи имоти азъ навсѣкждѣ мога да мина. А, казватъ, този bankerъ е много благороденъ човѣкъ! Да, на мене той заема пари, благороденъ е, но азъ имамъ единъ приятель, на когото бащата не е оставилъ нищо, нѣма нито 5 пари въ касата си и го пращамъ при този благородния bankerъ да му поиска малко пари въ заемъ. Моятъ приятель му казва: „Господине, моля, услужете ми съ 10,000 лева!“ — Не, не мога нищо да ви дамъ, нѣмамъ нищо въ касата си. Отказва. Защо? — Защото баща му нищо не е оставилъ. Питамъ: ако този Бертучио бѣше казалъ, че намѣрилъ на пѣтя една стара жена, Хенриета щѣше да каже: „А, стара ли?“ — Да, стара, 90 годишна, съ набръчкано лице. Тогава тя щѣше да каже: „Колко е благородно това, колко се радвамъ!“ „Ако той би казалъ, че е направилъ добро на едно малко момиченце, 4—5 годишно, пакъ нищо. Но, щомъ това добро е направено на една млада мома, която взелъ на рѣцѣтъ си, колпалъ я малко, тогава — хмъ! Тукъ има извѣстенъ мораль. Питамъ сега: кждѣ се крие злото? Ще кажете: това сж обикновени работи. Не, тукъ е сжщността на въпроса. Всички съзрѣменни разногласия се дължатъ на този фактъ, който не само че не е обясненъ психологически, но и не знаемъ, какъ да се справимъ съ него. Ревността се проявява, не е лошо, но защо се проявява? — На слѣдующата вечеръ, Бертучио продължава: „Слушай, моя възлюбена, забѣлѣзахъ нѣщо у тебе, като че ли не си доволна отъ нѣщо, но чакай да довърша разговора си. Ще бждешъ тъй добра да ме изслушашъ. Тази благородната мома, азъ дѣйствително я обикнахъ, да ти се изповѣдамъ. Първата, която обикнахъ, бѣше тя. „Хмъ!“ — Чакай, чакай, не ми се сърди, понеже ти не бѣше първата, която срѣщ-

нахъ. Казвамъ ти една истина. Но, тази мома бѣше много благородна. Тя ми каза тъй: „Азъ слѣдвамъ въ окултна школа, имамъ единъ даденъ обѣтъ на своя Учителъ, но не го изпълнихъ, затуй азъ бѣхъ наказана да остана прѣзъ тази зимна нощъ тъй на пжтя. Азъ за тебе не мога да се оженя по никой начинъ, за мене женитбата е изключена, но слѣдъ мене ще дойде друга една мома, за тебе ми казваше, тя ще те обича, и съ нея ще живѣете отлично. Азъ трѣбва да се върна въ братството.“ А, разбирамъ, това е една благородна, отлична жена. Това не е жена, която развращава.“ Слѣдователно, всѣки единъ, който може привидно да ни вземе онова, което ние считаме сжщественно за нашия животъ, ние считаме нашъ врагъ, а всѣки единъ, който може да ни даде онова, отъ което имаме нужда, ние считаме нашъ приятелъ.

И казва Христосъ: „Още едно ти не достига!“

Сега, азъ нѣма да ви кажа, че любовъ нѣмате, че любовъ не ви достига, но ще ви кажа, че вашата Хенриета още не е дошла. Вие още се занимавате съ онази жена на пжтя, която занасяте у дома си. Ако сте мжжъ или жена, законътъ е все сжщиятъ: вие се занимавате съ младата мома или съ младия момъкъ на пжтя. Но и младиятъ момъкъ, и младата мома, тѣ си иматъ единъ обѣтъ — не се женятъ. Азъ ще ви кажа едно нѣщо: човѣкъ, който се жени, не може да намѣри Бога. Той може да покаже пжтя на другитѣ хора къмъ Бога, може да помага на човѣчеството, но той е далечъ отъ Бога. Азъ ви казвамъ истината. Човѣкъ, който мисли да се жени, той не може да намѣри Бога. Ти първо ще се женишъ, ще раждашъ дѣца, но когато дойдешъ да разрѣшавашъ онзи великиятъ въпросъ, „още едно ти не достига“, тогава нѣма да мислишъ за жена, за майка, за дѣца, за мжжъ, за свѣта, нѣма да мислишъ за народъ. То е идеалното нѣщо. Нѣма да се отречешъ отъ свѣта, т. е. азъ трѣбва да бжда положителенъ, ще се откажешъ отъ свѣта, но отъ кой свѣтъ? — Отъ свѣта на заблужденията. Азъ ви казвамъ една истина. Кое е положителното въ този свѣтъ, което може да остане слѣдъ 1,000 години? Я ми кажете, ако вие се върнете слѣдъ 2,000 години на земята, какво ще остане отъ съврѣменната култура? Има едно красиво нѣщо въ съврѣменната култура, то е, че има по-

вишение въ съзнанието, хората сж малко по-милостиви, отколкото по-рано. Повече добри хора има сега. Обаче, начинитѣ, методитѣ, формитѣ, законитѣ, чрѣзъ които хората живѣятъ, не сж добри, не сж такива, каквито трѣбва да бждатъ. Тѣ се нуждаятъ отъ много голѣми поправки, но ние ще оставимъ тѣзи работи, тѣ не ни интересуватъ. Всѣки единъ отъ насъ да каже: „Азъ искамъ да намѣря смисъла на живота“. Но сега, да не каже нѣкой на жена си: азъ слушахъ днесъ Учителя, държа една хубава бесѣда, и отъ днесъ вече нѣмамъ нищо общо съ тебе. А, нищо общо нѣмашъ! До сега си ималъ, а отъ сега нѣмашъ нищо общо. Не е така. „Дала баба 5 пари да се хване на хорото, сега дава 10 пари, не я пущатъ“. Който се хване на хорото, трѣбва да се ожени. Защо се създадоха хората? Хората прѣдставятъ нѣщо като ония дервишкитѣ танци, на които се въртятъ, докато паднатъ въ трансъ. Нѣкой пжтъ, нѣкой се хване на хорото, и като се върти, върти, върне се дома си, хване се за сърцето и казва на майка си: „Не мога да живѣя.“ — Какво има? „Мжчно ми е.“ Ако е мома, и тя не може да живѣе, и тя паднала въ трансъ. Тѣзи нѣща сж отлични, красиви, азъ не ги осмивамъ, сериозно ви говоря. Всичко туй е красиво, но природата никога не позволява да се правятъ два еднакви опита! Единъ опитъ ще направишъ! Ще кажете: колко пжти сме се женили! Азъ ще ви приведа другъ единъ примѣръ. Актѣоритѣ правятъ една, двѣ, три, четири и повече репетиции за едно прѣдставление, и като направятъ послѣдната, казватъ: „Готови сме!“ — даватъ прѣдставлението. Самото прѣдставление може да се даде само единъ пжтъ. Тукъ, въ България, го даватъ и по 20 пжти, но това е базирганство. Законътъ е слѣдниятъ: репетиции могатъ да ставатъ много, но самото прѣдставление се дава само единъ пжтъ.

И тъй, вие сте правили много репетиции до сега въ живота си, но самото прѣдставление още не сте направили. Какво значи това? — Че нѣкои отъ васъ сж правили много репетиции за женене, но още не сж се оженили. „И тази хубава сега, още не сме се женили!“ — Не сте се женили, ами че какъ! Подъ „женитба“ азъ разбирамъ, прѣзъ цѣлия си животъ да не отпратишъ единъ гнѣвенъ погледъ на онзи, за когото се оженишъ.

Това е женитба! То е приготвление за самата Истина, за великата Истина. Мжжъ или жена, единъ и сжщъ е законътъ и за двамата. А сега, мжже и жени, се биятъ, послѣ се примиряватъ и казватъ, че били женени. Вие не трѣбва да разбирате така въпроса. Отъ чисто Божествено гледище, женитбата е приготвление за великия животъ. Само въ приготвленията за женитбата, човѣкъ ще се приготви за самото прѣдставление, и въ нея ще намѣри това, което не му достига.

„Едно ти не достига“.

Нѣкой казва: азъ нѣма да се женя. Не, ще минешъ прѣзъ женитбата, тя е врата за великия животъ. Не само хората се женятъ, но и духоветъ се женятъ. „И тази хубава!“ Вие имате особени понятия за женитбата. Когато единъ възвишенъ духъ слѣзе на земята и се облѣче въ материя, и той е ожененъ. Той тегли нагорѣ, тя тегли надолу. Има велики духове, които отъ години сж ги хванали тѣхнитъ възлюбени и ги държатъ. И той пѣшка, и тя пѣшка. „Гдѣ е“, казва той, „онази свобода, по-рано бѣше добръ, лесно се движѣхъ, а сега какво ми е, азъ си знамъ.“ Канятъ го другаритъ му на разходка. „Не, ще се върна въ кжщи“. Защо? — Чака ме жена ми. „Е, какво отъ това, че те чака жена ти?“ — Че какво, тази моята жена ме бие, бе! Не е отъ слабитъ жени тя. „Е, тогава, като те бие, ще се върнешъ“. Сега, ще прѣнеса този фактъ въ обществото. Нѣкой пжтъ дойде сиромашията, казвате: азъ съмъ бѣденъ. Започзате да изнемогвате. Това сж външни условия, които трѣбва да надделѣете! Нѣма какво, ще се подчините. Силниятъ, идеалниятъ, гениалниятъ човѣкъ нищо не може да го сломи! Каквото и да му казватъ нѣкои, той казва: мене отъ нищо не ме е страхъ. Нѣма сила въ свѣта, която може да ме смаже. Може да ме смѣлите, може да ме турите и прѣкарате 100 пжти прѣзъ воденицата, нищо не може да ме накара да мисля другояче, азъ ще мисля тъй, както азъ знамъ! Тѣй казватъ гениалнитъ хора. А сегашнитъ хора, щомъ ги бутнешъ съ губерка, казватъ: азъ ще се откажа. Такива хора ние ще ги оставимъ на страна.

„Още едно ти не достига!“

Съврѣменнитъ хора иматъ друга една слабостъ. Ко-

гато сж слаби вътрѣшно, т. е. духовно, тѣ казватъ: да се сдружимъ сега! Смѣшни сж тѣ! Мишките въ единъ хамбаръ се сдружили противъ котката и рѣшили да я атакуватъ. Почватъ да се упражняватъ. Картеченъ огънь ѝ откриватъ. Тичатъ по житото отгорѣ, рѣчи държатъ. А, котката ли, ще я накараме да бѣга. Стотина-двѣста мишки тичатъ по хамбара, цѣла банда сж, вървятъ, свирятъ, но като дошла котката — всички въ хамбара! Не сме готови още! И съврѣменнитѣ хора, щомъ дойде едно нещастие, най-първо, като мишките, отгорѣ се намиратъ, но послѣ казватъ: „А, опасно е, чакай да се поосвършенствуваме, че тогава ще се проявимъ“. Така и религиознитѣ хора казватъ: „Чакай да се освършенствуваме, да разберемъ тази работа, че тогава“. Нѣма какво да разбирашъ. Тази работа сега се разрѣшава, тя е споредъ нашитѣ методи. Ще рѣшишъ, туй е извънъ врѣмето и пространството. Отлагашъ ли, значи не си билъ силенъ. Можешъ да бждешъ силенъ, всѣкога, когато искашъ. Тѣй рѣшава Господъ. И ние се молимъ, молимъ, казваме: не ни слуша Господъ. Господъ казва: „Азъ ви направихъ силни, като мене, но вие не ме слушахте“. Кога сме силни? — Извънъ врѣмето и пространството можемъ да бждемъ силни, като Бога. Когато Богъ ви казва — бждете силни, вие питате: „Ама, можемъ ли да бждемъ силни?“ Вие веднага взимате обратната страна, казвате: силни да заповѣдваме ли? — Не да заповѣдвате на хората, но да вършите волята Божия. И тѣй, нѣма да кажа самата истина, но ще се приближа малко до нея. Единственото нѣщо, което липсва на хората е слѣдующето: тѣ не знаятъ какъ да служатъ на Бога. Туй е всичката работа. Всички страдаме отъ единъ неджгъ, ние не знаемъ какъ да служимъ на Бога. Опитайте, пишете въ всички вѣстници, въ Англия, въ Америка, да ви пишатъ, какъ трѣбва да се служи на Бста, ще видите, какво ще ви отговорятъ. Може да получите хиляди начини, хиляди мнѣния, но нито единъ нѣма да се докосне до самата истина. Когато дойдемъ до служене на Бога, тамъ нѣма стражари! Богъ никога нѣма да ти каже: „Ти трѣбва да ми служишъ“. У Бога има слѣдното качество: Той никога до сега не е казалъ на нѣкое същество въ вселената, колкото малко и да е то: „Ти

ще ми служишъ!* Той му показва пътя, а остава съществото само да Му служи или не, както то иска. Богъ не е отъ слабитъ. Ако ние Му служимъ, ако ние се молимъ, то е зарадъ насъ, не е заради Бога. То е за нашето облагородяване. Обаче, не е безразлично на Бога, дали ще Му служимъ или не, но като служимъ на Бога, само тогава укрѣпватъ въ насъ вътрѣ онѣзи скрити сили.

Сега, онѣзи отъ васъ, които сж богати, рѣшете да служите на Бога! Нѣма да питате какъ. Този въпросъ е рѣшенъ у насъ. Никога не питайте какъ да служите. Казва нѣкой: трѣбва да любишъ! Ама какъ? — Не питайте. Любовта не позволява да я питашъ. Истината никога не позволява да я питашъ. Ако не знаешъ, ще мълчишъ, докато разрѣшишъ този въпросъ. Всичкиятъ грѣхъ е тамъ, въ питането. „Ама какъ да те любя?“ А, ти не говоришъ истината, лъжешъ себе си, лъжешъ и мене. Нѣкой те ощице. Започвашъ: „Тѣй ли трѣбваше да ме ощипвашъ?“ Вземешъ книгата на живота, отворишъ я и четешъ: „Азъ дойдохъ при тебе, бѣхъ гладенъ, голъ, босъ, трѣбваше да ме нахранишъ, да ми омиешъ краката, да ме облѣчешъ.“ Казвашъ: „Ето, тѣй трѣбва да любимъ Бога!“ Да, туй е правилно. Туй, което искашъ за себе си, направи го и на другитъ. Нито повече, нито по-малко! Ако направишъ съ единъ милиметъръ по-горѣ, ти грѣшишъ; ако направишъ съ единъ милиметъръ по-долу, пакъ грѣшишъ. Ще бждешъ тѣй точенъ, тѣй справедливъ, и спрѣмо себе си, и спрѣмо своитѣ близки. Ние, съврѣменнитѣ хора, се страхуваме отъ Правдата. Щомъ говоришъ за Правдата, тя трѣбва да бжде абсолютно справедлива и спрѣмо васъ, и спрѣмо мене. Тогава, защо ще се страхуваме? Азъ трѣбва да бжда абсолютно справедливъ спрѣмо себе си: спрѣмо своитѣ чувства, спрѣмо своитѣ мисли и спрѣмо своитѣ постѣпки. Ако азъ имамъ единъ хлѣбъ, и дойде при мене единъ гладенъ волъ, азъ ще го раздѣля съ него точно тѣй, както бихъ го раздѣлилъ съ нѣкой човѣкъ. Азъ постѣпвамъ тѣй, както говоря, у мене има единъ моралъ, който вие не знаете какъвъ е. Ще ви го кажа. Вие го знаете, но не го прилагате. Минавамъ прѣзъ гората, виждамъ единъ жа-

денъ конь, три дни не е пилъ вода. Мога да го оставя и да си замина, но азъ взимамъ една кофа, занеса му вода да пие, дамъ му малко зобецъ, малко ечемикъ. Питамъ сега: кое ме заставя да дамъ на този конь малко вода и ечемичецъ? — Това е моето вѣрую. Азъ служа на Бога, и Той ми казва: „Съ този конь ти ще постъпишъ тъй, както съ себе си.“ Всички имаме нужда отъ едно нѣщо: отъ храна, отъ въздухъ и отъ свѣтлина. Туй е сжщественото. То е и за животни, и за хора. То е, което ни свързва. Има нѣкакво различие между насъ, но то е другъ въпросъ. Казвамъ: този е истинскиятъ моралъ! Този конь не може да ми се отплати, но знаете ли какво морално удовлетворение изпитва човѣкъ, когато направи една подобна у. луга? Разправяше единъ мой познатъ, отъ ново-загорско, слѣдния случай: „Виждамъ единъ конь на умирање, но жаденъ, цвили. Взимамъ едно бакраче съ вода и занасямъ водата на коня, който бѣше на разстояние около половинъ клм. отъ мене. Коньтъ ме погледна умилно, пи отъ водата, слѣдъ туй затрепери и прѣдаде Богу духъ“. Казвамъ: такъвъ човѣкъ, който може да направи една малка услуга на единъ умирающъ конь, въ него има моралъ, въ него има любовъ, въ него има съзнание. Този човѣкъ може да даде помощъ на който и да е човѣкъ. А този човѣкъ, който казва: „Това е мравя, това е единъ конь, това е единъ бѣденъ човѣкъ, по-важно е за мене да помогна на своитѣ ближни братя и сестри, отколкото на тия животни“ — отъ него не очаквайте нищо. Гдѣ е доброто? — Доброто трѣбва да бжде добро за всички сжщества едноврѣменно, безъ разлика.

Отъ туй гледище на съврѣмения животъ, както сега се проявява вжтрѣ въ природата, азъ говоря за съзнателния животъ, въ всичкитѣ негови форми, а не говоря за степенъта на вашето развитие. Казвамъ: „Още едно ви недостига“. Ако те видя, че минешъ съ бакраче и носишъ вода на умирающия конь, ще кажа: този човѣкъ е особенъ. Но, ако те видя, че заминешъ коня и не му помогнешъ, защото считаешъ, че това не е важно, ще кажа: и този човѣкъ е особенъ. Азъ наблюдавамъ нѣкоя майка, радва се на дѣтето си и казва: „А, тази моя Стефанка, тя е едно ангелче. И моятъ Петранчо — сжщо.“ Но азъ

гледамъ, тази Стефанка, и този Петранчо си играятъ, и съ пръчицата обрусватъ главичкитѣ на цвѣтята. Майката казва: „Браво, bravo, моитѣ ангелчета.“ А, никакви ангелчета не сж, тѣ сж ангели безъ крилѣ и съ опашка. Тѣзи ангелчета, на които се радвашъ днесъ, утрѣ ще те изхвърлятъ на улицата да треперишъ. Този Петранчо по два пѣти на день ще бие майка си и баща си и ще каже: „Азъ не ги познавамъ“. Защо? — Майката не е вложила единъ високъ идеалъ въ душата на своето дѣте. Тя трѣбва да каже: „Не, мама, не е хубаво така, не трѣбва да кжсашъ туй цвѣте, въ него има животъ, Господъ го е направилъ да му се радвашъ, безъ да го кжсашъ“. Така трѣбва майкитѣ да възпитаватъ дѣцата си за въ бждеще, ако искатъ дѣцата имъ да иматъ моралъ.

„Ощо едно ти не достига?“

Какво не ни достига? — Да се не кжсатъ цвѣтята! Умрѣлъ нѣкой, че трѣбвало да му се донесе цвѣтъ, то е другъ въпросъ. Имало нѣкакво празненство, че трѣбвало цвѣтъ, то е другъ въпросъ. Но, питамъ: кой ни е далъ право да кжсаме цвѣтята? Не е ли по-хубаво въ една малка саксийка да донеса това цвѣте, отколкото да го откжсна? Не е ли по-хубаво да имамъ една жива роза, отколкото една увѣхнала? Ами че ако искамъ да имамъ една жабка, защо да не си я донеса жива? Има нѣкои американки, които обичатъ костенитѣ жабки, и докато сж малки ги окачватъ на врата си съ едно синджирче. Цѣль день се разхождатъ съ тѣхъ изъ града и вечерно врѣме, като се върнатъ, ще ги нахранятъ и ще ги пуснатъ на свобода до сутринята. Оригинално е такова украшение! Поглеждашъ, жабката отъ врѣме на врѣме си показва главичката. Не е ли по-добъръ това, отколкото да носишъ само корубата на туй животно? Това е прѣстѣжление!

„Ощо едно ти не достига?“

Азъ знаая какво ще бжде вашето заключение. Азъ виждамъ какво мислите. Вие мислите за този богатия, влизате въ положението му. Вие ще кажете: то така се лесно говори, но още не му е дошло врѣмето. Нека минатъ още 500 — 600 години, та като дойде Христосъ, тогава ние ще Го последваме. Е, прѣди 2,000 години дойде Христосъ, тогава хората последваха ли Го?

— Не Го послѣдваха. Ако днесъ дойде Христосъ, мислите ли, че ще Го послѣдватъ. — Пакъ нѣма. Мислите ли, че ако дойде Христосъ сега, днешната култура ще Го приеме? — Не, за Него държавата ще прокара нѣкакъвъ особенъ законъ. Ще Го считатъ, че Той е неканенъ гостъ, че Той е единъ човѣкъ съ особени идеи. Това не е само тукъ въ България, но и въ Англия, и въ Америка, никждѣ нѣма свобода. Има нѣкои хора въ Англия, въ Америка, които идеализиратъ нѣщата. Тѣ се различаватъ отъ другитѣ. Азъ казвамъ, че туй идеалното, за което мислите, то не съществува днесъ на земята.

„Още едно ти не достига!“

Сега, азъ не се занимавамъ само съ този свѣтъ, но съ другъ единъ свѣтъ, който е около насъ, и съ насъ. Има добри хора въ свѣта, които не познаваме. И въ Америка, и въ Англия, и въ Франция, и въ Германия, и въ Турция, и въ Китай, и въ Япония, навсѣкждѣ ги има. Тия добри хора азъ наричамъ „гении на човѣчеството“. Тѣ сж светиитѣ, тѣ сж необикновенитѣ хора, тѣ сж солта на бъдещото човѣчество! Само при тѣзи хора вие ще научите Истината. Тѣ нѣма да ви говорятъ, тѣ ще ви кажатъ: „Ела и вижъ какъ азъ живея.“ Тѣ нѣма да философствуватъ. Ти ще седишъ и ще се учишъ отъ тѣхъ. Нима мислите, че сега азъ като ви разправамъ, че много ще научите отъ мене? Азъ казвамъ на мнозина: ако вие искате да научите Истината, елате да видите какъ азъ живея, прослѣдете живота ми! Не ме гледайте, както ви говори сега, азъ тукъ съмъ официално облеченъ, азъ сега мязамъ на васъ, но ако искате да разберете моя интименъ животъ, като ме прослѣдите вжтрѣ, ще ме видите. Азъ водя два живота. Питатъ нѣкои, кждѣ ми е силата? — Въ моя интименъ животъ. Когато минавамъ прѣзъ гората, покрай бубулечкитѣ, между дърветата, между всички растения и извори, тамъ елате да ме видите, какъ живея. Когато прѣгазвамъ рѣкитѣ, азъ никога не минавамъ съ обуца, снимавамъ си обувката и така прѣминавамъ. Послѣ, ако краката ми сж кални, азъ пазя едно правило: въ чиста вода никога не влизамъ съ нечисти крака, още на брѣга на рѣката ги измивамъ и тѣй прѣбродвамъ рѣката. Знаете ли защо правя туй? Азъ нѣма да ви кажа. И послѣ, като отивамъ да пия вода отъ нѣкой изворъ, азъ още

отдалечъ си измивамъ устата. Когато отивамъ да седна подъ нѣкое дърво, азъ нѣма да отида изведнѣжъ да седна при него, като неканенъ гостъ, но ще се разговоря съ него, ще го запитамъ: ще ми позволишъ ли да седна при тебе да си почина? И на която страна ми каже то, на сѣверъ или на югъ, дѣто ми опрѣдѣли, тамъ ще седна. Послѣ, погледна къмъ плодетъ му, тамъ мълча. Такъвъ трѣбва да бжде интимниятъ животъ на хората! А у васъ какво става? Казвате: е, рѣка е това, дърво е това, животно е това! А, ние, високоученитѣ хора, високообразованитѣ, хората съ двата факултета, математически въпроси разрѣшаваме! Ако е за математика, и азъ зная тази математика. Ако е за геометрия, и азъ зная тази геометрия. Ако е за кобури, и азъ зная тѣзи кобури. Срѣщамъ те: „горѣ ржцѣтъ, извади кесията!“ Изпразня му кесията и го изпратя съ празни джобове. Казва: „Слава Богу, че не ме уби.“ Но, ако дойда въ кантората ти безъ револверъ, ще кажешъ: „Господине, сега не съмъ разположенъ, елате другъ пѣтъ“. А тѣй, като кажа „горѣ ржцѣтъ“, веднага давашъ всичко.

Питамъ: какво ни не достига? У насъ страхътъ е въздигнатъ въ култъ, ние не можемъ да вършимъ волята Божия отъ страхъ. Азъ слушамъ, мнозина казватъ, че държавата прокарвала нѣкакви закони. Питамъ: противъ кого прокарва тия закони, противъ кого ги е насочила? Нека държавата си прави закони, това сж нейни упражненія. Нека прокарва единъ, втори, трети, това е нейна работа! „Ами ние какво ще правимъ?“ — Ти ще се научишъ да служишъ на Бога, тия закони не трѣбва да те спиратъ. Ние съ държавата нѣма да се занимаваме. Има единъ въпросъ, който ние трѣбва да разрѣшимъ — да служимъ разумно на Бога! На кой Богъ? — На онази разумната, великата Любовь, която осмисля всички нѣща, която включва всичко въ себе си. А не, като дойда въ дома ви, ако съмъ старъ, да ме приемете. Ама че моралъ! Като отида въ дома на нѣкои хора и ги питамъ, мога ли да остана въ дома имъ, като гостъ, то, ако съмъ младъ и красивъ, а тѣ иматъ млада, хубава жена, ще се намѣрятъ въ чудо и ще почнатъ да се извиняватъ, че нѣматъ мѣсто, че жилищна криза имало и т. н. Не,

не е тамъ въпросътъ, но тѣ се боятъ, че ако отида въ дома имъ, мога да завъртя ума на жената. Като излѣза вънка, ще си кажа: слушай, гослодине, ти си виновенъ, че си красивъ. Не, не, другояче трѣбваше да постъпишъ. Ти трѣбваше да си кажешъ: азъ много съжалявамъ, че внесохъ едно съмнѣние въ ума на този братъ. До сега той имаше едно довѣрие въ хората, а сега, слѣдъ мене, той се осъмни. Може да дойдатъ и други хора, и у тѣхъ ще се осъмни. Тогава азъ взимамъ мѣрки да оправя своитѣ погрѣшки, та и като младъ, хората да иматъ довѣрие въ мене. Ако съмъ старъ, и дойда въ дома ви, може да ме приемете; ако съмъ малко дѣте — също, но ако съмъ младъ, не можете да ме приемете. Има случаи, когато вие можете да ме приемете, и ще ме считате за отличенъ гостъ, макаръ и да съмъ младъ, но кога? — Когато вие сте бѣдни, три дни сте гладували, а азъ съмъ аристократъ, богатъ, джобовѣтъ ми сж пълни. Като ви покажа банкнотитѣ си, вие ще кажете: „Ние благодаримъ на Бога, отъ колко врѣме се молимъ на Господа да ви изпрати“. Да, но заради банкнотитѣ. Казвамъ: онзи не ме приема, защото съмъ младъ — заради жената си, а този ме приема, защото съмъ богатъ — заради паритѣ. При такъвъ случай ще си кажа: Господи, не съмъ уменъ, не съмъ добъръ човѣкъ. Азъ считамъ, че истинскиятъ начинъ за посѣщение е слѣдующиятъ: да отида между хората, нито като снаженъ момъкъ, нито като богатъ, а да отида тамъ, дѣто иматъ нужда отъ мене и да кажа: „Можете ли да ми дадете да свърша нѣкоя работа?“ И като ми дадатъ да свърша нѣкоя работа, като уредя дома имъ, да си отида, безъ да ми платятъ нѣщо. Да не казвамъ: вие знаете ли кой съмъ? — Азъ отъ 2—3 седмици проповѣдвамъ за Христа. Ще проповѣдвамъ и на васъ, но ако ми дадете толкова и толкова. Не, ще се опретна, ще послужа на хората, може би и мѣсецъ и два, ще купя, каквото имъ трѣбва и ще си замина, безъ да ми платятъ. Послѣ ще отида на друго мѣсто. Това е истинското служене! И онѣзи възвишениѣ, благороднитѣ хора така трѣбва да живѣятъ. А мнозина хора живѣятъ другояче.

„Още едно ти не достига!“

Сега, азъ не искамъ да остава въ умоветѣ ви

една негативна мисъл. Всички вие сте дошли на земята да търсите туй „е д н о т о“, което ви не достига. Не искамъ, като излѣзете сега, да кажете: ние сме грѣшници, ние сме туй-онуй. Не, но идете да търсите туй „е д н о т о“, което ви не достига. Богатството, което имате сега, е за да намѣрите туй „е д н о т о“, затова сте и дошли отъ небето на земята. Туй „едното“ е смисълътъ на вашия животъ. То е задача, дадена ви за прѣзъ цѣлия животъ. Азъ не искамъ да ви я разрѣша.

Като я рѣшите, ще видите какво е туй „едното“, което ви не достига. Като го намѣрите, ще бжде радостъ и веселие не за единъ день, но за вѣковетъ на вашитъ крайни сжществувания.

Бесѣда, държана на 6.І. 1924 г.

Оздравѣха.

„И колкото се допрѣха,
оздравѣха.“

„И колкото се допрѣха, оздравѣха.“

Реалното въ живота е това, което може да се по-
пипа. Има три вида пипане въ свѣта: едното е пипане
на сѣнкитѣ. Запримѣръ, вие може да пипате замръз-
налата вода и да си съставите понятие за нея, че е
твърда, че е студена. Ще имате едно особено понятие
за нея и ще кажете: качествата на водата сж, че тя е
твърда и студена. Обаче, това не е нито едно свойство,
нито едно качество на водата, това е едно изключение,
това е една случайност. А изключенията и случайнос-
титѣ, това сж закони на разумни същества. Всѣко ра-
зумно същество, когато иска да се прояви нѣкъдѣ въ
свѣта, ще произведе или една случайност, или едно
изключение. Сега, нѣкои отъ васъ могатъ на логически
основи да кажатъ: защо трѣбва да бжде така? — Ако
вие не можете да отклоните слънчевия лъчъ отъ не-
говия правъ пътъ, вие не можете да го изслѣдвате.
Всѣка една сѣнка въ живота, това е едно отклонение
отъ неговия правъ лъчъ. Всѣка мисълъ, за да я изслѣд-
вате, трѣбва да я отклоните. И съ всѣко чувство—сжщо.

Сега, не искамъ да се вплитате въ тия нелогически
разбирания, защото не само вие, но цѣлиятъ съврѣ-
мененъ културенъ свѣтъ има особени схващания и каз-
ва: „Защо Богъ е направилъ свѣта така?“ Но за да
можешъ да критикувашъ единъ уменъ човѣкъ, трѣбва
да бждешъ по-уменъ отъ него. Да го питашъ, защо е
това така, то е едно нѣщо, а да го критикувашъ, то е
друго нѣщо. Ако си малко дѣте, и питашъ, защо това е
така, то е едно нѣщо, а да критикувашъ, то е друго.
Ако питашъ, защо е посадено това цвѣте, то е едно, а да
го критикувашъ, то е друго.

Всички хора въ съвременния свѣтъ сж първокласни критици. Всички вие сте като този Джонъ Ржскинъ, първокласниятъ английски критикъ. Всѣки отъ васъ е недоволенъ. Вие питате: „Защо Господъ създаде моята глава така?“ Седите и Го критикувате, а не Го запитвате. Азъ ви питамъ отъ Негова страна: какво ви е длъженъ Господъ? Вие казвате: ама Той ни създаде. Вие се лъжете. Той не ви е създалъ, отъ само себе си съществувате. Вие безъ да Го питате, безъ да ви даде позволение, сте си съградили една кжща и казвате: защо Господъ ми даде туй мѣсто? Както изслѣдвамъ анализъ на природата, виждамъ, че до сега Богъ никому нищо не е далъ, всичкитъ хора насила сж взели нѣщата. Сега ще възразите: ами защо Господъ, Който е всемоушенъ, позволява това нѣщо? Та каква особена мѣрка вие имате за всемоушението Божие? Мислите ли, че ако господъ удари този-онзи по главата, че това е силата Божия? Това го правятъ само безсилнитъ хора. Да убивашъ хората, да имъ счупишъ краката, да имъ счупишъ главитъ, да имъ изкълчишъ умоветъ, това не е сила, нито е наука. И силата Божия не седи въ тия нѣща. Всички съвременни хора казватъ, че Господъ създалъ свѣтоветъ. Азъ бихъ желалъ, всички учени хора да създадатъ една теория, да обяснятъ, какво подразбиратъ подъ „създаване на свѣтове.“ Нека опрѣдѣлятъ, какво означава думата „създаване“. Какво подразбиратъ тѣ подъ тази дума? Дали Богъ създаде свѣта, или ние го създаваме въ своитъ умове? И нѣкои запитватъ: „Ами Господъ защо Го е създалъ?“ Слѣдователно, въ нашитъ разсуждения трѣбва да има една нишка на разумность.

Азъ опрѣдѣлямъ четири или петъ важни положения въ живота на човѣка. Казвамъ: настроението на човѣка, това е единъ вѣтропоказателъ. Когато единъ човѣкъ има настроение, той мисли, че е много нѣщо. Азъ казвамъ: настроение има, а това настроение е само единъ вѣтропоказателъ, който се върти, показва отдѣ иде вѣтърътъ. Казва нѣкой: настроение имамъ днесъ, и прави туй-онуй. Е, какво настроение има? — Вѣтропоказателъ е той, ту на една, ту на друга страна се върти. И у такива хора има философия на настроението! Като се роди дѣте, майката казва: „Моятъ философъ! Гениално е моето дѣте.“ Казвамъ: твоео дѣте е съ

настроение, то е единъ вѣтропоказатель, опрѣдѣля отъ гдѣ идватъ вѣтроветѣ, ту отъ тукъ, ту отъ тамъ.

Сега, второто положение. Казва нѣкой: ама азъ имамъ чувство! Чувството, това е единъ кладенецъ. Значи, прѣвърналъ си своята енергия отъ едно движение въ друго, отъ лѣво на дѣсно, прѣвърналъ си я на единъ изворъ, който извира отдолу-нагорѣ. Хубаво, но съ това още нищо не можешъ да вложишъ въ живота на човѣка.

Третото положение. „Ама азъ съмъ човѣкъ, който мисля. Разбирашъ ли, мисълъ имамъ!“ Мисълъта, това е една рѣка, която тече. Що отъ това?

Четвъртото положение. „Ама азъ съмъ разуменъ човѣкъ!“ Казвамъ: разумността, това е една градина, насадена съ различни дървета, и за да видя, дали си разуменъ човѣкъ, азъ ще прѣгледамъ дърветата, които си посадилъ, иматъ ли гжсеници или нѣматъ. Ако иматъ гжсеници, ти не си единъ отъ най-разумнитѣ хора. Ако влѣза и нѣмѣря всичкитѣ ти дързета чисти, нѣматъ гжсеници, ще кажа: ти си единъ разуменъ човѣкъ.

Петото положение. Нѣкой казва: „У мене има принципи, азъ съмъ човѣкъ на принципитѣ“. Казвамъ: принципътъ, това е школа на живота. Слѣдователно, като съедините вашия вѣтропоказатель, като съедините вашия изворъ, като съедините вашата рѣка, като съедините вашата градина, като съедините и вашата школа, като съедините всички тѣзи методи въ едно, ще се домогнете до ония Божествени начала на нѣщата, до едно по-правилно разбиране.

Казва евангелистъ: „И колкото се дотрѣха до Него, оздравѣха“.

Нѣкои подразбиратъ туй физическото. Не е туй физическото, което мжчи хората въ свѣта. Всички физически болести, това сж резултатъ на духовнитѣ състояния въ човѣка. Всѣкога боледуватъ не слабитѣ хора силнитѣ хора боледуватъ. Запримѣрь, нѣкои учени, философи, казватъ: „Ти отъ гладъ ще умрешъ“. Има ли нѣкаква философия въ това, че отъ гладъ ще умрешъ? Това е 50 на сто вѣрно. Азъ ще ви докажа, че повече богати хора умиратъ отъ прѣяждане. А сиромаситѣ, 25 на сто умиратъ отъ гладъ. Кое е по-страшно? — Не е гладътъ страшното нѣщо. Гладътъ въ свѣта, това е

единъ великъ принципъ, една велика сила, която подтиква хората къмъ култура. Гладътъ е научилъ хората да мислятъ, а прѣяждането е подтиквало хората къмъ лѣнностъ. Гладътъ е една велика добродѣтель. Слѣдователно, насъ ни е страхъ отъ гладъ и поглѣщаме прасетата. Казвате: а, онова тамъ, приемамъ го тукъ въ коремчето си, да ми е пълничко. Наука било това! Азъ съмъ наблюдавалъ още въ турско врѣме, какво правятъ зимно врѣме съ конетѣ. Ще кажете: е, отъ много далечни врѣмена. Турскитѣ паши имаха хубави коне, хранени съ ечемикъ, атове ги казваха, че като изкарваха единъ такъвъ атъ, като започне той да скача, да играе —обрѣща вниманието на всички. Отхранени коне бѣха. А гледамъ, нѣкой селянинъ изкаралъ нѣкой мършавъ конъ, едва върви. Казвамъ: този е философъ. Сега, всички онѣзи хора въ живота, които не сж отхранени, ние ги наричаме философи. Защо? — Защото той върви, замисленъ е, нѣма ритане, нѣма скачане, нѣма нищо. Той е човѣкъ съ дълбока мисль. Не, не е тамъ причината. Казватъ: а, дълбока мисль има въ него. Не, никаква дълбока мисль, но зобчець му липсва, храна нѣма той. А за другия казватъ: младъ е той, пѣргавъ, затова скача. Не, зобчица е ялъ цѣлъ мѣсець, докато излѣзе навънъ. Питамъ: при такова едно разбиране на живота, до каква истина можемъ да се домогнемъ? — До никаква истина не можемъ да се домогнемъ. За да можемъ да оздравѣемъ, ние трѣбва да се докоснемъ до Истината, до нейната дреха.

„И които се допрѣха, оздравѣха“.

Отъ какво оздравѣха? — Отъ всичкитѣ свои недъзи. Нѣкои казватъ: да изнесемъ Истината! Питамъ: въ какво седи Истината? Хубаво, азъ съмъ съгласенъ да изнесемъ Истината. Казва Писанието: „Истината ще ви направи свободни“. Всички вѣстници казватъ: „Да изнесемъ тази Истина“. Ако дѣйствително изнасяме Истината, то споредъ Писанието, тази Истина трѣбва да ни направи свободни. Отъ 50 години насамъ вѣстниците все Истината изнасятъ, но България още не е свободна. Освѣнъ че не е свободна, но още повече се забатачва. Питамъ: какъ мислите, ако сравните положението на България прѣди 50 години и сегашното ѣ положение, кое е по-добро? Едно врѣме българитѣ

казваха: „Слушайте, това е турчинъ, не му вървайте, той не е християнинъ, той ще те коли, ще те изтезава“. Значи, въ ума си иматъ една мисълъ, че еди-кой си билъ турчинъ, че коли, бѣси, изтезава. На върмето си, това било правото учение. Хубаво, дойдоха българитѣ да управляватъ. Оправдаха ли се думитѣ имъ, че турчинътъ изтезава? — Не се оправдаха. Казвамъ: турцитѣ не сж излѣзли още отъ България. И въ моитѣ очи, азъ мога да опрѣдѣля защо не сж излѣзли. Всичкитѣ измрѣли турци въ България, които не сж се прѣродили, навлѣзоха въ българитѣ. Българинътъ отъ вѣнъ е българинъ, отвжтрѣ е турчинъ. Духътъ му е турски. Между турцитѣ имало едно прѣдание, споредъ което правовѣрнитѣ трѣбвало по особенъ начинъ да ги спасяватъ. За тази цѣль имало 70,000 камили опрѣдѣлени да прѣнасятъ умрѣлитѣ отъ християнскитѣ гробища въ турскитѣ и обратно. Понеже въ гробищата имъ били погребвани заедно и невѣрующитѣ и правовѣрнитѣ мохамедани, то вечерно врѣме ангелитѣ съ камилитѣ си ходили да прѣнасятъ невѣрующитѣ мохамедани отъ турскитѣ гробища въ християнскитѣ, и така освобождавали отъ тѣхъ правовѣрнитѣ. Не, на съврѣменнитѣ хора трѣбва една правилна философия, правилни разбирания! Съврѣменниятъ свѣтъ се нуждае отъ едни правилни разбирания за произхода на човѣшката душа, за проявлението на човѣшкия духъ, за човѣшката мисълъ, за човѣшкото сърце, за човѣшката воля. Трѣбва ни една наука, до която, като се домогнемъ, да имаме извѣстни резултати. Въ какво седятъ тѣзи резултати? — Когато човѣкъ се докосне до извѣстни живи природни сили, въ него самия, въ каквото и да е направление, става единъ вжтрѣшенъ прѣвратъ. Вземете, колкото и да е грубъ единъ човѣкъ, щомъ въ сърцето му се яви най-малката любовъ, забѣлѣзва се едно малко смекчаване на обходитѣ въ отношенията му. Забѣлѣжете, едно младо момиче обича да отговаря на майка си, ходи рошаво, неомито, майка му му дава уроци, то не я слуша. Но като излѣзе на улицата и види нѣкой младъ момъкъ, влюбва се, и току вижъ, цѣль день се оглежда въ огледалото. Започватъ да ѝ се смѣятъ. Не, тя се е докоснала до реалността, до нѣщо сжществено. Слѣдъ като се допре до реалността, майка ѝ баща ѝ, започватъ: „Остави ти него, ти съ него нѣма

да харосашъ“. Тѣ я отдалечаватъ отъ него. Не я отдалечавайте! И дѣйствително, нѣма човѣкъ, който, като се отдѣли отъ Любовта, да е прокопсалъ. Докато онзи философъ мисли съ любовь, докато онзи философъ разпространява своето учение съ любовь, до тогава неговото учение е мощно. Докато учениятъ човѣкъ разпространява своето учение съ любовь, то е мощно. Докато онзи воененъ или онзи техникъ разпространява своето учение съ любовь, туй учение е идейно, въ него има смисълъ. Този офицеръ може 20 пжти да извади своя ножъ, но нѣма да убие никого. Той може да обезоржжи неприятеля си, но въ послѣдния моментъ ще каже: „Достатъчно е толкова!“

Сега, хората казватъ: ние трѣбва да бждемъ меки, добри хора. Но въ какво седи тази добрина? Срѣщамъ азъ двама ученици на улицата, 14—15 годишни, отъ трети или четвърти класъ, хванали се и се биятъ. Казвамъ имъ: вие сте братчета, не се бийте! Не обръщатъ внимание тѣ. Азъ нѣма да се намѣся да ударя едното или другото. Не, азъ съмъ силенъ човѣкъ, хващамъ двамата за краката, държа ги като свѣщи изправления и казвамъ: ще се примирите или не? — Ще се примиримъ. Казвамъ: слушайте, това е моето учение. Ако е за налагане, мога да ви наложа по-хубаво, отколкото вие си мислите. Сложа ги на земята. Тѣ се гледатъ. Нѣма да се биете, разбирате ли? Вие двамата сте братчета. Хайде да си вървите! Карате се за двѣ ябълки. Едната е по-голѣма, другата е по-малка. Азъ ще ви дамъ начинъ какъ да се справите. Ще разрѣжете тѣзи двѣ ябълки на по двѣ. Единиятъ, който има по-малка ябълка, ще даде едната половина отъ своята на другия; и вториятъ, който има по-полѣмата ябълка, ще я разрѣже на двѣ и ще даде едната половина на братчето си. Така ще се уреди въпросътъ. Не е работата да мине едната ябълка отъ единия на другия. Не, трѣбва да се разрѣже ябълката. Сега, мнозина, като ме слушатъ, ще кажатъ: тази работа е лесна. Не е лесна.

Азъ бихъ желалъ това учение да се приложи въ всичкитѣ домове, и да имате едно разположение, като на светия. Ще кажете: а, може ли човѣкъ да бжде светия? Светията е човѣкъ, който ходи всѣкога съ запалена свѣщъ, той не ходи въ тъмнина. Ще ви приведа

една аналогия. По-добър е да ходишъ съ вощена свѣщъ вечерно врѣме, отколкото съ една електрическа лампа отъ 1000 свѣщи. Ще кажете: е, сега туй разсѣждане ли е? Ами, ако ти си взелъ тази електрическа лампа само за единъ часъ, а азъ имамъ една своя вощена свѣщъ, питамъ: кое е за прѣдпочитане въ дългия пѣтъ, да имамъ тази лампа за единъ часъ или — моята вощена свѣщъ? Електрическата лампа слѣдъ единъ часъ ще ми я взематъ, а моята малка свѣщъ ще я имамъ за всѣкога и ще си освѣтлязамъ пѣтя. Сега, мнозина отъ васъ искатъ да иматъ единъ голѣмъ умъ, че да освѣтляватъ свѣта. Такъзъ гениаленъ умъ се взима подъ наемъ само за единъ часъ. Гениятъ не е собственикъ. Той е една лампа, една врѣменна проява. И много хора, които сж били гениални въ младостта си, въ старини нѣматъ никаква гениалностъ. Силнитѣ хора въ младинитѣ си, въ старинитѣ ставагъ за посмѣшище. Питамъ: гдѣ е силата на този човѣкъ, който по-рано е дигалъ голѣми тяжести, до 200 кгр., а послѣ, на старини едва може 10 кгр. да вдигне? Питамъ: гдѣ е мощната сила на този великанъ? Сега, съврѣменнитѣ хора мислятъ, че това, което иматъ, това, което притежазатъ, е тѣхно за винаги. Колкото единъ богатъ банкеръ може за винаги да притежава своитѣ пари, толкова и единъ гениаленъ или единъ ученъ може да запази своя талантъ или знание, толкова и стариятъ може да запази своята сила. Съотношението е сжщото. Всичко това е до врѣме само, врѣменно се даватъ тия нѣща. Тѣ не сж още наша собственостъ. Сега, да направя едно малко сравнение. Да допуснемъ, че азъ съ свой печатъ си непечата 100,000 лв. и ги туря въ касата си. Казвамъ: азъ имамъ 100,000 лева. Питамъ: какво прѣдставляватъ тѣ? Туй число, само по себе си, има ли смисълъ? — То е мъртво число. Колко може да струватъ тия 100,000 лева? Може да ги прѣтеглите. Колко струватъ тѣ? Гдѣ е тѣхната сила? Обаче, азъ мога да увелича тѣхната сила, ако прѣвърна тия книжни пари въ злато или въ сребро. Питамъ: силата на тѣзи книжки и на златото еднаква ли е?

Слѣдователно, ние боравимъ нѣкой пѣтъ съ числа, на които не знаемъ стойността. Числото едно, единицата, това е динамическа сила, тѣй вѣрватъ кабалистите. Когато единицата има задъ себе си една реал-

ность, не единъ книженъ левъ, а единъ златенъ левъ, съ този златенъ левъ ти можешъ да свършишъ много работа. Това е една сила. Тази сила ние можемъ да я оживимъ. Нѣкой има единъ книженъ левъ въ касата си, другъ има единъ златенъ левъ, а азъ имамъ единъ добъръ приятелъ. Питамъ тогава: гдѣ е силата? Това сж все единици. Може ли да опрѣдѣлите математически, въ какво седи тѣхното съотношение? Питамъ: като ги прѣвръщате, гдѣ е силата, въ книжния левъ, въ златния левъ или въ човѣка?—Въ човѣка. Най-послѣ казваме тѣй: да имаме единъ приятелъ! Хубаво, какво ще е, ако ти имашъ за приятелъ единъ ангелъ? Нѣкой казва: да имашъ за приятелъ единъ царъ! Другъ казва: азъ имамъ за приятелъ Арахангелъ Михаилъ. Азъ пъкъ имамъ за приятелъ Исусъ Христосъ. Трети казва: да имамъ за приятелъ Бога! Това сж все единици, това сж все имания. Е, щомъ започнемъ отъ човѣка и дойдемъ до Арахангелъ Михаилъ, до Исуса Христа, до Бога, това сж велики сили въ свѣта, съ които ние трѣбва да имаме връзка. Не е достатъчно само да кажешъ: „азъ познавамъ Христа,“ но какъ Го познавашъ. Всички вие имате една вътрѣшна опитностъ, но азъ бихъ желалъ да ми кажете, лично съ Христа разговаряли ли сте се? Може да кажете: на сънь. А, не, не на сънь, това не е разговоръ. Азъ мога да се явя на сънь на когото и да е. И вашитѣ приятели, и тѣ могатъ да ви се явятъ, но това не е една реалностъ на нѣщата. На сънь, това е едно нѣщо, а реалното, това е друго нѣщо. Колко пжти прѣзъ живота ви се явилъ Христосъ въ дома ви, и сте се разговаряли съ Него? Не само да се разговаряте, но да разберете дълбокия смисълъ на Неговото учение. Какъ мислите, ако дойде Христосъ, какво ще говори днесъ? Той ще говори за цѣлокупния животъ, ще говори за нашитѣ отношения къмъ Бога, а отношенията къмъ Бога сж отношения къмъ цѣлия козмосъ, къмъ всички сжщества. Това е въпросътъ, който веднага разрѣшава всички отношения.

И днесъ, въ сегашното си положение, когато вие искате да се запознаете съ Христа, когато искате да се запознаете съ нѣкой великъ човѣкъ, това не е толкова отъ желание да се домогнете до знанието, което Той има, а отъ това, че въ вашето подсъзнание има едно

скрито ществлавие, да кажете; „Азъ се познавамъ съ Христа,“ а хората да кажатъ, че сте нѣщо, да ви отдадатъ едно външно уважение. Това е едно скрито ществлавие, и вие сте на кривия пѣтъ. Нѣкой казва: „Азъ съмъ православенъ.“ Че какво отъ това? Това е външната страна на вашето ществлавие. „Ама азъ съмъ християнинъ.“ Че какво отъ това? Хубаво, християнинъ си, но проявилъ ли си Христовата Любовь? — Не. Добръ, ти си православенъ, но проявилъ ли си своето православие? — Не. „Азъ съмъ човѣкъ.“ Чудни сж хората като си турятъ разни имена! Хубаво, щомъ казвашъ, че си човѣкъ, трѣбва да проявишъ това нѣщо. Знаете ли какво значи човѣщина? Тя включва въ себе си всичкитѣ благородни качества.

И всички, които се докоснаха до Него, оздравѣха. Сега, като ви говоря така, въ васъ вжтрѣ може да се произведе една реакция, едно търкане. Може да кажете тѣй: нима ние сме толкова невѣжи, нима ние сме толкова лоши хора? Е, какъ ще докажемъ ние, че сме добри хора? — Доброто безъ лошото математически не може да се докаже. Злото, това е едно отклонение. Злото въ свѣта е едно отъ най-силнитѣ доказателства, че сжществува доброто. Това е доказано по законитѣ на висшата математика. И ч о в ѣ к ѣ, к о й - то никога не е опиталъ злото, той не може да приложи доброто въ свѣта. Доброто, неговата вжтрѣшна сила може да познаешъ само тогава, когато туй добро има извѣстно отклонение.

Сега, запримѣръ, вие заставате и казвате: защо да се измѣни моето настроение? Казвамъ: имаме 4 годишни врѣмена, имаме 4 главни вѣтрове, които духатъ. Тѣзи вѣтрове иматъ ли смисълъ? — Иматъ, разбира се. Като се срѣщнатъ едно топло и едно студено течение, образуватъ се условия за дъждъ. Питамъ: ако тия течения не се срѣщнатъ, ще има ли условия да се образува дъждъ? — Нѣма да има дъждъ. Ако само студени вѣтрове духатъ, дъждъ нѣма да има; ако само топли вѣтрове духатъ, дъждъ нѣма да има. Вие питате: защо животътъ да е само страдания? Той е само съверенъ вѣтъръ. Нѣкои казватъ: „Любовта на момата била толкова силна, че изгорила сърцето на момъка.“ Е, хубаво, трѣбватъ двѣ различни течения, за да се обра-

зува дъждъ. А дъждътъ е носителъ на новото учение. Той е, който разнася тѣзи сѣменца. Сжщитѣ такива противорѣчия има и въ свѣтлината. Въ всѣки моментъ на свѣтлината се посрѣщатъ двѣ течения. Така става и при тъмнината. Едно тъмно течение се срѣща съ едно свѣтло течение. Тъмното течение, това е студениятъ вѣтъръ. Като се срѣщнатъ тъмнина съ свѣтлина, дѣто се срѣщнатъ, тамъ започва новиятъ животъ. Слѣдователно, между една голѣма радость и една голѣма скръбъ, се заражда единъ великъ Божественъ животъ. Тогава, въ тия промѣни на състоянията има философия. Всичкитѣ християни въ първитѣ врѣмена сж разбирали туй учение. А сега, всички искатъ да бждатъ весели, никой не иска да бжде тжженъ. И прави сж. Половината животъ е въ скръбъ, половината е въ радость, но тѣ трѣбва да се съединятъ. Ако вие изолирате скръбта вънъ отъ радостта, вие ще създадете най-голѣмата отрова. И ако изолирате радостта вънъ отъ скръбта, вие ще създадете най-голѣмата безсмислица въ самия животъ. Слѣдователно, радостта и скръбта ще съедините заедно. Тѣй както се проявяватъ на земята, тѣ сж двѣ противоположни течения. Когато дойдемъ въ съприкосновение съ тѣхъ, ние ще се докоснемъ до Онзи, Който може да ни оздрави.

Новото, Божественото учение е необходимо за всички съсловия. То е необходимо и за младитѣ, и за старитѣ. Сега хората казватъ, че религията е необходима само за старитѣ, че духовниятъ свѣтъ е необходимъ само за старитѣ, а не и за младитѣ. Азъ правя слѣдующето възражение, казвамъ тѣй: свѣтлината за кого е, за младитѣ дървета или за старитѣ? Младитѣ дървета се нуждаятъ отъ по-голѣма свѣтлина, отколкото старитѣ дървета. Слѣдователно, младитѣ хора се нуждаятъ повече отъ духовенъ животъ, отколкото старитѣ хора. Нѣкой казва: азъ съмъ старъ. Старъ и младъ, това е друго заблуждение. Въ какво седи старостта? — Старостта, това е едно топло течение. — Младостта, това е едно студено течение. Стариятъ човѣкъ е разуменъ, той е топълъ; у младиятъ нѣма тази разумность. И всички казватъ, че младитѣ хора сж все глупави хора. Казватъ: младъ е, но като остарѣе, ще му дойде ума въ главата. Каква философия има въ това? Менъ ми е

чудно! Може ли единъ момъкъ, който не е разуменъ въ младини, да стане разуменъ въ старини? Това е невъзможно! Разумността си е всѣкога разумность. И единъ момъкъ трѣбва да бжде разуменъ въ младини, за да бжде разуменъ въ старини. А сега, нѣкои поддържатъ туй учение: тия хора сега не се обичатъ, но като се оженятъ, ще се обикнатъ, ще дойде Любовъта. Това е една измама. Ти, за да намѣришъ реалността, трѣбва да се докоснешъ до нея, да туришъ прѣста си въ нея. И когато дойде единъ отъ ученицитѣ на Христа, казва Му: „Азъ не вѣрвамъ“. Казва му Христосъ: „Ела, тури си прѣста тукъ, въ тази рана, и опитай тази реалность. Блаженъ, който не види и не опита, но повѣрва“.

Днесъ думитѣ Христови сж малко изопачени. Нѣкои искатъ да ни убѣдятъ, че и безъ да видимъ Христа, ние пакъ можемъ да бждемъ истински християни. Не, не, това е лъжливо учение. Азъ поддържамъ едно учение: човѣкъ, който не може да види Христа, нищо не може да стане отъ него. Нѣкои казватъ: вѣра трѣбва! Не, не, това е глупава вѣра. Човѣкъ трѣбва да види, но не такова виждане, да видишъ отъ любопитство, да видишъ само. Това не е виждане. Виждане азъ подразбирамъ, да видишъ своя приятель! Сърцето ти трѣбва да затрепти, когато видишъ своя приятель. Умътъ ти трѣбва да светне, когато видишъ лицето на своя приятель. И не само да го видишъ, но има редъ въпроси, по които ще се разговаряшъ съ твоя приятель. Обикновенитѣ хора не могатъ да ти бждатъ приятели, само умнитѣ хора могатъ да ти бждатъ приятели. Само светия съ светия може да бждатъ приятели. Приятель може да ти бжде само разумниятъ човѣкъ! Разумността, това е едно качество на единъ светия. А приятелството е качество само на единъ разуменъ човѣкъ! Приятелство ли е това, когато единъ човѣкъ не може да ти помогне въ нужда? Азъ считамъ за приятель този, който може да раздѣли своя залькъ съ тебе. Казватъ нѣкои: ние имаме едно и сжщо учение. Питамъ: ти можешъ ли да раздѣлишъ своя залькъ съ мене? Ако азъ дойда въ твоята къща, като твой приятель, и те морализирамъ да раздѣлишъ съ мене къщата си, това приятелство ли е? Не, азъ ще кажа: рад-

вамъ се за тази кжща, която имашъ, и въ душата си знаая, безъ никакво съмнѣние, че туй, което ти имашъ, си готовъ половината да го раздѣлишъ съ мене. Азъ знаая, че туй, което моятъ приятелъ има, е готовъ половината да го жертвува за мене; и туй, което азъ имамъ, съмъ готовъ половината да го жертвувамъ за него.

И сега, вие мислите, че сте млади. Ще ме извините, нѣма да считате това за доказание, но ще ви кажа: вие, старитѣ хора, на топлината, и вие, младитѣ хора, на студа, защо сте пратени въ свѣта? Старитѣ, като задухатъ отъ югъ, и младитѣ, като задухатъ отъ сѣверъ, какво ще направите, като се срѣщнете? — Дъждъ ще дойде. А като дойде този дъждъ, всичко онова отдолу ще поникне.

У всички сега има желание да христианизиратъ младото поколѣние, да го въведатъ въ църквитѣ. Азъ бихъ желалъ, тия хора да опрѣдѣлятъ най-първо, какво нѣщо е църквата. Всичкитѣ съврѣменни богословски опрѣдѣления за църквата сж. криви. Въ всичкитѣ църкви опрѣдѣлението за Христа е криво. Върването за Христа е криво. Азъ имъ казвамъ право въ очитѣ. Криво е! Не че нѣма Истина тамъ, има Истина, но казвамъ: „Богъ не е Богъ на мъртвитѣ, но на живитѣ. Богъ не е Богъ на заблужденията“. И ако днесъ Христосъ съизволява въ църквитѣ, не мислите, че Той седи тамъ заради поповетѣ и владицитѣ. Не, Той седи тамъ заради нѣкои бѣдни. прости, невѣжи. За тѣхъ Той съизволява. Тѣ сж прѣдали своето сърце на Господъ, и зарадъ тѣхъ Той седи. А свещеницитѣ какво правятъ? „Господи благослови!“ — и подложи ржката си. И въ Англия, и въ Америка, и въ България, навсѣкждѣ е така. Каква е тази религия? Азъ като казвамъ „долу паритѣ“, защо гозоря това? То е само за свещеницитѣ. Търговцитѣ иматъ право, на пазара, тамъ има мѣсто за пари, но въ църквитѣ, никакви пари! Казватъ: това е опасно учение. Ето опасенъ човѣкъ! Не, вие извратихте словото Божие, и продавате словото Божие за пари. Не, нѣма да го продавате! Въ църквата никакви пари! И, ако вие сте благородни хора, вие трѣбва да ми благодарите, че азъ ви казвамъ Истината въ очитѣ. Не само, че ви казвамъ тази Истина, но азъ живѣя въ нея. И може да се живѣе

съ нея. Нѣкои оспорзатъ думитѣ ми, каззатъ: този е свещеникъ, дѣца има, жена има, какъ ще може безъ пари? Хубаво, не оспорвамъ това. Нека бжде тѣй! Но владиката, който нѣма нито жена, нито дѣца, защо му сж пари? На свещеницитѣ нека имъ даватъ, но на владикитѣ? А, има друго, друго, друго! Друго нѣщо има. Азъ не говоря само за българскитѣ свещеници, азъ говоря за всички. Има друго нѣщо, което е залегнало въ сърцето на хората, и тѣ не искатъ да изкажатъ Истината. Туй, какъ работятъ свещеницитѣ, съ пари или безъ пари, това не ми влиза въ работата. Въ моята работа не влиза, но въ Божията работа влиза. Ако защитавахъ своя интересъ, азъ щѣхъ да говоря по другъ начинъ, но азъ защитавамъ една велика Божествена Истина, затова излагамъ своята честъ. Ще каже нѣкой: той е глупавъ човѣкъ! Не, не съмъ глупавъ човѣкъ. Ще кажете: той се хвали. Онзи, който се хвали, не пали, а азъ паля. Нѣкои още не сж виждали, не знаятъ какво мога да произведа съ ржката си. Нѣкой ще каже: а, какво може да направи? Тази ржка, като я проточа, та като хвана природата, че като проточа и другата си ржка — нищо нѣма да остане! Да не мислите, че нищо не мога да направя. Има единъ Господъ, съ Когото ние боравимъ! Ще кажа: Господи, покажи на тия хора, че само Ти Си Господъ сега, покажи, че нѣма друга сила, освѣнъ Твоята. Не, не е сила това да убиваме хората. Не е тази задачата на свѣта. Казвамъ: ако единъ день проточа своята ржка, то ще бжде ржката на Любовта, която да свърже тия хора. И ще кажа: ето, този е правятъ пжтъ въ вашия животъ, а пжтътъ, по който сега вървите, този е кризниятъ пжтъ.

Сега, най-първо трѣбва да се освободимъ отъ заблужденията, но доброволно. Азъ не мога да узѣрявамъ хората да имъ доказвамъ, кое е право, кое не. Нѣкой пжтъ тѣ критикуватъ туй Божественото и каззатъ: какво може да направи Той? Това е глупавъ въпросъ. Я ми кажете, кой човѣкъ до сега е направилъ нѣщо въ свѣта? Всички хора не сж ли оставили своитѣ кости въ гробищата? И слѣдъ като умре нѣкой, тогава ще го подигнатъ и ще почнатъ да разпространяватъ учението му. Така и сега каззатъ: Христосъ умрѣлъ! Азъ въ умрѣли хора не вѣрвамъ; въ Умрѣлия Христосъ не

вѣрвамъ. Азъ вѣрвамъ въ животъ хора. Въ хората на Любовта вѣрвамъ, но че прѣди 2,000 години нѣкой живѣлъ и умрѣлъ, азъ въ него не вѣрвамъ, въ умрѣлъ човѣкъ не вѣрвамъ. Защо? Азъ ще имъ кажа: „Богъ не е Богъ на мъртвитъ, но на животъ, и въ Него всички живѣемъ.“ Ще умремъ, казватъ. Не, друго нѣщо се разбира подъ думата смъртъ. Ще умремъ, защото грѣшимъ, а трѣбва да дойдемъ въ съприкосновение съ онази велика Истина, съ Божията Любовь, за да оживѣемъ. И когато дойде онова истинското оживяване, ние ще се разберемъ. Когато ви срѣщна и погледна въ лицето, ще прочета какъвъ е вашиятъ животъ, не вашитъ слабости. Моята душа вижда вашитъ нужди. Ще разбере, че мойтъ приятель се нуждае отъ лѣкъ. Ще видя, че животътъ му е малко тежъкъ, че страда и ще му кажа: приятелю, двѣ думи ще ти кажа: Ти ще си вземешъ съ три прѣста малко цвѣтъ отъ пелинъ, ще го туришъ въ едно джезве, ще го държишъ петъ минути да клокне. Тѣй, всѣки день, въ продължение на десетъ дни, ще пиешъ по една чашка пелинъ, и положението ти 75% ще се подобри. Нѣма да му казвамъ да изяде слѣдъ това една бучка захаръ. Не, захаръта, освѣнъ че нѣма да помогне, ще му влоши положението. Пелинъ, пелинъ ще му дамъ, а ако нѣкой ми дойде на гости, тогава ще му дамъ една лъжичка сладко. И то е пакъ икономическо. Днешнитъ хора минаватъ икономически. Като намѣрили туй изкуство да черпятъ съ по една малка лъжичка сладко, минаватъ евтино. Почерпятъ го, и хайде да си върви! Единъ американски мисионеръ отишълъ на гости въ едно българско сѣмейство, дѣто му поднесли една фѣка сладко. Взелъ една лъжичка, момичето седи, а той, лъжица слѣдъ лъжица — изялъ всичката фѣка сладко. Слѣдъ това казали: „Много яде този американецъ!“ Едно врѣме българитъ правѣха много добръ. Когато имъ дойдеше нѣкой гостъ, тѣ го нагостяваха хубаво, а не, както сега, съ една лъжица сладко. Азъ не съмъ за лъжичката сладко. Нѣкои хора не се задоволяватъ само съ една лъжичка сладко и не ходятъ на гости. Нѣкои се сърдятъ, че не имъ отиватъ на имения день. Ще ви дохождатъ гости, но ще имъ опечете една хубава кокошка или отъ тѣзи хубавитъ скомбрийки или единъ голѣмъ куркой, напълненъ съ това-онова. Казва: вижъ, та-

кива работи ямъ азъ, другояче не идвамъ. Азъ харесвамъ това, когато ви дойде нѣкой гостъ, да го угостите добрѣ. Слушайте, когато дойде вашъ приятелъ, не се скжпете, не минавайте само съ вашето сладко! Сега пѣкъ се научили другояче. Казватъ: може и безъ бонбонче—изпрати си картичката и свършена работа! Дойде именията день, прати си картичката, дѣто трѣбва — голѣма честь направилъ! Именъ день съ една картичка! Е, честитъ именъ день! Не, приятелю, не е така. Навсѣкждѣ ударихме само съ картички. Отиваме при Христа, пакъ съ картички. Казвамъ: Христосъ, като отворилъ сега по Рождество Христово чувала, чуди се какво да прави съ тѣзи картички.

И чудното е, че всички тѣзи хора седятъ на единъ умъ и мислятъ, че сж правовѣрни, и че тѣ сж хората, които ще внесатъ култура въ свѣта. Казвамъ: ами отъ 2,000 години защо не внесохте тази култура? „Ама Христосъ ще дойде“. Ще дойде Христосъ, но не по този начинъ, както вие Го очаквате. Не смѣя да ви кажа по какъвъ начинъ ще дойде Христосъ. Когато дойде Христосъ въ свѣта, всичкитѣ ледове ще се стопятъ, снѣгъ нѣма да остане, и вода въ рѣкитѣ нѣма да остане, а ще се прѣвърне въ пара. Ще има такава пара, такова горене — всичкитѣ води, всичко ще се прѣвърне въ огънь и всичкитѣ хора ще се стопятъ. Е, като се стопятъ, какво ще остане отъ хората? Сега хората мислятъ, че само при туй състояние може да се живѣе, само съ ледъ може да се живѣе. Тѣ мислятъ, че само ледътъ е нѣщо реално. Ами ледътъ, като се стопи, като изчезне, какво дава? — Прѣвърща се на вода. Ами тя? — Въ пѣри. Ами пѣрата? — Тя създава едно движение. Слѣдователно, всичкитѣ наши качества, всичкитѣ наши разбирания трѣбва съвършено да се стопятъ. Първото нѣщо, което трѣбва сега на хората, то е общо довѣрие. Че какво липсва на тия свещеници? Чудни сж сегашнитѣ хора въ България — страхъ ги е отъ мене! Иматъ право да ги е страхъ. Но азъ казвамъ: васъ трѣбва да ви е страхъ само отъ Бога! Какво има да се плашите отъ мене? Азъ зная защо съмъ опасенъ. Свѣтлината, при извѣстни условия въ живота, е опасна. Тѣ казватъ че туй новото учение ще намали авторитета на владичитѣ и поповетѣ. Ами когато поповетѣ и владичитѣ се

биятъ съ кандилниците, авторитетътъ имъ не се ли намалява? Тѣ имаха едно събрание тукъ, въ София, въ което тѣхниятъ езикъ не бѣше тъй благовиденъ, както подобава за въ народното събрание. Питамъ: кой е кривъ тогава? Единъ свещеникъ съ своя животъ трѣбва да бжде образецъ! Тѣзи двама или трима свещеници, не могатъ ли да служатъ заедно за Христа? Единъ българинъ ми разказваше слѣдния случай, станалъ въ Добруджа: въ една българска църква, една недѣля служи български попъ, а другата недѣля — ромънски, а нѣкой пжтъ, въ една и сжша недѣля, ту на български, ту на ромънски се чете. И на български служиха, и на ромънски. Казвамъ: много хубаво, и на ромънски се служи на Бога, и на български. И хората казватъ: „Аминъ“.

„И всички, които се допрѣха до Него, оздравѣха“.

На всички съврѣменни хора, на всички съврѣменни философи, на всички учени хора, на всички държавници, владци и попове имъ трѣбва въ най-добрия смисълъ, да се допратъ до Истината! Тѣ сж носители на свѣтлината, и Господъ ги чака. Това не значи, че другитѣ сж противъ свѣтлината, но единственитѣ хора, които спъватъ за сега културата, това сж ученитѣ хора, това сж религиознитѣ хора, и то тѣхнитѣ владци. Тѣ сж, които спиратъ идването на царството Божие. Господъ пита Христа: „Станаха ли хората?“ Христосъ казва: „Не сж, Господи, тѣ спятъ още“. И ако дойде сега Христосъ, и повика единъ съврѣмененъ български владика да Му рапортира, какво ще Му рапортира? Христосъ ще го попита: „Какъ отива моето паство?“ Какво ще Му каже той? Помнете, че всички ще бждатъ сждени, споредъ своитѣ дѣла! И ако азъ замлъкна да говоря, въ свѣта ще дойде нѣщо много страшно. Когато казвамъ „азъ“, подразбирамъ: когато умнитѣ хора млъкнатъ да говорятъ, когато поетитѣ прѣстанатъ да пишатъ своята поезия, когато пѣснопѣйцитѣ прѣстанатъ да пѣятъ, това е единъ отъ най-страшнитѣ моменти койго човѣчеството може да прѣживѣе. Докато умнитѣ хора говорятъ, докато поетитѣ пишатъ, докато пѣснопѣйцитѣ пѣятъ, докато добритѣ хора изказватъ свободно своята мисълъ, човѣчеството е на правия пжтъ въ развитието на своята мисълъ, и тѣ иматъ Божието бла-

кива работи ямъ азъ, другояче не идвамъ. Азъ харесвамъ това, когато ви дойде нѣкой гостъ, да го угостите добрѣ. Слушайте, когато дойде вашъ приятелъ, не се скжпете, не минавайте само съ вашето сладко! Сега пѣкъ се научили другояче. Казватъ: може и безъ бонбонче—изпрати си картичката и свършена работа! Дойде именията день, прати си картичката, дѣто трѣбва — голѣма честь направилъ! Именъ день съ една картичка! Е, честитъ именъ день! Не, приятелю, не е така. Навсѣкждѣ ударихме само съ картички. Отиваме при Христа, пакъ съ картички. Казвамъ: Христосъ, като отворилъ сега по Рождество Христово чувала, чуди се какво да прави съ тѣзи картички.

И чудното е, че всички тѣзи хора седятъ на единъ умъ и мислятъ, че сж правовѣрни, и че тѣ сж хората, които ще внесатъ култура въ свѣта. Казвамъ: ами отъ 2,000 години защо не внесохте тази култура? „Ама Христосъ ще дойде“. Ще дойде Христосъ, но не по този начинъ, както вие Го очаквате. Не смѣя да ви кажа по какъвъ начинъ ще дойде Христосъ. Когато дойде Христосъ въ свѣта, всичкитѣ ледове ще се стопятъ, снѣгъ нѣма да остане, и вода въ рѣкитѣ нѣма да остане, а ще се прѣвърне въ пара. Ще има такава пара, толкова горене — всичкитѣ води, всичко ще се прѣвърне въ огънь и всичкитѣ хора ще се стопятъ. Е, като се стопятъ, какво ще остане отъ хората? Сега хората мислятъ, че само при туй състояние може да се живѣе, само съ ледъ може да се живѣе. Тѣ мислятъ, че само ледътъ е нѣщо реално. Ами ледътъ, като се стопи, като изчезне, какво дава? — Прѣвърща се на вода. Ами тя? — Въ пѣри. Ами пѣрата? — Тя създава едно движение. Следователно, всичкитѣ наши качества, всичкитѣ наши разбирания трѣбва свършено да се стопятъ. Първото нѣщо, което трѣбва сега на хората, то е общо довѣрие. Че какво липсва на тия свещеници? Чудни сж сегашнитѣ хора въ България — страхъ ги е отъ мене! Иматъ право да ги е страхъ. Но азъ казвамъ: васъ трѣбва да ви е страхъ само отъ Бога! Какво има да се плашите отъ мене? Азъ знаая защо съмъ опасенъ. Свѣтлината, при извѣстни условия въ живота, е опасна. Тѣ казватъ, че туй новото учение щѣ намали авторитета на владичитѣ и поповетѣ. Ами когато поповетѣ и владичитѣ се

биятъ съ кандилниците, авторитетътъ имъ не се ли намалява? Тѣ имаха едно събрание тукъ, въ София, въ което тѣхниятъ езикъ не бѣше тъй благовиденъ, както подобава за въ народното събрание. Питамъ: кой е кривъ тогава? Единъ свещеникъ съ своя животъ трѣбва да бжде образецъ! Тѣзи двама или трима свещеници, не могатъ ли да служатъ заедно за Христа? Единъ българинъ ми разказваше слѣдния случай, станалъ въ Добруджа: въ една българска църква, една недѣля служи български попъ, а другата недѣля — ромънски, а нѣкой пжтъ, въ една и сжша недѣля, ту на български, ту на ромънски се чете. И на български служиха, и на ромънски. Казвамъ: много хубаво, и на ромънски се служи на Бога, и на български. И хората казватъ: „Аминъ“.

„И всички, които се допрѣха до Него, оздравѣха“.

На всички съврѣменни хора, на всички съврѣменни философи, на всички учени хора, на всички държавници, владци и попове имъ трѣбва въ най-добрия смисълъ, да се допратъ до Истината! Тѣ сж носители на свѣтлината, и Господъ ги чака. Това не значи, че другитѣ сж противъ свѣтлината, но единственитѣ хора, които спъватъ за сега културата, това сж ученитѣ хора, това сж религиознитѣ хора, и то тѣхнитѣ владци. Тѣ сж, които спиратъ идването на царството Божие. Господъ пита Христа: „Станаха ли хората?“ Христосъ казва: „Не сж, Господи, тѣ спятъ още“. И ако дойде сега Христосъ, и повика единъ съврѣмененъ български владика да Му рапортира, какво ще Му рапортира? Христосъ ще го попита: „Какъ отива моето паство?“ Какво ще Му каже той? Помнете, че всички ще бждатъ сждени, споредъ своитѣ дѣла! И ако азъ замлъкна да говоря, въ свѣта ще дойде нѣщо много страшно. Когато казвамъ „азъ“, подразбирамъ: когато умнитѣ хора млъкнатъ да говорятъ, когато поетитѣ прѣстанатъ да пишатъ своята поезия, когато пѣснопѣйцитѣ прѣстанатъ да пѣятъ, това е единъ отъ най-страшнитѣ моменти, койго човѣчеството може да прѣживѣе. Докато умнитѣ хора говорятъ, докато поетитѣ пишатъ, докато пѣснопѣйцитѣ пѣятъ, докато добритѣ хора изказватъ свободно своята мисълъ, човѣчеството е на правия пжтъ въ развитието на своята мисълъ, и тѣ иматъ Божието бла-

ще разберемъ великата Божия Любовь. Сега, нѣкой казва: азъ искамъ да се изпълни сърцето ми съ Любовь. Е, хубаво, лѣвиятъ ти кракъ е счупенъ, и като се изпълни сърцето ти съ Любовь, ще те боли повече. Ами да ми направи прѣврѣзки! Не, като дойде Любовта, прѣврѣзки нѣма да има. Ще има ядене и пиене. Любовта седи въ разходки, въ ядене, въ пиене и въ обличане. Туй ще бжде Любовта. Да се обличашъ, въ правата смисълъ на думата, това е велико нѣщо! Да се наядешъ, да направишъ една разходка въ широкия Божи свѣтъ, въ тази свѣтлина, това е велико нѣщо! И сега казватъ нѣкои: ние не можемъ да разберемъ тази Истина. Нѣма да я разберете, ржката ви е счупена. Ще намѣрите най-видния хирургъ да я направи, да я заздравя. Имате нѣкоя малка раничка въ стомаха, или кждѣто и да е, ще я излѣкувате. Всичкитѣ неджзи въ васъ трѣбва да изчезнатъ веднѣжъ за винаги. А сега, окото ви боли, ухото ви боли.

Въ свѣта сега проповѣдватъ едно учение, че човѣкъ като остарѣе, ще оглушѣе, ще ослѣпѣе, ще се парализиратъ способноститѣ му. Това не е учение на духовния свѣтъ. Това учение, което ние проповѣдваме, което Христосъ е проповѣдвалъ, то не е учение на остарѣване, то е учение на вѣчно подмладѣване. Исаия прѣди хиляди години е казалъ: „Онѣзи, които очакватъ Господа, тѣхната сила ще се възобнови.“ И Христосъ на много мѣста е казалъ: „Ако не се родите отново отъ Духъ и вода, нѣма да влѣзете въ Царството Божие. И Той подразбиралъ сжщия законъ. И всѣки день човѣкъ трѣбва да се възражда въ себе си, не веднѣжъ, а постоянно да се възражда. И Павелъ казалъ на едно мѣсто тѣй: „Да се обновявате въ ума си“. Като се докоснемъ до тази велика Истина, ние ще приемемъ Любовьта. Не трѣбва да бждемъ въ горитѣ, не трѣбва да бждемъ и въ църквитѣ. Азъ не говоря противъ горитѣ, не говоря и противъ църквата. Църквата уподобявамъ на една хубава Божествена жена. Църквата, това е общение на живи души, въ които Христосъ живѣе. Тѣ съставляватъ едно цѣло въ себе си. Тази Христова църква не седи въ тия църкви, които ние имаме; тя не седи и въ този салонъ, въ който сме сега, но седи въ душитѣ на живитѣ членове въ тази църква, не само на

тази църква тукъ, но и на всички църкви по цѣлия свѣтъ. Тя свързва всички разумни души, въ които живѣе Христосъ. Тия хора образуватъ едно тѣло, а Христосъ е глава на туй тѣло въ великия Божественъ животъ. И, ако вие сте вжтрѣ въ туй Христово тѣло, мислите ли, че Христосъ ще ви остави да бждете гладни? Ако вие сте въ туй Христово тѣло, мислите ли, че Христосъ ще ви остави да бждете невѣжи? Ако вие сте въ туй Христово тѣло, мислите ли, че вие ще бждете чужди за другитѣ хора? Казвате: отворихъ сърцето си, но не ме разбиратъ. Не ви разбиратъ, но и вие не разбирате. Ако вие сте въ това Христово тѣло, мислите ли, че вашето сърце ще бжде празно? — Не.

„И всички, които се докоснаха до Него, оздравѣха“.

Сега тъй, както ви говоря, азъ забѣлѣзвамъ, че у васъ се явява една малка натегнатостъ, считате, като че ви морализирамъ. Не, азъ ви казвамъ, че има една вжтрѣшна наука, която ни посочва правилнитѣ отношения въ живота. Всѣки единъ човѣкъ трѣбва да живѣе, то е важното. Животътъ на всѣки единъ отъ васъ трѣбва да се изрази въ най-правилната форма, по най-правилния начинъ, да има туй сжщинското съдържание въ него. Туй е необходимо. И въ църквата трѣбва да се създадатъ тия условия, при които всѣка една душа да се прояви. Азъ желая, като се събирате, да се научите какви трѣбва да бждатъ вашитѣ отношения спрѣмо външния свѣтъ, какви трѣбва да бждатъ вашитѣ отношения спрѣмо живата природа. Нѣкой пѣтъ вие се оплаквате, казвате: всички хора отвънъ сѣ лоши. Не, не е право, вие изпадате въ една крайностъ. Тѣзи хора отвънъ не сѣ по-лоши отъ тия хора вжтрѣ. Общо взето, принципно, има хора свѣтски, които сѣ въ църквата, но които, сжщо като васъ, разрѣшаватъ единъ принципаленъ въпросъ. Колко хора има такива! Тѣ макаръ, че не сѣ тукъ между насъ, а въ църквата вжтрѣ, но като се срѣщнешъ съ тия хора, разбирашъ се. Такъвъ човѣкъ, като го срѣщнешъ, виждашъ, че въ него има нѣщо, което те привлича. Не трѣбва да туряме такива рамки, да мислимъ, че само хората, които сѣ събрани тукъ, въ това общество, сѣ правовѣрни. То е хубаво да сме събрани въ едно общество, но всѣки единъ човѣкъ, дали той е великанъ или слабъ, дали той е англичанинъ, китаецъ

или японецъ, всѣки единъ отъ тѣхъ има извѣстни качества, които го свързватъ съ другитѣ хора. Питамъ: колцина отъ васъ бихте издържали, ако Христосъ ви се яви днесъ такъвъ, какъвто е, а не какъвто бѣ прѣди 2000 години? Той сега се е много измѣнилъ. Прѣди 2000 години Христосъ бѣше физически доста слабъ, та като Му натовариха единъ кръстъ, не можа да го изнесе на Голгота, а трѣбваше други да Му помагатъ. Обаче, днесъ Христосъ е толкова силенъ, че и да рекатъ да Го разпнатъ, не ще могатъ. Нѣма да намѣрятъ такова голѣмо дърво, на което да Го разпнатъ, т. е. ако всички хора биха се събрали да Му приготвятъ кръстъ, трѣбваше да употребятъ грамадни суми, да ангажиратъ работници и да иждивятъ хиляди години време, докато Му изковатъ единъ кръстъ. А до тогава, отъ небето ще дойде сила, която ще помете свѣта. Много силенъ е днесъ Христосъ, та нѣма кой да Го закове. И при това днесъ нѣма такива гвоздеи, съ които да Го приковатъ. Той е придобилъ туй изкуство, че като каже: „пуфъ · пуфъ“, тия гвоздеи, съ които сж Го заковали, се стопяватъ. И десетъ пѣти да Го ковятъ днесъ, той все ще се разковава. И дѣйствително, днесъ Христа не могатъ да Го заковятъ и затова казватъ: „Оставете Го!“ И всички онѣзи отъ васъ, които се допратъ до тази Истина, никой не може да ви закове. Вие сте слаби. Защо? Казвате: „Ами азъ не съмъ ли християнинъ?“ Ако сте християни, нѣма да мислите, че сте нѣщо отдѣлно отъ Христа. Вие ще мислите тѣй, както Христосъ мисли. И Христосъ ще мисли тѣй, както вие мислите. Той е много деликатенъ. Въ Христа има една благородна чѣрта, че Той мисли, както хората мислятъ, но иска и вие да мислите тѣй, както Той мисли. Той като срѣщне нѣкого, и най-простия, и най-бѣдния, ще намѣри единъ случай да му послужи, да му каже нѣщо и ще си замине, безъ да каже: „Азъ съмъ Христосъ“. И като Го запитаешъ, кой си ти — не казва. Ще каже: „Пѣтникъ“. Една благородна чѣрта е, че Той никога не рекламира, не казва, че това и това напразихъ.

„И всички, които се докоснаха до Него, оздравѣха“.

Сега, азъ имамъ едно намѣрение, хайде да не го казвамъ, че ще ви изплаши. Азъ съмъ турилъ корито

то отдолу, турилъ съмъ и малко житце и държа една малка сиджимка, но вие не ме виждате. Нѣкои отъ васъ отивате къмъ коритото, и щомъ речете да влѣзете, вие сте похлупени отдолу. Най-първо вие се радвате, а азъ си казвамъ: дали ще дойдатъ, дали нѣма да дойдатъ. И като дойдете до дупката, хвана ви съ сиджимката, и ха, въ коритото. Виждате колко съмъ искренъ! Азъ ви плаша сега, казвамъ: не влизайте подъ коритото, ще потегля! Вие казвате: а, ще потеглишъ. — Ще потегля! Само че между моето корито и онова, съ което малкитѣ дѣца ловятъ птичкитѣ, има грамадна разлика. Ако се хванете въ моето корито, ще прѣминете океана; ако се хванете за това на дѣцата, ще опитате горещата тенджера.

„И всички, които се докоснаха до Него, оздравѣха“.

Великото вжтрѣ въ живота е да познаемъ Бога, като една разумна Любовь, безъ никакво съмнѣние. Никога да не критикуваме Бога и Неговитѣ постѣпки, защо Господъ е направилъ така свѣта. Трѣбва да изучаваме живота и да знаемъ, че онова, което Богъ е направилъ, въ него нѣма никаква задна цѣль, никаква задна мисль. Въ Бога има само една цѣль: Той иска всички сжщества да бждатъ щастливи, да знаятъ смисъла и на Любовта, и на умразата, и на радоститѣ, и на скърбитѣ, и на доброто, и на злото, и като знаятъ всички тѣзи контрасти, да разбератъ, че всичко това е дадено за разумния човѣкъ. Това е съобразно стиха, който казва: „Всичко дѣйствува за добро на онѣзи, които любятъ Господа“. Трѣбва да знаете, че всички сили, които растятъ върху васъ, работятъ за добро. Ако вие имате Божествената Любовь, ще можете да измѣните тѣзи сили да работятъ за вашето подигане. Вие безъ зло не може да се подигнете, безъ умраза не може да се подигнете. Ако не ви мразятъ хората, нищо нѣма да стане отъ васъ, нѣма да се подигнете. Я ми кажете, кой светия въ България не е билъ гоненъ? Я ми кажете, кой праведникъ, появилъ се между нѣкой народъ, не е билъ гоненъ? Какъ ще обясните това гонение, защо е било? И сега, тукъ въ България, искатъ да обявятъ едно гонение противъ насъ, но нѣма смисль. Кого ще гонятъ? Това сж хри-

стиански народи. Тѣ вѣрватъ въ Христа, и ние вѣрваме въ Христа. Да вѣрваме въ различни нѣща, разбирамъ. Лесенъ е въпросътъ. Ще повикаме Христа и ще Го питаме: „Сега Ти кажи, кой отъ насъ е християнинъ“? Нищо повече! И каквото каже Христосъ, азъ съмъ съгласенъ, думата Му на двѣ нѣма да направимъ. Ще повикаме Христа. Ще кажете: ама Той е на небето. Той ще дойде и ще каже: „Миръ!“ Какво спорите? — Кой е правовѣренъ. И казва Христосъ: „Всѣки, който люби Бога съ всичкото си сърце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа, съ всичката си сила, и всѣки, който люби ближния си, както себе си, той е на правата страна“.

Казва се: „Който люби Господа съ всичкото си сърце“. Какви сж плодетѣ на сърцето? Какво ще даде този човѣкъ?

„Който люби Господа съ всичкия си умъ“. Какви сж плодетѣ на ума?

„Който люби Бога съ всичката си душа“. Какви сж плодетѣ на душата?

„Който люби Бога съ всичката си сила“. Какви сж плодетѣ на силата?

„И най-послѣ, онѣзи, които любятъ ближния си“. Какви сж плодетѣ на тази любовъ? Всичко туй се опрѣдѣля на думи точно, обаче не трѣбва да се опрѣдѣля само на думи, но и на дѣла.

И тѣй, казвамъ: ако между мене и васъ се зароди единъ споръ, лесно ще го разрѣшимъ — ще повикаме Христа.

„И които се допрѣха до Него, оздравѣха.“

И сега, азъ желая, Вие да имате тази опитность, да се свържете съ тази реалность, да се домогнете до нея. Нѣма по-хубаво, по-красиво нѣщо въ живота отъ онзи великиятъ день, въ който човѣкъ ще почувствува, че той е въ свръзка съ туй Великото, Реалното, което носи живота въ себе си. Единъ день, когато дойдете въ свръзка съ Христа, съ тази велика Любовь, като се домогнете до Него, ще почувствувате туй не само за единъ мигъ. Азъ никога не говоря за изгубената любовь. Това не е любовь. Азъ говоря за Любовь, която никога не се губи. Пакъ ще турите прѣста си тамъ. Нѣкой пжтъ, нали имашъ спучай, търсишъ ключа да запалишъ елек-

тричеството. Ходишъ, луташъ се тукъ-тамъ, не можешъ да го намѣришъ. Ключътъ не се изгубилъ. Той не си е промѣнилъ мѣстото, пакъ ще свѣтне. Колкото пжти и да си туришъ ржката въ Христовата рана, Той ще ти каже: „Ела и вижъ! Не бжди невѣренъ, но вѣренъ. Не бжди, като онзи, който казва: не струва да люби човѣкъ“. Онзи, който люби, не обича да говори за Любовьта. Говоришъ ли за Любовьта, това не е любовъ. Тихитѣ води сж дълбокитѣ води, шумнитѣ води сж плиткитѣ води въ живота.

И тъй, оставамъ ви единственото въ свѣта, да се домогнете до Христа, да се докоснете до Христа — и да получите това оздравяване. Това оздравяване, именно, ще ви направи членове на църквата.

Бесѣда, държана на 13 януари, 1924 г.

Допрѣнниятъ вжгленъ.

„И допрѣ го до устнитѣ ми
и рече“.

Единъ отъ виднитѣ еврейски пророци, можемъ да кажемъ, единъ отъ най-гениалнитѣ, разправя една отъ своитѣ опитности. Това е една изключителна опитность, не всички могатъ да я прѣживѣятъ, това не е реално. Това, което само единъ прѣживѣва, това е реално. То по видоному е едно противорѣчие, но въ сжщность не е така. Въ дадения моментъ за насъ важи само това, което ние прѣживѣваме, което ние схващаме. Прѣживѣването на този пророкъ седи въ това, че той се намира въ едно изключително положение. Вижда нѣща, които не е виждалъ до тогава, и въ него се заражда едно отчаяние. Той казва: „Видѣхъ Бога“. Ние не можемъ да описваме туй, което той е видѣлъ; ние не можемъ да си прѣдставимъ работитѣ тѣй, както събили въ сжщность, но сждимъ споредъ думитѣ му. Казва: „Понеже видѣхъ Господа въ Неговата слава, и понеже съмъ грѣшенъ човѣкъ, ще ме сполѣти нѣщо, нѣкаква смъртъ“. И тогава, единъ отъ седящитѣ духове, отъ тѣй нареченитѣ „серафими“, духове на Любовта, взима единъ вжгленъ отъ олтаря, допира го до устата му и казва: „Грѣховетѣ сега ще ти се очистятъ“. Ако вземемъ буквалната страна на този стихъ, питамъ: едно обикновено допиране на вжглена може ли да извърши туй? — Не може. Значи, туй е едно особено допиране. Свещениятъ огънь се допира по особень начинъ.

„И допрѣ го до устнитѣ ми и рече“.

Всички нѣща въ живота започватъ съ единъ вжтрѣшенъ импулсъ, съ единъ вжтрѣшенъ стремежъ, съ едно вжтрѣшно подбуждение. Дълбокитѣ причини

на тия подбуждения, на тия стремежи на човѣшката душа, въ своето съврѣменно развитие, сж неизвѣстни. Много отъ вашитѣ състояния сж неизвѣстни вамъ, и вие не можете да си ги обясните. Искате да бждете богати, имате силно желание за това и можете да посвѣтите цѣлия си животъ, но като ви попитатъ философски, защо искате да станете богати, вие ще кажете: „за това, за онова“, но подбудителната причина не е тази. Можете да имате желание да станете нѣкой философъ или нѣкой ученъ, и на това си желание да посвѣтите цѣлия си животъ, то да ви косвтува всичко, но подбудителнитѣ причини, въ сжщностъ, сж скрити. Ако запитатъ колелото въ една воденица, защо се въртишъ, и то каже, че иска да смѣли брашното на господаря си, това така ли е? Чудни сж хората! Тѣ, като това колело, казватъ: „Азъ искамъ да меля брашното на господаря си“. Ами, ако нѣмаше вода, можеше ли да мелишъ? — Не можеше. Слѣдователно, ако ти мелишъ, водата те заставя. Но задъ тази вода седи друга една причина. Топлината ще му каже: „Не зависи отъ тебе, ако азъ не съмъ, ти не ще можешъ да се движишъ“. Ако топлината изчезне, водата не ще може да се движи, а слѣдователно и колелото не ще може да се движи. Значи, причината не е въ колелото, не е и въ водата. Ние се спираме до топлината, но задъ топлината има друга нѣкаква причина, друго нѣщо разумно. Значи не е и въ топлината. Ако нѣма нѣкоя разумна сила, която да раздухва онзи огънь, можеше ли той да гори?

И сега, ученитѣ хора искатъ да ни убѣдятъ, че слънцето отъ само себе си гори. Това е една философия, която почива на една здрава математическа основа. Азъ питамъ: въ вашитѣ кжщи, въ вашитѣ огнища, огънятъ отъ само себе си ли се запалва? Не, или вие го запалвате, или нѣкой вашъ съсѣдъ, или нѣкой вашъ приятель. Може вие да сте го запалили и да си заминете, а като се върнете да кажете: „Този огънь гори“. Да, но нѣкой го подържа. Има нѣкаква причина, която подържа този огънь. Слънцето гори и ние казваме, че отъ само себе си гори. Сега, човѣкъ, самъ по себе си, е една запалена свѣщъ. Човѣкътъ гори, и въ туй горене вжтрѣ се проявява жи-

вотътъ. Обаче, единъ день човѣкъ изгаря, както почти всички нѣща изгарятъ — свършва му се маслото. Не казвамъ, че той умира, а — изгасва, но ако му турите малко масълце, пакъ ще гори. Щомъ имате разумность въ себе си, всѣкога може да възобновите топлината. У Исаия, у този видень пророкъ, се заражда единъ страхъ. Умень човѣкъ билъ той, но кое е онова нѣщо, което го уплашило? Можете ли да си обясните произхода на страха, отдѣ води своето начало? — Тази велика сила, Любовта, тя е, която произвежда страха. Страхътъ, това е една сила, която дава потикъ на човѣшката разумность. Само страхливитѣ хора могатъ да бждатъ учени хора. И ние сме учени, защото сме страхливи. И дѣйствително, извадете страха отъ който и да е човѣкъ, и той не може да стане ученъ. Ами онзи учениятъ търговецъ-финансистъ, защо е станаль такъвъ? — Сгрхътъ, бабамъ. Страхътъ е, който го кара да държи смѣтка за всичко. Страхъ го е да не остане гладень, голъ, босъ, да не се изложи прѣдъ обществото. Онзи ученикъ защо учи? — Отъ страхъ учи. Онзи на бойното поле защо се бие, защо воюва? — Отъ страхъ воюва той. Навсѣкждѣ отъ страхъ се биятъ, отъ страхъ воюватъ хората. И послѣ казватъ: „Тия хора сж герои“. Не, азъ оспорвамъ това. Това е лично мое схващане, азъ ще ви го докажа. Ще направя едно сравнение, ще ви приведа едно морално положение. То е слѣдующето: туй, което всички хора вършатъ въ даденъ моментъ е прѣстжпление, а туй, което азъ върша въ сжщия моментъ е добро. Вие ще кажете, че туй мое твърдение е криво, нали така? Хубаво, азъ имамъ пълна каса съ злато. Всѣки, който би бръкналь въ моята каса, какъвъ ще е? — Прѣстжпникъ. Азъ мога да го подведа подъ законъ. Но, ако азъ бръкна въ своята каса, азъ съмъ моралень човѣкъ. Слѣдователно, касата, въ този случай, признава само мене за моралень човѣкъ, но всѣки другъ, който бръкне въ моята каса, споредъ закона, е прѣстжпникъ. Азъ като бръкна, касата прави за мене изключение. Защо? Я ми кажете! Нали вие сте хора на разсжждението. Туй сж закони на съврѣменното общество. Ще кажете: това е илюзия. Не, това е така, но азъ питамъ: на какво основание от-

горѣ азъ да съмъ мораленъ, честенъ човѣкъ, а другитѣ да не сж? Касата казва: „Само ти си честенъ човѣкъ, и когато ти бръкнешъ въ мене, азъ не се опетнявамъ“. Добрѣ, но прѣдставете си, че азъ обѣднѣя и прѣдамъ тази каса другиму. И той вземе, че напълни моята каса съ пари. Ако азъ бръкна въ тази моя каса, какъ мислите, ще бжда ли онзи честниятъ човѣкъ? Не, азъ ще бжда безчестенъ тогава. Защо? Слѣдователно, всѣки човѣкъ, въ момента, когато касата е негова, той е честенъ човѣкъ, а когато касата не е негова и той бръкне въ нея, той не е честенъ човѣкъ, той е безчестенъ. И всички хора, които нѣматъ каси сж безчестни а всички хора, които иматъ каси сж честни. Това сж положения на съврѣменното общество, това е съврѣменната логика. Азъ си правя свои изводи, и нека каже нѣкой, че не е така. Туй почива на извѣстни закони. Навсѣкждѣ въ свѣта сжествува сжщата база.

Ние сме много морални хора. Минаваме за хора, които иматъ дълбока любовъ, религиозни сме. Ще ви приведа единъ примѣръ, да видите, до колко всичко това е дѣйствително така. Баща, богатъ банкеръ, има дъщеря и синъ, отлично възпитани. Дъщерята минава за една отъ най-цѣломъдренитѣ, ходи скромно облѣчена, не обича да изнудва баща си и майка си. Бащата не е толкова претенциозенъ, не обича да се облича добрѣ. Наближава Рождество Христово. Дъщерята идве, пригрѣща баща си и му казва: „Татко, ще ти поискамъ нѣщо“. Бащата първо мисли, че тя ще му поиска пари, или нѣщо друго. Не, тя казва: „Азъ искамъ да си купишъ една хубава шапка, нови чѣпици, нови дрехи. Моля ти се, купи си, ще ми бжде толкова приятно да бждешъ хубаво облѣченъ“. Бащата си казва: „Колко е разумна моята дъщеря, иска да ме види хубаво облѣченъ, съ шапка, съ нови чѣпици и нови дрехи!“ Тя е гений за него. „Азъ ще дойда съ тебе, азъ ще ти избира дрехитѣ“. Тръгватъ, тя ще му избира дрехитѣ. И наистина, избира му хубави дрехи. Слѣдъ като избере за него дрехи, той ѝ казва: „Ами ти за Коледа не искашъ ли нѣщо?“ — Е, сега нѣма нужда. „Ами тази шапка не искашъ ли? Много хубава шапка е. Ами този костюмъ, тѣзи обуца?“

Облича я той. Питамъ: кои сж подбудигелнитѣ причини, че дъщерята иска да купи на баща си дрехи? Ще кажете: Рождество Христово. Не е. Тя е видѣла единъ красивъ момъкъ, и не може да каже на баща си: „Татко, азъ се влюбихъ, искамъ да се облѣка хубаво“. Тя не може да се прѣдстави прѣдъ този момъкъ недобрѣ облѣчена, затова си служи чрѣзъ дипломация, първо ще облѣче баща си, а послѣ и себе си. Голѣма дипломатка е тя! Така правятъ хората, а послѣ ще кажатъ, че сж морални, че сж умни. Нѣмамъ нищо противъ дъщерята, но въ дѣното на душата си, тя не казва самата истина.

Сега, като дойдемъ до онзи вътрѣшенъ религиозенъ животъ, и тамъ има такива положения. Нѣкой пжтъ ние казваме прѣдъ себе си само 50 на сто отъ истината, 50 на сто не я казваме. Нѣкои нѣща ние криемъ и искаме да се извинимъ. Направимъ нѣкоя погрѣшка, казваме: е, обстоятелствата отвѣнка сж такива. Нѣкой пжтъ едва ли ще кажемъ 25 на сто отъ истината, съзнателно искаме да се самоизмааме. А въ дадения случай нѣщата сж математически, точно опрѣдѣлени. Духовниятъ свѣтъ е свѣтъ, който не се измѣня. Азъ ще ви приведа единъ примѣръ, да ви покажа, кое нѣщо е морално. Той е слѣдующиятъ. Сафριο, тъй нареченъ, единъ отшелникъ, живѣлъ въ миналитѣ вѣкове, още въ най-раннитѣ врѣмена на християнството. Той принадлежалъ къмъ единъ знатенъ родъ, но се числилъ, като членъ на Всемирното Бѣло Братство. Споредъ окултната философия, той далъ обѣщание, като види, че нѣкой извърши нѣкое прѣстѣпление, никога да не казва, че го видѣлъ. И въ всички случаи, за никого зло да не мисли, никого да не издава. Слѣдъ като прѣживѣлъ 15 години въ това отшелничество, той попада на слѣдния тежъкъ изпитъ. Нѣкоя си богата, видна римлянка, Марциана наречена, имала свой любовникъ, съ когото се разхождала прѣзъ една хубава мѣстность. Нейниятъ любовникъ я заподозрѣлъ въ нѣщо, забива ножа си въ гърдитѣ ѝ и тя остава на мѣсто, умира. Тъкмо по това врѣме Сафριο минава прѣзъ тази мѣстность и вижда една жена, лежи мъртва на земята. Той се чуди, какъ е станало това убийство. Веднага минаватъ хора покрай това

мѣсто и го запитватъ: „Кой уби тази жена?“ Той видѣлъ кой я уби, но далъ веднѣжъ обѣтъ да не казва кой извършилъ прѣстѣпление, отговаря: „Азъ я убихъ“. Хващатъ го, даватъ го подъ сждъ. Всички се намиратъ въ чудо, единъ отшелникъ отъ 15 години, да убие една жена! И най-послѣ си мислятъ: нѣкакво ужасно прѣстѣпление трѣбва да е извършилъ той, и за да го прикрие, рѣшилъ да убие тази жена. Осжждатъ го на смъртъ, но той казва на сждиитѣ: „Азъ имамъ прѣдъ умрѣлата едно задължение, и споредъ обичая, искамъ за послѣденъ пжтъ да я видя, да изпълня туй си задължение. Слѣдъ това вие ще приложите смъртното наказание“. Ще кажете: това митъ ли е или легенда, че работитѣ ставагъ много бързо? Въ митоветѣ и въ легендитѣ работитѣ ставатъ много бързо, не се протакатъ много. Той се приближава до умрѣлата, простира ржцѣтъ си отгорѣ ѝ, тя става, издига се. Още единъ пжтъ простира ржцѣтъ си, трети пжтъ, и най-послѣ тя става, оживява. Той казва: „Сега, азъ изпълнихъ своето задължение, можете и вие вече да приложите своята присжда къмъ мене“. Тя се обръща къмъ сждиитѣ и казва: „Не е този, който ме уби“. Слѣдователно, когато нѣкой каже, че той не е извършилъ туй прѣстѣпление, което му приписватъ, то ако той дѣйствително не е извършилъ прѣстѣплението, ще има сила да издигне умрѣлата. Законътъ е таквъ. Азъ изваждамъ единъ моралъ: всѣки човѣкъ, който не може да поправи една своя погрѣшка, той е прѣстѣпникъ, а всѣки, който може да поправи една своя погрѣшка, той е Сафрио. И когато нѣкой пжтъ азъ ви казвамъ, че вие можете да поправите погрѣшката си, вие казвате: не мога, азъ съмъ слабъ. Не, всички можете да бждете като Сафрио. Ако единъ Сафрио можа да въздигне Марциама, умрѣлата, нима вие ще бждете по-слаби да изправите една своя погрѣшка?

Въ какво седи сега благородството на съврѣменнитѣ хора? Кое е цѣнното въ тѣхъ? Ако насъ, въ съврѣменното общество, ни запитатъ, кои сж онѣзи особени качества, които отличаватъ човѣка отъ животнитѣ? — Говорѣтъ, ще кажете. Че и животнитѣ говорятъ. Я вижте онѣзи врабченца, какъ чуруликатъ! Като мине нѣкой соколъ покрай тѣхъ, извикватъ:

„Чврѣкъ“ — и моментално се скриятъ. Щомъ замине соколътъ, дадатъ си единъ знакъ и пакъ излизатъ всички. Иматъ си и тѣ знакове. Казватъ: разумното слово е, което отличава човѣка отъ животното. Но въ какво седи разумното слово на човѣка? Нѣкои казватъ: да вѣрваме въ Бога! Въ какво седи тази вѣра? Нима онова животно, което гледа къмъ своя господарь и изпълнява неговата воля, та този човѣкъ не е въ неговия умъ като единъ Богъ? Каква разлика има между тебе и туй животно, когато ти служишъ на Бога? Човѣкъ е само онзи, който изключва отъ себе си всѣко прѣстѣпление, всѣка лоша помисль, всѣко лошо желание, всѣко лошо дѣйствие. Нищо повече! Човѣкъ е само онзи, който не отнима живота никому. Той е човѣкъ, той е Сафрио. Ако, слѣдъ като се скарате съ нѣкого, въ вашия умъ се яви мисльта: чакай, азъ имамъ единъ ножъ, ще го забия, ще му отмъстя — човѣкъ ли сте? Нима онази възлюбена жена, слѣдъ като обича своя възлюбенъ и види, че той обича нѣкоя друга жена каже: „Азъ ще му отмъстя“ та това е човѣшко? Какво има отъ това, че люби друга? Хубаво, всички жени минаватъ за честни, сега по вашему разсждавамъ. Ако попитатъ васъ, женитѣ, ще кажете: а, ние сме честни. Всички минаватъ за честни. Хубаво, ако вашиятъ мжжъ се влюби въ една жена, и тя минава за честна, кое е онова, което може да го обезчести? И ако вашата жена се влюби въ единъ мжжъ, и той минава за честенъ, кое е онова, което може да я обезчести? Щомъ има нѣщо въ васъ, което може да ви обезчести, то е другъ въпросъ. Но вие всички твърдите, че е така, че туй е 100 на сто. Питамъ тогава: ако вие всички жени сте честни, защо се подозирате тогава? Кое ви дава поводъ да се подозирате сега въ дадения случай? Имате ли право въ дадения моментъ да ограничавате душата? Вие вжтрѣ въ душата на вашия мжжъ ли сте? Въ ума на вашия мжжъ ли сте? Знаете ли какви сж онѣзи дълбоки подбуждения отъ миналото, какви сж отношенията между двѣ души? Вие казвате: той се влюбилъ. Може да не е така, но привидно да е само. Като каже нѣкой, че се е влюбилъ, какво подразбира влюбването? Нима нѣкой не може да се влюби въ моята каса; нима не може да

се влюби въ моитѣ обуща? Щомъ се влюби, задига ги. Единъ день, щомъ видя моитѣ обуща на други крака, азъ ще кажа: азъ се радвамъ, че тия мои обуща ще ти служатъ така, както и на мене. Ако подамъ заявление и се оплача, какво ще спечеля? Какво отъ това, че не сж на моитѣ крака, а сж на неговитѣ? Слѣдователно, ние напускаме Божия законъ и се спираме прѣдъ нѣща, които сж извънъ морала. Ние, съвременнитѣ хора, считаме едно положение за морално, а друго — за неморално. Всѣко едно неморално положение има особена чѣрта на човѣшкото лице. И форма си има то. Прѣстѣпленieto въ свѣта живѣе, и то сжщо си има форма. Прѣстѣпната мисль си има особена форма, прѣстѣпното желание си има особена форма, прѣстѣпното дѣйствие — сжщо. Тѣзи найтънцитѣ нѣща, запримѣрь, и тѣ иматъ своя форма. Нѣкой пжтъ ние не искаме да признаемъ това, но въ погледа се вижда — лошъ погледъ има такъвъ човѣкъ. Съ този погледъ казва: ти направи тѣй, но и азъ знаая какъ да постѣпя. Той направи нѣкоя гримаса съ устата си или си затвори едното око, тѣй, понамигне съ него. Е, казвамъ: споредъ вашата философия, какво лошо има въ това, че нѣкой мжжъ намигналъ на нѣкоя жена? Въ какво седи прѣстѣпленieto? Какво отъ това, че си затворилъ едното око? Тѣй както си е затворилъ окото, той казва: „Азъ съмъ много честенъ човѣкъ, гледамъ само съ едното си око, имамъ само единъ законъ“. Ние го даваме подъ сждъ, че извършилъ едно прѣстѣпление. Ние казваме, че когато нѣкой човѣкъ затвори едното си око, това е прѣстѣпление, а когато гледа жената съ двѣтѣ си очи, това не е прѣстѣпление. Намигналъ ѝ. Питамъ: гдѣ е моральтъ? Въ какво седи морала? Че затворилъ едното око, това се счита за прѣстѣпление!

Седятъ всичкитѣ моралисти, искатъ да ни убѣдятъ, че въ свѣта имало мораль, имало установени положения. Едно морално състояние дава едно морално разположение, едно вътрѣшно разположение. То едновременно внася въ ума свѣтлина, въ сърцето внася ширина, а въ волята внася сила. Всѣко една положение, което внася свѣтлина въ ума, разширение въ сърцето и сила въ волята, това е само едно морално положение, не е

още моралъ. Нѣкои хора казватъ, че сж морални. Отъ това гледище, въ съврѣменното общество, има малко хора, които сж морални. И онѣзи, които създаватъ законитѣ, като се поставятъ въ положение да ги изпълнятъ, тѣ сами ги прѣстѣпватъ. Съврѣменното общество създава закони, и само не ги изпълнява. Значи, английскитѣ закони не сж валидни за България, и българскитѣ закони не сж валидни за Англия. Питамъ тогава: нали трѣбва да има единъ общъ знаменателъ? Имаме американски закони, имаме английски закони, имаме германски, французски, руски, китайски, японски, но гдѣ е общността на тия закони, гдѣ е валидността имъ? Валидни ли сж едновременно за всички? И ние виждаме, че въ България, ако убиешъ въ мирно врѣме единъ човѣкъ, ще те затворятъ, ще седишъ въ затвора 10 — 15 години и ще минешъ за безчестенъ. Но, ако ти въ врѣме на война убиешъ 10 души, ще ти турятъ единъ георгиевски кръстъ, ще те считатъ герой. Това не е само у българитѣ. И у англичанитѣ, и у руситѣ, всички общо ще турятъ кръстъ за храбрость. Въ мирно врѣме всички подържатъ, че прѣстѣпления не трѣбва да се вършатъ, а въ врѣме на война казватъ: „Колкото повече убиешъ, толкова по-добрѣ.“ Туй раздвояване отъ кждѣ е дошло? Сега, ще кажатъ нѣкои, че това е за да очистимъ свѣта, за да го подобримъ. Добрѣ, увѣрени ли сте, че свѣтътъ се нуждае отъ такова прѣчистване? Когато единъ български лозаръ изпраща нѣкой да му рѣже лозето, какъвъ човѣкъ ще прати? — Разбира се, нѣкой майсторъ, който разбира отъ рѣзане. Не всѣко рѣзане е правилно рѣзане. Казватъ: да се създаде единъ законъ! Да, но не е само това. За да се създаде единъ законъ, трѣбва да се събератъ най-умнитѣ, най-ученитѣ, най-силнитѣ хора въ свѣта. А въ съврѣменния свѣтъ, въ съврѣменна Европа, кои правятъ законитѣ? Тия тѣхни закони азъ наричамъ закончета. Обаче, въ свѣта има единъ великъ вжтрѣшенъ законъ, който едновременно наказва и законодателя. Всѣки единъ законъ, който не е въ съгласие съ живата природа, всѣки единъ законъ, който не е въ съгласие съ Бога, той не е истински законъ. Азъ не говоря за този Господъ, за който говорятъ

хората. Не, има единъ Господъ въ свѣта, който въз-
дава на всичкитѣ народи едноврѣменно.

Азъ нѣма да се спирамъ сега да ви обяснявамъ,
че всички тѣзи промѣни, всички тѣзи икономически
пертурбации, гладъ, болести, всичко това е резултатъ
на онѣзи извратени закони на държавитѣ въ свѣта.
Колкото по-малко закони има въ една държава, толкова
тази държава е по-добрѣ, а колкото повече закони има
въ една държава, толкова тя стои на едно по-низко
ниво въ своето развитие. Нѣкои ще ми възразятъ.
Питамъ тогава: ако законитѣ сж едно естествено по-
ложение на съврѣменното общество, гдѣ сж кодекситѣ,
когато единъ мъжъ и жена се оженятъ и народятъ
дѣца, какъ да ги възпитавагъ и отхранватъ? Има ли
написани закони? Има ли нѣкакви закони, споредъ
които майката да сжди сина си и дѣщеря си? Има ли
нѣкакви закони, споредъ които бащата да сжди сина
си и дѣщеря си? Има единъ законъ, но написанъ
ли е? По нѣкой пжтъ, ще видишъ, бащата и майката
държатъ тамъ една прѣчица и казватъ: „Видишъ ли я.“
Тамъ е всичкитѣ законъ — въ прѣчицата. И нѣкой пжтъ
майката я вземе, намагнетиса малко по задницата мал-
кото дѣте, то попѣе и всичко се свършва. Добрѣ,
една държава не е ли една фамилия? Нека и държа-
вата си има една малка тояжка тамъ. Ако казватъ за
съврѣменното човѣчество, че е пропаднало, азъ прѣд-
лагамъ това, което и другъ пжтъ съмъ прѣдлагалъ.
Нека всички управляващи, цѣлата полиция, властта,
всички сждии, стражари да се отеглятъ, да остане безъ
тѣхъ, и нека въ продължение на 5 дѣня да се даде
свобода, всѣки да се прояви свободно. Да видимъ то-
гава, дали ще има повече кражби и прѣстѣпления или
по-малко. И азъ казвамъ: настанала е една такава епоха,
когато всичкитѣ религиозни хора трѣбва да се само-
опрѣдѣлятъ.

Ще се върна къмъ стиха: „И допря го до устата ми.“

Азъ наричамъ този огънь, огънь на Любовта.
Устата, това е символъ на разумното въ свѣта. Уста
има само разумниятъ човѣкъ, а всички онѣзи хора, които
сж неразумни, тѣ нѣматъ уста. Ако вие считате отвер-
стието на устата и езикътъ, които имате, за уста, това
е ен уста. Устата е създадена за единъ разуменъ разго-

воръ. Тази уста трѣбва да бжде сладка, да нѣма въ нея никакви горчивини. Този, който е създалъ езика, никакви горчивини не е внесълъ въ него, затова и никакви горчивини не трѣбва да има.

Въ сегашнитѣ културни хора, въ хората на новитѣ течения—разнитѣ окултисти, теософи, християни, хора огъ каквато и да е религия, азъ подържамъ: тѣхнитѣ усти и тѣхнитѣ езици трѣбва да бждатъ чисти. Ако всички онѣзи водители на религиознитѣ течения биха постѣпвали като Сафрио, да казватъ: „Туй прѣстѣпление е наше“, свѣтътъ щѣше да се оправи. Ако всички духовници биха казали: „Освободете всички затворници, защото за войнитѣ, за всички нещастия ние сме виновни,“ то, като потеглятъ три пѣти ржцѣтъ си, цѣлиятъ свѣтъ ще възкрѣсне. Ами че туй е положението, въ което съврѣменниятъ свѣтъ трѣбва да дойде. Да кажемъ, всички вие, които ме слушате, очаквате нѣщо, но ако ви попитатъ, защо сте дошли на земята, какво ще кажете? — Е, да се осигуримъ. Но, дѣйствително, можемъ ли да се осигуримъ? Азъ бихъ желалъ да видя единъ осигуренъ човѣкъ огъ хиляди години. И тогава казвамъ: силниятъ човѣкъ може да стане слабъ, и умниятъ човѣкъ може да стане глупавъ. Не сж положителни нѣща тѣзи. Юнакътъ въ младини, като стане на 60—70 годишна възраст ще бжде така безсиленъ, както най-малкото дѣте. Онзи ученъ човѣкъ може да заболѣе, и неговиятъ мозъкъ огъ едно заболѣване може да изгуби всичкото свое знание. Значи, всѣко нѣщо, което можемъ да загубимъ, всѣко нѣщо, което не е вжтрѣ въ нашата боля, то не съставлява сжщността на нѣщата.

И тѣй, чисто духовниятъ свѣтъ е свѣтъ създаденъ огъ идеални форми. Запримѣръ, какъ се проявява Любовта? Въ съврѣменния свѣтъ Любовта може да се проявява само чрѣзъ добродѣтелята, иначе тя е недосѣгаема. Самата добродѣтель се изявява чрѣзъ материали, а Любовта, като принципъ, е нѣщо нематериално. И човѣшкиятъ умъ, тѣй както се проявява, е нѣщо нематериално. Човѣшкиятъ умъ се проявява само чрѣзъ човѣшкитѣ мисли. Разумната човѣшка воля е една чисто духовна сила, но само чрѣзъ своитѣ дѣйствия тя се материализира.

Този серафимъ, Любовта, трѣбва да се докосне до нашигѣ устни. Тя се е докоснала до този великъ пророкъ да го въздигне, и отъ тамъ насетнѣ този пророкъ е писалъ тѣзи хубави работи. Откакъ се е докосналъ този серафимъ до Толстоя, отъ тогава той е почналъ да пише тия хубави работи. И всѣки човѣкъ, до когото се допре този свещенъ огънь на Любовта, всичко може да направи, всичко хубаво може да напише. Питамъ: кое е по-хубаво въ свѣта, да имашъ нѣщо, отъ което да се ползувашъ, или да го придобиешъ и да ти го взематъ? Вземете сега съврѣмения културенъ свѣтъ, съврѣменна Европа, какво придоби въ тази обща война, въ която умрѣха 30 милиона хора? — Въ сжщностъ нищо не придоби. Развратътъ въ най-голѣмата сила влѣзе въ съврѣмения свѣтъ, и сега идватъ още по-тежки страдания. Да не мислите, че идва миренъ живогъ. Не, сега сме прѣдъ вратата на още по-лоши нѣща и ще видятъ, какви нѣща ще станатъ въ природата. Най-много слѣдъ 10 години, хората ще видятъ какви промѣни ще станатъ въ живата природа. За всѣко нарушение въ живата природа, тя иска своето равновѣсие. Всички тѣзи хора, които сж измрѣли, тѣхниятъ животъ, който еволюираше и се спрѣ, създаде извѣстна отрова вжтрѣ въ свѣта. И всѣкога слѣдъ една война се ражда развратътъ. Въ съврѣменното общество трѣбва да има опомване. Опомването се състои въ това, хората трѣбва да съзнаятъ, че извѣстни положения сж грѣшни. Сега, и англичанитѣ, и французитѣ, и българитѣ искатъ да ни увѣрятъ, че войната е въ реда на нѣщата. Не, войната е едно изключение, не е въ реда на нѣщата. Една случайностъ е тя, едно изл्लючение, а изключенията, това сж единъ законъ за проявяване на разумния животъ. Запримѣръ, нѣкои, които иматъ запичане, може да имъ се даде рициново масло. Но рициновото масло е една случайностъ, едно изключение въ живота, то не е една необходимостъ. То не може всѣкога да се взима. То е, само за да се урегулира човѣшкиятъ стомахъ, да се прѣмахне онова състояние, което е противъ растенето на неговия организъмъ. Сега, колцина иматъ този характеръ на Сафрио? Съврѣменното духовенство казва: „Ние не сме въ състояние да оправимъ свѣта. Учителитѣ, тѣ сж виновни за

младежътa, тѣ сж безбожници, не ги учиха на бащината имъ вѣра.“—Ако питате учителитѣ, тѣ ще кажатъ: „Родителитѣ сж виновни, обществото е такава.“ Ако питате обществото, то ще хвърли вината другиму. Всички слагатъ прѣгрѣшенията единъ на другъ, и всички сж все чисти и праведни. Казватъ: „Природата е такава, Господъ е създалъ такъвъ свѣта.“ Всичко слагатъ на Бога. Господъ казва: „И Христосъ, като дойде едно врѣме, и Него осждиха, заковаха Го на кръста.“ Неговитѣ ученици мислѣха, че Той е много силенъ. И Юда, който Го прѣдаде, казваше: „Азъ ще Го прѣдамъ, за да се прояви Неговата слава.“ Той мислѣше, че като Го прѣдаде, съ единъ замахъ Христосъ ще се освободи. Обаче, видѣ, че Той билъ слабъ и умрѣ, като другитѣ хора. Като Го разпнаха, той съжбяляваше. Какво мислѣше Юда? Той мислѣше, че Христосъ е много силенъ, ще стане царъ да управлява свѣта, а Юда ще стане Неговъ пръвъ министъръ. Но като видѣ, че нищо не можа да стане отъ това, което очакваше, той се самоуби. Другъ единъ отъ Христовитѣ ученици взе ножъ да Го брани.

И въ врѣмето на Христа имаше хора, които казваха, че свѣтътъ безъ ножъ не може да се поправи. Този ученикъ искаше да вземе много ножове, но Христосъ му каза: „Вземи само единъ ножъ, за да си направишъ опита. Единъ ножъ ти е достатъченъ“. И Петъръ взе единъ ножъ, наточи го хубаво въ градината. Смѣлъ бѣше той, не знаеше, какво можеше да го сполети. Тогава нѣмаше комунисти и анархисти. И като взе ножа, видѣ че билъ много страхливъ. Страхливъ бѣше той, ще ви докажа. Като отиде въ градината, отъ треперенето на ржката му, едва можа да отсѣче ухото на слугата, и Христосъ му каза: „Слушай, ти нищо не можешъ да направишъ, азъ виждамъ, но скрий ножа въ ножницата“. И Петъръ казва: „Учителю, само да пожелаешъ ти, азъ съмъ готовъ на всички жертви, азъ съмъ силенъ, ще те браня“. Той скри ножа си и слѣдъ туй офейка. Отидоха идеи, всичко отиде. И всички се разбѣгаха. Като отидоха тамъ, въ преторията, казватъ на Петра: „И ти си единъ отъ Неговитѣ ученици“.—А, азъ съмъ човѣкъ съ други възгледи, не съмъ отъ Неговитѣ ученици — отрече се.

Три пжти се отрече отъ Христа, и слѣдъ туй Христосъ го попита: „Петре, гдѣ ти е ножътъ?“ И като Му каза Христосъ тия думи, той Го разбра. Докосна го Христосъ съ онзи огънь на Любовта и му каза, гдѣ е пжтътъ за избавлението на човѣчеството. Не чрѣзъ ножъ ще се избави свѣтътъ, но сърце трѣбва, умъ трѣбва, безстрашие трѣбва, а ти си, Петре, страхливъ, страхливъ, като заякъ! Азъ съмъ ви привеждалъ онзи анекдотъ за заяка, който казвалъ: „Дотегна ми вече въ горитѣ, азъ ще излѣза навънъ въ свѣта.“ Купилъ си два кобура, въоржжилъ се, разхожда се. „Пафъ!“ — тракнало нѣщо, подскочилъ и избѣгалъ. „Втори пжтъ нѣма да бжда страхливъ“. Тракнало пакъ, пакъ избѣгалъ. Колкото пжти тракнало, все избѣгвалъ въ гората. Та и ние сега сме герои. Англичанитѣ въ първо врѣме бѣха герои, но послѣ въ хоризонтално положение дрехитѣ имъ. Германцитѣ — сжщо, отначало бѣха горди, но послѣ въ хоризонтално положение пардесютата имъ. Като ги разбиха, и тѣ бѣха въ сжщото положение. Не сме видѣли герои. И българитѣ, като бѣгатъ, и тѣхнитѣ пардесюта сж въ хоризонтално положение. Всички бѣгатъ, но като се върнатъ въ отечеството си, казватъ: „Като насъ герои нѣма!“ Не, не, приятели, геройството седи въ друго. Азъ бихъ счелъ герой ето кой народъ: когато излѣзатъ нѣкои народи да се биятъ, то истинскитѣ герои отъ тѣхъ, като си дигнатъ ржцѣтъ, да приспятъ своитѣ неприятели, да отидатъ при тѣхъ, да имъ взематъ оржжията, да ги нахранятъ хубаво и слѣдъ това да ги върнатъ при тѣхния царъ, като имъ кажатъ: „Слушайте, ние сме миролюбивъ народъ, не искаме да ни закачате.“ Втори и трети пжтъ, като дойдатъ, да направятъ сжщото. А насъ, сега ще ни разказватъ, че сме герои. И картечниятъ огънь тъй прави: тъкъ-тъкъ-тъкъ! Но и отъ неприятелската страна: тъкъ-тъкъ-тъкъ. И еднитѣ, и другитѣ се избиватъ. Каква философия има въ това избиване? И въ всички църкви ученитѣ учатъ, че Богъ е Любовь, че майкитѣ и бащитѣ трѣбва да се обичатъ. Питамъ тогава: ти защо ще разплачешъ тази майка съ убиването на този нейнъ синъ? Тази майка, която го е цѣлувала, милвала и казвала: „Синко, синко, безъ тебе не мога“ — ти ще я разплаквашъ. Защо да ѝ нанасяшъ тази рана? Този,

кого то убивашъ, той има сестра, братъ. Всички разплак-
ваме. И сега, всички свещеници, всички проповѣдници
на този живия Христосъ, седятъ и казватъ: „Така трѣбва
да бжде.“ Не, не трѣбва да бжде така. Не трѣбва да
разплакваме нашитѣ майки и бащи; не трѣбва да раз-
плакваме нашитѣ сестри и братя. Така трѣбва да мислятъ
и англичанитѣ, и французитѣ, и китайцитѣ, и япон-
цитѣ, и руситѣ, и българитѣ. Като мислимъ така, ще
се оправи този свѣтъ.

Сега, въ свѣта иде една велика сила, азъ я наричамъ
живиятъ Господъ, който иде въ свѣта. И ясновидцитѣ,
дори и най-зиднитѣ учени хора, виждатъ вече това.
Иде Господъ! Ще видятъ всички това. Всички казватъ:
да видимъ Господа! Азъ ви казвамъ положително: вие
всички ще Го видите. Не днеска, но единъ день вие
ще Го видите всички. Не слѣдъ 1000 години, не и
слѣдъ 900 години, малко по-рано ще бжде, не и слѣдъ
800 години, не и слѣдъ 500 години, още по-рано ще
бжде. Азъ мога да се спра на 500 години. Ще кажете:
то е въ далечното бждеще. не е заради насъ. Още по-
близо е. И знаете ли какво ще бжде положението на
свърѣменното човѣчество, когато дойде Господъ?
Всички хора ще бждатъ прострѣни на земята съ ли-
цето си надолу. Съ всички, безъ разлика, така ще
бжде; цѣлото човѣчество ще бжде прострѣно на земята.
Всички ще лежатъ, ще-мине тогава Христосъ и ще
каже: „Онѣзи, които сж правили добро, които сж се
подчинявали на Божия законъ, ще възкрѣснатъ. А онѣзи,
които не сж ходили по Неговото учение, ще останатъ от-
вънъ. И слѣдователно, като потегли Христосъ рѣцѣтъ си
върху тѣхъ, тѣ ще възкрѣснатъ. Христосъ ще пита,
колко има между българитѣ, които сж ходили по
Неговото учение? Колко американци, германци, фран-
цузи, руси и други има между всички, които сж хо-
дили по Неговото учение? Той ще види, кои сж истин-
скитѣ, и вие ще видите, между кои сте. Ако станете,
вие ще Го видите, ще видите онова велико лице, което
казва: „Гладенъ бѣхъ, нахранихте ме; жаденъ бѣхъ,
напоихте ме; въ затворъ бѣхъ, посѣтихте ме; боленъ
бѣхъ, прѣгледахте ме.“ Но това сж само символи, задъ
които се криятъ велики истини.

Сега, туй учение на Христа не е само единъ им-

пулсъ, да се въодушеви човѣкъ временно, то не е само едно въодушевление. Божественото учение мяза на единъ малъкъ огънь, който се постоянно разгорява. И всичко, което прави човѣкъ, прави го само заради Бога. Питамъ ви: защо става всичкиятъ споръ сега въ свѣта? Вие ще се срещнете нѣкой пжтъ, ще кажете: а, шапката му е хубава. На дрехитѣ му ще погледнете, на знанието, но всички тия нѣща сж външни украшения. Онова, което отличава човѣка, е друго. Азъ ще ви приведа едно сравнение. Минавате прѣзъ едно планинско мѣсто, нѣкой овчаръ си направилъ тамъ нѣкоя малка колибка съ една стаичка. Той ви покани, нагости, посвири ви, и вие си заминете. Слѣдъ 15 години минавате пакъ прѣзъ това мѣсто, нѣма колибката. Този овчаръ разбогатѣлъ, продалъ всичко, направилъ си единъ хубавъ палатъ, купилъ си автомобили, наредилъ си палата добръ, съ електрическо освѣтление, съ банята му, и си казвате: „Положението на този овчаръ се подобрило.“ Но, я попитайте онѣзи овчари, съсѣди, какво ще ви кажатъ за него! Ще ви кажатъ, че той не е първиятъ човѣкъ вече, не е такъвъ, какъвто бѣше. Той вече е богатъ, има всичко, голѣмъ палатъ, шарени прозорци съ хубави завѣси, той е самъ облѣченъ въ копринени ризи, но на колко вдовици той е взелъ имането, колко сиромаси е опропастилъ! Питамъ: гдѣ е тогава щастието му? Често вие казвате: колко е светнало лицето на този, а на онзи колко е пожълтѣло! Азъ обичамъ по нѣкой пжтъ жълтитѣ хора. Ами, че тѣ ни трѣбватъ! И колкото повече жълти хора имаме, толкова по-добръ. Онѣзи, оправенитѣ хора, не сж най-добритѣ. Това е едно заблуждение. Онзи, съ изпжкналитѣ очи, не е най-добриятъ. Азъ наричамъ красиви очи знаете ли кои? Когато си обезсърченъ, отчаянъ, срѣща те нѣкой, тури си ржката на главата ти, погледне те и ти каже: „Братко, не бой се, не бой се, има добри хора въ свѣта.“ Ти усѣтишь една топлина и въ тебе настане цѣлъ прѣвратъ. Това е човѣкътъ съ добритѣ очи. Жена или мжжъ, като тури ржката си отгорѣ, подига този, отчаяниятъ. Казвамъ: браво! Но, ако тя тури ржката си върху него и го смѣкне, казвамъ: съжалявамъ. Ако единъ мжжъ тури ржката си върху главата на една развратна жена и я

спасява, казвамъ: браво! Ако неговата жена се сърди, че той спасилъ тази жена, казвамъ: жено, ти не разбирашъ единъ отъ великитъ Божии закони, ти не разбирашъ волята Божия, твоятъ мъжъ не е дошълъ да служи на тебе, Той ще служи първо на Бога, послѣ на себе си и най-послѣ на тебе. Туй е едно положение, което съвременнитъ хора трѣбва да разбиратъ. Вие казвате: този човѣкъ, като ни проповѣдва това нѣщо, върши ли го така? Ами, когато всички спятъ, какво прави той, каквъ е неговиятъ интименъ животъ? Ами ако насъ само тѣй ни забавлява? Да, тѣй прави свѣтътъ, възможно е и азъ да го правя. Нали всичкитъ хора, свѣтътъ, Господъ го е направилъ? Да, Господъ го направи, но въ него има сила да изправи всичко. И единъ день Господъ ще оправи свѣта. Азъ ви казвамъ: провѣрете единъ законъ въ свѣта! Намѣрите се въ едно безизходно положение, опитайте Господа тогава! Ако вие искате да опитате великата Истина, кажете си въ душата: ако всичко това Господъ е създалъ, отъ сега грѣхъ не правя. Кажете ли си така, всичкитъ ваши недъзи, умствени, сърдечни и волеви, всичко туй ще изчезне и вие ще бъдете свободни. Азъ употребявамъ вашия изразъ, защото Господъ васъ не ви е създалъ. Родениятъ отъ Бога грѣхъ не прави.

Сега, често нѣкои ми казватъ: Учителю, кажи една дума! Но като се каже думата „Учитель“, азъ подразбирамъ друго едно значение. Азъ разбирамъ, че въ свѣта има само Единъ Учителъ, Единъ е Той! Единъ е Този, Великиятъ Учителъ. Когато азъ разпращамъ туй, моятъ умъ другояче мисли. Ще ви приведа единъ примѣръ. Тази сутринъ, бѣше се вече съмнало, седя въ стаята си и съмъ дълбоко замисленъ. Ключътъ на лампата ми е затворенъ. Седи при мене единъ мой приятелъ, и веднага лампата свѣтва. Казвамъ си тѣй, по човѣшки: какъ така съмъ оставилъ лампата да свѣти? Простирамъ ръката си да я изгася. Казвамъ си: тия отвѣнъ, по инсталацията, си играятъ съ електричеството, играятъ си съ тока—ту го пущатъ, ту го спиратъ. Чакай да затворя ключа! Затварямъ ключа, тя пакъ свѣтва. Казвамъ: лампата свѣти и при затворенъ ключъ. Отварямъ я, пакъ свѣти. Питамъ този приятелъ, който седи при мене: какво

става? Той ме пита: ама възможно ли е? Значи, електричеството и като е отворено се проявява, и като е затворено се проявява. Азъ мога да ви обясня това и научно, но изведнѣжъ се спирамъ и какво виждамъ! Единъ мой заминалъ приятель дошълъ и ми казва: „Азъ искамъ да ви кажа, че едно врѣме живѣхъ между васъ, и като тази лампа свѣтихъ, та сега искамъ да ви обърна внимание.“ Неговото име е Иванъ. Казвамъ му: какъ си ти отъ онзи свѣтъ? Какво правишъ? Добрѣ дошълъ! — Много добрѣ, авигвардъ съмъ изпратенъ въ България, идемъ вече отгорѣ! Е, вие какво ще кажете сега, като ви разправямъ този анекдотъ? Да оставимъ това, дали вие вѣрвате или не. Онѣзи, които вѣрватъ, считатъ това за една дѣйствителностъ, а онѣзи, които не вѣрватъ, считатъ това за единъ митъ, разказъ или за една басня, тъй хитро скроена отъ мене. Но, както и да е, питамъ тогава: красивото въ живота, въ какво седи? — Красивото въ живота седи въ общението съ Бога на Любовта. Туй, което разширява сърцето, туй, което дава свѣтлина на ума, то е само когато срѣщнешъ едно сжщество, на което сърцето трепти като твоето, когато видишъ неговата свѣтлина, когато видишъ неговата воля, която дѣйствува като своята. Този човѣкъ е разуменъ, и тебе е приятно да говоришъ съ него. Само между разумни хора може да има едно разумно общение. Нѣкой те погледне, и набързо свали погледа си надолу. Азъ считамъ хубавъ погледъ този, да те погледне нѣкой съ една нѣжна усмивка, а не да те погледне и послѣ да си свали крадливо надолу погледа. Така прави младата мома. Тя иска съ това да покаже, че има срамежливостъ. А какво нѣщо е срамътъ? — Срамътъ дойде, когато хората съгрѣшиха. Когато направиха едно прѣстѣпление, тѣ се усѣтиха голи, туриха си дрехи. Не е хубавъ този погледъ, да се погледне нѣкой тъй нахално, съ единъ хипнотиченъ погледъ. Хубавъ погледъ е мекиятъ погледъ. Да те погледне нѣкой съ единъ мекъ, нѣженъ погледъ и да каже: „Братко, въ името на Бога на Любовта, който живѣе въ мене, азъ съмъ готовъ да извърша всичко онова, което е за твоето добро“. И когато той те погледне, да каже сжщото. Сега, това не е едно учение, да знаете какъ да сте

спрѣмо менѣ. Не, азъ за това не се нуждая, но всѣки да погледне така къмъ всѣки единъ страждущъ. Колко страждущи, колко вдовици има, колко бѣдни има, тѣ не се нуждаятъ само отъ дрехи, отъ обуща. Колко хора има, които зимно врѣме хвърлятъ обувката. Не само отъ това се нуждаятъ хората, но отъ една вжтрѣшна подкрѣпа. Казватъ: милъ погледъ искамъ. Какво е милиятъ погледъ? — Съ милъ погледъ се прѣдава нѣщо. Когато азъ кажа: ето, този човѣкъ бѣше много добъръ, но сега не е такъвъ, правъ ли съмъ? Може ли човѣшката душа да се измѣни? Ще ви дамъ единъ примѣръ. Майката обича дѣтето си. Тя го милва, цѣлува. Бащата донесе бонбончета, ябълки, и то си хапва отъ това-онова. Майката казва: „Хайде, мама, хайде, хапни си!“ Но по едно врѣме се разстройва стомахътъ му. Кой е виновенъ? — Майката. Тя го вземе, тури въ коритото вода, измие го, то стане чисто. Та сега всичко туй, което вършатъ хората, това сж малкитѣ дѣца, които сж оставили своитѣ извержения. Какво правимъ днесъ хората? — Уловимъ прѣстѣпниците и ги сѣдимъ, споредъ законитѣ. Не, сега ще постѣпимъ като майкитѣ. Ще вземемъ коритага, ще ги измиемъ, и тѣ ще станатъ чисти. Ще кажемъ: „Тѣй, мама, другъ пжтъ нѣма да правишъ така, нѣма бонбончета“. Казвате: туй е една философия, която не търпи никаква критика. А съврѣменнитѣ закони търпятъ критика! Кой отъ съврѣмениитѣ закони търпи критика?

И тѣй, ангелътъ на Любовта трѣбва да се допре до насъ. Кой е този ангелъ? Единствениятъ ангелъ, който ние знаемъ, който се е въплотилъ на земята, който е страдалъ, това е Христосъ. Той е единъ отъ ангелитѣ. Той е ангелъ Господенъ. Той е нареченъ още и Синъ Божий. Ангелътъ е служителъ Божий. Слѣдователно, първиятъ ангелъ, който е слѣзълъ на земята, Той е Христосъ. Той е единствениятъ ангелъ, който е облѣченъ въ плътъ и кръвъ. Единствениятъ ангелъ, който е закованъ на кръста, това е Христосъ. По това се отличава Христосъ, единъ отъ Великитѣ Учители, че Му забиха гвоздеи. Историата не помни другъ човѣкъ, който да е билъ закованъ. Слѣдователно, истинскиятъ ангелъ се отличава по това, че той носи бѣлѣзитѣ на това заковаване. Мнозина

искать да носятъ Христовото име. Нѣкои ми казватъ: Христосъ е дошълъ на земята, еди-кой си е Христосъ". Казвамъ: азъ се радвамъ, но вижте ржцѣтъ му пробити ли сж. Ако сж много меки и нѣматъ дупки, той не е Христосъ. Послѣ, вижте и краката му, вижте и сърцето му. Тази дупка седи ли въ сърцето му? Той я носи. Нѣкои казватъ: какъ ще познаемъ Христа? — Петъ бѣлѣга носи Той: два на краката, два на ржцѣтъ и единъ на сърцето. А, казватъ нѣкои: Учителю, да ви пригърна и да ви цѣлуна. Ти, който не си билъ разпъванъ, можешъ ли да цѣлувашъ? Разпъваниятъ може да го цѣлуне онзи, който е билъ разпъванъ. Болниятъ може да влѣзе въ положението на болния, но здравиятъ, въ положението на болния, не може да влѣзе, той може само да му послужи. Слѣдователно, ако ние не минемъ прѣзъ онази дълбока опитность, прѣзъ която Христосъ е миналъ, ако нашето сърце не се закваси съ онази дълбока самопожертвователность, прѣзъ която Христосъ е миналъ, какъ ще служимъ на Бога? Сега казватъ: Христовата кръвъ ще ни очисти. Коя е Христовата кръвъ? — Това е великата жертва, великото учение на Любовта. А сега, всички църкви, отъ хиляди години турятъ вѣнци, чакатъ пришествието Божие. Казватъ: идва Господъ! И ние казваме: идва Господъ! А тѣ казватъ: не слушайте този проповѣдникъ, той е малко смахнатъ, има врѣме още. Азъ нѣма да се спирамъ върху това, тѣ сж наши братя, и тѣ сж прави, и азъ съмъ правъ. Тѣхнитѣ часовници сж на турски, моятъ е алафранга. Казвамъ: приятели, една грѣшка има, вашиятъ часовникъ е на турски, чакайте да ги прѣведемъ подъ еднакъвъ знаменатель. И тогава, като ги извадимъ, ще видятъ, че и тѣ сж прави, и азъ съмъ правъ. Врѣмето е дошло, само че нашитѣ часовници не сж вѣрни. Казвамъ: Христосъ иде! „Нека малко да се позабави, че да се очистимъ отъ грѣховетѣ си.“ Казвамъ: споредъ Христовото учение може да се очистимъ веднага. Кажете: „Азъ служа на Христа“, и раздайте всичкото си имане! Казва: азъ ще го раздамъ, но ще оставя за себе си поне 10,000 лева. Не, всичкото си имане ще раздѣдешъ, а пъкъ, ако нѣмашъ да раздѣдешъ, не раздавай нищо! Помня, прѣди 10 години, единъ богатъ мой приятель, д-ръ Мирковичъ, ми казва:

„Слушайте, Учителю, да ви оставя настойникъ на моето богатство.“ Казвамъ му: азъ не се нуждая да ставамъ настойникъ на твоето имане, но ще ти дамъ единъ съвѣтъ. Ако искашъ да изпълнишъ точно волята Божия, ще раздадешъ всичкото си имане на бѣднитѣ и тогава ще работишъ съ мене. Но понеже имашъ много роднини, да не кажатъ, че сме ти опетлили ума, ти ще продадешъ имането си и ще го раздадешъ на тѣхъ. Не трѣбва да се опетни името Божие, да не кажатъ, че вървишъ подирѣ ми. И така направи той. Единъ отъ братята на докторъ Мирковичъ, като умря, остави слѣдъ смъртта си около 40000 лева, които завѣща за направата на единъ параклисъ, обаче роднинитѣ му взеха паритѣ и ги разпрѣдѣлиха помежду си. Явява се той на сънъ на брата си и му казва: „Моля ти се, не мога да бѣда спокоенъ, иди кажи на роднинитѣ да раздадатъ богатството ми на тази църква, за която съмъ го опрѣдѣлилъ.“ Азъ му казвамъ: братъ ти, като живъ, трѣбваше да си уреди въпроса, сега нека той самъ да си го урежда. Азъ не обичамъ да се занимавамъ съ уреждането на материални работи. Така направи и ти, за да нѣмашъ послѣ неприятности. Нѣкои казватъ за нѣкого: „Богатъ човѣкъ е този, нека дойде между насъ.“ А, користолюбива е вашата цѣль! „Ама, ученъ е този.“ Не, користолюбива е вашата цѣль! Ние искаме хора съ сърца. Не че не почитаме този или онзи, нека си е ученъ, нека си е богатъ, но ако дойде при насъ, нека да разполага съ богатството си тѣй, както си иска. Ние не искаме да му кажемъ, тѣй или иначе да направи. Не, ако иска да изпълни волята Божия, тѣй да направи, ако пъкъ не иска да влѣзе въ съблазънъ съ своя животъ, нека раздаде имането си на своитѣ роднини.

Сега, този ангелъ иде! Не е въпросъ, какъ азъ живѣя, какъ вие живѣете. Ще ви кажа едно нѣщо, което и другъ пътъ съмъ казвалъ: ако има единствено сщество въ свѣта, което живѣе чистъ и святъ животъ, това е само Богъ! Слѣдователно, единственото за насъ е, да се съединимъ съ Бога. Нѣкои ги е страхъ да се съединятъ съ Бога, да вложатъ своитѣ капитали въ Него. Казватъ: „Ако се съединимъ съ Бога, капиталитѣ ни ще изчезнатъ.“ Вие влагате въ банкитѣ 10—50—100

милиона, не ви е страхъ, отъ хората не ви е страхъ, но като кажемъ да ги внесете въ Христовата банка, казвате: „Христосъ е много щедъръ, ще ни хвъркне капитала.“ Не, духовниятъ свѣтъ си има статистика, има си и банки, но по какво се различаватъ тия банки отъ свѣтскитѣ? Тамъ никой не краде, дивиденти не се губятъ. Нито стотинка се губи отъ тѣхъ. Кой каквото си е изработилъ, то си остава за негова смѣтка. То е красивото въ свѣта. Онзи, който живѣе добъръ животъ, съотвѣтното му се връща; онзи, който живѣе лошъ животъ, и нему съотвѣтното се връща. За всѣко нѣщо си има смѣтка. А добритѣ хора тамъ сж много щедри. Като те намѣрятъ бѣденъ, даватъ, но пари на заемъ не даватъ. Днесъ си гладенъ, за обѣдъ ще те нахранятъ, а за утрѣ вече е другъ въпросъ. Тамъ за пари не те улавятъ на работа. Ако отидешъ на лозето, ще работишъ безъ пари, ще оставятъ на твоята добра воля, и като се върнешъ вечеръта, ще те нагостятъ много добръ, безъ да ти платятъ нѣщо. Но законътъ у тѣхъ е слѣдниятъ: този човѣкъ, у когото си работилъ веднѣжъ, можешъ прѣзъ цѣлия си животъ да отивашъ да ядешъ при него. Ще кажете: А, то е много добръ. Ние сме икономисти, единъ день да работишъ, и послѣ — Аллахъ-бабамъ — осигурена работа!

И тъй, трѣбва да оставимъ този ангелъ на Любовьта да се докосне до вашитѣ сърца. Днесъ е денятъ! Но въ васъ не трѣбва да има туй състояние, отъ което хората подлудяватъ. Подлудяването въ свѣта произтича отъ единъ законъ: щомъ човѣкъ се раздвои въ своитѣ убѣждения, той подлудѣва. Туй трѣбва да го знаете, а не че доброто учение подлудява хората. Всѣки, който се е раздвоилъ, всѣки, който не е изпълнилъ волята Божия, все полудява. И съврѣмемниятъ свѣтъ къмъ това отива. Единственото нѣщо, което може да ни направи трѣзви, е да имаме една основна мисль: отъ Любовь да служимъ на Бога, и като Сафрио, да не осжждаме никого. Ще дойде осжждането, но въ всички случаи да кажемъ: азъ съмъ причината за това. Нѣкой пжтъ, като ви говоря, говоря, казвамъ: тия хора сж добри, тия хора сж способни, азъ съмъ причината, че не ме разбиратъ, трѣбва да намѣря нѣкакъвъ методъ да имъ разправа хубаво, има въ тѣхъ добро. Въ мене

е погрѣшката, азъ трѣбва да направя още по-голѣми усилия. Тѣй говоря, за да бѣда положителенъ. Щомъ кажа, че погрѣшката е у васъ, азъ съмъ на отрицателната страна. Азъ не се отричамъ отъ злото, нито отъ доброто. Доброто азъ направихъ, и злото азъ направихъ, но азъ, който мога да направя туй зло, мога да направя и доброто. Сегашнитѣ хора, обаче, сж на другата страна. Щомъ дойде за доброто, казватъ: „Азъ направихъ това добро“. А щомъ дойде до погрѣшкитѣ, тамъ ги нѣма. Ще бждемъ доблестни да признаемъ своитѣ погрѣшки прѣдъ себе си, да се разтърсимъ и да кажемъ: „Слушай, приятелю, ти още не си живѣлъ по закона на Любовта. Сега, споредъ туй учение, нѣкои искатъ да знаятъ, дали живѣятъ по закона на Любовта. Азъ ще ви дамъ единъ начинъ, и за млади, и за стари, да разберете, дали живѣете споредъ Любовта. Влѣзте въ единъ домъ веднѣжъ, дваъжъ, три пѣти. Ако въ този домъ става подобрене, вашитѣ влияния сж добри, любовта ви дѣйствува. Но, ако слѣдъ като влѣзете въ този домъ произведете една малка дисхармония, нѣмате любовъ. Мнозина иматъ особена тактика, особена психология. Тѣ, като влѣзатъ въ единъ домъ, гледатъ, дали мжжътъ или жената е по-съобразителна, искатъ нея или него да ги прѣдразположатъ. Гледатъ да задоволятъ единия отъ тѣхъ. Не, ти като влѣзешъ въ единъ домъ, ще бждешъ, и къмъ мжжа, и къмъ жената, и къмъ дѣцата честенъ. Отъ твоего сърце ще блика любовъ, и на всички сжщества, които сж излѣзли отъ Бога, ще гледашъ, като на живи души, ще гледашъ съ чистъ погледъ нѣма да имашъ никаква задна мисль. Това е Христовото учение, което вѣкога можемъ да приложимъ. Така ще бждемъ щастливи.

Този Господъ, който ни говори, Той не е отъвнъ, Той е вътрѣ въ насъ. Той ни говори, говори, говори. Страданията, мжченията, нещастията, това сж истинскитѣ Божествени езикъ. Страданията, това сж споредъ Божествения езикъ въздишкитѣ. И когато видя, че нѣкоя жена въздѣхне, азъ не се смѣя тогава, но казвамъ: научила е едно нѣщо. А щомъ се засмѣе, казвамъ: ти още граматиката учишъ. Щомъ видя сълзитѣ ѝ казвамъ: тя е на правата страна, тя чрѣзъ въздишки мисли. Казватъ: „Слабохарактерна е.“ Не, онѣзи,

мжжъ или жена, които плачатъ и въздишатъ, въ моитѣ очи, ги турямъ много високо. Чудни сж хората! Казватъ: „Тя е баба, плаче.“ Питамъ: какво щѣше да бжде, ако врѣмето не плачеше, ако слънцето не печеше? Ами че тогава печенето на слънцето не е ли бабешка работа? То е сжщиятъ законъ. Плаче човѣкъ, но въ тия сълзи се крие нѣщо. Нѣкой пжтъ и небето плаче, но въ тия сълзи растятъ цвѣтята, зрѣятъ плодоветѣ, и ние живѣемъ и растемъ. Много пжти, като видишь на очитѣ на майка си или на баща си двѣ сълзи, тѣ дѣйствуватъ на дѣцата много повече, отколкото, ако имъ говорятъ. Свещени сж тия сълзи! Сега, да не отидете на другата страна, да мислите, че всички сълзи сж свещени! Не, два вида сълзи има. Има актйори на сцената, които турятъ задъ ушитѣ си по едно мѣхурче пълно съ вода, съединено съ конче, та като се натисне, да пусне вода, да даде видъ, че плаче. Не е плачъ това. Вода е това! Другъ нѣкъ ще го убиватъ. Тури подъ дрехата си единъ мѣхуръ, дебелъ около една педя, пълненъ съ червена течностъ, че като се яви на сцената, другиятъ го мушне съ ножа, и протече буйно онази червена кръвъ. Това не е истинска кръвъ. Боя е това. Казватъ за него: плаче той. Но какво? — Вода е това! „Кръвта му изтече.“ Каква кръвъ? — Кръвта на онзи прѣстѣпникъ, боя е това! Като боднаха Христа, кръвъ и вода протече отъ Неговото сърце. Това е истински страдащиятъ човѣкъ.

Туй учение е за новитѣ хора. За тѣхъ казватъ, че сж сектанти. Не, тѣ не могатъ на учението на тия сектанти и най-малкия прѣстъ да обърнатъ. Пъкъ сегашното вѣрую! „Ама тѣй е казалъ Христосъ.“ Какво е казалъ Христосъ? Христосъ е казалъ: „Да възлюбишь Господа Бога твоего съ всичкото си сърце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила, а ближния си, като себе си.“ Или: „Който се гнѣви на брата си безъ причина, или, който рече напразно всѣка рѣчь. . .“ Това сж писани нѣща. Защо тогава да притуряме на Христа това, което не Му идвало на умъ да каже? Ако на нашата планета, до врѣмето на Христа, се явилъ единъ ангелъ на Любовта, и слѣдъ Христа пакъ ще се яви този великиятъ, и Любовта Му ще бжде по-голѣма. Като се яви по-

рано Христосъ, Любовта Му не бѣше тъй голѣма, че да поправи свѣта. Но този пжть, като дойде Христосъ, Любовта Му ще е по-голѣма и ще може да оправи свѣта. Като Го туриха на кръста, Той каза: „Този пжть азъ пропуснахъ нѣщо, взимамъ го прѣдъ видъ, но втори пжть, като дойда, нѣма да го пропусна.“ И сега, Христосъ, като дойде на земята, ще донесе това новото нѣщо. Разбирате ли? Вие ще бждете зрители на тази новата култура, на туй Божествено благо, и ще разберете, че вжтрѣ въ васъ, въ вашитѣ сърца, въ вашитѣ умове, въ вашитѣ души има нѣщо ново, туй, за което не сте сънували. И Павелъ казва: „Има нѣщо, за което не сте нито помисляли, нито сънували.“ И онова, което Богъ ви е приготвилъ, то е скрито въ вашитѣ души.

Та, не се забавлявайте съ вашия свѣтъ, т. е. не отвличайте ума си! Отворете сърцата си, сега сж послѣднитѣ врѣмена въ свѣта! И ако чакате да дойде друга епоха, вие ще останете назадъ. Може да дойде друга епоха, но сега е врѣме за работа.

Казва се: „И допрѣ го до устата ми и рече.“

Какво рече? — Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърце, и съ всичко, което се крие въ това сърце. Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкия си умъ, и съ всичко, което се крие въ този умъ. Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичката си душа, и съ всичко, което се крие въ тази душа. Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичката си сила, и съ всичко, което се крие въ тази сила. И да възлюбишъ ближния си, като себе си, и туй, което се крие въ ближния ти.

Това е великиятъ законъ, който Христосъ носи сега на земята!

Бесѣда, държана на 20. I. 1924 г.

Колко пжти да прощаваме?

Тогазъ пристжпи Петъръ при Него и рече: „Господи, до колко пжти, ако съгрѣши братъ ми, да му прощавамъ, до седемъ пжти ли?“ •)

Съврѣменниятъ културенъ животъ, азъ го наричамъ „животъ на споръ“. Това е отъ хиляди години така. Хората спорятъ, но този споръ сжществува не само между хората, сжществува и между най-дребнитѣ бубулечици; и тѣ спорятъ за нѣщо, разискватъ, важни въпроси разрѣшаватъ. Естествено, този споръ на сцената се явява като едно странно явление, явява се тъй нареченото чувство на обида. Въ човѣка има едно чувство на обида. То е чувството на личния човѣкъ. Нѣкои мислятъ, че само хората съзнаватъ, че сж личности. Не, има и малки, дребни сжщества, които съзнаватъ, че сж личности, т. е. разбира се, схващането на животнитѣ за личността не е такова, каквото на хората.

Сега, ние ще се спремъ върху онова вжтрѣшно схващане за обидата. Обидата често нарушава вжтрѣшното равновѣсие въ живота. Вие може да имате едно прѣкрасно настроение, но една дума, казана не на мѣсто, може да наруши цѣлото ви равновѣсие, да се върнете дома си неразположенъ духомъ и цѣла нощъ да не можете да спите. Насъ може да ни утѣшаватъ, че трѣбва да простимъ, че трѣбва тъй да направимъ, иначе, но защо трѣбва да простимъ? И колко пжти трѣбва да простимъ? Сега Петъръ спори, види се той е билъ малко запознатъ съ законитѣ на вѣроятноститѣ, и пита Христа: „Споредъ закона на вѣроятноститѣ, до колко пжти трѣбва да се прощава, до седемъ пжти ли?“ Казва му Христосъ: „Не до седемъ пжти, но на седемдесетъ мѣста по седемъ.“ Той се намѣри въ чудо.

•) Матей 18: 21.

Казва: „Тази математика е много сложна.“ На седем мѣста по седемдесет пѣти! Цѣлиятъ ни животъ ще отиде въ прощаване. Е, прѣдставете си, 490 души да седятъ на вратата ти и да казватъ: „Прости ни!“ — и всичкитѣ да седятъ по 5 минути, докато имъ простишъ. Прѣдставете си, да идватъ толкова души прѣзъ годината, да хлопатъ на вратата ти, да идватъ по толкова пѣти, и всѣки да седи по петъ минути, а ти да ги прощавашъ само! Царетѣ, за да избѣгнатъ тази неприятностъ, често издаватъ единъ манифестъ, единъ общъ указъ, съ който изведнѣжъ прощаватъ всички, че видѣли ги, не ги видѣли, прощаватъ имъ, за да не ходятъ да ги безпокоятъ. Но това не е прощаване.

Сега, азъ ще подведа този въпросъ малко по-другояче. Нѣкои го разглеждатъ по църковному. Ние сме слушали, слушали, казватъ: „Да си простимъ!“ Защо ще прощаваме? То е прощаване, безъ да е простилъ; извинение, безъ да е извинилъ. Това сж празни думи. Нѣкой ви пита: „Ако колата, съ която ще прѣкарвамъ своето брашно, и съ която отивамъ на далеченъ пѣтъ, се счупи, до колко пѣти трѣбва да я поправамъ? Азъ ще кажа: до тогава до като ми служи, ще я поправамъ, защото безъ нея не може да се кара. Тя е една необходимостъ. Слѣдователно, прощаването, това е поправяне на колата. Счупила се тя. Прѣдставете си, че единъ конь ви ритналъ нѣкждѣ. Трѣбвали да му счупите краката? — Трѣбва да му простите, понеже той ви е необходимъ. Сега, нѣкои разглеждатъ ближния, като единъ постороненъ човѣкъ. Не, този ближниятъ ти човѣкъ е ближенъ, защото той е една необходимостъ за тебе, ти трѣбва да му простишъ. Трѣбва да му простишъ, защото не му ли простишъ, твоята каруца е счупена, и ти самъ ще носишъ брашното на гърба си, нищо повече! Окултниятъ законъ казва, че съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти се отмѣри. Това сж положения, които трѣбва да се различатъ въ живота ни, за да стане сносенъ. Запримѣрь, вие може да ме слушате, че трѣбва да си прощавате, безъ да разбирате закона. Казвамъ: трѣбва да си прощавате. Казвате: може ли? — Може да си простимъ, защо не? Ако слѣдъ като се върна отъ разходка, питамъ: до колко пѣти трѣбва да си

чистя дрехата, този въпросъ на мѣсто ли е? Опрѣдѣлено ли е по колко пжти трѣбва да я чистя? Всѣки день трѣбва да я чистя, тя ми е необходима. Всичкитѣ лекеца, колкото ги има, все ще се очистятъ.

Защо трѣбва да простите на своитѣ ближни? Въ този законъ за прощаване седи слѣдующата опасность. Ако ти не простишъ на своя ближень, въ тебе ще стане едно подпушване, едно блато ще се образува, и тамъ ще почнатъ да се образуватъ милиарди микроби. И най-първо ти, съ своитѣ дѣца, ще бждете подложени на тази отрова — нищо повече! Слѣдователно, за твоето благо не само че не трѣбва да се подпушвашъ, но ще простишъ на своя ближень, ще направишъ единъ каналъ, чрѣзъ който изтичането да става медлено, да не образува никакво блато, да нѣма никакви условия за тѣзи милиарди микроби. Сега нѣкой ще възрази: „Ама туй е егоистично!“ Ами, че кое не е егоистично въ свѣта? Кои нѣща не сж егоистични? Нѣкой казва: „Всичко е егоистично.“ Не е тѣй. Въ егоизъма има двѣ страни: има егоизъмъ по възходяща степенъ, има егоизъмъ по низходяща степенъ. И нека разберемъ тази дума, тя си има своята добра страна. Да съзнавашъ, че си едно разумно същество, изпратено на земята да извърши волята Божия, че сж ти дадени извѣстни сили, извѣстни способности, извѣстни богатства, съ които да разполагашъ, туй състояние у тебе го наричатъ личностъ. Сега, мога да го обясня. Ако вие изпълните вашата длъжностъ по най-благороденъ начинъ, да услужите на вашия ближень, както е въ реда на нѣщата, ние казваме, че вие сте една благородна личностъ, едно благородно „азъ“, едно благородно „его“. Ако, обаче, вие служите само на себе си, ние, въ втория случай, наричаме такъвъ човѣкъ егоистъ, човѣкъ, който се е прѣвърналъ въ молецъ. Питамъ: молецътъ, който е прѣминалъ отъ една дреха въ друга, придобилъ ли е нѣщо? Какво спечелва? Нѣкаква печалба има ли? Попитайте го какво е спечелилъ отъ тѣзи дупки? Той е направилъ нѣколко тунели. Питамъ го: колко ти платиха за тѣзи дупки? — Нищо! Ако те срещне тази модерна госпожа, ще те пипне между ноктитѣ си и ще те убие. Дрехата е, обаче, пакъ пробита. Питамъ: слѣдъ като на-

мѣрите молеца въ сандѣка, дѣто дрехата е пробита, какво ще му дадете? Азъ зная: смъртно наказание — тъй както държавата постъпва. Вие сега се бунтувате, че държавата е прокарала единъ законъ, споредъ който всѣки едного, когото заловятъ съ оръжие, или убие нѣкого — смъртно наказание! А вие, като намѣрите, че единъ молецъ пробилъ нѣкоя дреха — смъртно наказание! Каква разлика има между държавата и васъ? Казвате: „Тукъ хора се убиватъ“. А тукъ молци! Да, молецъ е той. Онзи, който може да убие единъ молецъ, за въ бждеще ще може да убие единъ човѣкъ.

Ние разсждаваме дѣтински, казваме: какво съмъ направилъ, моитѣ грѣхове сж много малко. Да, една паяжина нѣма да те обѣси, но 100,000 паяжини, като се съединятъ, могатъ да направятъ едно вжже, и да те обѣсятъ съ него. Едно врѣме, когато Господъ изпратилъ паяка въ свѣта, тогава той билъ много благороденъ, изтъкалъ една тънка нишка. Като се върналъ на небето, питали го: „Защо изтъка такава тънка нишка, защо не изпреде нѣщо по-дебело?“ Той казалъ: „А, Господи, като видѣхъ колко сж лоши хората, разбрахъ, че ако направя дебело вжже, ще се обѣсватъ. Разбрахъ ги какви сж и се опасявамъ за тѣхъ“. Господъ похвалилъ паяка, че направилъ тънка нишка, за да се не бѣсятъ хората. А сегашнитѣ фабрики изкарватъ вжжета, дебели като ржката, че не единъ човѣкъ да се обѣси, но 10 души да се обѣсятъ съ едно такова вжже. Всичко въ свѣта зависи отъ съчетанието на нѣщата. Ако нѣколко малки погрѣшки въ живота ви, по отношение къмъ васъ, се съчетаятъ така, че да образуватъ едно дебело вжже, вие имате единъ духъ на непростителностъ въ себе си и казвате: „Нѣма да му простя. Той ме обиди крѣвно.“ Питамъ, чисто по търгоски: „Ако не простишъ, какво печелишъ?“ Ако печелишъ, добръ, не прощавай, но нищо не печелишъ. Печалбата въ моралния свѣтъ всѣкога стои въ негативната страна, а загубата — въ положителната, т. е. печелишъ пари ли на физическия свѣтъ, въ моралния свѣтъ губишъ, и обратно. Като прощавашъ, ти печелишъ. Като не прощавашъ, ти губишъ. За да прощавашъ, изисква се силенъ човѣкъ. Да прости, това може да направи само силниятъ човѣкъ, чо-

вѣкътъ съ воля, а да не прости, това и бабитѣ могатъ. Характерътъ на човѣка се показва само при условия, дѣто неговата воля може да се прояви. Въ физическия свѣтъ, войникътъ, като извади ножа си, колкото повече хора убие, толкова е по-силенъ, но въ духовния свѣтъ, законътъ е обратенъ. Тамъ по никой начинъ не можешъ да убиешъ единъ човѣкъ. Ти можешъ 20 пѣти да му отсѣчешъ главата, тя пакъ отива на мѣстото си. Отсѣчешъ я, пакъ се връща. Е, тогава какъ ще можешъ да му отсѣчешъ главата? Можешъ да го мушкашъ и 20 пѣти, и пакъ не умира. Разправяше ми единъ мой приятелъ, сънувалъ единъ сънъ, той е слѣдующиятъ: „Влизамъ въ стаята си, виждамъ единъ разбойникъ, отваря касата ми и задига всичкото ми богатство, всичкото ми злато. Изваждамъ камата си, мушкамъ го, той седи. Мушкамъ го още единъ пѣтъ, не умира. Той държи златото и не го дава, а гледамъ, кръвъ не тече отъ него. Гледамъ го, той ми казва: „Слушай, защо си толкова будала, азъ съмъ фантомъ, не можешъ да ме мушкашъ!“ И ние, съврѣменнитѣ хора, илюзорнитѣ нѣща въ живота считаме за умни. „Азъ“, казва, „трѣбва да го мушна.“ Ами че ти можешъ ли да познаешъ, че си го мушналъ? Ако си го мушналъ, то е много добрѣ, но вие сте като онзи войникъ, цѣлъ день мушкате онзи сламенникъ. Питамъ: какво е спечелилъ този войникъ? — Научилъ се да мушка, за бждещето се приготвява. Да, готви се, но онзи съврѣмененъ картеченъ огънь и онѣзи бомби не му позволяватъ да мушка. Отиде вече мушкането! Освѣнъ, че не може да мушка, но 4—5 м. седи той заровенъ долу въ земята съ своя ножъ. Значи, мушкането е излишно. Казва: „Азъ трѣбва да го мушна.“ Е, какъ мислишъ? Нѣма ли другъ начинъ за воюване? — Въ духовния свѣтъ има други окултни сили, които работятъ, и тѣ сж по-страшни отъ съврѣменния картеченъ огънь.

„По колко пѣти да прощаваме, по седемъ пѣти ли? Числото седемъ е число на съвршенство. Христосъ му казва: „До 70 пѣти по седемъ.“ Защо не му каже 7 по 7 пѣти, а туря една нула отзадъ? Числото 7 безъ тази нула, е число безплодно. Христосъ казва: „Ще трѣбва да се рамножавашъ.“ Тази нула прѣдстав-

лява Любозъта. Всѣкога задъ прошката трѣбва да седи Любовьта. Нѣкои казватъ: това, жената е само чувство. Не, не, единственото здраво нѣщо, което крѣпи живота, то е тази нула задъ 7-гѣ. Тя е гаранция на свѣта. Не сж нашигѣ мисли, които крѣпятъ свѣта. Това сж онѣзи наши деликатни чувства, на които днесъ се смѣятъ. А, казвагѣ, това сж дѣтински работи! Ами кои сж мъжествени работи? Да допуснемъ, че вие имате всичкитѣ скжпоцѣнности въ свѣта, да допуснемъ, че вие имате всичкото богатство, а Господъ ви затворилъ гърлото, загворилъ ви стомаха, червата ви се прѣплели, и не можете да ядете. Питамъ: какво струва тоза ваше богатство? Да допуснемъ, че вие имате всичката красота, но очитѣ ви се поврѣдятъ, какво струва вашата красота? Да допуснемъ, че вие имате много приятели, които говорятъ много хубаво, сладко, но спухътъ ви се позрѣди, какво ви струва това хубаво, сладко говорене? Значи, грѣхътъ, туй чувство на егоизъмъ, за което не сме готови да простимъ, то покзаря нѣй-хубавого, нѣй-благородното въ насъ. Значи, за благого на своята душа трѣбва да простимъ. Любозъта изисква да се прѣмахне всѣко недоразумение: тя не търпи недоразуменията. Само така ще дойде тя. Този Божественъ законъ е всѣкога готовъ. Вие може да направите опита си, както искате. Ако вие: простите, трѣбва да простите въ душата си въ себе си, а не само да разгласявате, че сте простили. Да простите, безъ да разгласявате. Азъ съчъ срѣщаль, и мъже. и жени, тръгнать да разправятъ, че простили. Казватъ: азъ му простихъ. Не, онзи, който разправя, че е простилъ, не е простилъ. Като простя, трѣбва да имамъ туй самодоволство въ себе си, че съмъ простилъ. Какви сж признацитѣ на прощението? По какво се познава, че съмъ простилъ? — Азъ имамъ връзка съ Бога вече. Нищо повече! Щомъ простя, както Богъ иска, веднага ще дойде въ ума и сърцето ми съѣтлина и топлина и въ душата си ще се усѣщамъ силенъ и мощенъ. Прощаването е вжтрѣшенъ процесъ. Нѣкой пжтъ азъ мога да кажа, че съмъ простилъ, а като се върна въ кжщи, пакъ изкочи грѣха въ ума ми. „Азъ прибързахъ, че му простихъ, трѣбваше малко да го оставя да се помжчи.“ Мжжътъ и жената се скарватъ,

тя рѣшила въ себе си да му прости, но не го изявява на дѣло. Сутринята не му направя леглото, не му очиства обувката, не му сготвя, а като дойде той да ѝ говори, тя си обръща лицето или излиза навънъ. Нѣкой пѣтъ, тя излиза, той върви отподирѣ ѝ, така вървятъ 1—2 ч. И послѣ, като дойдатъ въ кѣщи, той ще ѝ говори доста любезно, но тя отива на другата страна на стаята. Той на едната страна, тя на другата страна, и започватъ да се разхождатъ изъ кѣщи. Той върви, тя върви, и по цѣли часове спорятъ, че туй било, онуй било. Цѣлъ день спорятъ, и най-послѣ вечерята се върнатъ примирени. Примирение станало! Но какво примирение? Той обѣщаль да ѝ купи хубава шапка, чепичета, копринена рокля, единъ златенъ часовникъ, златна верижка. Послѣ жената казва: „Азъ му простихъ. Той е доста чувствителенъ. Благородно сърце има.“ Да, той е чувствителенъ, защото далъ. Огъ своя страна той е постѣпилъ много благородно, но жената не е постѣпила благородно. Той съзналъ своята погрѣшка и искалъ извинение, но ти си използвала неговата слабостъ, наложила си му глоба и казвашъ: „Азъ му простихъ.“ Не, не, това не е прощаване.

Петъръ запита Христа: „По то и пѣтъ ли, тѣй ли да прощаваме? По седемъ пѣти ли да прощаваме?“ По 7 пѣти, значи да имаме подарѣкъ златни часовници. Казва Христосъ: „Трѣбва да прощавате 70 пѣти по 7, и то безъ часовници.“ Прощението изключва всички тѣзи работи.

Сега, ние, съврѣменнитѣ хора, трѣбва да се пазимъ огъ самоизмамата. Прѣди нѣколко дни единъ приятель ми разправяше единъ анекдотъ. Азъ ще ви го приведа. Двама млади, огъ доста завидно положение, се залюбватъ, но и двамата иматъ по единъ недѣгъ, който старателно криятъ единъ огъ другъ. Момѣкътъ ималъ едно изкуствено око, но никой не знае това. И момата имала едно изкуствено око. На момѣка било извадено дѣсното око, на момата — лѣвото. Момѣкътъ билъ съ черни очи, момата — съ сини. Оженватъ се тѣ, и въ продължение на 5 години тѣй изкусно водятъ живота си, че нито той, нито тя подозирала измамата. Той мислилъ, че неговата възлюбена имала и двѣтъ си очи здрави. И тя мислила, че очитѣ на нейния

възлюбенъ сж здрави. И двамата мислили така. Една вечеръ отиватъ на балъ, върнали се малко пийнали, а вънъ било така студено, както сега. Легнали си веднага. И двамата набързо си свалили окото, и въ бързината си забравили, кой кждѣ го оставя. Сутриньта, като станали, жената въ бързината си взима окото на мъжа си — черното, и си го туря. И мъжътъ, става изведнъжъ, и той туря по погрѣшка нейното око. Гледа по едно врѣме, едното око на жена му — черно. Чудна работа! Да не би да ѝ е станало нѣщо снощи отъ бала. Какъ тъй? „Ами че твоео око пѣкъ е синьо, какъ тъй,“ казва тя. Едва тогава и двамата разбрали, че сж съ по едно око, и сж размѣнили очитѣ си. Азъ не бихъ ималъ нищо противъ, ако ние можемъ да размѣнимъ така тия Божествени добродѣтели, но размѣняване може да стане само въ нашитѣ грѣхове. Добродѣтелята никога не може да се размѣни, но грѣхътъ — всѣкога може. Този законъ е най-ужасниятъ законъ въ свѣта. Туй, противъ което човѣкъ възстава най-много, то ще му дойде до главата. Забѣлѣжете това сега, то не е играчка. Туй, което не искашъ, то ще ти дойде до главата. Ако ти искашъ да изгонишъ туй малко зло, отъ което не си доволенъ, непрѣменно ще ти дойде по-голѣмо зло. Този законъ, по отношение закона за добродѣтелитѣ, дѣйствува въ обратенъ смисълъ. Ако малката добродѣтель не искашъ, голѣмата не идва. Запримѣрь, имашъ едно малко благородно качество, но ти не си доволенъ отъ него, не си благодаренъ; бждете увѣрени, че щомъ не си доволенъ отъ него, голѣмата добродѣтель нѣма да дойде. Въ злото, ако не си доволенъ отъ малкото зло, голѣмото зло ще дойде, а при доброто е обратно. Ако не си доволенъ отъ малката добродѣтель, и голѣмата нѣма да дойде. Дѣйствително, една отъ най-малкитѣ добродѣтели, това е да простишъ! И защо хората не искатъ да прощаватъ? Казватъ: да прощавашъ, това е дѣтинска работа. Да прощавашъ, това азъ считамъ най-малката добродѣтель.

Върху тази най-малката добродѣтель почива цѣлата съврѣменна култура. Вжтрѣшното устройство на цѣлата тази култура почива върху тази прошка на земята, върху тази почва. И плодородието на земята по-

чива върху прошката. Ако съвременнитѣ културни хора биха държали една статистика, щѣха да забѣлѣжатъ единъ великъ законъ на причини и послѣдствия. Ще забѣлѣжатъ, че всички гладни години, че всички епидемически години се дължатъ на липсата на тази най-малка добродѣтель. Липсва ли тя, веднага идватъ тѣзи велики катастрофи. Най-първо започватъ между самото общество, за примѣръ, започватъ между църквитѣ. Вземете сегашнитѣ вѣрующи, християнскитѣ вѣрующи. Явява се гонение между една и друга църква, коя отъ тѣхъ е на правата страна. Азъ наричамъ права църква само онази, която прилага закона на прощението, прилага Любовта. Тя не трѣбва да вижда погрѣшкитѣ у брата си. И онзи, който вижда погрѣшкитѣ, трѣбва да знае какъ да ги поправя, трѣбва да знае единъ законъ за изправяне на погрѣшкитѣ. Даже и въ себе си, като виждаме погрѣшкитѣ, има единъ законъ и трѣбва да го знаемъ, трѣбва да знаемъ какъ да изправяме погрѣшкитѣ си. Ами че туй е цѣла наука! Нѣкой казва: азъ не мога да бжда мекъ. — Ще бждешъ мекъ. Това е цѣло изкуство! Ще бждешъ учтивъ. Това е изкуство! Ще разсждавашъ. Това е изкуство!

Много християни, като взематъ Евангелието, четатъ стиховетѣ и казватъ: „Христосъ това е казалъ, онова е казалъ. Не е важно само какво е казалъ Христосъ, но въ казаното отъ Христа има толкова методи за приложение! Тѣзи методи вие учили ли сте ги? Отъ сега нататъкъ трѣбва да се учите да ги прилагате. Вие цитирате стиха и казвате: „Трѣбва да се обичаме“. Е, това е само едно философско разсждение. А да знаешъ да обичашъ, безъ да подозиратъ това хората, то е цѣло изкуство! Онзи човѣкъ, който е научилъ великия законъ на Любовта, ето какво може да направи. Ако той влѣзе въ едно общество, дѣто хората се каратъ, веднага се измѣня духовното имъ състояние. Тѣ ще се парализиратъ и веднага въ тѣхъ ще дойде една вътрѣшна топлина, изобилие ще дойде. Всички съвременни хора иматъ едно изобилие. За примѣръ, сегашнитѣ християнски народи, сегашнитѣ европейски народи, въ тѣхна сила и властъ е да поправятъ сегашния свѣтъ. Америка, Англия, Франция, Германия, на-

всѣкждѣ, въ тѣхна сила е да поправятъ сегашното общество. Тѣ не сж въ сила, защото не искатъ. Църквата сжщо е въ сила да изправи всички свои неджзи. И често, въ Америка, или тукъ въ България, или другадѣ, една църква ще дава балъ, за да събере малко пари за бѣднитѣ. То е смѣшно! Защо чрѣзъ балове? Азъ нѣмамъ нищо противъ игритѣ, може и чрѣзъ танци да се помогне, но това е единъ отъ хилядитѣ и милионитѣ начини за помагане на бѣднитѣ. Защо само чрѣзъ танци? Другадѣ пѣкъ ще се дава концертъ въ полза на бѣднитѣ. Защо само чрѣзъ музиката? Нѣкои ще държатъ сказки. Защо само чрѣзъ говорене? Ние ще се опретнемъ всички на работа, всѣки ще отиде при ближнитѣ си и ще каже: „Слушайте, ние имаме една наша сестра, трѣбва да ѝ помогнемъ. Макаръ, че нейното поведение е такова и такова, но ние трѣбва да ѝ помогнемъ, такава е волята Божия“.

Въ съврѣменното общество сжществуватъ много заблуждения, които спѣватъ хората въ тѣхното развитие. Запримѣръ, казватъ: „Врѣмето ще поправи нѣщата“. Това е първото заблуждение. Второто заблуждение: Богъ ще оправи нѣщата и свѣта. Третото заблуждение: за въ бждеще, когато ние се развиемъ, когато станемъ силни и богати, тогава ще оправимъ свѣта. Това сж все заблуждения! Значи, Богъ до сега не си е оправилъ работитѣ, че за въ бждеще ще ги оправя. Божиитѣ работи абсолютно сж оправени. Богъ нѣма какво сега да ги оправя. Врѣмето пѣкъ, то има съвсѣмъ друго прѣдназначение. Врѣмето не е създадено да оправя живота. Врѣмето само хроникира нѣщата, то е една справочна книга. Като отидешъ при врѣмето, то ще ти каже: „Господине, прѣди толкова и толкова хиляди години ти направи тази погрѣшка.“ То е справочна книга. Ние казваме: врѣмето ще изправи живота, Господъ ще изправи живота. Не, нито Господъ ще изправи живота, нито врѣмето ще изправи живота, а ти ще си кажешъ: азъ ще оправя живота си съобразно Божиитѣ закони! Азъ зная, какво иска Господъ отъ мене. Всѣки день трѣбва да туряте въ ума си тази мисль. Щомъ нѣкой сгрѣши, Господъ му казва: „Покажи любовта си!“ Е, въ какво ще покажемъ ние своята любовъ? Има два начина. Азъ съмъ

правилъ много опити и съмъ дошълъ до слѣдующето заключение. Всѣко насилие, всѣки лошъ погледъ, всѣко лошо чувство, всѣко желание да убиешъ, всички тѣзи нѣща сж негативни и не носятъ нищо добро въ свѣта. Даже и единъ светия, даже и единъ благороденъ човѣкъ, ако употрѣбятъ едно насилническо срѣдство, то е въ тѣхенъ ущърбъ. Онзи, който е поставенъ на това насилие, той може да се ползува, но онзи, който прилага насилието, нищо не се ползува. Затуй, много по-добръ е да бждемъ индеферентни, но съ търпѣние да издържаме погрѣшкитѣ на единъ свой братъ. Не трѣбва да се наказва, но трѣбва да му се каже нѣщо. Ще го повикамъ, ще му разправа приятелски, разумно, всички причини и послѣдствия отъ тази негова погрѣшка. Ичате синъ, който отива въ странство. Баща му има 10,000 лева, а той започва да се хвали, да разправа, че баща му ималъ 100,000 лева. Единъ българинъ, сега той е учителъ, отива въ Америка и започва да се прѣдставлява, че е отъ княжеска фамилия, че е български принцъ. Навсѣкждѣ той минавалъ добръ, отдавали му голѣмо внимание и почести, но благодарение на това, че баща му билъ князь, а той — български принцъ. Защо прави това? Кой му позволява? — Това е користолѣбие! Казватъ: „Е, като нашата църква друга нѣма.“ Користолѣбие се крие въ това! „Ама, като християнското учение друго нѣма.“ Користолѣбие се крие и тукъ. Ти опита ли Го? Защо говоришъ нѣща, които не сж провѣрени? Въ името на Истината, ние сме длъжни да говоримъ само туй, което сме опитали. Казватъ, че християнството било идеално учение. Азъ вѣрвамъ, че е идеално, но Христовата вѣра ти приложи ли я? До сега не съмъ я приложилъ, но за въ бждеще ще я приложа. Колкото е била голѣма вѣроятността въ миналото да я приложимъ, толкова е голѣма и за въ бждеще. Сжщиятъ законъ е.

Туй, което за сега се изисква отъ насъ, то е приложението на Христовото учение, въ дадения случай — да изпълнимъ волята Божия — да простимъ! Но, знаете ли, колко е трудно да простимъ? Не е достатъчно само да простишъ, но тѣй да простишъ, че да не помнишъ, да забравишъ всичко, да не остане въ душата ти никакво злорадство. Тази обида, която

ти е нанесена, на мѣстото ѝ да посадишъ най-хубавитѣ растения; отъ туй зло да изкарашъ най-хубавитѣ плодове. Този човѣкъ, който те обидилъ, единъ день да го направишъ най-добрия си приятель. Ами че така е! Двама души, които се убиватъ, които сж си направили най-голѣмото зло, Господъ единъ день ще ги направи най-добри приятели. Ще имъ смѣси кръвьта. Не мислете, че вие можете да се избавите по нѣкакъвъ начинъ, да не си простите. Не, по хилядитѣ съчетания, този човѣкъ, който ви е направилъ най-голѣмото зло, Господъ единъ ден, ще го направи най-добрия ви приятель. Ще ви смѣси кръвьта. Не мислете, че вие можете да се избавите по нѣкакъвъ начинъ, да не си простите. Не, по хилядитѣ съчетания, този човѣкъ, който ви направилъ най-голѣмото зло, Господъ единъ день ще го направи вашъ братъ, вашъ господаръ ще го направи, вашъ слуга ще го направи, ще ви постави при всичкитѣ възможности и условия да си простите. Ще ви накара да признаете, че този човѣкъ, колкото и да е лошъ, и той си има добри качества. Е, прѣдставете си сега, че ти не си простилъ нѣкому, а той стане царъ. Тогава? Но, ако си му простилъ, този царъ единъ день ще те повика и ще ти даде едно угощение.

И тъй, главниятъ законъ седи въ прошката. Ние казваме че сме вѣрующи, че обичаме Бога, че вѣрваме въ Христа. И за това, първото нѣщо, христианитѣ питатъ: „Ти вѣрвашъ ли въ Господа Исуса Христа?“ Сега пъкъ азъ запитвамъ христианитѣ: „Въ какво седи туй вѣру?“ — Че Христосъ умрѣлъ заради хората. Защо? — За да ги примири съ Бога. Въ какво седи туй примирение съ Бога? — Да научимъ онова изкуство, че когато ние се разкаемъ, Богъ ни е простилъ грѣховеѣ. Той ги направилъ свой дѣлъ. Добрѣ, Богъ създалъ този законъ, че когато ние се разкаемъ, Той ни прощава грѣховетеѣ, но по сжщия начинъ, прощаваме ли грѣховетеѣ на нашитѣ длъжници? Ето въпросътъ, който остава неразрѣшенъ. И понеже този въпросъ не е разрѣшенъ, всичкитѣ спорове, туй честолюбие, туй вжтрѣшно докачение, туй разногласие, този дисонансъ, който държи злото, се дължи на онази язва вжтрѣ въ насъ, която остава неизлѣкувана.

Сега идваме до въпроса: ами какъ трѣбва да прощаваме? За да прощава човѣкъ, той трѣбва да бѣде високо интеллигентенъ, много разуменъ човѣкъ. Съврѣменнитѣ християни казватъ: „Насъ наука не ни трѣбва, изкуство не ни трѣбва. Науката не струва нищо, изкуството не струва нищо, ние трѣбва само да се молимъ на Бога.“ Азъ питамъ: въ какво седи добрата молитва? Молитва, азъ разбирамъ, първото нѣщо: като се приближимъ до Бога, да кажемъ: „Господи, азъ се постаряхъ да простя на всички тѣй, както Ти си ми простилъ“. Това е първиятъ разговоръ. Вие казвате: азъ искамъ да се разговарямъ съ Христа. Като те срещне Христосъ, първото нѣщо, което ще ти каже е, че не си простилъ на своитѣ длъжници. Нѣкои казватъ: азъ прощавамъ. Не, не тѣй. Христосъ ще ти каже, че ти не си простилъ тѣй, както той прощава. И ако кажешъ най-малката лъжа, току изведнѣжъ Христосъ ще дрънне съ звънеца си, веднага ще дойдатъ всички онѣзи, на които не си простилъ и ще кажатъ: „Господи, не ни е простилъ.“ Всички тия, на които не си простилъ, тѣ сж хроми, клосни, сакати, тѣ си носятъ ранитѣ. Христосъ ще каже: „А, братко, хемъ не си простилъ, хемъ знаешъ да лъжешъ!“ Отъ гдѣ иде лъжата? — Когато човѣкъ не е изпълнилъ Божия законъ, а иска да се покаже правдивъ прѣдъ хората, той ще тури лъжата. И послѣ, ще почне да се извинява, че условията били такива, че Господъ тѣй направилъ. Не, не сж виновни условията, не е в чужденъ Богъ. Като изучавате естествената история, ще видите случаи, дѣто животни, по-нисши отъ човѣка, сж направили чудни работи. Има единъ примѣръ за единъ гълъбъ и единъ плъхъ. Случило се, че крилцето и кракътъ на този гълъбъ били счупени, та седѣлъ нѣколко дни гладенъ. Това забѣлзаль единъ плъхъ и започналь да идва редовно да му донася зрънца, до като крилцето и кракътъ му оздравѣятъ. Ще кажете: това е приказка! Не, това е фактъ. Зародило се у този плъхъ едно чувство на милосърдие. Ако у единъ плъхъ се зароди чувство да отхрани единъ гълъбъ, ще бѣде чудно, ако въ нашата душа не се подигне това чувство, да прѣвъзмогнемъ това, което ни мѣчи. И тогава, като кажешъ: „Господи, азъ

простихъ," всички онѣзи, на които си простилъ, ще излѣзатъ съ хубави дрехи предъ Господа и ще кажатъ: „Да, простилъ ни е“. Като кажешъ лъжа, пакъ ще излѣзатъ онѣзи, на които не си простилъ; и като кажешъ истината, пакъ ще излѣзатъ онѣзи, на които си простилъ.

Казвате: ама въ онзи свѣтъ ще има ли виждане? — Ще има, братко, ще има. Сега вие не виждате, защото сте съ маски, тогава ще бждете безъ маски. Този свѣтъ сега е балъ-маске, не го знаешъ отъ гдѣ е. Не, не, всички тѣзи маски ще се снематъ, и въ онзи свѣтъ нѣщата ще бждатъ реални. Сега виждаме, колко сж неестествени хората! Запримѣрь, мжжъ и жена седятъ дома си, смѣятъ се, шегуватъ се, това-онова, но идва по едно врѣме проповѣдникътъ отвънка. Набожни хора сж тѣ! Набожнитѣ хора иматъ една особена маска. Веднага казватъ: свещеникътъ иде! Всички се изправятъ, като войници, посрѣщатъ го. Седне проповѣдникътъ: „Е, какъ сте вие съ Господа?“ — Много сме добрѣ. Ние постоянно четемъ Евангелието, колко хубаво е това Евангелие, какви хубави нѣща сж писани за Христа, за страданията Му, за сърцето и т. н. ! Свещеникътъ казва: „Много хубаво, моето стадо, Господъ да ви благослови!“ Излѣзе си вънка, а тѣ слѣдъ него: Кисъ-кисъ-кисъ! Той се качи на амвона и казва: „Вчера посѣтихъ едно сѣмейство, отлични братя сж тѣ, четатъ Евангелието и плачатъ. Плачатъ, да, но това е прѣдставление! Свещеникътъ ще дойде, ще поръси този-онзи и ще си замине. И всички намиратъ, че работитѣ вървятъ много добрѣ, а въ сжщностъ работитѣ не вървятъ хубаво Прѣди повече отъ 15 години, пѣтувамъ прѣзъ селото Гюлекюръ за Николаевка, правя една есенна екскурзия, както често ги правя. Излизамъ къмъ южната страна на селото Гюлекюръ, гледамъ, на срѣща ми тича единъ щъркелъ. Тича, тича, спрѣ се. Дойде до мене, положи си главата на колѣнитѣ ми, но гледамъ, едното му крилце, тѣй надолу—увиснало. Пипнахъ го, видѣхъ, че крилото му е счупено. Питамъ: кой го застави да дойде при мене? Сега, азъ разговарямъ съ този щъркелъ. Казва ми: „Господине, какво ще правя, моето крилце е счупено, моитѣ другари заминаха, а азъ, ако остана тукъ

прѣзъ зимата, ще умра.“ Казвамъ си азъ: такова нѣщо е човѣшката душа, счупило ѝ се крилцето. Всичкиѣ души отиватъ при Бога, а тя остава при лошитѣ условия. Седѣхъ половинъ часъ да се разговарямъ съ щъркела, помилвахъ го, погладихъ го, разпоредихъ се прѣдъ турцитѣ, казвамъ имъ: този щъркелъ ще го гледате цѣла зима, разбирате ли? — Да, ефенди, ще го гледаме. Въ тѣхъ има религиозно чувство. И дѣйствително, тѣ го гледаха цѣла зима. По едно врѣме, гледамъ го, той поизрасналъ малко, питамъ го: какъ си? Е, намѣстиха ти крилцето, и сега можешъ да отидешъ при Бога. Питамъ: кое е това чувство, което накара този щъркелъ да дойде при мене? Вие ще кажете: това е една случайность! Добрѣ, второто положение. Нѣкои, които вѣрватъ въ духове, ще кажатъ: „Нѣкой духъ е влѣзълъ въ него“. И това е вѣрно, този духъ ме познава. Едно отъ двѣтѣ: или този духъ е дошълъ по една случайность, или второто положение—нѣкой мой познатъ духъ е влѣзълъ въ щъркела. Ако нѣкой духъ е влѣзълъ, какво отношение има той къмъ мене? Ако нѣкой проповѣдникъ срещне този щъркелъ, ще каже: „Е, сега съ щъркелъ ли ще се занимавамъ? Азъ съмъ проповѣдникъ на словото Божие“. Не, азъ казвамъ: ако азъ не съмъ въ състояние да иждивя половинъ часъ да се разговарямъ съ щъркела, съ хората никога не ще мога да се разговарямъ. Като гледамъ тъй нѣжно този щъркелъ, казвамъ си: като го помилвамъ, азъ съзнавамъ, че единъ день той ще бѣде отличенъ философъ. И послѣ, като ме срещне на небето, ще каже: азъ те познавамъ. Какъ ме познавашъ? — Едно врѣме азъ бѣхъ щъркелъ, и ти ми помогна въ селото Гюлекюръ. Е, казвамъ: това сж малкиѣ случайности вжтрѣ въ живота. Ето благородното въ нашия животъ!

Всѣко нѣщо, което Богъ е създалъ, и му е вложилъ животъ, вложилъ му е и своя Духъ. Прѣдъ това сжщество ние трѣбва да седимъ съ благоговѣние. Да обичашъ Бога, то значи, да застанешъ прѣдъ който и да е човѣкъ тъй, че да не гледашъ на неговата форма. Въ Божествения свѣтъ азъ благоговѣя прѣдъ този човѣкъ. Богъ е вложилъ своя лжчъ, азъ благоговѣя прѣдъ него. Слѣдователно, като правимъ добро ко-

мута и да е, ние го правимъ заради онази велика Любовь, която дѣйствува у него, заради онази велика Любовь, която блика навсѣкждѣ.

И Петъръ пита Христа: „По колко пѣти, Господи, да прощаваме? По 7 пѣти ли?“ „Не,“ казва Христосъ, „на 70 мѣста по 7.“ Но, за да можемъ да развиемъ ние това чувство, трѣбва да прослѣдимъ съврѣменната наука, да прослѣдимъ философията, тя ще ни научи да разсжждаваме, да търсимъ причинитѣ на нѣщата. Затова е потрѣбна философията, да научи човѣка да разсжждава, а не само да се изучаватъ философски системи, да се знае, кой какво казалъ. Човѣкъ трѣбва да изучи и всички естествени науки, да се научи да наблюдава формитѣ на разнитѣ растения и животни, да намира разликата между една форма и друга, да изучава разнитѣ условия, въ които живѣятъ. Той трѣбва да изучава изкуствата, музиката. Защо? — Всичко това е едно малко тониране, облагородяване, шлифоване на неговитѣ чувства. Послѣ, той трѣбва да изучава обществения животъ, да изучава туй, което хората наричатъ педагогия, да се научи какъ да се приложи тази велика наука вжтрѣ въ живота. Защото, ние имаме три разумни отношения къмъ нѣщата: нѣща, които се отнасятъ до нашия умъ; нѣща, които се отнасятъ до нашия животъ и послѣ нѣща, които се отнасятъ до нашата чувствителностъ, отъ която именно съврѣменнитѣ хора страдаме най-вече. Ако нѣкой човѣкъ не го нахраните, веднага се нарушава неговата чувствителностъ, той изгубва присѣтствието на духа си. Всѣки човѣкъ трѣбва да се научи да регулира своя стомахъ, т. е. да регулира своитѣ чувства. Той никога не трѣбва да употребява излишна храна, излишно ядене, което не може да асимилира. Той трѣбва да си намѣри подходяща храна, която да произвежда всѣкога разнообразие въ неговитѣ чувства. Знаете ли какво значи разнообразие? — Разнообразието е законъ на доброта. Всѣка храна, която произвежда едно тягостно чувство, тя е неестествена храна. Щомъ е естествена, тя трѣбва да произвежда радостъ и веселие.

Сега, ние ще приложимъ закона за прощаването. Можемъ ли да простимъ, или не можемъ? Ще кажете:

какъ ще се научимъ да прощаваме? Ето какъ. Имашъ нѣкой познатъ, комуто не можешъ да простишъ. Ще седнешъ при хлѣба и ще си кажешъ: туй жито е минало между камънитѣ, смлѣно е заради мене, пожертвувало е животътъ си заради мене. Имашъ едно хубаво теленце или агънце, заклано е, ще си кажешъ: това агънце е станало жертва заради мене. Ще погледнешъ дрехитѣ си, ще кажешъ: колко овци пожертвуваха вълната си заради мене! Ако всичко това стана жертва заради мене, азъ не мога ли въ дадения случай да направя една жертва, да простя на единъ мой братъ? И то, не заради него. А заради кого? — Заради Онзи Великиятъ Богъ на Любовта, който седи въ дадения случай прѣдъ мене, и който ми е далъ всичко. Господъ никога нѣма да ви каже: да простишъ! Ако чакате Той да ви каже да простишъ, много селъжете. Не, заради Господа е все едно, и когато мразимъ, и когато любимъ, Той нѣма да ни каже нищо. И ако ние не изправимъ нѣщата сами, Той ще ги изправи. Ако ние не простимъ на врѣме, Той ще вземе този, когото мразимъ, ще прѣкара ржката си върху него, ще заличи всичкитѣ му язви, ще заличи твоего име отъ неговия умъ, и тогава този човѣкъ нѣма да сжществува заради тебе. Той ще го заличи. Господъ ще направи него свободенъ, но ти ще почувствуваешъ една голѣма скръбъ, ще почувствуваешъ, че си едно нищожно сжщество въ свѣта. Нѣкои казватъ: „Господи, да се махне този, не го искамъ!“ Вижъ, гова може да направи Господъ, но щомъ махне него, и тебе ще махне. Не, не, не, въ ума на твоя врагъ, и въ ума на твоя приятель ти трѣбва да седишъ като една запалена свѣщъ, ти трѣбва да бждешъ като единъ любовенъ обектъ. Ти трѣбва да кажешъ: „Има въ свѣта едно сжщество на Любовта! Отъ този човѣкъ, отъ неговия животъ, азъ разбирамъ, какво нѣщо е Любовта.“ Тѣй трѣбва да бжде! Но трѣбватъ дълбоки разсжждения.

А сега, седнатъ нѣкои да спорятъ за много маловажни нѣща. Нѣкоя сестра ще каже тѣй: азъ живѣя на небето. Друга ще каже: азъ пѣкъ живѣя на земята. Казвамъ: сестри, и двѣтъ живѣете на земята, и двѣтъ живѣете на небето, само че и двѣтъ не изпълнявате волята Божия. Това е, което азъ зная. Ед-

ната живѣе на небето и виждамъ, че и тя не прощава; другата живѣе на земята, виждамъ, че и тя не прощава. Не, не, то е на сцената. Всички трѣбва да се освободимъ веднѣжъ за всѣкога отъ тѣзи лъжливи измами! Азъ познавамъ Христа. Не, не, рѣзко и положително. Когато срещнешъ единъ човѣкъ, да не ти е отвратителенъ, да не те е страхъ отъ него. Запримѣръ, срещнешъ една мечка и въ първо врѣме те е страхъ отъ нея. Ще трѣбва да привикнешъ да не те е страхъ. Ще се приближавашъ постепенно, постепенно къмъ нея, до като се научишъ свободно да се занимавашъ съ нея, свободно да се разговаряшъ. И послѣ тя ще ти каже: защо те е страхъ отъ мене? Азъ не съмъ тъй страшна, както мислишъ, не съмъ тъй отвратителна. Знаете ли колко благородни нѣща има скрити въ нея? Знаете ли колко благородни нѣща има скрити и въ най-лошия човѣкъ? Въ затаенитѣ кѣтища на човѣшката душа се криятъ добродѣтели, които тепърва искатъ условия, за да се развиятъ. И ние виждаме грѣха, съ който е обвита човѣшката душа, но тя пѣшка отдолу и казва: „Нѣма ли нѣкой братъ да ми помогне? Ти си братъ, дошълъ въ името на Христа, можешъ ли да ми помогнешъ?“ Какъ ще ѝ помогнешъ? Ще кажешъ: азъ живѣя въ небето. Е, хубаво, азъ те поканя въ кѣщи и нищо не ти дамъ, казвамъ ти, че живѣя въ небето и си седя спокойно. Да, но ти си гладенъ. Хлѣбъ се иска тукъ! Човѣкъ, който живѣе въ небето, трапезата му никога не трѣбва да се дига. Той винаги има трапеза за своитѣ ближни. И като му дойде нѣкой гостъ, той ще бжде първиятъ, който ще го посрещне, ще му послужи и слѣдъ като му послужи, нѣма да казва: „Само азъ мога да направя това“. Не, той ще каже: „Много малко нѣщо направихъ“. Такъвъ човѣкъ е много скромненъ. Азъ обичамъ слѣдната чѣрта въ човѣка, тя е Божествена: като направимъ най-хубавото, да кажемъ: „Азъ можахъ още да направя, сега малко направихъ“. Всѣкога, като направимъ нѣкому нѣщо, у насъ трѣбва да остане туй чувство, че още можахме да направимъ. Като ти даде нѣкой нѣщо, или направи нѣщо за тебе, тъй да каже, а ние се заблуждаваме, мислимъ, че много нѣщо правимъ. Не е въ многото даване, не е и въ малкото даване.

Малкото може да е много, и многото може да е малко. Азъ мога да ви дамъ 100,000 лева и да ви убия на пжтя, а мога да ви дамъ 10 ябълчни зрънца и да ви кажа: посадете ги въ градината! Но тѣзи ябълчни зрънца може да ви послужатъ повече, отколкото паригѣ. Сега, много и малко, това сж нѣща огносителни.

Вие, които ме слушате сега, можете да кажете: философски трѣбва да се обяснятъ тия нѣща! Азъ мога много нѣща да ви обясня, философски. Мога да ви обясня произхода на свѣта; мога да ви обясня, защо е създаденъ човѣкътъ; мога да ви обясня философски, защо жената е жена, защо мжжътъ е мжжъ; мога да ви обясня защо се женятъ хората и т. н. Но какво ще разберете, какво ще се ползвате отъ тѣзи философски обяснения? Всички тия нѣща мога да ви обясня, да ви ги докажа практически. Добрѣ, но за да се докажатъ нѣщата, ние трѣбва да бждемъ разумни, добродѣтелни и пълни съ любовъ. Ако азъ, който свиря, съмъ единъ великъ виртуозъ и се въодушевявамъ, а вие сте глухи или слѣпи, то вие ще ме разберете ли? Вие ще се мжчите, ще се мърдате на мѣстата си, като ще мислите, че и вие се въодушевявате. Азъ свиря, напъвамъ се и питамъ този-онзи: благодарни ли сте отъ моето свирене? А тѣ не сж ме чули, не сж ме видѣли. Слѣдователно, ако азъ ви доказвамъ, защо човѣкътъ е станалъ човѣкъ, а не ангелъ, защо слугата е станалъ слуга, а не господаръ, трѣбва да ви ги докажа чрѣзь закона на Любовта. Ако слугага бѣше станалъ господаръ, нивитѣ щѣха да останатъ неразорани. Защо ученикътъ е станалъ ученикъ, а не учителъ? Защото, ако бѣше станалъ учителъ, прѣдметитѣ на науката щѣха да останатъ незаучени. Хората сж чудни! Всички искатъ да станатъ учители. Учители въ свѣта нѣма. Само отношенията на хората въ свѣта създаватъ учителитѣ и ученицитѣ. Отъ учители нѣма нужда. Ученици сж потрѣбни, защото много нѣща има да се учатъ. Въ свѣта има само Единъ Учителъ, и Той е Богъ! Въ пълния смисълъ на думата, въ свѣта има само едно сжщество абсолютно добро, което нито мрази, нито люби, нито прощава — то е Господъ. Ще кажете: какъ, Господъ не прощава ли? Да, Господъ не прощава. Защо? Защото, когато казваме, че Гос-

подъ прощава, ние Му придаваме единъ човѣшки колоритъ. Той е благъ всѣкога. Слѣдователно, ако вие искате да работите, то когато дойде да говорите за Бога, Той въ вашия умъ трѣбва да седи, като едно съвършено сжщество. И туй сжщество не трѣбва да седи нѣкждѣ далечъ отъ васъ. Вие трѣбва да Го считате като едно сжщество, на което умътъ е тѣй подвиженъ, сърцето тѣй пластично и благородно и волята тѣй мощна, че въ даденъ моментъ да може да направи всичко. Нѣма нѣща невъзможни за Бога! Ние за Бога не можемъ да мислимъ, както мислимъ за насъ. Слѣдователно, ние трѣбва да се стремимъ къмъ Неговия образъ.

Въ Евангелието се казва: „Повѣрвай въ Господа Исуса Христа, и ще простишъ на онѣзи, които сж ти съгрѣшили; повѣрвай въ Господа Исуса Христа, и ще възлюбишъ онѣзи, които не обичашъ; повѣрвай въ Господа Исуса Христа, и сърцето ти ще бжде мило-стиво къмъ страждущитѣ; повѣрвай въ Господа Исуса Христа, и ти ще служишъ Нему, нѣма да убивашъ хората.“ Повѣрвай, повѣрвай — навсѣкждѣ се казва това. Съ тази вѣра всичко можешъ да направишъ. Тя е една положителна вѣра. И всички трѣбва да я приложите, но не само тукъ. У майкитѣ, запримѣрь, ако една майка обича едно отъ дѣцата си повече, това е пристрастие. Еднакво ще ги обича. Знаете ли въ какво седи обичьта? — Ти ще дадешъ на всѣко дѣте изобилно, но всѣко дѣте ще го поставишъ при тѣзи условия, при които то може да се ползува. Като поливашъ едно цвѣте, ти ще го поливашъ изобилно, че то да каже въ себе си: „Господарката ми тури повече вода.“ Тази вода трѣбва да прѣлѣе, та цвѣтето да остане доволно. И затуй, женитѣ, като поливатъ цвѣтята, азъ ги слѣдя и зная, кои жени сж добри, и кои — лоши. Добритѣ жени така поливатъ, че водата прѣлива отъ саксиитѣ. А нѣкои жени, като поливатъ цвѣтята, бързатъ, сипятъ имъ по нѣколко капки вода и казватъ: да не прѣлѣе водата. Не, не, всѣкога трѣбва да прѣлѣе. Единъ българинъ далъ угощение на единъ турчинъ и му налива сладко винце, но тѣй му налива, че като дойде до единъ прѣстъ отъ чашата, оставя я празна и казва: „Заповѣдай, ефенди!“ Като дойде да налива на себе си

прѣлѣе чашата и казва: „Утира!“ — т. е. случайно прѣлѣла. Изпиватъ първата чаша, послѣ пакъ налива. Но какъ?—Налѣе на турчина чашата малко празна, а на себе си прѣлѣе и пакъ казва: „Утира!“ Турчинътъ гледалъ, гледалъ и най-послѣ казалъ: „Ефенди, направи тѣй малко „утира“ и на мене, да пия и азъ отъ тази чаша!“ Така правимъ и ние. Като дойде за себе си, тѣй малко съ „утира“, а като дойде за другитѣ, нѣма „утира.“ Не, ще прѣлѣешъ и за себе си, и за другитѣ. Нашата любовъ трѣбва да се даде тѣй прѣизобилно на това цвѣте, да съзнае то, че ти си му далъ, че си излѣлъ върху него много. Ще прѣлѣешъ, ще кажешъ: „Утира!“ На дѣтето си ще дадешъ прѣизобилно, да почувствува, че майка му е дала своитѣ чувства. Въ умоветѣ на дѣцата, майката трѣбва да седи като единъ идеалъ. Затова майката трѣбва да се моли, да каже: „Господи, вървамъ въ Тебе, вървамъ, че мога да приложя Твоята Любовъ.“ И дѣйствително, тя може да се приложи. Нѣма абсолютно никаква причина, която може да ни спъне. И църквата, и държавата, и тия закони, тѣй както сж създадени, тѣ не могатъ да ни прѣпятствуватъ. Какъвто законъ и да създаде държавата, съ нищо не може да ни спъне, съ нищо не може да ни прѣпятствува. Ама че ние сме искали повече! Въ свѣта има само единъ великъ законъ, на който трѣбва да се подчиняваме. Е, хубаво, държавата прокарва единъ законъ, че не трѣбва да ставатъ никакви прѣврати. Защо създава този законъ? Понеже държавата отъ направенитѣ погрѣшки вижда, че съ всѣки прѣвратъ ще станатъ хиляди избивания, че най-малко 20—30 хиляди души ще станатъ жертва, затова прокарва такъвъ законъ и казва: „Не ни трѣбватъ оржжия, не трѣбва да ставатъ прѣврати.“ Тя намира, че прѣвратътъ не е нѣщо естествено. Хубаво, ние сме съгласни. Че това е единъ Божественъ законъ! Въ свѣта сжествува една Божия държава, и тази държава се управлява съ единъ великъ законъ — Любовта я управлява. И поданицитѣ ѝ не трѣбва да се убиватъ помежду си. Не само това, но всички поданици трѣбва да живѣятъ братски. И всички хора: и свещеници, и учители, и управляващи, всички могатъ да живѣятъ братски.

„До колко пжти да си прощаваме? До 7 пжти ли?“

Азъ искамъ сега въ вашия умъ да остане една красива идея, тя е слѣдующата: азъ мога да бжда такъвъ човѣкъ, какъвто Богъ иска!

И единственото нѣщо, което азъ зная, че Богъ го желае, че Богъ го изисква отъ насъ, то е, да бждемъ сжщества любвеобилни, умни и силни по воля, да творимъ Неговата добра воля. Той не съизволява, когато хората страдатъ, боледуватъ и се убиватъ. Това ни най-малко не сжществува на небето. И когато висшитѣ духове отиватъ на небето да носятъ свѣдения за земята, тѣ никога не казватъ, че въ България сж избити около 20,000 души, и че въ Русия има около 20 милиона убити, нещастни. Тѣ казватъ на Господа тѣй: „Всичко добръ върви, Господи.“ Ами че всѣка една душа, още като е умираа, тя е въздъхнала и изпратила чрѣзъ единъ ангелъ своето оплакване до Бога. Въ Бога всички живѣятъ. Понеже тѣ живѣятъ въ Бога, то щомъ въздъхнатъ, Богъ простре ржката си върху тѣхъ и казва: „Не бойте се, азъ ще ви възвърна живота.“

„До колко пжти трѣбва да простимъ? До 7 пжти ли?

— До 70 пжти по 7. Прощаването е необходимо.

Азъ искамъ да се създаде единъ идеалъ у васъ. Хората никога нѣма да върватъ, освѣнъ ако видятъ всичко на опитъ. Нѣкои казватъ: новото общество. Какво е новото общество? — Да живѣемъ като старото общество! Не, азъ не сждя църквитѣ, не сждя никого, но питамъ: въ какво седи новото общество? Трѣбва да го доказвамъ. — Новото общество седи въ това, че ние трѣбва да прощаваме така, както Богъ изисква, а не както хората ни налагатъ. Ние съ законъ не може да прощаваме. Тѣй както до сега сме прощавали, това не е прощаване. И въ насъ, прошката, това е най-малката добродѣтель, съ която ние се занимаваме, тя е най-малкото изкуство. Това нѣщо нѣма да се постигне въ една година, ниго въ двѣ или въ три години, нито въ цѣль животъ, изискватъ се най-малко 100—200 години, докато се научимъ да прилагаме тази добродѣтель. Да простишъ, това азъ наричамъ най-малкото изкуство. Азъ го наричамъ най-славното нѣщо. Да простимъ, то значи да приложимъ всичката наука и философия на миналото, всички изкуства, всичко това, което ангелитѣ знаятъ. Това значи да разрѣшишъ най-малката

задача въ свѣта. Знаете ли какви проблеми сж свързани съ нея? Като гледамъ лицата ви, не виждамъ нито единъ отъ васъ, който да е простилъ тѣй, както азъ искамъ. Това не е упрѣкъ, не казвамъ, че не сте добри, но не сте научили това изкуство. Вие сте добри, като мене, но не сте научили изкуството да прощавате тѣй, както азъ разбирамъ. Виждамъ единъ стремежъ, виждамъ мѣлки зачатъци, но туй изкуство, да прощавате, още не сте го научили.

Сега, азъ съмъ между васъ. Една заслуга искамъ отъ васъ, да ми отдадете, и тя е слѣдната. Като се върна при Господа, да мога да Му кажа: Господи, азъ научихъ хората, какъ трѣбва да прощаватъ. Не само, че ги научихъ да прощаватъ тѣй, както се слѣдва, но имъ дадохъ единъ примѣръ и по форма, и по същество. Сега вече, Господи, можешъ да слѣзешъ на земята, тѣ научиха туй изкуство. Че научиха това изкуство, ще познаешъ по това, че втори пѣтъ, като слѣзешъ на земята, нѣма вече да Те разпѣватъ.

И сега църквата казва, че Христосъ нѣма да дойде на земята. При това положение, не само сега нѣма да дойде, но и слѣдъ 10,000 години нѣма да дойде. Страхъ Го е! Казвамъ, че Го е страхъ. Ами че този кръстъ, който Той носи на гърба си, отъ ума Му не излиза! Тия хора тогава Му забиха гвоздеи. Защо? — Защото въ врѣмето на Христа хората не бѣха готови да прощаватъ. И днесъ не сж готови, а ме питатъ: кое е правовѣрно, и кое не? Азъ турямъ своята най-малка максима: правъ човѣкъ е този, който знае да прощава — нищо повече! Това е първата формула на новото учение. Кой е правовѣренъ? — Онзи, който може да прощава отъ всичкото си сърце, отъ всичкия си умъ, отъ всичката си душа, отъ всичката си сила, и който може да изпълнява волята Божия. Който може да прощава, това е велико нѣщо!

Сега, виждамъ, нѣкои между васъ казватъ: Учителю, ама ти за насъ трѣбва да имашъ особено мнѣние. Азъ имамъ за васъ такова мнѣние, каквото имамъ и за себе си. По-горѣ отъ себе си не мога да ви туря. „Ама за насъ трѣбва да имате особено мнѣние.“ Чудни сж хората! Казвамъ: азъ за себе си нѣмамъ особено мнѣние, че за хората ли? Не, ние трѣбва да

се научимъ да прощаваме, защото туй разумно прощение ще внесе миръ въ домоветъ, миръ въ обществата. Разумно прощение трѣбва! То е цѣла наука. Азъ ви говоря само върху нѣкои твърдения, но има извѣстни методи и начини, какъ да простишъ. То е цѣло изкуство!

„По колко пѣти да простя?“ По 7 пѣти ли? — Не, на 70 мѣста по 7. Туй изкуство вие ще го научите, и то ще образува новото общество. И ако ви питатъ сега: въ какво седи вашето общество какви сж принципитъ му, какъвъ е уставътъ му, какво ще кажете? — Първиятъ членъ отъ устава на новото общество е, да прощаваме не по старому, а по новому. Какво правятъ хората днесъ? — Прощаватъ, но по старому си взиматъ паритъ, а отгорѣ на това и по 12% лихва. Ще простишъ, но по старому, отгорѣ на това ще има рокля, чепичета ще има, всичко. И държавата прощава, дава амнистия, но все те държи въ черния списъкъ. Ще те простятъ, но ще знаешъ, че ще има детективи слѣдъ тебе. Веднѣжъ Ломброзо отишълъ да посети Толстоя и казва: „Аманъ отъ рускитъ детективи! Дойде нѣкой да го посети, и веднага ще дойдатъ да разбератъ, защо сж дошли, какво говорятъ и т. н. Все поглеждатъ!“ Така и тукъ. Азъ гледамъ, дошли нѣкои да ме слушатъ и казватъ: виждаме го ние, той ужъ отъ името на Бога говори, но има воля, на дълбоко рови. Е-е-е, тѣзи шмекерства, ние ги знаемъ! Азъ на всички ви ще докажа, че съмъ правъ, защото азъ не зная какво нѣщо е лъжа. Туй изкуство не го зная. Има нѣщо въ свѣта, което не зная. Азъ съмъ крайно невѣжъ човѣкъ въ това отношение, азъ не зная да лъжа. Ще кажете: е, не знаешъ! Не си ли казалъ до сега нѣкоя лъжа? — Не, никой пѣтъ до сега не съмъ казалъ лъжа. Ако нѣкой отъ васъ може да ме научи на туй изкуство, ще му бжда крайно благодаренъ. Ще взимамъ уроци отъ него. Тѣй, както вие знаете лъжата, това е едно изкуство вече. Да знаешъ какъ да смахнешъ нѣкого, изкуство е това! Може да се посмѣятъ на такъвъ човѣкъ, но той ще бжде майсторъ да вземе брашното, сиринцето и маслицето. Азъ наричамъ лъжа не това да знаешъ какво нѣщо е лъжата, но да знаешъ какъ да я прѣдставишъ. Ще ви при-

веда единъ примѣръ. Нѣкой срѣща единъ свой приятель, който обича да лъже, и му казва: „Я ми кажи една лъжа!“ Остава се, азъ се отказахъ, не лъжа вече. Остава това, ами баща ми умрѣ, викатъ ме на погребение, а нѣмамъ нито 5 пари.* Разказва това, и четири реда сълзи му текатъ. Изважда той 100 лева, дава му ги. „Е, тази е послѣдната лъжа, която ти казахъ.“ Да, но това не е лъжа, това е изкуство! Защо? — Защото лъжата не се казва, а се прѣдставя. Това е послѣдното изкуство на лъжата.

„До колко пжти да простя?“ — На 70 мѣста по 7.

А това показва само степенъта на Любовта. Само Божествената Любов може да прощава така. Това не е човѣшка любов. При сегашната човѣшка любов, която имаме, туй правило не може да се изпълни. Можешъ да орешъ и да сѣнешъ само при благоприятни условия. Може да прощаваме само тогава, когато тази любов, това ново съзнание ни посѣти. Тогава можемъ да приложимъ напълно Христовото учение.

Защо Христосъ дойде на земята? — Да научи хората въ приложение на тази велика наука, да прощаватъ. И първата фаза на бждещата култура, азъ я наричамъ „култура на прошката“ — прошка къмъ всички, любов къмъ всички, и къмъ малки, и къмъ голѣми.

Туй е най-малкото правило, което можете да приложите, което Христосъ изисква днесъ отъ своитѣ послѣдователи.

Бесѣда, държана на 27. I. 1924 г.

Плодоветъ на Духа

„А плодътъ на Духа е любовь, радость, миръ, дълготърпѣние, благодать, милосърдие, вѣра, кротость, въздържание“ *).

Всѣка форма добива своята цѣнностъ отъ съдържанието си, и всѣко съдържание добива своята цѣнностъ отъ смисъла си. Имате нѣкой планински връхъ, имате нѣкой планински изворъ или нѣкоя хубаво построена чешма. Кое е онова, което дава цѣнностъ на чешмата, на извора или на върха? Кое е онова, което дава цѣнностъ на една чешма? Камъкътъ, мряморътъ или водата, която изтича отъ курната на тази чешма? Имате нѣкой знаменитъ университетъ въ Европа. Кое е онова, което дава знаменитостъ на университета? Неговитѣ книги и библиотеки ли? — Не, неговитѣ видни професори. Имате църкви, изградени отъ онзи хубавъ камъкъ. Кое е онова, което дава смисълъ на църквитѣ? — Отъ една страна богомолцитѣ, отъ друга — свещенослужителитѣ. Имате нѣкой прочутъ хотелъ, нѣкоя страноприемница. Кое е онова, което дава смисълъ на хотела? — Хотелджията. Имате нѣкоя прочута гостилница. Кое е онова, което дава смисълъ на гостилницата? — Главниятъ готвачъ, който знае да готви. „Гостилницата безъ готвача, училището безъ учителя, църквата безъ свещеника, домътъ безъ домакинята, всичко туй огънь да го гори!“ — тъй казва българинътъ.

Новитѣ врѣмена изискватъ нови разбирания; новитѣ врѣмена изискватъ една нова логика; новитѣ врѣмена изискватъ една нова граматика, новъ правописъ. Нѣкои отъ васъ мислите, че много знаете да пишете, нали? Азъ се чудя нѣкой пжтъ на българ-

*) Галатяномъ 5:22

скитѣ писатели. Азъ не съмъ срѣщалъ още между българскитѣ писатели такива, които да употрѣбаватъ всѣка дума на своето мѣсто. И минаватъ за много видни писатели! Не само между българитѣ не съмъ срѣщалъ, но и между английскитѣ писатели. Това не е единъ недѣгъ на съзнанието, но съврѣменнитѣ народи не сж достигнали още до тази висша степенъ на развитие, да разбератъ съдържанието на езика. Съврѣменнитѣ народи говорятъ само по форма. Едно прѣдложение е хубаво само по форма. Единъ младъ поетъ може да пише тѣй: „Върхове високи, долини дълбоки!“ Тия думи иматъ ли смисълъ? — Иматъ смисълъ, защото при всѣки единъ връхъ седи една долина. „Върхове високи, долини дълбоки!“ Сега, нѣкой може да се смѣе на стихотворението на този поетъ. Другъ младъ поетъ казва тѣй: „О, ти си красива като нѣкой планински кремъ, ти си като нѣкой турски шадраванъ“. Този поетъ може да се коригира. Вземете прѣвода на свещенитѣ псалми отъ еврейски езикъ. Тѣ се четатъ много мжчно, не сж прѣведени както трѣбва, и онѣзи, които сж ги прѣвеждали, тѣ сж били далечъ огъ да разбиратъ вжтрѣшния смисълъ на онѣзи псалмопѣвци, които сж ги писали прѣди хиляди години. Слѣдователно, не е упрѣкъ, че тѣ не могатъ да прѣведагъ вжтрѣшния смисълъ на единъ псаломъ, или пъкъ да разбератъ съврѣменното Евангелие, което е писано прѣди 2000 години, или пъкъ посланията на апостолитѣ, запримѣръ посланието на апостола Павла. А днесъ тѣ седятъ и се догаждатъ тѣй, както геолозитѣ се догаждатъ за земята, както астрономитѣ се догаждатъ за слънцето, както биолозитѣ, химицитѣ, физицитѣ се догаждатъ по извѣстни въпроси. И всички все съ догадки ходятъ. Прѣдполагатъ, допущатъ, измѣрватъ, но колкото и да измѣрватъ, има извѣстни величини извънъ човѣшкитѣ схващания, ние ги наричаме ирационални числа. Мѣришъ, мѣришъ, все остава извѣстенъ малкъ излишѣкъ, не можешъ да го дѣлишъ. Дѣлишъ, дѣлишъ, оставяшъ го на страна, казвашъ: е, нѣма нищо. Не, тѣзи най-малкитѣ излишѣци, които оставатъ, тѣ сж, които създаватъ най голѣмитѣ страдания на съврѣменното човѣчество. Ти казвашъ: пари, пари, хлѣбъ, облѣкло кжщи, това

е най-важниятъ въпросъ. Дѣйствително, хлѣбътъ е важенъ, облѣклото — сжщо, кжщата — сжщо, но кжщата, хлѣбътъ и облѣклото, не сж едни отъ първостепеннитъ елементи. Ако кжщата бѣше единъ отъ първостепеннитъ елементи, хората нѣмаше да умирагъ. То е хубаво да има човѣкъ кжща, но не е всичко въ кжщата. Тѣлото и то е една кжща. Азъ ще ви приведа единъ анекдотъ, взимамъ го отъ единъ не издаденъ романъ. Разправя се въ тозъ романъ за двама графове, и двамата голѣми спортисти, ходятъ по авджилъкъ, както казватъ турцитъ. Единиятъ се казвалъ графъ Капони. Единъ день той излиза съ своето чифте, тѣй да кажемъ по модерному, изъ гжсталака да търси заякъ, и хопъ! — пада въ една голѣма дупка, старъ единъ кладенецъ; дълбокъ 7 — 8 метра. Гледа отдолу, не може да излѣзе. Надава викъ, и наоколо му единъ овчаръ. Приближава се овчарътъ: „Какво има?“ — Паднахъ въ тази дупка. Можешъ ли да ми помогнешъ? — Мога. Овчарътъ ималъ едно дебело вжже. Донесълъ го. Но, забѣлѣжете, че този графъ Капони билъ много деликатенъ човѣкъ, съ нѣжни ржцѣ, съ всички европейски маниери. Като се хваща за това вжже, ржцѣтъ му се поохлузили. Той казва на овчаря: „Ти господине, не може ли да ми спуснешъ едно по-нѣжно, копринено вжже, охлузиха ми се ржцѣтъ?“ — Е, фабриктъ сега сж изкарали такива вжжета, не сж изработили още копринени вжжета. Ако искашъ, ако не — ще седишъ още долу. Изважда го най-послѣ. Като излиза графътъ отъ кладенеца, удря три плѣсници на овчаря. „Ти трѣбва да знаешъ, че си овчаръ въ тази мѣстность, трѣбваше да затворишъ тази дупка, да не ми причинявашъ такива страдания.“ Хубаво, скоро ще затворя тази дупка. Графътъ си заминава. Овчарътъ отива въ града да заржча единъ капакъ за кладенеца, но въ това врѣме другъ единъ графъ, Бермуцио, като обикалялъ около тази мѣстность, хопъ! — пада и той въ кладенеца. Дохожда овчарътъ, затваря дупката, чува единъ гласъ: „Моля ти се, братко, недѣй затваря кладенеца!“ — Какъ, прѣди малко извадихъ другъ единъ. „Не, моля ти се!“ — Какъ, двама ли сте? „Извади ме, моля ти се!“ — А, ще те извадя! Прѣди малко извадихъ единъ, и той, като излѣзе, удари ми три плѣс-

ници, че вжжето било много грубо, та си охлузилъ ржцѣтъ. „Не, азъ ще ти бжда крайно признателенъ, хвърли ми каквото и да е вжже.“ Овчарьтъ го изважда, и отъ благодарность графътъ го вика на угощение. Питамъ сега: защо тѣзи двама графове иматъ двѣ различни разбирания? Вие ще ми възразите: „Туй е невъзможно, тѣзи нѣща авторътъ ги е направилъ така.“ Но азъ питамъ: защо съврѣменнитѣ християнски църкви, една православна и една евангелска, не се разбиратъ? Защо, като се срѣщатъ, си обръщатъ грѣбъ? Отъ какво произтича туй неразбирание? И едното, и другото не е ли Христовото учение! Туй Евангелие не е ли туй спуснато вжже въ единъ кладенецъ! Туй вжже не е ли едно и сжщо?—Едно и сжщо е, но на единия ржцѣтъ се охлузватъ, а на другия—не се охлузватъ. Защо? Казвате: това е навикъ, това е възпитание, това е, защото тѣй сме родени. Не, това не е разяснение на живота. Не е само да кажемъ, че майка му, баща му така го родили. Да, но дѣдо му, прадѣдо му прѣди 4—5 поколѣния не сж били такива пияници, отпослѣ дойде това наслѣдство. Слѣдователно, извѣстни неджзи, които сжществуватъ въ свѣта, това не сж неджзи вжтрѣ въ самия животъ.

Сега, да се повърнемъ къмъ сжщественото въ живота. Павелъ, който е минавалъ за единъ добъръ знатокъ на мистическата наука, говори кои сж плодетѣ на Духа. Нѣкои като чуютъ „окултна наука“, почватъ да гледатъ съ криво око. Като говоримъ за спиритизъмъ, за духове, почватъ да гледатъ съ криво око. Казватъ: а, духоветѣ, това е лошо нѣщо. Не, духоветѣ, това е единственото разумно нѣщо въ свѣта. Подъ думата „духъ“, разбирамъ онова разумното, най-хубавото нѣщо въ свѣта, което осмисля живота, което изпълва всичко, което носи всичкото благословение и дава онова най-хубавото умствено сърдечно и волево разположение въ живота. Когато Духътъ говори, въ свѣта нѣма да има никакви противорѣчия. Ако бихме се ржководили отъ този Духъ, който ржководи всичко въ живота, ние всѣкога щѣхме да се разбираме. А като говоримъ за духове, въ обикновения смисълъ на думата, това сж изостаналитѣ човѣшки души въ пжтя на своето развитие. По нѣкой пжтъ и тѣ говорятъ, ние

тѣхъ наричаме духчета. Нѣкои казватъ: Духътъ ми проговори. Какво ти проговори? — Направи това и това. Когато дойде Духътъ, кои сж качества, по които ще Го познаемъ? Нѣма да ви оставямъ вие да го налучквате, ще се докачи вашето честолюбие, че не сте познали, а като кажа азъ, и да направя една грѣшка, ще кажете: е, Учителътъ направи грѣшка. Значи, азъ взимамъ всичката отговорностъ, ще направя една погрѣшка.

И тъй, присѣтствието на Духа всѣкога произвежда топлина на физическия свѣтъ; присѣтствието на Духа всѣкога произвежда движение на физическия свѣтъ; присѣтствието на Духа всѣкога произвежда растене въ живота; присѣтствието на Духа въ физическия свѣтъ всѣкога произвежда цвѣтене, завързване плодове. Духътъ носи животъ въ себе си. Слѣдователно, Той разширява съзнанието. Тамъ, дѣто този Духъ дойде, ако Му дадешъ мѣсто, ще видишъ, че Той донася радостъ въ цѣлата кжща. Онзи, който има този Божественъ Духъ, отъ него лѣха нѣщо обилно, той е като единъ планински изворъ, и всичкитѣ растения наоколо познаватъ този Духъ. Защо? — Той внася живогъ. Сега, не си правете никакви други илюзии. Когато Духътъ отсѣтствува, у васъ веднага ще се зароди друго едно състояние: меланхолия, безсмислие въ живота, антипатия, съмнѣния, подозрѣния, глупости, не ти се работи, не обичашъ хората и т. н. Слѣдователно, присѣтствието на Духа има една положителна страна. Тази страна сега Павелъ я застъпва.

Другата страна наричаме тъмни сили на живота. И тѣ сж активни. Тъй че, въ свѣта има два вида съзнания: едното съзнание е съзнание на свѣтлината, а другото съзнание е съзнание на тъмнината. Затова има хора, които азъ наричамъ „хора на свѣтлото съзнание“ и „хора на тъмното съзнание“. Дѣто и да срещнете тѣзи хора, въ Англия, въ България, тѣ се отличаватъ. Виждашъ единъ човѣкъ, на когото съзнанието е тъмно. До като не измѣните неговото съзнание, не можете да измѣните и неговия характеръ. Ако майката роди едно дѣте съ тъмно съзнание, каквито професори и да му вземе, то ще стане единъ занаятчия. Нѣма да употребя френската дума „вагабонтъ“.

Думата вагабонтъ отъ послѣ е взела този смисълъ.

И тъй, първото проявление на Духа, първиятъ плодъ, това е Любовта. Любовта, това е първиятъ, необоримиятъ потикъ на живота, срѣщу който никоя сила въ свѣта де може да се противопостави. Тя е сила, която руши всичко. Слѣдователно, този първиятъ потикъ въ природата е най-силниятъ. Той е първиятъ потикъ, срѣщу който вие трѣбва да отворите царския пжтъ. Ако не го отворите, той самъ ще си го отвори. Любовта не признава никакви закони. Азъ ви говоря за Любовта, като сила. Тя идва въ свѣта, и ние я познаваме, ние я виждаме отъ далечъ съ нашитѣ телескопи. Вънка отъ нашата вселена идва една велика вълна и тя върви съ една грамадна бързина. Тя ще залѣе цѣлия свѣтъ и всички онѣзи, които ѝ се противопоставятъ, тя ще ги задигне и завлѣче съ себе си. Кждѣ ще ги завлѣче? — Ще ги завлѣче тамъ, кждѣто отиватъ и нѣкои работници въ нѣкоя желѣзарска лѣярница. Въ нѣкоя желѣзарска лѣярница, нѣкои отъ невнимателнитѣ работници, като разтопява желѣзото, по невнимание падне въ пещъта, и майсторътъ забѣлѣзва, че температурата ѝ се повишава съ нѣколко градуса. Като изчезне работникътъ отъ физическия свѣтъ, температурата на пещъта се повишава съ два градуса. Разбирате ли? Тъй и тѣзи работници въ свѣта, които бждатъ завлѣчени отъ тази вълна, само ще подигнатъ температурата на Божествената пещъ съ нѣколко градуса. И ние само ще хроникираме това. Когато говоримъ за подигане на температурата, то значи, че онѣзи работници тамъ, по невнимание паднаха въ пещъта и подигнаха температурата ѝ. Тѣ влѣзоха вътрѣ, за да научатъ законитѣ на Любовта.

Сега, по нѣкой пжтъ, ние осжждаме външния свѣтъ, че турилъ такива закони, че направилъ туй-онуй. Хубаво, ние ще оставимъ външния свѣтъ, но ние какво направихме? Външниятъ свѣтъ е отражение на вътрѣшния свѣтъ въ насъ. Външниятъ политически свѣтъ е изразъ на нашия вътрѣшенъ животъ. Нѣма какво да се сърдимъ на управницитѣ, на държавата. Тѣ сж излѣзли отъ сжщия животъ, прилагатъ законитѣ и принципитѣ, които сж учили въ него.

Какво има да имъ се сърдите? Всѣка дума трѣбва да се ръководи отъ Духа. Присътствието на Духа носи Любовта. То е единъ вътрѣшенъ потикъ, необоримъ потикъ. Когато въ свѣта идва нѣщо велико, единъ отъ признаците е, че всѣкога настана едно затишие, безъ никакво движение. Туй се нарича миръ, Любовь. Мирътъ означава едно вътрѣшно затишие въ духа, както когато очаквашъ да стане нѣщо важно. И слѣдъ туй идва радостта.

Радостта е единъ вътрѣшенъ избликъ на Любовта, която е дошла. Тя се прѣдшествува отъ мира, който носи една вътрѣшна тишина. Въ тази тишина всички седятъ въ недоумѣние, очакватъ великото, славното, което идва въ живота. И тогава, веднага виждаме туй разцвѣтяване на всѣка душа въ свѣта. Слѣдователно, въ свѣта идва вече тази радостъ. Радостта показва, че животътъ започва да цвѣти. Не разбирайте, че цвѣтенето се отнася само до растенията, че само вънъ става този процесъ. Не, въ съзнанието на човѣка става това цвѣтене. То значи, че този човѣкъ до сега е ялъ, пилъ, кралъ, лъгалъ, и дойде единъ красивъ потикъ въ него, и той казва: отъ сега нататкъ азъ ще бъда благороденъ човѣкъ, нѣма да си позволявамъ никакво насилие.

Има много герои въ свѣта, които мислятъ, че сж силни хора. И ако бихъ запиталъ, въ какво седи силата на единъ човѣкъ, какъ бихте отговорили? — Да изяви своята любовъ. Но, какъ ще изявишъ любовта си? Да пригърнешъ нѣкого? — Не. Да цѣлунешъ нѣкого? — Не. Да му съградишъ къща? — Не. Да го пратишъ да се учи? — Не. Азъ ще ви кажа най-важното. Прѣдставете си, че вашитѣ ръце и крака сж вързани, цѣлото тѣло ви е свързано. Ако дойда азъ първъ при васъ, кой е онзи актъ, който трѣбва да употребя? Трѣбва ли да пристѣпя и да ви наказвамъ? Трѣбва ли да ви галя, да казвамъ: о, моето пиленце, много си измжчено! Ако съмъ една майка, трѣбва ли да го цѣлувамъ и да кажа: о, мама, много се измжчи! Малко чорбица да ти дамъ, малко хлѣбецъ, това-онова. Трѣбва ли на ръце да го нося, дрешки да му давамъ? Това ли трѣбва да направя? Не, първото нѣщо — мълчание. Послѣ, полека ще взема ножчето и внимателно ще

разрѣжа тия вжжета. Нѣма да говоря. Това е миръ, това е разцѣвяване. Като разрѣжа туй вжже, тогава ще дойде разцѣвяването. Тогава краката ще се освободятъ, ржцѣтъ ще се освободятъ и радостта ще дойде. Значи, първото нѣщо: Любовта се изразява чрѣзъ освобождаване на онзи, когото обичашъ. Вие ще ме питате: „Какъ да го освободя?“ Ако твоето сърце е стѣгнато, и ти се тровишъ отвжтрѣ, ти не можешъ да го освободишъ. Онзи, който те обича, той знае какъ да постѣпи. Ще вземе ножчето си, ще бжде внимателенъ, нѣма да засѣгне кожата ти никъкъ, ще засѣгне само това вжже. Той трѣбва да разбира твоето естество, твояга душа, твоя умъ. Този е човѣкътъ, който те обича. Онзи, който разрѣже кожата ти, той не те обича. Нѣкои казватъ: азъ те обичамъ. Ще направимъ опитъ. Теглите ножа си и казвате: ама мене ме е страхъ да не те закача нѣкждѣ! Значи, не си отъ онѣзи, които любятъ. Онзи, който люби той е смѣлъ, веднага вади ножа и знае кждѣ да го постави.

Сега, съврѣменнитѣ реформатори, учители, възпитатели сж много смѣли, казватъ: „Да възпитаеме дѣцата, да възпитаеме съврѣменното общество.“ Отлична идея, но да се приложи. Какъ да възпитаеме дѣцата, какъ да възпитаеме обществото? Отъ 8,000 години насамъ хората се възпитаватъ, какви ли не методи сж употребени, но тѣзи методи нѣматъ резултатъ, т. е. иматъ малки резултати, но онзи истинскиятъ методъ, който Божествената Любовь носи, още не е приложенъ. И въ свѣта още работятъ много възвишени сжщества, много ангели, но ние виждаме, че и въ тѣхнитѣ методи още има единъ недѣлъ, единъ малъкъ недостатъкъ. И забѣлѣжете, всѣки единъ народъ иска да се подигне. Една отлична идея! Всѣки единъ народъ иска да стане великъ, силенъ, мощенъ. Правъ е. Кой е онзи човѣкъ, който не иска да расте и да стане мощенъ? Кой е онзи човѣкъ, който не иска въ неговото сърце да има редъ и порядъкъ? Слѣдователно, хората затова се и организиратъ, искатъ да иматъ редъ и порядъкъ вжтрѣ въ държавата. Но, кой е начинътъ сега, за да се тури този редъ? Павелъ обяснява кои сж плодетѣ на Духа. И азъ ще се спра отчасти, нѣма да ви обяснявамъ всичко. Да не мислите, че всичкитѣ тайни ще ви

разкрива! Въ тази си бесѣда азъ ще ви дамъ само по едно бонбонче и ще ви кажа: като дойдете втори пѣтъ, ще ви дамъ по още едно бонбонче. Вие, като излѣзете отъ тукъ, ще кажете: защо не ни даде по още едно бонбонче? Много пинтия е този човѣкъ — обѣщава, дава по една хапчица хлѣбъ, покаже хлѣба, скрие го и каже: стига толкова! — като че ли отъ сърцето му ще се откъсне. — Свещениятъ хлѣбъ всѣкога се дава на много малки трошици. Небето нѣма такива голѣми фурни, както тука Печенето на хлѣба тамъ не е тѣй, както тука, тамъ не се печатъ такива голѣми самуни Нѣкой казва: дайте единъ голѣмъ самунъ! Небето не знае такива методи — да пече голѣми самуни. Азъ, като взема нѣкой пѣтъ вашитѣ самуни, че се чудя какъ да ги дигна. Въ небето, въ едно малко пилюлче има толкова голѣма сила, стига да знаешъ какъ да го използвашъ. Който знае, ще го използва, пѣкъ който не знае, той ще носи голѣмия товаръ. Често, като минавамъ покрай нѣкое село, гледамъ нѣкои голѣми свини носятъ на врата си такива голѣми трижгълници, обърнати надолу. Има и адепти, които носятъ такива трижгълници. Българитѣ, като знаятъ, че тѣхната свиня е много немирна, за да не минава прѣзъ чуждия плетъ, окачватъ ѝ единъ такъвъ трижгълникъ, и тя, отиде до плета, види, че не може да мине, върне се назадъ. Не може, законъ за равновѣсие е този трижгълникъ. Българинътъ казва на свинята: „Ще учишъ този трижгълникъ, той е законъ на равновѣсие, послушание къмъ Бога.“ И свинята, като дойде до плета, погледне насамъ-нататъкъ, върне се назадъ, казва: „Има нѣщо на врата ми.“ И сега, отъ невидимия свѣтъ, Господъ е турилъ на хората такива трижгълници. Азъ ги срѣщамъ все съ такива трижгълници по врата. Ние се смѣемъ на тия свини. Казваме: свиня е това! Е хубаво, ако единъ държавникъ идва да подобри положението на единъ народъ, ако идва да създаде такива закони, които да подобрятъ положението му, а създаде цѣла анархия, право ли е това? Ако онзи български генералъ е дошълъ да помогне на народа си, а обяви война, че прѣтърпи нѣкое поражение, та пердесютата на всички останатъ въ хоризонтално положение, не трѣбва ли да търси вината въ себе си? Или, като

Пилата, ще си измие ръцѣтъ и ще каже: „Грѣхътъ е пакъ вашъ.“ Не е така. Ако генералътъ иска да воюва, трѣбва да знае защо. Ако държавникътъ тури единъ законъ, трѣбва да знае защо. Ако свещеникътъ служи, трѣбва да знае защо. Ако учителятъ прѣподава, трѣбва да знае защо. Ако майката ражда, трѣбва да знае защо. Навсѣкждѣ има едно криво разбиране. На младата мома никога не трѣбва да ѝ прѣдставятъ кривата страна на живота. Вие ѝ казвате: ти като се оженишъ, ще живѣешъ добръ, момъкътъ е богатъ, отъ знатенъ родъ е, образованъ е, ще те гледа като писано яйце. И тя казва: а, тъй ли? — рѣшава да се жени. Една българска свадба, това е знамение на врѣмето! Дойдатъ сватове, девери, кумове, това е цѣла седмица! И момата казва! „Намѣрихъ смисъла въ живота.“ Дойде свещеникътъ, благослови ги, казва: „Живѣйте като Аврама и Якова.“ Да, но не излиза като Аврама и Якова. И послѣ казватъ, че момъкътъ е виноватъ. Ама не е само той виноватъ. Нима, тази, парцаливата мома живѣеше по-добръ? Ами че тя и майка си не слушаше! Като че не я знаа колко пѣти хвърляше паничката на майка си. „Вземи мама.“ — Хмъ. Не иска да вземе. А сега казватъ: „Горката мома, момъкътъ я направи нещастна!“ Не е всичката вина въ него. Да, има вина въ него, той не трѣбва да бжде грубъ. Той трѣбва да бжде справедливъ и благороденъ. Да, но тя не трѣбва ли да бжде? — И тя трѣбва да бжде благородна. Отъ мъжа едно, отъ жената друго се изисква. Законътъ на Любовта трѣбва да се приложи. Павелъ казва кои сж плодетѣ на Духа.

„А плодътъ на Духа е любовь, радость, миръ, дълготърпѣние, благость, милосърдие, вѣра, кротость и въздържание“

Мирътъ е едно вътрѣшно затишие. Радостта, това е цѣтене. Благостта, това е вътрѣшенъ ароматъ, туй, което се съдържа вътрѣ въ самия животъ, въ самото съзнание. Въ самото съзнание вътрѣ трѣбва да има извѣстна благость, т. е. въ съзнанието вътрѣ трѣбва да има извѣстна мекота. Милосърдието, това е приложение. Значи, тази благость трѣбва да има отъвнѣ единъ методъ за приложение.

Втората фаза, това е вѣрата. Павелъ се спира

върху вѣрата. Вѣрата е качество на ума. Въ нея трѣбва да се прилагатъ умственитѣ добродѣтели. Слѣдъ туй идватъ кротость и въздържание. На какво може да уподобимъ кротостта и въздържанието? — Кроткиятъ човѣкъ е силниятъ човѣкъ, а въздържаниятъ човѣкъ е богатиятъ човѣкъ. Въздържанъ човѣкъ е само този, който има богатство въ себе си. Той задържа туй богатство.

Тия сж плодетѣ на Духа. Тѣ сж сили, които дѣйствуватъ вжтрѣ въ нашето съзнание. Само когато намѣримъ отношението между любовта, мира, благостта, кротостта, въздържанието, вѣрата и милосърдието, тогава ще разберемъ какво нѣщо е Духътъ. Забѣлѣжете, че тия сили въ всѣки човѣкъ не се явяватъ по единъ и сжщи редъ. Това зависи отъ степенята на човѣшкото съзнание.

Всѣки човѣкъ иска да има топлина. И дѣйствително, топлината е единъ хубавъ признакъ. Но, ако при тази топлина се усилва горенето, вече се явява едно болезнено състояние. Когато веществата горятъ и не изгарятъ правилно, енергиитѣ не се прѣвръщатъ напълно, остава единъ малкъ излишѣкъ, явява се едно болезнено състояние, а болезненото състояние всѣкога се отразява върху главата. Щомъ главата ви е топла, имате едно болезнено състояние. Въ главата на човѣка не трѣбва да има топлина, трѣбва да има хладина, т. е. въ главата трѣбва да има свѣтлина, а въ стомаха — топлина. Такъвъ е законътъ. Измѣни ли се туй нѣщо, т. е. въ главата да има топлина, а въ стомаха свѣтлина, ние обръщаме свѣта съ главата надолу. Запримѣрь, какъ турятъ майкитѣ свѣтлината въ стомаха на дѣтето си? — Дѣтето е здраво, майката вземе бонбончета, казва: „Вземи, мама!“ Бонбончето е свѣтлина. Мислятъ, че като турятъ туй бонбонче въ стомаха, ще придадатъ нѣщо на дѣтето. Не, само ще го развалятъ. Майката казва: „Хайде мама, още едно!“ Турятъ още едно бонбонче въ стомаха му. Най-послѣ се явява коремоболие. Викатъ лѣкари. Майката казва: „Не зная какво му стана.“ Майката отъ голѣма любовъ туря свѣтлината въ стомаха, топлината въ главата, и послѣ не знае какво му стана. И лѣкарътъ, като не знае какво му е, прѣдписва рициново масло.

Защо прѣдписва рициново масло? Като говорятъ нѣкои за рициновото масло, тѣ разбиратъ друго нѣщо. Рициновото масло подразбира, че на този животъ липсва нѣщо. Като влѣзе рициновото масло въ организма, то най-напрѣдъ изхвърля всички нечистотии. Маслото показва, че нищо нечисто въ живота не трѣбва да остане, всичко да се изхвърли навънъ. Стомахътъ ви трѣбва да се освободи. И сега, редъ физиолози спорятъ, колко часа трѣбва да се мине, докато се смѣли храната, какъвъ трѣбва да бѣде процесътъ на храносмилането и т. н. Не, не, хубави храни сж тѣзи, които най-лесно се смилатъ, и отъ които храни оставатъ по възможности най-малкитѣ излишъци. Излишъкътъ всѣкога прѣдставлява едно уседѣло състояние. Човѣкъ, които се движи, не може да има излишъци. Онѣзи хора, които почватъ да почиватъ повече, отколкото трѣбва, тѣ затлъстяватъ. Що е затлъстяването? — Затлъстяването е ненужно богатство. Този си оставилъ въ банката своитѣ вносове, втори, трети, четвърти, всички тия си оставили редъ книжа въ складовѣ. Отъ всички тия складове ние трѣбва да се освободимъ.

И тъй, първото нѣщо въ свѣта: Любовта трѣбва да се разбере, каго единъ законъ, въ нейното приложение, да се приложи въ нашия индивидуаленъ животъ. Любовта има ли приложение въ търговския животъ? — Има. Въ сѣмейния животъ има ли? — Има. Въ войската има ли? — Има. Назсѣкждѣ има приложение, и трѣбва да се приложи! Тя има разни приложения. Тя трѣбва навсѣкждѣ въ свѣта да носи благото. Защо отиватъ да се биятъ хората? — За да се даде свобода. Защо пишатъ? — За свобода. Следователно, въ основата си, всѣки има за дѣлъ да направи окръжаващитѣ си свободни, но трѣбва да бждемъ умни, да знаемъ какъ да приложимъ тази свобода. Ако свободата, дѣйствително, е постигната по единъ разуменъ начинъ, тя съдържа едно качество въ себе си — носи радостъ. Запримѣрь, този, който, като разрѣзва вжжето за да ме освободи, ми осакати ржцѣтъ, той неправилно ме е освободилъ, и азъ нѣма да съмъ радостенъ. Но, ако ме освободи правилно, първото нѣщо, което ще стане, то е, че ще почув-

ствувамъ радостъ за свободата, която ми е дадена. Следователно, радостта всѣкога произтича отъ факта, че сме свободни. Защото, като видимъ онзи, който ни люби, сърцето ни почва да трепти, знаемъ, че той ни носи свобода, т. е. радостъ носи, а радостта, мирътъ означаватъ, че всички онѣзи прѣпятствия, които разбъркватъ живота ни, ще се прѣмахнатъ. Сега, нѣкои казватъ тъй: азъ нѣмамъ миръ въ живота си. — Нѣмашъ миръ, понеже не си добилъ любовта. Любовта трѣбва да се получи въ нейната сжщина. Не че вие нѣмате тази любовъ, имате я, но въ тази любовъ има нѣщо примѣсено, и трѣбва да я прѣчистите. Вие обичате само вашигъ дѣца, възата жена, но и тѣхъ обичате при извѣстни условия. Много мъже обичатъ жена си, но до кога? — До като е млада, до като е красива. Щомъ почне да остарѣва, щомъ почне да боледува, охлаждатъ къмъ нея. Щомъ почнатъ да виждатъ красиви жени отвънъ, сърцето имъ почва да охлаждава. Питамъ тогава: това любовъ ли е? — Любовта не седи въ външнитѣ форми. Любовта, това е обръщане на една разумна душа къмъ Бога.

Питамъ тогава: що е религия? — Религията, това е втората фаза на живота, обръщане на душата. Много хора влизатъ въ религиозния животъ тъй, както въ свѣтския животъ. Въ религиозния животъ никакви свѣтски отношения нѣма, никакви материални сдѣлки не трѣбва да има. Когато азъ отида на едно мѣсто, не разбирамъ, че трѣбва да ме посрещнатъ свѣтски, не разбирамъ, че трѣбва да ме нагостягъ хубаво, да ми дадатъ хубави дрехи и легло. Това е най-малкото, което може да ми се даде. Онзи, който ме обича, той ще ми даде и повече. Нима, азъ като дамъ на онзи хотелджия 50 — 60 лева, та нѣма да ми даде една хубаво отоплена стая, съ чисто легло и юрганъ? — Ще ми даде такава, но за какво? — Заради паритѣ. Ами, че онази жена, която мъжътъ ѝ глади и милва, за какво прави това? — Заради паритѣ ѝ. Хората казватъ, че се обичатъ, но за какво? — Все за нѣкакъвъ интересъ. Нѣкой казва: азъ обичамъ жена си. Но защо? — Защото е здрава и хубава. Нека да полежи 7 години, че да раздадешъ всичкото си имане заради нея, и пакъ да ти е приятно, да не ти омръзне, тогава ще те видимъ

А тъй! Той скоро се отегчава отъ нея и казва: Нека умре тя, че да си взема нѣкоя по-млада. Не е любовъ това.

И при това положение, всички вие минавате за културни! Нѣкой казватъ: „Новата култура!“ Новата култура е старата култура. Новитѣ разбирания сж старитѣ разбирания. Сега, гледамъ шопитѣ тукъ, въ софийско, отвѣнъ е европеецъ, а отвѣтрѣ — шопъ. Културенъ отвѣнъ, а отвѣтрѣ — стария животъ. Ние минаваме за християни отвѣнъ, а отвѣтрѣ водимъ стария езически животъ. Това е днешното християнство. И казватъ: кажи ни Истината! Хубаво, азъ искамъ да ви кажа Истината. Азъ, като говоря Истината, засѣгамъ и себе си, разбирате ли? Работници излизатъ една вечеръ отъ рудницата, и всички сж очернени, но никой отъ тѣхъ не вижда това. Между тѣхъ има и жени. Минава нѣкой отъ работницитѣ, другитѣ му казватъ: „Ти трѣбва да си много красивъ.“ — Ама и ти трѣбва да си много красивъ. Всички сж работили въ рудницата, тъмно е вънъ, не се вижда. Единъ отъ тѣхъ драсва кибритъ, виждатъ, че всички сж черни, не сж красиви. Тѣ трѣбва да се върнатъ дома си, да се очистятъ, да се облѣкатъ, че тогава, като излѣзатъ на свѣтлината, ще бждатъ красиви. Ние, съврѣменнитѣ хора, излизаме отъ тази рудница, отъ този свѣтъ. Не е злото, че сме дошли на земята и сме почернѣли. Не е злото въ тази чернога, тя не е отвѣтрѣ, навѣнъ излиза тя. И когато нѣкой каже: „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“, грѣхътъ не е отвѣтрѣ, но майка ми, като работѣше въ рудницата, бѣше очернена, та и мене отвѣнка очерни. Това почерняване е само външно. Азъ по сжщество, въ душата си, искамъ да любя Господа. И ако по сжщество се измѣня, това ще бжде само кога? — Когато изопача Любовта, а това нѣщо се отнася до възпитанието. Нѣкой казва: „Умень трѣбва да бждешъ!“ Въ какво седи разумността на човѣка? — Разумността седи въ това: къмъ всѣки човѣкъ ти трѣбва да бждешъ много внимателенъ — спрѣмо неговитѣ мисли, спрѣмо неговитѣ чувства, спрѣмо неговитѣ желания. Азъ не говоря за онѣзи неестествени желания, азъ говоря за онѣзи красиви, хубави чувства у човѣка. Нѣкой си посѣлъ едно дръвче, нѣма да му го осакатишъ. Нѣкой си напра-

вилъ една хубава кжца. Нищо лошо нѣма да говоришъ заради него.

Сега, ще оставя външния свѣтъ, ще говоря за онѣзи, които сж вътрѣ. Азъ говоря за васъ, а не за онѣзи, които сж на небето, тѣ сж научили закона. Нѣкои отъ васъ ще отидатъ на небето, ще станатъ граждани на онзи красивия свѣтъ на Любовта. Като говоря за небето, спомнямъ си, единъ свещеникъ ми казваше: „Да бѣше наредилъ Господъ другъ начинъ за отиване на небето, не чрѣзъ смъртта, защото ще има скърцане съ жби“ Обръща се къмъ себе си и казва: е, попе, попе, ти опѣвашъ хората, но и тебе ще опѣятъ единъ день. Ти сега ги прашашъ на онзи свѣтъ, но и тебе ще те пратятъ единъ день. И тогава, за успокоение, хората казватъ: „Ще ни упокои Господъ. Ще дойде миръ.“ Да, но онзи миръ, който Любовта носи, той е уталожване. Мирътъ е едно отъ великитѣ качества на Любовта. И тогава, като имаме пълна вѣра на онзи, който ни обича, напълно се осланяме нему и можемъ тихо и спокойно да легнемъ да спимъ, както Христосъ заспа. Христосъ заспа единъ пътъ въ лодката, като мислише, че ученицитѣ му сж силни, ще Го пазятъ. Но щомъ заспа, лодката се развълнува, и ученицитѣ Му казаха: „Учителю, стани, лодката се развълнува, тази работа е опасна.“ Стана Христосъ, подухна врѣмето и всичко утихна. И казватъ: Христосъ-укроти врѣмето. Укроти врѣмето но не можа да укроти онѣзи римски войници, онѣзи свещенослужители. И знаете ли защо не можа да ги укроти? — Защото врѣмето, прѣзъ което живѣеше Христосъ бѣше такова. Тогава не познаха Христа.

Азъ често употребявамъ думата „извънъ врѣмето.“ Когато казвамъ това, то значи, че живѣемъ извънъ врѣмето. Врѣмето не хроникира нашитѣ дѣла. Знаете ли защо не ги хроникира? — Хроникиратъ се само умни работи: еди-кой си поетъ какво написалъ, еди-кой си философъ какво казалъ. Ами глупавитѣ работи хроникиратъ ли се? — Не, тѣ оставатъ извънъ врѣмето. Слѣдователно, хората живѣятъ свободно. Защо? — Защото врѣмето, природата не хроникира тѣхнитѣ дѣла. Тя казва: „Това сж още малки дѣца, дѣца на каприцитѣ.“ Само тукъ-тамъ има нѣща, които могатъ

да се хроникиратъ. Даже и съврѣменнитѣ хора, като казватъ много нѣща, всичко това не се хроникира. Нѣкои казватъ: е, Любовта ние сме я слушали. Любовта не може да се слуша, тя се прѣдава само чрѣзъ контактъ, когато двѣ души се доближатъ. Знаете ли какво значи доближаване на душитѣ? Когато любовта се допре, образува се една вжтрѣшна топлина, а тази топлина дава свободния животъ. Когато се допратъ тия два живота, образува се свѣтлина. И слѣдователно, животътъ има двѣ посоки: едната посока къмъ центъра на земята, а другата—къмъ слънцето нагорѣ, т. е. едната посока къмъ васъ, най-първо ние обичаме себе си, а послѣ искаме да обичаме и другитѣ.

Ще ви приведа единъ примѣръ за тази борба, която съществува между хората, която е съществувала и прѣди хиляди години. Единъ отъ древнитѣ царе, Рама Северанъ, адептъ на Великото Бѣло Братство и Алиманъ Белима, също царь, управлявали своитѣ царства, но били съ противоположни разбирания. Рама прѣдставлявалъ закона на Любовта. Той издалъ заповѣдь, споредъ която, спрѣмо всички хора да се отнасятъ по закона на Любовта и никакво насилие не трѣбва да се прави. Царь Алима подържалъ сегашното учение: картеченъ огънь, бѣсилки, ножове. Той казвалъ, че всичко неприятелско трѣбва да се прѣкара подъ ножъ, навсѣкждѣ трѣбва да се внуши страхъ и трепетъ. Само така неприятелътъ ще трепери отъ него. Всички съсѣдни народи, всички градове и селища, дѣто минавалъ Алима, всичко било изгаряно. Всички жители забѣгнали по гори и планини. Когато минавали пѣтници, питали: защо тѣзи села и градове сж изгорени? Казвали: „Алима тукъ царува. Неговиятъ законъ е свещенъ, и които не се подчиняватъ, пострадватъ.“ Пращали пратеници до царь Рама съ молба да имъ помогне. Той, като живѣлъ по закона на Любовта, прашалъ свои хора, които въ едно кратко врѣме всичко възстановявали: селищата, градоветѣ отново заживѣвали, и хората заживѣвали вече по закона на свободата. Ние виждаме тѣзи два закона и въ съврѣменния животъ. Тамъ, дѣто се явяватъ разумни държавници въ една държава, като въ Англия, въ Америка, историята ги отбѣлѣзва, тѣ даватъ на-

сока къмъ нсва култура. Обаче, явяватъ се и хора съ противоположни възгледи, и то не само въ държавата, но и въ науката, и въ религията. Това съществува въ домоветъ, и навсѣкждѣ. Мжжъ и жена могатъ да се раздѣлятъ само заради своитѣ убѣждения. Между братя и сестри съществуватъ пакъ сжщитѣ противоположни възгледи въ убѣжденията. Не всички хора иматъ едни и сжщи възгледи.

Сега, вие съврѣменнитѣ хора, искате да живѣете по братски, но не знаете какъ да живѣете. Вие съ своето незнание може да разрушите най-хубавото нѣщо. Ако вие задържите за по-дълго врѣме ржката на една съврѣменна млада жена, може да развалите най-хубавото ѝ настроение. Ако задържите една минута ржката ѝ, тя веднага ще си състави добро понятие за васъ. Питамъ: защо трѣбва да задържите за по-дълго врѣме ржката ѝ? Ще кажете: отъ обичъ. Хубаво, защо на старата баба не искате да задържите за по-дълго врѣме ржката ѝ, а бързате? Не, това не е философия. Когато азъ задържамъ ржката на една млада жена, това е користолюбие. Когато ме хване единъ апашъ, единъ разбойникъ, и каже „горѣ ржцѣтъ!“ — защо прави това? — Бръква въ джоба ми, за да ме обере. Като ме обере, пуца ме. Колко пжти, дълго врѣме ме задържа, за да вземе всичкото ми съдържание. Щомъ вземе всичкото ми съдържание, казва: „Свободенъ си сега.“ Слѣдователно, питатъ ме нѣкои млади момии: до кога ще ни обичатъ? — Докато ви взематъ всичкото съдържание. До кога ще ме търпятъ въ обществото? — Докато взематъ всичкитѣ ти пари, всичкото ти съдържание. Или, казано на съврѣмеменъ езикъ: ще те търпятъ, докато те изтискатъ като лимонъ, и ще те изхвърлятъ навънъ. Това не е култура, това не е човѣчество!

„Радостъ, миръ, дълготърпѣние“.

За да се реализира каквато и да е любовъ, човѣкъ трѣбва да бжде дълготърпеливъ. Любовта трѣбва да изтърпи всички мжчнотии, които се зараждатъ вжтрѣ въ нашето съзнание. Не е тъй лесно. Ние завѣждаме приятели, и тѣзи приятели ни оставятъ, разваля се туй приятелство. Първото нѣщо е да задържимъ любовта си за по-дълго врѣме. Сега, азъ бихъ

ви задалъ единъ въпросъ, на който и ще ви отговоря. Този, когото обичашъ, колко време трѣбва да го гледашъ въ очитѣ? Този, когото обичашъ, колко време трѣбва да го държишъ за ржцѣтъ? И този, когото обичашъ, колко време трѣбва да го държишъ въ пригърждкитѣ си? Ние казваме: дълго време. — Не, не трѣбва дълго време. Майката колко време носи дѣтето си на ржцѣ? Колко години? Нѣкои казватъ: ама азъ изгубихъ любовта си. Жената се оплаква на мъжа си: едно време, докато бѣхъ млада, ти ме обикаляше, цѣлуваше ме, а сега не ме поглеждашъ. Ами, че така и дѣтето може да каже: едно време майка ми ме държеше на ржцѣтъ си, а сега ме остави на краката си да ходя. Ами че кое е естественото положение? Жената да благодари, че не я цѣлува вече мъжътъ ѝ; и мъжътъ да благодари, че не го цѣлува вече жена му. Ами че ако те цѣлува още, той е апашъ. Щомъ те цѣлува, ти ще дадешъ нѣщо. Той те цѣлува, каже: „Миличка, ти ще идешъ при баща си, той е богатъ, ще му кажешъ, че великъ-день идва, нека си развърже кесията. Колко си хубава, гължбче!“ И гължбчето отива при баща си, цѣлува го. „Татко!“ — И тя иска нѣщо. Бащата казва: „Колко е добра дъщеря ми!“ Питамъ сега: това любовъ ли е? Ние сами себе си лъжемъ. Често азъ разглеждамъ човѣшкия животъ. Срѣщамъ понѣкога мъжъ и жена се цѣлуватъ на улицата. Казвамъ: защо се цѣлуватъ? При баща ѝ ли я праща? Той иска нѣщо отъ нея. Когато видя, че тази цѣлувка е чиста, мене ми е приятно и казвамъ: ето двама души, които могатъ да живѣятъ по Бога. А като погледна други, казвамъ: далечъ сж още тѣ.

„А плодетѣ на Духа сж любовъ, радость, миръ, дълготърпѣние, благость милосърдие, вѣра, кротость и въздържание.“

Това сж плодетѣ на този Божественъ Духъ, който идва сега въ свѣта. Казвамъ: една нова фаза настава сега въ цѣлия козмосъ. Нашата вселена е достигнала на половина своя пътъ на развитие. Следователно, ние ще имаме единъ обратенъ процесъ на развитие. До сега цѣлото човѣчество, не само тукъ на земята, но въ всички свѣтове, които съществуватъ вънъ и вътрѣ въ вселената, всички минаватъ въ една

нова фаза. Не само на земята, но въ цѣлия козмосъ става едно прѣобразованіе, макаръ че всички не сж на една степенъ на развитие. Всички сжщества сж дошли на половина въ своето развитие. Новата вълна, която идва, нѣма да ви остави на старото мѣсто. И, ако вие не възприемете новото учение, у васъ ще настане такава голѣма скръбъ, която ще произведе у васъ цѣлъ адъ. Адътъ не е нищо друго, освѣнъ въздѣйствието на тази Божествена вълна. За въ бждещия страдания ще се увеличатъ, и ще знаете, че колкото страданията ви сж по-голѣми, толкова е по-голѣмо вашето съпротивление, а дали е съзнателно или несъзнателно, то е другъ въпросъ. Ще знаете, че сте въ противодѣйствие на тази вълна, затова ще се хармонизирате и ще кажете: азъ трѣбва да бжда въ съгласіе съ великата съзнателна Любовь, съ Божественния Духъ и ще дѣйствувамъ тъй разумно, както Той дѣйствува.

Искамъ да се освѣтлите върху дѣйствието на Духа. Нѣкои казватъ: Духътъ ми казва това Духътъ ми казва онова. Когато Духътъ говори, има нѣколко начина, по които Той се изразява. Този Духъ може да ти говори чрѣзъ единъ твой приятель, ко ото ти обичашъ. Той може да е на половина метъръ разстояние отъ прѣцъ очитѣ ти. Разумниятъ човѣкъ на разуменъ говори. Послѣ, нѣкой ще ти говори близо до ухото, ще ти каже: „Господине, нѣщо тайно ще ти кажа, голѣмъ секретъ“. Това сж външни начини. Послѣ, има и други начини. Нѣкой казва, че нѣкъждѣ подъ сърцето, подъ лъжичката нѣщо му заговаря или нѣщо на главата му заговаря. На всички все имъ говори нѣщо, но резултатитѣ на туй говорене не сж едни и сжщи. Когато Божественното начало у насъ започне да говори, лицето добива една нѣжностъ, една малка свѣтлинка, въ очитѣ се чете една разумностъ, погледътъ е устойчивъ, и такъвъ човѣкъ е готовъ, въ дадения случай, на всички услуги. Каквото му поискашъ, той казва: „Удоволствие ми е да ви услуга. Пакъ заповѣдайте, пакъ елате при мене! Ако вие ми платите за труда, ще ми причините голѣма неприятностъ“. Имате нѣкаква нужда, той ще се подпише зарадъ васъ. А ние, сега, при тѣзи насилия, при тѣзи изнудвания, ми-

наваме за честни, за разумни хора. Не искамъ да ви подложамъ на изкушение, но казвамъ: разумниятъ законъ може да се приложи само отъ разумнитъ хора. И слѣдователно, ние трѣбва първо да проповѣдваме разумния животъ, та като влѣзе разумниятъ животъ въ насъ, по-разумно ще постѣпваме. Азъ казвамъ: всѣка една ваша постѣпка, всѣки единъ вашъ погледъ, всѣка една ваша обхода трѣбва да се изтълкуватъ правилно. Прѣди години азъ пѣтувахъ за Търново, и въ трена, до мене, седи единъ господинъ, намѣгнатъ съ пелерина. Другъ единъ господинъ седи отъ лѣвата му страна. Той се обръща къмъ него: „Господине, не виждате ли, ржката ме боли, не се доближавайте до мене!“ Колко трѣбва да бѣдемъ внимателни! Ако този господинъ не иска да се доближавамъ до неговата ржка, азъ трѣбва да знамъ защо. Трѣбва да разтълкувамъ правилно, защо той се е намѣгналъ съ пелерина. Неговата ржка не е здрава, затова той се намѣгналъ. Ако нѣкой човѣкъ не иска да ми послужи, то е защото има едно болезнено състояние въ него. Ако не ме люби — сжщо. Това сж все негативни състояния.

Първото нѣщо за онѣзи, които трѣгватъ за Божественния пѣтъ е да приложатъ великия законъ на Любовта. Приложатъ ли го, тѣ ще бѣдатъ свободни, и тѣхнитѣ ближни сжщо ще бѣдатъ свободни. Учениитѣ хора трѣбва да пратятъ тази мисль по цѣлия свѣтъ. Свѣтътъ само тѣй ще се освободи. Ние трѣбва да бѣдемъ носители на тази свобода. Ако вие проектирате една силна мисль за свобода, къмъ когото и да е, нѣкое нѣжно сърце ще възприеме тази мисль и ще помогне кждѣто трѣбва. Сега ще кажете: ама какво оъ това, че съмъ пожелалъ и изпратилъ една мисль? Желанията и мислитѣ сж, които създаватъ съврѣменния свѣтъ; тѣ сж, които ще донесатъ свободата. Ако почнемъ да говоримъ за Любовта, Любовта ще дойде. Ако почнемъ да говоримъ за свободата, свободата ще дойде. А ние, хората, казваме, че не му е дошло още врѣмето. Хората казватъ: война ще дойде, убийства ще дойдатъ — и всичко туй идва тѣй, както мислятъ. Ние ще бѣдемъ на противното мнѣние. Ще направимъ единъ опитъ, ще призовемъ този живиятъ Господъ, който идва сега въ свѣта. Ще направимъ

единъ великъ опитъ, да видимъ, може ли свѣтъ да се поправи съ Любовь, или не. — Може. Нѣкой ще ни кажатъ, че тази любовь е неразумна. Разумна е Любовьта. Ако нѣкой каже, че Любовьта е неразумна, той не разбира думата Любовь. Най-разумното нѣщо въ свѣта е Любовьта. Всички онѣзи наши изкълчени чувства, които имаме, това сж останки на насилия отъ културитѣ на миналитѣ вѣкове.

И тъй, първото нѣщо: ние се нуждаемъ отъ жени на своето мѣсто. Понеже женитѣ сж магнетичниятъ елементъ, тѣ трѣбва да застъпятъ своето мѣсто. Тѣ не трѣбва да бждатъ мъже. Послѣ, ние се нуждаемъ отъ млади хора, но не само млади хора по форма, защото азъ срѣщамъ много млади хора, които прѣждеврѣменно сж остарѣли. Млади, разбирамъ такива, у които блика животъ. Младъ човѣкъ наричамъ този, на когото вжжетата сж развързани. Стариятъ човѣкъ е завързанъ. Младитѣ хора сж носители на новото учение. Старитѣ имъ казватъ тъй: „Вие сега сте млади, но единъ день ще остарѣете като насъ.“ Не, ако вие остарѣете като старитѣ, не ви трѣбва да носите новата култура. Първото нѣщо: трѣбва да туримъ въ ума си мисълта, че нѣма да остарѣемъ — нищо повече! Ами казватъ, че човѣшкото лице се сбръчквало. Туй, че моето лице се сбръчква, това не съмъ азъ. Ако моята дреха остарѣе, това не съмъ азъ; ако моитѣ чепички остарѣятъ, това не съмъ азъ. Азъ съмъ нѣщо повече отъ своята дреха; азъ съмъ нѣщо повече отъ своитѣ чепички; азъ съмъ нѣщо повече отъ своето лице. Азъ съмъ онази възвишена, благородна мисль, която никой, съ никакъвъ клинъ не може отъ мене да изхвърли.

Едно отъ най-отвратителнитѣ качества, което имаме, то е докачението. Докачилъ се нѣкой, обидилъ се. Да, ти можешъ да се обидишъ, но само за нарушението на единъ Божественъ принципъ. Ако азъ обидя нѣкого, веднага отивамъ да поправа тази грѣшка, която служи за обида. Минавамъ нѣкоя вечеръ по улицата и гледамъ, нѣкой изкопалъ една дупка, която прави лошо впечатление, пѣкъ и пакостъ може да причини. Азъ не търся виновника, но взимамъ нѣкоя вечеръ една копаня и поправамъ дупката. Втори пжтъ нѣма да ми прави лошо впечатление.

Сега, азъ ви говоря върху този великъ Божественъ Духъ, но въ умоветъ на всинца ви може да седи още мисълта: какво мисли Господъ заради насъ, какъ ще завършимъ нашиятъ животъ, кой ще ни гледа на стари години, ами дѣца имаме и т. н.? Оставете свѣтътъ да мисли за тия работи! Свѣтътъ е измислилъ отлични работи, ние трѣбва да му благодаримъ. Той е построилъ кжщи, уредилъ е войска, турилъ е стражари, всичко е турилъ въ порядъкъ. А ние ще кажемъ: тѣзъ стражари да ги нѣма по пѣтя! „Не, нека си седятъ тѣзи стражари по пѣтя! Защо азъ като мина по пѣтя да не кажа на единъ стражаръ: „Братко, ти извършвашъ една почетна работа, ще бждешъ нѣженъ и внимателенъ къмъ окръжаващитъ те“. Нѣкои казватъ: какъ ще може да разрѣшимъ въпроса за мира? Въ какво седи нашиятъ миръ?—Ние трѣбва да бждемъ силни. Азъ съмъ силенъ човѣкъ. Минавамъ, двама души се каратъ. Казвамъ: чакайте, приятели, какво има? —Този има да ми дава 1000 лева, и не иска да ми даде лихвитъ. Взема, че го наложа. — Чакай, ти не можешъ да ме налагашъ, то не е твоя работа! Тѣй ли? Хвана го за краката, дигна го въ въздуха, обърна го съ главата надолу, казвамъ му: ти ще ме слушашъ ли? Ако е за сили, знаешъ ли какво мога да направя съ тебе? Колко ти дължи той? — Толкова. Изваждамъ кесията, дамъ му паритъ. На, нѣма да изнасилвашъ брата си. А сега, ние казваме: слабисме. Не, силни хора трѣбза да управляватъ свѣта! Кога можемъ да бждемъ силни? —Само Любовта може да ни направи силни. Безъ Любовь не можемъ да бждемъ силни. Страхливитъ хора сж хора безъ любовь. Глупавитъ хора сж хора безъ любовь. Жестокитъ хора сж хора безъ любовь. Прѣстѣпнитъ хора сж хора безъ любовь. И тогава, ще ни говорятъ за любовь къмъ народа! Нека обичатъ тѣ своя народъ, азъ ги похвалявамъ. Всички народи, които и да сж, всѣки отъ тѣхъ си има своето прѣдназначение. Всички държазници, каквито и да сж тѣ, нека застанатъ на сеоего мѣсто! По-неже тѣ сж най-умнитъ, нека дадатъ единъ примѣръ на свѣта! Сега, ще дадатъ ли тѣ единъ примѣръ или не, то е другъ въпросъ, но тѣй пише горъ, ние виждаме и знаемъ, че има силни хора на земята, които скоро ще се изявятъ. Като говоря тѣй, нѣкои казватъ: „Да не сж

нѣкои комунисти, да не сж нѣкои анархисти.“ Не, не, комунитѣ, анархистѣ, това сж хората на свѣта. А тия, които ще се изявятъ, тѣ разбиратъ великитѣ закони на природата, тѣ сж хора светящи. Тогава ще разберете какво нѣщо е човѣкъ! Като го погледнешъ, ще разберешъ, че прѣдъ себе си имашъ единъ благороденъ човѣкъ, на когото можешъ да разчиташъ. Тѣ ще бждатъ въоржжени отгорѣ до долу. Ще кажете: а, въоржжени! Да, но съвсѣмъ другояче ще бждатъ тѣ въоржжени. Нѣма да бждатъ съ кобури, но ако речешъ да се противишъ, той ще простре ржката си, и ти ще се намѣришъ на земята долу. Послѣ, пакъ ще те дигне. И като простре три пжти така ржката си, всичкитѣ твои идеи, всичкитѣ твои криви разбирания, отъ 8000 години, ще изчезнатъ. Нѣма да можешъ да имъ се противопоставяшъ и ще кажешъ: Господи, отъ сега нататкъ ще Ти служа, нѣма да Ти се противя. Кажешъ ли, че ще се противишъ, на гърба си ще се намѣришъ. Тия, които идватъ сега, ще възстанѡватъ всички европейски народи, ще турятъ навсѣкждѣ редъ и порядкъ. Тѣ работятъ сега отвжтрѣ, тѣ работятъ въ България, навсѣкждѣ работятъ. Ще кажете: а, работятъ тѣ! Да, работятъ. Единъ день азъ ще повикамъ единъ отъ тѣзи братя, но когато не го очаквате. И знаете ли какво ще стане, когато го видите? Този салонъ ще трѣбва да бжде по-широкъ, защото ще се намѣрите всѣки съ лицето си на земята. Чистота се изисква, чистота на човѣшката душа!

Азъ искамъ, най-възвишеното, най-благородното, въ вашата душа, което отъ хиляди години се крие, сега да се покаже. Сега му е врѣмето. Сега, или никога! Това, единъ вѣкъ, хиляда години, милиони години, тѣ могатъ да се събератъ въ една минута. Врѣмето може да се съкрати, може и да се продължи. Този въпросъ е философски. Сега е врѣме да вложите това въ душитѣ си и всички да възприемете Любовта, т. е. да влѣзете въ нея и да заживѣете въ контактъ съ този Божественъ Духъ. Той сега иска да се прояви. Този Духъ иде, скоро ще се прояви. Той е въ първия лжчъ. Ако вие се подигнете въ вашето съзнание, вие ще видите неговия лжчъ отъ изтокъ и ще кажете: сега разбирамъ, какво велико прѣдназначение има човѣшкия

животъ; сега разбирамъ, какво нѣщо е човѣшката душа; сега разбирамъ, какво нѣщо е Богъ! Тогава земята ще отвори своитѣ богатства, и ние нѣма да оремъ, както сега. Безъ да оремъ, тя ще дава плодове. Тогава нѣма да има нужда да ядемъ тѣй много, както сега. Вашитѣ кухни съвсѣмъ ще се прѣустроятъ, и вие ще кажете: Благословенъ е Господъ, който ни е далъ такива синове и дъщери! Благословенъ е Господъ, който ни е далъ такива приятели! Навсѣкждѣ тѣй ще бжде. Всички ще се благославятъ, навсѣкждѣ хората ще се познаватъ. Туй, което иде, ще бжде! Нѣкои казватъ: я бжде, я не. Ще бжде!

Когато казвамъ, че Христосъ иде, то е най-великото, което може да дойде въ свѣта. Богъ ще се открие въ своята красота, въ своето разнообразие, и ще обърши всѣка сълза отъ човѣшкитѣ очи. Ще прѣмахне всички тѣги и скърби, ще направи всички хора да живѣятъ единъ чистъ и почтенъ животъ, да бждатъ всички свободни граждани на земята. И крави, и волове, и мухи, всички ще скачатъ и ще се радватъ. Кравата, като я срещнешъ, ще ти се усмихне, ще те пооближе малко. Всички ще бждатъ весели и радостни, не само хората.

А сега, нѣкои казватъ, че Христосъ умрѣлъ заради насъ. Не, Христосъ иде! Иде, не за прощение на грѣховетѣ, Христосъ иде да донесе новия животъ за възкръсение на всички онѣзи, които Го очакватъ.

Плодоветѣ на Духа сж: любовь, радость, миръ, дълготърпѣние, благость, вѣра, кротость и въздържание.

Бесѣда, държана на 3/II, 1924 г.

Искашъ ли да оздравѣешъ?

„Искашъ ли да оздравѣешъ?“

Въ живота има въпроси, които само извѣстни хора могатъ да ги разбератъ. Ако запиташъ болния, искашъ ли да оздравѣешъ, той разбира добръ въпроса, и ще ти даде единъ правиленъ отговоръ. За да могатъ всички да разбератъ този въпросъ „искашъ ли да оздравѣешъ“, той може да се зададе въ друго отношение. „Искашъ ли да бждешъ богатъ?“ — Искамъ. „Искашъ ли да бждешъ ученъ?“ — Искамъ. „Искашъ ли да бждешъ честенъ човѣкъ?“ — Искамъ. „Искашъ ли да бждешъ добродѣтеленъ?“ — Искамъ. Разбира се, ако азъ задамъ въпроса „искашъ ли да бждешъ ученъ човѣкъ“, този въпросъ може да го разбере само онзи, въ душата на когото се крие неутолима жажда за знание. Ако задамъ на единъ човѣкъ въпроса „искашъ ли да бждешъ добродѣтеленъ“, това може да го разбере само онзи, въ душата на когото се крие жажда за добро. Онзи, въ душата на когото не се крие тази жажда, не може да го разбере. Ще бжде смѣшно да питамъ сития човѣкъ: искашъ ли да ядешъ? Той ще каже: „Не се интересувамъ отъ този въпросъ“. Но гладниятъ, жадниятъ, болниятъ ще разбератъ този въпросъ.

Ако днесъ би дошълъ Исусъ Христосъ, Той би задалъ много въпроси на съврѣмения културенъ свѣтъ; много въпроси би задалъ на съврѣменнитѣ учени хора; много въпроси би задалъ на съврѣменнитѣ църкви, на държавниците, на управляващитѣ, на всички би задалъ много въпроси. Разбира се, всички биха дали по единъ отговоръ. Таи се нѣщо въ човѣшката душа. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не обича доброто; нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не обича знанието; нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не обича паритѣ. Духовнитѣ хора каз-

ватъ, че не обичатъ паритѣ, но това е само привидно. Напримѣръ, споренъ е въпросътъ, дали да има пари или не, но защо спорятъ, дали да има пари или не? Кой създаде паритѣ? — Човѣкътъ. Паритѣ, това е единъ продуктъ, едно изобрѣтение на човѣка. Слѣдователно, докато той е господарь на паритѣ, той ще иска пари. Послѣ, когато казваме, че трѣбва да има редъ и порядъкъ въ свѣта, кой създаде реда и порядъка въ свѣта? — Човѣкътъ. Слѣдователно, до като той казва, че въ свѣта има редъ и порядъкъ, ще има. Нѣкои казватъ, че трѣбва да има анархия въ свѣта, и както казватъ, така излиза. Гледайте историята на всѣки народъ! Пролива се кръвъ. Историцитѣ, философитѣ, държавниците, ученитѣ търсятъ причината за това, но всѣко нѣщо има своя истинска, дълбока причина. Когато единъ човѣкъ се разболѣе, коя е причината за разболѣването му? — Този човѣкъ не се е хранилъ естествено. Може да има и други причини. Неговата кжща може да е нехигиенична; храната, съ която се е хранилъ, може да е нехигиенична и т. н. Важно е, слѣдователно, да се разрѣшатъ тия въпроси, понеже тѣ ще засѣгнатъ нашия животъ. Чудни сж съврѣменнитѣ хора!

Азъ ще ви приведа два примѣра отъ френско-пруската война. Намиратъ на бойното поле двама войници, единъ французинъ, другъ германецъ, и двамата спорятъ за своя народъ. Французинътъ иска славата на Франция, германецътъ иска славата на Германия. Хващатъ се, и единиятъ забива ножа въ гърдитѣ на другия, и вториятъ забива ножа въ гърдитѣ на своя противникъ. Намиратъ ги и двамата умрѣли, съ забити ножове. Това е единиятъ примѣръ. Какво спечелватъ двамата на бойното поле? Французинътъ подигна ли Франция? Германецътъ подигна ли Германия? Нека историцитѣ се произнесатъ за това. Другиятъ примѣръ. На едно мѣсто намиратъ единъ французинъ и единъ германецъ, и двамата ранени. Французинътъ прѣвързва раната на германеца, слѣдъ това германецътъ прѣвързва раната на французина, а послѣ и двамата братски си приказватъ. Питамъ: защо първитѣ двама си забиха ножоветѣ въ гърдитѣ, а при втория случай германецътъ прѣвързва раната на французина, и обрат-

но? Някои ще кажатъ, че културата изисква това. Не. Когато човѣкъ се напие и почне да лудува, това не е свойство на човѣшкия духъ, това е винцето вътрѣ въ него. Не у всички хора, обаче, винцето дѣйствува еднакво. Единъ човѣкъ, като се напие, почва да лудува, а другъ, като се напие, отива да спи. Слѣдователно, това зависи отъ моралната стабилностъ. Има хора, които и като пиятъ сж трѣзви, а има хора, които като пиятъ, изисква се най-малкото разклащане, за да се прояви тѣхната морална стабилностъ.

Сега, какъвъ е дълбокиятъ смисълъ на нашия животъ на земята? Хората отъ 8000 години сж правили хиляди и хиляди опити, да разбератъ смисъла на живота и да подобрятъ човѣчеството. Това е отлично. Цѣлата история показва тѣзи опити. Има хиляди хора, хиляди лѣкари, които сж посвѣтили живота си да лѣкуватъ човѣчеството. Има хиляди хора, които сж посвѣтили своя животъ, за да проповѣдватъ моралъ на хората. Никога не е имало толкова училища, толкова университети, тѣй добрѣ устроени, както сега. Разбира се, трѣбва ли ние да се спремъ, да кажемъ, че сме достигнали върха на своето развитие? — Не. Ние сме едва въ началото на своето развитие. Значи, у човѣка се крие нѣщо по-възвишено и по-благородно. И коя трѣбва да бжде онази мѣрка, съ която да се обуславя живота ни? Когато майката започне съ възпитанието на дѣцата си, кой трѣбва да бжде първиятъ принципъ, който трѣбва да всади въ своето дѣте? Кой въпросъ трѣбва да зададе майката? Вие сега сте майки и знаете, че вънъ отъ желанието си това дѣте да бжде здраво, вие искате това дѣте да бжде умно и силно. Вие искате, щото то да бжде не само умно, но и, въ широкъ смисълъ, добродѣтелно, защото, у менъ човѣкъ може да бжде само добродѣтелниятъ. Туй трѣбва да се тури като максима. Съ всѣка една култура, като напимѣръ съ идването на християнството, се започва нѣщо ново. Нова култура иде! Религиитѣ всѣкога прѣдшествуватъ културата, за да дадатъ основа на единъ умственъ подемъ на човѣчеството. Така е било въ миналото, така е сега, така ще бжде и за въ бждеще. Трѣбва да се урегулиратъ човѣшкитѣ енергии и чувства, и тогава ще дойдатъ хората, наре-

чени „гении на човѣчеството“, за да подемаѣ подигането на човѣчеството. Това е грандиозна работа! Подигането на човѣчеството не е работа на единъ човѣкъ. Казваме: е, нѣкой ученъ, нѣкой философъ или нѣкой писателъ ще стори това. Не, милиони майки трѣбва да работятъ, милиони бащи трѣбва да работятъ, тѣ сж първитѣ работници, а слѣдъ туй ще дойдатъ плеада все благородни хора, за да работятъ за туй подигане.

Сега, важниятъ въпросъ, който Христосъ зададе е: „Искашъ ли да бждешъ здравъ“?

Често, когато хората слушатъ нѣкоя бесѣда, тѣ се впущатъ въ единъ анализисъ, искатъ да знаятъ, каква е цѣльта на оратора, който говори. Това е външната страна на въпроса. Нѣкога и най-лошиятъ човѣкъ може да ви направи добро, и да спаси живота ви. А нѣкой пжтъ, и най-добриятъ човѣкъ може да ви направи едно зло несъзнателно. Ако единъ добъръ човѣкъ, който нѣма понятие отъ медицината, иска да ви направи едно добро, да ви изцѣри, то като ви даде иѣкое лѣкарство, отъ което не разбира, той може да ви умори. Ще кажете: такава е била волята Божия. Не е била такава волята Божия. А онзи лошиятъ, но умниятъ човѣкъ, може да ви даде едно лѣкарство отъ природата и да ви помогне. Когато единъ човѣкъ прѣпорѣчва едно лѣкарство, ние имаме прѣдъ видъ, че този човѣкъ трѣбва да има знания. На онѣзи, които искатъ да боравятъ съ човѣшката душа, азъ имъ казвамъ: вие трѣбва да разполагате съ една висока интелигентностъ и разумностъ, да разбирате тия вътрѣшни процеси, които ставатъ въ човѣка. Срамота е за хората на XX вѣкъ, хората на просвѣтата, да си служатъ съ сръдствата на миналото човѣчество! Първото нѣщо: хората трѣбва да се отличаватъ съ своята честностъ. Всѣки трѣбва да бжде истинолюбивъ — да обича Истината. Не е въпросътъ за нашитѣ погрѣшки. Ние трѣбва да имаме едно непрѣодолимо желание, непрѣодолима жажда за онази Истина, която дава човѣшката свобода. Това не трѣбва да бжде само за българитѣ, но всички народи трѣбва да иматъ туй желание. Желанието ще даде онѣзи резултати, които всѣки човѣкъ се стреми да придобие. Стремезътъ е важенъ. Всѣки иска да бжде икономически свободенъ,

само, че срѣдствата ни сж ограничени. Мислите ли, че всички тѣзи французи, англичани, германци, всички видни хора, които управляватъ свѣта днесъ, не искатъ туй? Мислите ли, че въ тѣхъ нѣма този стремежъ къмъ добро? — Иматъ, но тѣ се намиратъ прѣдъ една грандиозна задача. Ние можемъ да ги осжждаме, но не е тѣй лесно съ единъ замахъ да се създаде единъ законъ. Ако е така лесно съ единъ законъ да се подобри човѣчеството, до сега хората биха го направили. Не, отъ друго нѣщо се нуждае човѣчеството. Законътъ, това е едно ограничение, а приложението на закона, приложението на тия сили, които сж въ живота, въ разумната природа, тѣ трѣбва да станатъ достъпни за човѣшкия духъ, за човѣшката душа. Слѣдователно, човѣшкиятъ духъ и човѣшката душа, това сж Божествени прояви; умътъ и сърцето сж прояви на духа и душата, а тѣлото е само едно слѣдствие.

Слѣдователно, ние, хората, посвѣтвяваме цѣлия си животъ на тѣлото, на слѣдствията. Тамъ е всичката погрѣшка. Майката посвѣщава на тѣлото на дѣтето си цѣлия си животъ. Тя му милва очичкитѣ, ржчичкитѣ, носа, но не се стреми да погледне какво има въ душата му, да види туй, което се крие вжтрѣ въ нея. Тя казва: „А, моето ангелче!“ Но, тя не знае още какво могатъ да направятъ тѣзи ржцѣ. Това дѣте може да бжде единъ Наполеонъ, може да бжде единъ Калигула, може да бжде единъ Толстой, може да бжде единъ Христосъ, не този Христосъ, когото очакватъ, но Христосъ, човѣкътъ съ непрѣодолимата Любовь къмъ цѣлото човѣчество. Като казвамъ Христосъ, разбирамъ човѣкътъ, който има непрѣодолима Любовь къмъ човѣчеството, който е намѣрилъ доброто, благото въ живата природа, и всичко туй иска да го прѣдаде на другитѣ тѣй, както го намѣрилъ за себе си. Това е цѣльта на Христа. И слѣдователно, ние, съврѣменнитѣ хора, сме се заблудили, взели сме изопачено Христовото учение, и сме турили вжтрѣ въ Него нѣща, които не сж вѣрни. Запримѣръ, като кажемъ, че трѣбва да имате любовь, вие казвате: да, но съ любовь само не става. Е, щомъ не става съ любовь, съ какво става? — Ама малко и насилие трѣбва! Ами че по-голяма сила отъ силата на Любовьта има ли? Нѣкои казватъ: азъ употрѣбихъ любовьта, но тя нищо

не ми даде. — Не си я употребилъ още както трѣбва. Тази любовъ трѣбва да дѣйствува, като едно възпитателно сръдство, и човѣкъ съ нея трѣбва да бжде дѣйствуващъ, активенъ. Ние трѣбва да се боримъ съ мжчнотиитѣ въ живота, да ги надделѣемъ, затова трѣбва да се въоръжимъ съ Любовта.

Въ природата, извънъ насъ, съществуватъ извѣстни сили, които сж неприязнено разположени къмъ човѣшкото развитие. Това е единъ постороненъ въпросъ, който може да оставимъ на страна, но, казвамъ, че човѣкъ трѣбва да знае законитѣ, съ които да може да се справя съ тия сили. Ще ви приведа единъ примѣръ. Единъ индуски факиръ, на име Мали, укротителъ на змии, като минавалъ прѣзъ рѣката Гангъ, хваща го единъ крокодилъ. Този факиръ, който знаелъ да укротява всѣкакви змии, кобри, тукъ попада на този крокодилъ, който го завлича къмъ рѣката. Но той билъ смѣлъ, досѣтливъ, забива двата си прѣста въ очитѣ на крокодила и се спасява. Това било единственото сръдство да се избави. Спасява се, но съ мѣсеци носи своята рана. При другъ единъ случай, този факиръ, укротителъ на змии, като пътува изъ гориститѣ мѣста на Индия, бива поваленъ единъ день на земята отъ единъ тигъръ. Лежи той така на гърба си 5—10—15 минути, гледа, тигърътъ не го дави. Той се чуди, мисли си, защо тигърътъ не му направи нищо, защо не свърши съ него. А какво било? — Въ пазвата на факира имало една кобра, наречена Саприла, която веднага изкочила и фиксира тигъра. Юнакъ билъ този тигъръ, но и той затреперилъ отъ погледа на тази кобра. Фиксира го тази кобра около 10—15—20 минути, и по едно врѣме, въ тигъра се явяватъ особени спазми, и той се търкулва на земята. Тази Саприла дошла въ помощъ на своя господарь, клѣвва тигъра, и той се търкулва на земята. Човѣшкиятъ умъ трѣбва да се бори съ туй злобното въ себе си. За да се бори и да устоява, човѣкъ трѣбва да има умѣние. Ние огънятъ нѣма да го угасимъ съ духане, вода ще му полѣемъ отгорѣ.

Сега, Христосъ се обръща къмъ болния и го пита: „Искашъ ли да бждешъ здравъ“? Азъ казвамъ на съврѣменнитѣ хора: ако би дошълъ сега Христосъ и би ви запиталъ — искате ли да бждете щастливи? —

всички ще кажете: искаме, Господи! „Искате ли да бждете богати?“ — О, какъ не, всички искаме да бждемъ богати! „Искате ли да бждете умни?“ — Е, Господи, това вече е трудна работа. Съ богатството лесно се разправяме, но колкото за учението, то е трудна работа. Труднитѣ работи, именно, сж хубавитѣ работи въ свѣта. Възвишени и благородни работи трѣбватъ днесъ! Всѣко знание, не само съврѣменното, трѣбва да се опита и докаже. Като казвамъ, че трѣбва да се опита, то е защото имаме една страна, която е провѣрена, и друга, която не е провѣрена, а прѣдстои да се провѣри.

Какъвъ е смисълътъ на нашия животъ? Често, ние постѣпваме като тия двамата, германецътъ и французинътъ, хванали сме се за гушата и заставяме съ ножъ единъ срѣщу другъ. Какво ще добиемъ? — Нищо. Вториятъ примѣръ, да прѣвѣржемъ ранитѣ на своя братъ, е за прѣпорѣчване. Единиятъ трѣбва да каже: „Братко, азъ направихъ една погрѣшка, но мога да прѣвѣржа твоитѣ рани“. И другиятъ да каже: „И азъ мога да прѣвѣржа твоитѣ рани“. Туй нѣщо сегашнитѣ народи го чувствуватъ. Тия сегашни християнски народи трѣбва да се постараятъ да прѣвѣржатъ ранитѣ на своя братъ, а не да си забиватъ ножъ единъ въ другъ. Това е, което трѣбва да направятъ всички народи. Великитѣ народи, силнитѣ народи трѣбва да прѣвѣржатъ ранитѣ на кои? — На онѣзи, които сж ранени, които сж слаби. Туй е не само за насъ лично, туй е положението, което трѣбва да заематъ всички хора.

Христосъ каза на болния: „Искашъ ли да бждешъ здравъ?“ — Искамъ, Господи. Тогава Христосъ му каза: „Стани, дигни одѣра си и ходи!“

Днесъ въ европейскитѣ народи има едно състезание. Тѣ не знаятъ кого да делигиратъ, а не, че не искатъ доброто. Всѣки иска отъ него да излѣзе инициативата. Ако Франция рече да направи конфедерация, Германия ще се противопостави: „Какъ тѣй?“ Ако Германия рече да направи конфедерация, Англия ще каже: „Какъ тѣй?“ Всѣки ще иска да излѣзе на сцената. Трѣбва да се споразумѣятъ. Когато ние искрено желаемъ доброто, трѣбва да ни е безразлично отъ кого ще излѣзе. Нека излѣзе най-умниятъ човѣкъ, да изнесе доброто, ние ще го поздравимъ. Това добро е за благо на всички.

Казвамъ сега: ако ние сме езичници, въпросътъ щѣше другояче да се уреди. Ако служихме на много богове, въпросътъ щѣше другояче да се уреди, но понеже сме християнски народи, понеже всички служимъ на единъ Учителъ, на единъ Христосъ, който е проповѣдвалъ Любовь на хората, то безразлично е за насъ, кой ще изнесе доброто. Когато се проповѣдва Любовта, това не значи обезличаване. Любовта е онази велика сила, която ще даде възможностъ на всички сжщества, отъ най-малкитѣ до най-голѣмитѣ, да се проявятъ. Тя ще даде условия да се прояви живота. И ако ние разбираме туй красивото въ живота, то ще дойде. Защо страдате? — Защото въ вашитѣ сърца нѣма онази искреностъ. По нѣкой пжтъ вие се поставяте благочестиво. Напримѣръ, сега азъ като ви говоря, силата на моята рѣчь зависи отъ онази вжтрѣшна чистота, отъ разположението на моя умъ, на моето сърце, на моята душа и на моя духъ, въ дѣдения моментъ, какъвъ смисълъ влагамъ. Туй е, което опрѣдѣля силата на моята рѣчь. Въ свѣта има една велика сила, едно велико сжщество, прѣдъ което никаква лъжа не може да мине. Тази сила обуславя цѣлия животъ, тази сила сжди всички. Не мислете, че вие можете да вършите каквото искате. Не, туй сжщество постоянно праща хората въ гробищата. Всички праща тамъ и юнаци, и слаби. До сега никой не се е избавилъ. И Христосъ когато дойде, и Него пратиха тамъ. И слѣдъ това Той показа своето изкуство — възкрѣсна. Има единъ стихъ въ псалмитѣ, който казва тѣй: „Нѣма да оставя прѣподобнитѣ си да видятъ изтлѣние“. Ако ние имаме тази велика Любовь, ако ние имаме Бога на нашата страна, ние ще опитаме този стихъ. Ние проповѣдваме едно учение, всички да иматъ тази Любовь, но да се приложи безъ насилие. Днесъ всички искатъ любовь, но въ какво седи тази любовь? Всички казватъ: да раздѣлимъ помежду си спечеленото. Ние, хората на Любовта, не се нуждаемъ отъ събраното богатство на другитѣ. Ние се нуждаемъ отъ това богатство, което ни се дава отгорѣ. Ние се нуждаемъ отъ това богатство, което припечелваме съ трудъ, съ своитѣ ржцѣ. Нѣкой пжтъ казвате: пари, пари! Тѣзи пари сж оцапани съ човѣшка кръвъ, тѣ сж опозорени, тѣ не сж заради насъ. Нѣма нито единъ, който,

слѣдъ като е турилъ паритѣ въ джоба си, да е про-
копсалъ отъ тѣхъ. Слѣдователно, ние ще оставимъ
свѣтъ, нека той борава съ паритѣ, тѣ не сж за насъ,
тѣ сж едно слѣдствие. Ние, като разрѣшаваме въпроса
съ паритѣ, тѣ за насъ не сж единъ принципъ, тѣ не
прѣдставляватъ нѣкакъвъ споръ. Паритѣ сж си пари,
златото пакъ ще се върне въ земята. Туй злато и
сребро не можемъ да го изнесемъ отъ земята. И свѣ-
тътъ е тъй напразенъ, че като дойдемъ до края на
живота си, тамъ има митница и митничари, и като дой-
демъ при тѣхъ, тѣ ще ни съблѣкатъ по всички правила.

Жената на единъ американски консулъ, като ми-
навала прѣзъ Германия, съблѣкли я тамъ на митницата,
прѣгледали я най-щателно, дали нѣма въ себе си нѣ-
какво писмо, каквото германската цензура не позволява.
Тя казва: „Това е голѣмо безобразие!“ Възмущава се.
Казвамъ: въ врѣме на смъртъта, като дойдатъ тия бир-
ници, така щателно ще прѣгледатъ човѣшкия мозъкъ,
човѣшкитѣ кости — навсѣкждѣ. Нѣма да го оставятъ
да изнесе нѣщо отъ земята. Нѣкой казва: е, азъ за-
богатѣхъ, азъ съмъ ученъ човѣкъ. Не, азъ намирамъ,
че смисълтъ въ живота седи само въ Любовта къмъ
Бога. Той е единственото сжщество, което не се мѣни.
Той е принципъ. Богъ въ себе си е математическо цѣло.
Цѣлото не се мѣни, а неговитѣ части прѣтърпяватъ
едно вътрѣшно измѣнение. Човѣшкитѣ души, анге-
литѣ, висшитѣ духове, съ тѣхъ могатъ да ставатъ про-
мѣни. То е въ реда на закона за осъвършенствуването.
Ние можемъ да растемъ и да се развиваме. Цѣлото въ
себе си може да се прозявя като цѣло, неговата сила
нито може да се увеличава, нито да се намалява. Щомъ
се увеличава, значи липсва му нѣщо, стреми се да го
достигне; щомъ се намалява, излишъкъ има. Слѣдова-
телно, абсолютното цѣло, Богъ, това е една постоянна
величина и тази величина ние я наричаме Божественъ
Духъ. Първото проявление на туй цѣло е Любовта, а
Любовта носи живота на човѣка.

Въ какво седи любовта въ свѣта? — Въ физи-
ческата любовъ всѣкога има едно желание. Ти имашъ
едно желание да цѣлунешъ, да повикашъ на гости и
да угостишъ този, когото обичашъ. Туй е първото про-
явление на любовта. Когото не обичашъ, ще го дър-

жишъ далечъ отъ себе си и нѣма да го нахранишъ. Следователно, имате ли единъ приятель, който ви обича, той ще бжде готовъ да ви послужи, та където и да сте; не ви ли обича, нѣма да ви послужи. Туй разположение съществува и между народитѣ. Нѣкой пжтъ народитѣ иматъ извѣстно разположение единъ къмъ другъ, и затуй се проявяватъ благосклонно едни къмъ други. Нѣкой пжтъ нѣматъ туй разположение, и тогава се създаватъ всичкитѣ мжчноти. Но, ако ние не изпълняваме Божия законъ, да се обичаме, какво печелимъ? Не създаваме ли за себе си една отъ най-толѣмитѣ мжчноти? — Създаваме. И днесъ, най-вече отъ кога и да е другъ пжтъ, ние се нуждаемъ отъ хора, които да разбиратъ Любовта въ най-минималната нейна програма.

Всички хора, даже и най-напрѣдничавитѣ, казватъ: животътъ не може безъ насилие. Какъ да не може? Любовта безъ насилие може да дойде въ свѣта. Любовта трѣбва да влѣзе безъ насилие въ свѣта! Когато свѣтлината влиза въ вашата стая, трѣбва ли да чупи прозорцитѣ, за да влѣзе? Не, тя влиза свободно прѣзъ стъклата. Тази Любовь трѣбва да проникне въ нашитѣ умове, въ нашитѣ сърца и души, и ние трѣбва да бждемъ искрени.

Сега, държавата казва нѣкой пжтъ за насъ: „Тѣзи хора говорятъ въ името на Бога, но тѣ иматъ обратни идеи, тѣ сж анархисти, тѣ готвятъ една революция. Хубаво, ако ние въ името Божие готвимъ една революция, ние сме най-позорнитѣ хора. Когато единъ анархистъ проповѣдва насилие, това е въ реда на нѣщата, това сж неговитѣ идеи, но когато въ името Божие се криятъ нѣкаква анархистически идеи, това е позоръ, и такъвъ човѣкъ, въ моитѣ очи, не е човѣкъ! Ние, които говоримъ за Любовта, отричаме всѣко насилие. Любовта изключва насилието. А държавата нѣма какво да се сърди на анархиститѣ, понеже тѣ сж нейни дѣца. Че сж нейни дѣца се познава по това, че държавата употребява насилие и тѣ, като нейни дѣца, употребяватъ сжщитѣ методи. Така е. Синътъ мяза на бащата, и дъщерята мяза на майка си. Бащата сприхавъ, и синътъ сприхавъ. Майката се сърди, и дъщерята се сърди. Не, ние ще употребимъ единъ новъ методъ и казваме:

безъ насилие въ свѣта може, но дайте врѣме! Малко врѣме се изисква.

Слѣдователно, за да се приложи този великъ законъ на Любовта, изискватъ се силни хора. Всички съврѣменни писатели, всички служители на Бога се влияятъ отъ срѣдата, отъ мнѣнието на обществото. Дѣто и да отидете въ Америка, нито единъ проповѣдникъ не може да се изкаже свободно; единъ български свещеникъ, и той не може да изкаже своитѣ убѣждения свободно отъ началствата си; единъ воененъ, и той не може да се изкаже свободно; единъ учителъ, и той не може да се изкаже свободно, крие се. Е, хубаво, защо ще криемъ своитѣ убѣждения? Кому до сега Любовта е донесла зло? Всичкото благо въ свѣта се дължи на тази велика Любовь. Свѣтътъ самъ по себе си е любовь. Безлюбието, това е едно малко отклонение. Когато хората казватъ, че безлюбието не е истинското проявление на човѣка, то е защото истинското проявление на човѣка е само въ любовта. Ние, съврѣменнитѣ хора, още не живѣемъ по любовь. Защо? — Болни сме. Сега, често ми възразяватъ: „Ако ние постѣпваме съ любовь, сърбитѣ ще дойдъ тѣ въ България и ще ни завладѣятъ. Ако речемъ да не се противимъ на злото, тѣ ще ни поробятъ“. Не е така, приятели, Любовта не е за слабитѣ хора. Любовта е само за великитѣ, за силнитѣ души! Тя не е за пигмеи, за дребнави хора, тя е само за силнитѣ хора. Най-великото сжщество, Богъ, е Любовь. И знаете ли, каква грамадна сила се крие въ онзи човѣкъ на Любовта? Хората сж чудни, като казватъ, че ако българитѣ биха живѣли споредъ закона на Любовта, то сърбитѣ, като излѣзатъ съ една 500,000-на армия срѣщу насъ, чудо ще направятъ! Не, ако българитѣ постѣпватъ споредъ закона на Любовта, то само като махнатъ съ ржката си, и сърбитѣ ще заспятъ. Тогава българитѣ ще имъ взематъ конетѣ, оржжията, това-онова и ще имъ кажатъ: „Вие сте наши братя. Ние рѣшихме да живѣемъ по Любовь“. Сърбитѣ ще кажатъ: „Ние имаме политика“. Да, но щомъ сж безъ оржжия, ще се върнатъ. Хубаво, ще дойдатъ втори пѣтъ — пакъ сжщото. И най-послѣ, като дойдатъ 5-6 пѣти и оставятъ всичкитѣ си коне и орждия, ще иматъ ли смѣтка да идватъ пакъ? Не, най-послѣ ще кажатъ:

„Да се не занимаваме повече съ тях“. Човѣкъ трѣбва да направи най-малкия опитъ, че тогава да говори. Нѣкой даде едно шише съ лѣкарство нѣкому. Казвамъ: ти направи ли опитъ съ туй лѣкарство? Не, четохъ въ обявленията, пише, че е добро лѣкарство. Не, не, ти прѣвъ ще направишъ опитъ съ това лѣкарство. Когато нѣкои говорятъ за Любовта, азъ ги питамъ: вие направихте ли опитъ съ нея? Българигѣ казватъ: „Добрѣ, ами слѣдъ като махнемъ така съ ржцѣтъ си прѣдъ сърбитѣ или прѣдъ които и да сж, и не успѣемъ? — Е, тогава ще започнемъ по старому. И въ такъвъ случай пакъ ще има крака, ржцѣ, глави счупени. Духовнитѣ хора въ този свѣтъ се дѣлятъ на два лагера, и затова не успѣватъ, а хората отъ свѣта сж практични, тѣ си иматъ изработени възгледи и споредъ тяхъ дѣйствуватъ. Нѣма какво да оспорваме тѣхнитѣ възгледи. Докато нашитѣ възгледи, нашитѣ методи не дадатъ подобри резултати, нѣма какво да споримъ. Ще направимъ единъ малъкъ опитъ и тогава ще кажемъ: ето нашитѣ методи!

Христосъ казва на болния: „Ти искашъ ли да бждешъ здравъ?“ — Искамъ, но нѣма кой да ме тури въ кжпалнята. Казва му Христосъ: „Стани, дигни одѣра си и ходи!“ Дигна се тогава споръ: „Кой ти позволи да си дигнешъ одѣра? Не знаешъ ли какво писа Мойсей?“ — Не зная, какво писа Мойсей, но Онзи, който ми каза да стана, Той ме оздрави. И послѣ го намѣри Христосъ, и го прѣдупрѣди въ едно нѣщо: „Иди и не съгрѣшавай пове е, за да не ти стане по-злѣ“. Слѣдователно, религиознитѣ хора, споредъ мене, безъ разлика на това, дали сж християни, мусулмани, или каквито и да е, трѣбва да бждатъ най-умнитѣ и най-добритѣ хора. По това трѣбва да се отличаватъ тѣ. Тѣй гласи религията. Ако религията е служене на Бога, религиознитѣ хора трѣбва да бждатъ не само истински учени, но тѣ трѣбва да бждатъ най-умнитѣ и най-добритѣ хора. Тѣ нѣма да бждатъ като ангелитѣ, но въ своя животъ тѣ трѣбва да бждатъ образци.

И тѣй, отъ насъ се изисква единъ малъкъ опитъ. Направете единъ малъкъ опитъ на вашата любовъ! Любовта вие сте я опитали. Тази Божествена Любовъ не се прѣдава съ думи. Прѣди всичко, за нея се изисква

новъ езикъ, нови думи. Ако човѣкътъ, у когото блика тази Любовь дойде въ вашата кжща, той безъ да ви каже една дума, ще бжде за васъ сжщото нѣщо, каквото е изгрѣващето слънце. Може да дойде другъ нѣкой да ви говори сладки думи, тъй ще бжде, иначе ще бжде, но сълзитѣ ви ще текатъ. Дойде ли, обаче, човѣкътъ на Любовьта, сълзитѣ ви ще се прѣсушатъ, скръбта ви ще изчезне, и вие ще усѣтите нѣщо ново да се влива въ васъ. Въ сърцата на всинца ни трѣбва да блика живота като единъ изворъ, за да се подигнемъ и да покажемъ, ченіе сме носители на туй Божественото.

Питамъ християнскитѣ народи: днесъ Христосъ интересува ли се отъ църквитѣ? — Интересува се. Той ходи навсѣкждѣ, обикаля. До сега Христосъ е обиколилъ цѣла Европа, и се чуди на гениалността на Неговитѣ послѣдователи, че вжтрѣ въ Неговата уста и въ Неговия умъ сж турени нѣща, които Той никога не е помислялъ да каже. Тѣзи хора за всичко говорятъ, но за Любовьта не сж говорили до сега, и казватъ: „Христовата Любовь е неприложима. Това учение е утопично, изискватъ се още хиляди години, споредъ Дарвиновата теория, докато хората дойдатъ до положение да приложатъ тази велика Любовь“. Българитѣ казватъ: „Зяй, коньо, за зелена трѣва“. Когато Христосъ е проповѣдвалъ своето учение на евреитѣ, Той имъ казвалъ: „Сега е врѣме за васъ да приложите моето учение. Ако не го приложите, въ 2000 години ще опитате послѣдствията на вашето отричане“. И днесъ Христосъ пакъ седи прѣдъ вратата на европейскитѣ народи и казва: „Ако вие приложите моето учение, очаква ви едно велико знание, едно велико благословение, но ако вие отхвърлите Любовьта ми, както прѣди 2000 години, ще опитате най-голѣмитѣ нещастия, ще се възмути не само небето, но и земята.“ Подъ земята се готви нѣщо страшно. Ако тия хора не приематъ Божествената Любовь, земята ще се отвори, и ще ги повикатъ долу. Ще има една революция въ природата, но не такава, каквато вие познавате. Тази революция, която сега става е нищо прѣдъ тази, която природата приготвява. Ще стане една такава революция, каквато свѣтътъ не помни, каквато никога не е виждалъ. Ще бждатъ разпокжсани и желѣзници, и телеграфи. Отъ този свѣтъ

нѣма да остане нищо върху земята. Въ утробата на тази земя ще израстне друга една култура. Кога ще стане това? — Ако не приемете Любовта. Нѣма да ви давамъ подробности по това, но четете Евангелието, тамъ е писано, че слънцето ще изгасне, че небеснитѣ свѣтила ще потъмнѣятъ. Казватъ: това сж заплашвания! Когато стане, ще видимъ, дали това сж заплашвания или не. Сега, насъ не ни е страхъ, дали земята ще се отвори, дали ще има землетресения. Тия нѣща за насъ сж маловажни. Когато стане землетресение, нашитѣ крака нѣма да се разтърсватъ, ние нѣма да бждемъ на земята. Казва Писанието: „Праведнитѣ ще бждатъ грабнати и дигнати въ въздуха да видятъ Господа, а земята отдолу ще се тресе“. И грѣшнитѣ ще кажатъ на планинитѣ: „Закрийте ни отъ лицето на Този, който иде.“ Както виждате, Любовта значи има страшни послѣствия, ще изпжкнатъ всички прѣстѣпления. Азъ не говоря за политическитѣ прѣстѣпления, говоря за онѣзи най-лоши, срамни, позорни прѣстѣпления на духовнитѣ хора, които въ името на Любовта сж извършили тия прѣстѣпления. Не свѣтътъ ще бжде сѣденъ, свѣтътъ ще си замине. Ще бждатъ сѣдени духовнитѣ хора. Грѣшнитѣ хора на сѣдъ нѣма да бждатъ викани. И нѣкои казватъ: е, не е близо това врѣме. Не, прѣдъ вратата е това врѣме. И всички трѣбва да се молятъ да се отстрани този часъ. Божиятъ день е страшенъ!

Сегашнитѣ християнски народи седятъ, играятъ си, още продължаватъ да лъжатъ. Не, не, всички трѣбва да слугуватъ на Любовта! Единственото нѣщо, което може да ни спаси, да ни избави, е да се свържемъ съ Бога на Любовта. И тогава европейскитѣ народи ще бждатъ по-добрѣ, ще иматъ всички по-добри услозия. Англия ще бжде по-велика, Германия, Франция, Америка, Сърбия, България — сжщо. На всички народи трѣбва да се даде свобода! Туй е християнство! Всѣки единъ народъ, колкото и да е малкъ, нека му се даде право да живѣе единъ сносенъ животъ. Само така ще се образува едно братство. Какъ ще се образува то? — Ще се намѣри единъ начинъ. За туй религиознитѣ хора трѣбва да се вдъхновятъ и да станатъ носители на тази велика Божествена Любов!

Азъ сега забѣлѣзвамъ, слѣдя, какъвъ ли споръ

не се води за маловажни работи, но азъ вѣрвамъ въ едно нѣщо: вѣрвамъ въ човѣшката душа, вѣрвамъ въ човѣшкия духъ. Всѣки единъ човѣкъ е двойкъ, има двойко естество: естество не едно мисляще сжщество и естество на едно любяще сжщество. Въ всѣки човѣкъ има една Божествена душа, на която можемъ да говоримъ. Всѣки единъ човѣкъ, каквото мѣсто и да заема, въ него има единъ Божественъ Духъ, и колкото и да е грубъ този човѣкъ, трепне ли у него тази благородна струна на душата му, той се измѣня. Колкото и да е прѣстѣпенъ единъ човѣкъ, при извѣстни случаи ти виждашъ въ него единъ ангелъ, който може да ти подаде ржка, да ти направи една услуга

И тъй, разумни трѣбва да бждемъ, а не да се афектираме, да мислимъ, че като се въодушевимъ, свѣтътъ ще се поправи. Азъ пакъ настоявамъ, че всѣки единъ вѣрующъ трѣбва да има единъ непоколебимъ копнежъ за добиване на тази опитностъ — да се свърже съ Бога и да опита Любовта Му тъй, както опитва слънцето. Всѣка душа може да опита тази Любовь. Опита ли я, тя не може да се лъже. Ще я опита тъй, както опитва слънчевата свѣтлина. Ние можемъ да се лъжемъ, но кога? — Само когато е тъмно. Когато вие имате очи, и азъ имамъ очи, тогава лъжа не може да има.

Седимъ сега ние да кажемъ въ туй събрание, но хиляди други хора има събрани въ други общества, въ други църкви или джамии. Не мислете, че само това мѣсто е мѣсто на богослужение. Кждѣто и да сте, щомъ сте се събрали въ името на Бога, то е мѣсто на благословение. Да не казваме, че тукъ не е мѣсто за служене на Бога. Не, благороднитѣ хора, дѣто и да сж събрани, въ какъвто и да е домъ, въ каквато и да е църква или джамия, всѣкога въ тѣхъ ще има единъ вжтрѣшенъ копнежъ за Божията Любовь. У насъ трѣбва да има едно искрено почитание къмъ Божествената душа и къмъ Божествения Духъ. Ние сме родени съ доброто вжтрѣ въ себе си. Нѣкой ще каже; „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“. Да, но прѣди да ме зачне майка ми, азъ бѣхъ въ доброто, а злото, грѣхътъ ме обвиха отпослѣ. Трѣбва да знаемъ, че този великиятъ законъ на Любовта е по-великъ отъ злото, и като дойде този законъ на Любовта, всички ще се разберемъ. Всички

трѣбва да върваме, че Любовта е, която ще побѣди свѣта. А сега има единъ споръ. За какво? — Вие се съмнѣвате въ мене, казвате; „Това учение е опасно“. Хубаво, азъ не казвамъ, че трѣбва да го приемете. Опитайте, приложете го, направете най-малкия опитъ съ него. Вашитѣ възражения, вашитѣ стрѣли азъ взимамъ прѣдъ видъ. Но като дойде Христосъ, какво ще каже на хората, я ми кажете?

Всички казватъ, че ни трѣбва храна. Билъ ли е свѣтътъ лишенъ отъ храна? Всѣка година въ свѣта е имало прѣизобилна храна. Толкова работници въ Франция, въ Англия, въ България и навсѣкждѣ по свѣта работятъ съ ралото си и сж изкарали храна повече, отколкото трѣбва. Днесъ въ свѣта има по-вече храна, отколкото консумираме. А при това, житото всѣка година се складирва нѣкждѣ и не отива на своето мѣсто. Не че онѣзи, които го складирватъ мислятъ зло, но въ тѣхнитѣ сърца има запичане, тѣ не мислятъ доброто на другитѣ. Ако у единъ милионеръ и милиардеръ, каквито ги има въ Америка, трепнеше сърцето имъ за другитѣ, ако у тѣхъ би се събудила тази благородна струна на съчувствие, биха ли могли да задържатъ толкова милиона тонове жито за себе си, а другитѣ хора да умиратъ?

И ние седимъ и казваме: „Богъ ще оправи свѣта“. Не, днесъ е зовѣтъ къмъ всинца ни. Ние сме чада на Бога. Ние служимъ на Бога на Любовта, но изпълнихме ли този законъ на Любовта? — Не сме Го изпълнили още, а си хвърляме вината единъ другиму. Ако запитате нѣкого: ти изпълни ли закона на Любовта? — ще ви кажатъ, че сте въ заблуждение. Не, не сме въ заблуждение, но никой не е въ състояние да изпълни туй учение тѣй, както трѣбва. Защо нѣмаме тази смѣлостъ? — Понеже Любовта още не е проработила въ насъ. Когато проработи Любовта, тя ще внесе въ насъ истинскитѣ методи за приложение на туй учение. Не говоря за любовта на онази мома, която може да напусне дома на баща си и майка си и да бѣга съ онзи момъкъ. Съ приставането тя не е разрѣшила въпроса. Приставането не подобрява живота. Тази мома, като е избрала единъ момъкъ за себе си, споредъ нашитѣ схващания, трѣбва да го обичатъ и майката, и бащата

и братята, и сестритѣ. Това е благословение за дома ѝ. Не го ли обичатъ, избѣгва ли тя съ него, има нѣщо лошо въ него. И за онази мома, която жертвува любовта на майка си за своя възлюбенъ, казватъ: „Идеалъ има тази мома!“ Идеалъ има! Не, не, въ свѣта има само единъ идеалъ, и той е Богъ. Мома, която напуска майка си, ще напусне и мъжа си. Коя е сигурността, че този, за когото ти жертвувашъ живота си, те обича? „Ами той ми говори сладки думи!“ Не, не, свѣтътъ отъ сладки думи умира. „Ами очитѣ му свѣтятъ. Той ме пригръща и цѣлува“. Ами, че кой не пригръща и цѣлува? И Христа обичаха, но послѣ Му забиха гвоздеи, разпнаха Го, а слѣдъ туй плачатъ, сълзи проливатъ за Него. Да, плачатъ за гвоздеитѣ на Христа, но като излѣзатъ вънъ на пѣтя и срещнатъ нѣкого съ гвоздеи на ржцѣтъ, казватъ: „Е, такава му е сѣдбата“ — и си отминаватъ. Това, което ви говоря е лично за васъ, отнася се до всѣкиго едного. Има единъ личенъ въпросъ, съ който ние трѣбва да се справимъ. Той е най-важниятъ. И най-благородниятъ, най-възвишенитѣ нѣща въ свѣта не растятъ при споръ. Тамъ, дѣто има споръ, Истината никога не може да излѣзе. Въ миръ и спокойствие расте и се развива Истината. Въ миръ и любовъ расте Истината. Щомъ дойде Любовта, вие ще имате довѣрие въ менъ, и азъ въ васъ, и ние ще можемъ да се разговаряме, да се разбираме. Щомъ влѣзе най-малкото съмнѣние, тѣзи отношения между насъ не могатъ да сѣществуватъ. Нѣма въ свѣта нищо скрито-покрито!

Щомъ Христосъ видѣ болниятъ човѣкъ, той му вдѣхна довѣрие, погледна го въ очитѣ и го запита: „Искашъ ли да оздравѣешъ?“ — Искамъ, Господи! Като го погледна въ очитѣ, Христосъ си каза: „не съмъ видѣлъ такива очи!“

Благословение е за насъ да срещнемъ Господа, и да ни проговори, но не външно да Го срещнемъ. Пазете се отъ това заблуждение! Не търсете Господа външно! Пакъ ви казвамъ: Божественото носи свѣтлина за ума и топлина за сърцето; знание за ума и любовъ за сърцето. Божественото носи още и свобода, но тази свобода не е обоснована на насилието, тя не е обоснована и на

науката, тя е нѣщо идеално. Тази велика Божествена Любовь като дойде, ние нѣма да обръщаме внимание на човѣшкитѣ погрѣшки. Нѣкои ме питатъ: не може ли безъ грѣшки? Чудни сж хората! Възможно ли е, когато дойде порой, който влѣче разни клончета и тиня, рѣката да остане чиста отъ този порой? Запитватъ: „Защо тази рѣка е нечиста? — Нѣма защо да сѣдимъ живота. Животътъ е едно велико течение, той, самъ по себе си, е чистъ, обаче носи много утайки, които постепенно ще се утаятъ.

И сега Христосъ пита болния: „Искашъ ли да оздравѣешъ?“

Вие казвате: това бѣше прѣди 2000 години. Хубаво, прѣди 2000 години говори Христосъ. Колко хора приеха Неговото учение? Слѣдъ смъртта Му бѣха всичко 500 братя. И когато се възнесе Христосъ, даже нѣкои отъ тѣзи послѣдователи се осъмниха, дали тоза е вѣрно, или не. Такъвъ единъ народъ сж били евреитѣ. Трѣбва да знаете, че когато ние дойдемъ до положението да носимъ тази Истина, свѣтътъ ще опита туй учение. Любовьта ще внесе здраве, ще внесе свѣтлина, ще внесе разбирателство между хората, между мъже и жени, между дѣца и родители, между братя и сестри, между господари и слуги, навсѣкждѣ. Тя е вжтрѣшниятъ процесъ, който гради. Тѣзи нѣща, които сега ставатъ, тѣ сж вънъ отъ Любовьта. Любовьта е единъ вжтрѣшенъ процесъ. Тя нѣма нищо общо съ тѣзи работи, които ставатъ въ свѣта. Любовьта носи животъ. Казва Христосъ: „Както Отецъ ми има сила да дава животъ, така и Синътъ има сила да дава животъ на онѣзи, които вѣрватъ въ Него.“

„Искашъ ли,“ казва Христосъ, „да оздравѣешъ?“

Трѣбва да имате смѣлостъта на онзи факиръ, да забиете прѣститѣ си въ очитѣ на вашитѣ погрѣшки, на злото въ васъ, че то да ослѣпѣе. Вашата кобра, вашиятъ умъ трѣбва да бжде тѣй силенъ, че като погледне тигъра въ очитѣ, да се стѣписа. Ние не трѣбва да бждемъ слабохарактерни. Трѣбва да знаете, че у човѣка има нѣщо зло, но то трѣбва да се побѣди. Прѣдставете си, че азъ съмъ бѣденъ човѣкъ, пжтувалъ съмъ нѣколко дни, гладенъ съмъ. Минавамъ покрай една богата къща, влѣза въ стаята на нѣкой милио-

неръ, виждамъ касата му отворена, гледамъ паритъ, намирамъ се прѣдъ едно изкушение, прѣдъ единъ изпитъ. Има единъ законъ вътрѣ въ мене, който ми говори да не се изкушавамъ. Разбира се, ако има стражари, азъ ще бжда много изправенъ. Нѣма ли стражари, нѣма законъ. Не, има единъ великъ законъ вътрѣ въ свѣта, който регулира нѣщата.

Казва Христосъ: „Искашъ ли да бждешъ богатъ?“

Сега, Христосъ седи при касата и ви запитва: „Искашъ ли да бждешъ богатъ?“ — Искамъ, Господи“. Е, бръкни вътрѣ! Мислите ли, че сегашниятъ законъ ще признае туй бръкване? Ако ви хванатъ, ще кажете: Христосъ ми каза да бръкна въ касата. Не, не за такова богатство ви говори Христосъ. Като те запита Христосъ, искашъ ли да бждешъ богатъ, Той ще ти каже: „На тази каса не обръщай внимание, ела съ мене!“ Христосъ ще те заведе на нѣкое планинско мѣсто, и като седнешъ тамъ, ще ти каже: „Искашъ ли да бждешъ богатъ?“ — Искамъ, Господи! Тогава изъ земята ще излѣзе всичкото богатство, тѣй, съ чували, и Христосъ ще ти каже: „Вземи си, колкото искашъ! Това, което излиза отъ земята вътрѣ, то е мое, а онова другото е чуждо, то си има свой образъ, то е на Кесаря. Отдайте Кесаревото Кесарю, а Божието — Богу! Туй, което излѣзе отъ земята вътрѣ, то е твое, а ако не излѣзе нищо, ще вземешъ ралото и ще орешъ, пакъ ще намѣришъ това богатство“.

Искашъ ли да бждешъ здравъ, искашъ ли да имашъ знания, това-онова — ето важниятъ въпросъ, който трѣбва да разрѣшимъ.

Богъ е Любовь, и вънъ отъ Божията Любовь нѣма другъ животъ! Нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да сме въ приятелски отношения ъ Бога! Какво нѣщо е Богъ? Нѣкой казва, че като отидемъ при Бога, ще оголѣемъ. Не, човѣкъ като отиде при Бога, въ него ще се събудятъ велики мисли! Господъ ще ти покаже, защо е създалъ свѣтоветъ. Ти сега искашъ една малка кѣщичка. Господъ казва: „Нещастенъ си, като искашъ една малка кѣщичка. Азъ ще ти дамъ една цѣла земя, да отидешъ да се разходишъ, да обиколишъ една цѣла планета“. Богатъ е свѣтътъ; богатъ е за онѣзи, които любятъ Господа. И ако нѣкой пѣтъ се усѣщате недоволни,

то е защото знаете вашето наследство на звѣздитѣ. Тамъ е вашето наследство!

„Искашъ ли да бждешъ здравъ?“ Христосъ пита : „Искашъ ли да любишъ. Господа?“ — Искамъ, Господи! Какъ? Казано е тамъ въ закона : „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и сила, и ближния си, както себе си“.

„Искашъ ли да бждешъ здравъ?“ То значи : искашъ ли да любишъ Господа, да се прояви славата Божия въ тебе?

Ето смисълътъ на живота, който всѣки иска да разрѣши при сегашния си животъ!

Бесѣда, държана на 10. II. 1924 г.

Царството Божие се благовѣствува

„Отъ тогази царството
Божие се благовѣствува.“

Най-важната дума въ този стихъ е „благовѣст-
вувамъ.“ Да кажешъ на онзи затворникъ, който е
осъденъ на 100 години доживотенъ затворъ, че той е
опростечъ, че ще го пуснатъ на другия день, това е
благовѣстие! Да кажешъ на онзи, който е на умира-
не, че той ще живѣе, това е благовѣстие! За него 10 души
лѣкари сж се произнесли, че е осъденъ на смъртъ, че
слѣдъ 24 часа ще замине за другия свѣтъ. Да кажешъ
на онзи ученикъ, който е скжсанъ по всички прѣдмети,
че той ще се поправи и ще свърши добрѣ, това е благо-
вѣстие! Той се отчаялъ до самоубийство и казва, че
отъ него човѣкъ нѣма да стане. Да кажешъ на онази
майка, която се е отчаяла за своя изгубенъ синъ, че
той утрѣ ще се върне, това е благовѣстие! Туй, което
е вѣрно отчасти за индивида, то е вѣрно и за общото.
Законътъ е единъ и сжщъ и навсѣкждѣ има приложение.
Така, невидимиятъ свѣтъ е прашалъ и праща благо-
вѣстители до всички народи въ свѣта. Явяватъ се тѣ,
като велики хора, тѣй ги наричамъ азъ „гении, светии,
Учители на човѣчеството“ да благовѣствуватъ. По нѣкой
пжтъ благовѣстието не се харесва на хората. Онѣзи
синове, които очакватъ тѣхния 100 годишенъ баща
да умре, да се освободятъ отъ него, понеже има 100
милиона наслѣдство, и да дойде нѣкой да имъ благо-
вѣствува, че баща имъ ще живѣе още 25 години,
това ще имъ прѣрѣже сърцето. Да благовѣствувашъ
на онази младата жена, на която мъжътъ е отсѣгству-
валъ 5 години, че ще си дойде, това ще прѣсѣче сър-
цето ѝ. Защо? — Защото слѣдъ като мъжътъ ѝ отсѣг-
ствувалъ толкова врѣме, тя изгубила вѣра, че ще си

дойде и се оженва. Това благовѣстие не е приятно. Да кажешъ на онзи, който дължи на своя заеодавецъ, че заеодавецътъ му утрѣ ще се върне, туй благовѣстие ще го прѣрѣже, и той ще си каже: „По-добрѣ да се не върне.“ Тѣй щото, по нѣкой пѣтъ хората казватъ: ако е благовѣстие, отъ което хората нѣма да се радватъ, по-добрѣ да не е. Интереситѣ на хората не се съвпадатъ. Това е единъ законъ. Отъ хиляди години насамъ виждамъ, че и за учени хора, и за добри хора, и за църковници, и за набожни хора, тамъ, дѣто благовѣстието не се съвпада съ тѣхнитѣ интереси, то не е хубаво. Има нѣкои изключения, но въ повечето случаи е така. Тѣй щото, нѣкой пѣтъ, като забѣлѣжите едно противорѣчие, трѣбва да си го обясните. Нѣкои казватъ: всичко въ свѣта трѣбва да е открито, нищо да не е въ тайна. Чакайте де, всичко въ свѣта, именно, е въ тайна. Че кое е наявѣ? Знаете ли, утрѣ, като умрете кждѣ, ще отидете? Нѣкои казватъ: всичко да бжде отворено. Хубаво, нека отворимъ бждешето! Онѣзи велики процеси, които ставатъ вжтрѣ въ мозъка, наявѣ ли ставатъ? — Въ тайна. Кръвообрѣщението наявѣ ли става или въ тайна? — Въ тайна. Процеситѣ ставатъ въ тайна, а плодоветѣ — наявѣ. Азъ ще ви приведа онзи анекдотъ за Настрадаинъ-Ходжа, който ходилъ да проси тукъ-тамъ, но никой нищо не му давалъ. Останалъ му само единъ бешликъ въ джоба и съ него отишълъ да си купи една пила. Отива една вечеръ съ нея прѣдъ дома на единъ богатъ търговецъ и започва да пили вратата. Като започналъ да пили ключа отвѣнъ, минава единъ стажаръ и го пита: „Какво правишъ тукъ?“ — Е, свиря на цигулка. „Ами защо гласътъ ѝ не се чува?“ — Утрѣ ще го чуешъ. Слѣдователно, всички нѣща иматъ свои плодове. Нищо въ свѣта не остава скрито-покрито. Тѣй щото нѣма какво да се безпокоимъ. Законитѣ на великата природа, на живата природа, която е настояница на земята, сж така строго опрѣдѣлени, че никое дѣйствие, никое послѣдствие не може да се избѣгне. Вие може да вървате въ каквото искате, може да живѣете, както искате, но резултатитѣ ще бждатъ такива, каквито законитѣ ги изискватъ.

Казва се въ стиха: „Отъ тогава царството Божие се благовѣствува“

Да благовѣствуашъ, това е възвишенъ процесъ! Кой трѣбва да благовѣствува? Азъ казвамъ: само единъ чистъ, уменъ и благороденъ човѣкъ може да благовѣствува. И въ миналото, когато Богъ е прещалъ нѣкой пророкъ въ свѣта или нѣкой великъ Учителъ, дълги години Той е школувалъ, дълги години е билъ подлаганъ на чистене. Всички пророци сж били чисти. Нѣкои казватъ: чрѣзъ насъ Господъ ще изпрати своето послание. Не, не е такъвъ законътъ. Трептенията на онова велико послание, което може да се изпрати чрѣзъ Духа, сж толкова силни, че една слаба натура не може да издържи на тѣхъ. Такъвъ човѣкъ би се разтопилъ. Това мога да ви го докажа. И тѣй, кой може да благовѣствува? — Онзи, на когото душата е пълна съ Любовь; онзи, на когото душата е пълна съ Мъдростъ; онзи, на когото душата е пълна съ Истина. Само такъвъ човѣкъ може да благовѣствува. Ще кажете: ама еди-кой си човѣкъ е свършилъ три факултета, а може би, и четири. Това нищо не значи. Не е въ свършването на факултетитѣ. Нима мислите вие, че днесъ нѣма учени хора? Мислите ли, че въ тѣхнитѣ сърца нѣма стремежъ? Ние не ги осждаме, иматъ стремежъ, но всички не сж готови да благовѣствуватъ. Съврѣменнитѣ условия сж така тежки, че тѣзи велики хора си прѣвиватъ грѣбнака, а щомъ се прѣвие грѣбнакътъ имъ, прѣвие се и тѣхното перо. Като се прѣвие перото имъ, написаното не става правилно, та не могатъ да благовѣствуватъ тѣ. И послѣ, онзи, който ще благовѣствува, той трѣбва да има запасъ, или казано на съврѣмененъ модеренъ езикъ, джобоветѣ му трѣбва да бждатъ пълни съ английски златни звонкови монети. И джобоветѣ му, и касата му трѣбва да бждатъ пълни, да прашатъ отъ пълнота. И каквото каже този човѣкъ, неговатаржка трѣбва да работи, да потвърди казаното. Той, кждѣто ходи, не трѣбва да казва: е, ще се уредятъ работитѣ — и да ги отлага. Работитѣ все се уреждатъ, уреждатъ, и все оставатъ неуредени. Жени се млада мома, и нейниятъ възлюбенъ казва: „Сега сме сиромаси, булска копринена рокля не мога да ти направя, но слѣдъ като се оженимъ и разбогатѣемъ, тогава ще направимъ тази хубава рокля“ Не, не, азъ не бихъ се

оженилъ за такъвъ момъкъ, който не иска да направи на своята възлюбена една копринена булска рокля, а отлага за послѣ. На вѣра ще се жени! Не, ако той идва въ името на любовта, и нѣма пари да направи една булска рокля, а отлага да я направи слѣдъ оженването, цѣлиятъ имъ животъ ще бжде все такъвъ. Този момъкъ трѣбва да има спестени пари съ потъ на лицето, а не така, останали отъ баща му, или отъ дѣдо му, или пѣкъ отъ тукъ-отъ тамъ откраднати. Не, паритѣ трѣбва да сж спестени съ трудъ, съ потъ на лицето, и отъ тѣхъ да направи една рокля, да знае, че тѣзи пари сж излѣзли отъ неговата плътъ. Такава булска рокля трѣбва да направи той! Ще ми възразите: ако е за булска рокля, ние виждаме младитѣ все съ копринени рокли. — Да, но не съ потъ на лицето сж направени. Направете една рокля съ пари, спечелени съ трудъ, съ потъ, че да почувствува вашата душа, вашиятъ умъ, вашето сърце радостта отъ това нѣщо.

Азъ констатирамъ нѣщата тѣй, както сж, а не се спирамъ върху буквата имъ. Когато Богъ праша една душа на земята, какъ я облича Той? Ще каже нѣкой: Богъ пратилъ нѣкоя душа съ прости дрехи. До колкото зная, Богъ никога не облича хората съ прости дрехи. Млѣкопитающитѣ, които носятъ тия тѣй прости дрехи, то е защото тѣ сж продали своитѣ, а сега, като сж дошли на земята, сж взели тия дрехи, тази козина. Нѣкой има голѣмъ борчъ, заложи своята кжща, продаде я, и отъ останалитѣ пари си направи една малка кжща и казва: „Тази малка кжщичка остана наслѣдство отъ баща ми.“ Не говоришъ истината. Отъ баща ти остана цѣлъ палатъ, а тази малка кжщичка, която имашъ, тя се дължи на твоя умъ, на твоео сърце. Въ човѣка трѣбва да има единъ благороденъ поривъ.

Ще ви приведа единъ примѣръ изъ английския животъ. Нѣкой си богатъ англичанинъ, отъ високо произхождение, лордъ, се влюбва въ една мома. Наричалъ се Харитонъ. Но една стара баба, за нещастие, разваля любовта имъ. Оттамъ насетнѣ той така намразилъ старитѣ баби и жени, че турилъ въ дома си едно правило: за въ бждеще стара жена въ кжщата

ми да не стжпва! И си удържалъ правилото. Оженва се за друга жена, ражда му се синъ. Нарекли го Денисъ Харитонъ—благороденъ момъкъ, отлично възпитанъ. Една вечеръ, слѣдъ като се връщаль у дома си, срѣща на улицата една 75—80 годишна баба, слѣпа, изоставена. Като я видѣлъ, толкова се трогнало неговото сърце, че поискалъ да ѝ помогне, но като знаялъ характера на баща си, че стари жени не приема въ дома си, взелъ да мисли, какъ да я спаси. Той не знаялъ причината, защо баща му не приема стари жени, но веднага му идва една идея въ ума, какъ да постжпи. Минава покрай единъ дюкянъ, купува една мантила, облича бабата; купува ѝ единъ вуаль, туря го на лицето ѝ, хваща я подъ ржка, завежда я дома си и казва на майка си и на баща си: „Моята бждеща съпруга иска по единъ таенъ начинъ да разгледа и се запознае съ всичко, но да я не смуцавате.“ Завежда я въ стаята си и я заключва. Майка му си казала: „Какъ тъй инкогнито!“ Нѣма да се интересувате отъ нея, казва синътъ. А всички се интересуватъ: колко ли е красива, отъ какво ли произхождение ще бжде и т. н. Синътъ, влиза, излиза, все я заключва. Така вървѣло, докато си свършилъ всичката работа. Единъ день го запитватъ: „Кажи нѣщо за нея!“ Не, не мога да кажа нищо. Питамъ сега: това не е ли благовѣстие? При такъвъ единъ мораленъ подвигъ, никаква користолюбива мисль не можете да турите, не може и да мислите, че тукъ има нѣщо развратително. Той е готовъ да има разривъ съ баща си, но сжщеврѣменно иска да бжде вѣренъ на туй Божествено чувство вжтрѣ въ себе си.

Въ свѣта, въ който живѣемъ, има такива традиции, за които нѣкой пжтъ ние морално трѣбва да се подигнемъ, за да излѣземъ надъ тѣхъ. И колко мжчно е по нѣкой пжтъ да извършимъ добро! Не е достатъчно само да се извърши туй добро. Да направишъ едно добро нѣкому, да дадешъ 20—50—100,000 лева, и веднага да пишатъ всички вѣстници за това, да те похвалятъ — това е много лесно, но да направишъ едно добро, безъ да знае нѣкой, и при това да се засегне твоята честь, това малцина могатъ го направятъ. Какъ мислите вие? Когато Христосъ рѣши да

слѣзе на земята да помага на човѣчеството, какво бѣше Неговото отношение къмъ хората? — Както това на лордовия синъ къмъ тази слѣпа баба. На какво мязаше човѣчеството, когато слѣзе Христосъ? — На една 80 годишна слѣпа баба, натоварена съ грѣхове. Въ врѣмето когато дойде Христосъ, цѣлото човѣчество клонѣше да погине. Всички онѣзи изостанали души бѣдствуваха да останатъ назадъ, да се спре тѣхната еволюция.

Много пжти хората казватъ, че еволюиратъ, но между еволюция и прѣживѣване има много голѣма разлика. Нѣкой пжтъ казватъ: да прѣживѣе човѣкъ нѣщо! Има два вида прѣживѣвания. Онова истинското прѣживѣване подразбира въ себе си закона на духовното прѣраждане. Нѣкои хора отказватъ, че човѣкъ може да се прѣроди. Има духовно прѣраждане, гдѣто човѣкъ съзнателно може да мине отъ едно състояние въ друго, при което неговото съзнание се разширява. На такъвъ човѣкъ може да му се благовѣствува. Нѣкои казватъ: ние сме желали да дойде нѣкой да ни благовѣствува. Но какви сж качествата на единъ благовѣстителъ? Българитѣ, англичанитѣ, французитѣ, всички казватъ: ако дойде днесъ нѣкой да ни благовѣствува ние ще го приемемъ. Питамъ: защо евреитѣ не приеха благовѣстието на Христа? Защо руситѣ не приеха благовѣстието на Толстой? — Има си причини.

Обаче, онѣзи отъ васъ които вървятъ по този пжтъ, трѣбва да разбиратъ основния законъ въ природата и да знаятъ, че възможното въ едно отношение е невъзможно въ друго. Математически можемъ да кажемъ тъй: това, което въ даденъ случай е възможно за А, въ сжщия случай е невъзможно за В. И обратно: това, което въ даденъ случай е възможно за В, е невъзможно въ сжщия случай за А. По нѣкой пжтъ ние казваме така: възможнитѣ нѣща сж невъзможни, и невъможнитѣ нѣща сж възможни. Това е едно голѣмо противорѣчие, нали? Сега, да обясня моята мисль. Ако вие свържете единъ вълкъ съ една верига и го държите нѣколко врѣме гладенъ, но близо до него държите сѣно, той при това сѣно ще умре гладенъ. Нему на умъ не идва, че въ това сѣно се крие извѣстна енергия. Той ще си умре гладенъ, обаче за него е невъз-

можно да се нахрани съ това сѣно. Ако свържете единъ волъ до това сѣно, волътъ е по-уменъ въ дадения случай, той ще използва сѣното, ще яде отъ него и ще живѣе. Но ако въ дадения случай вие свържете вола при едно печено агне и го оставите 4—5 дни гладенъ, на този волъ нѣма да му дойде на умъ, че въ това агне се крие извѣстна сила, съ която ще може да продължи живота си. Вълкътъ, обаче, ако е при печеното агне, ще каже: „О, отъ кога чакамъ азъ туй печено агне!“ Следователно, нашитѣ умствени способности се ограничаватъ отъ онѣзи вътрѣшни възможности. Вълкътъ, въ дадения случай е глупавъ, и волътъ въ дадения случай е глупавъ. Ще кажете: тѣ не знаятъ, какъ да използватъ условията на живота. Нѣкои пъкъ казватъ, че свѣтскитѣ хора били много умни. Да, свѣтскитѣ хора сж умни, като вълка при печеното агне. Казвамъ: свѣтскитѣ хора при сѣното сж глупави, при печеното агне — умни. Набожнитѣ хора при печеното агне сж глупави, при сѣното сж умни. Питамъ сега: ако направимъ едно уравнение, кой печели? Ако вълкътъ изяде печеното агне, продължава живота си; ако волътъ изяде хубавото сѣно, продължава живота си. При тия двѣ величини, кой е спечелилъ повече? - И двамата сж спечелили. Сега, може да спорите, кой начинъ е по-добъръ: сѣно ли да ядемъ или печено агне? Е, разбира се, нѣма съмнѣние, че печеното агне е за прѣдпочитане прѣдъ сухото сѣно. Мисля, че всички вие, които ме слушате, сте на мнѣние, че печеното агне е за прѣдпочитане прѣдъ сѣното, обаче воловетъ, трѣвопаснитѣ сж на особено мнѣние. Волътъ казва: „За мене сѣното е за прѣдпочитане, хубавъ десертъ е то!“ Прѣведете сега тѣзи двѣ величини. Ако прѣвърнете печеното агне въ една духовна сила, ще имате една формула. Ако прѣвърнете сѣното въ друга духовна сила, ще имате друга формула. Агнето и сѣното ще дадатъ два различни резултата. При заклъпане на едно агне ще стане извѣстно нарушение вътрѣ въ природата, извѣстно спирание, извѣстно подпушване, а при окосяване на трѣвата, ще стане извѣстенъ подеъмъ вътрѣ въ природата. Следователно, първиятъ процесъ е въ разрѣзъ съ природнитѣ закони, а вториятъ процесъ е въ съгласие съ природнитѣ закони.

Сега, нѣкои хора казватъ: нѣмаме ли право да колимъ? — Имате право, но ще знаете, че и васъ ще колятъ. „Съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти се отмѣри“. Чудни сж хората, като мислятъ, че трѣбва да колятъ! Трѣбва да знаете, че като колите, ще ви колятъ. Това е единъ неумолимъ законъ въ природата. Ако любишъ, ще те любятъ. Ако правишъ добро, ще ти правятъ добро. Ако мразишъ, ще те мразятъ. Това е единъ законъ, една максима. Може да се провѣри този законъ.

И колко сѣмейства ставатъ нещастни, по единствената причина, че не знаятъ, какъ да благовѣствуватъ! Бащата се оженилъ, иска да има синъ или дъщеря, които на стари години да го гледатъ. Обаче, вжтрѣ въ бащата се крие юнашко сърце. Той иска да вземе ножа, да убие нѣкого, и си казва: когато Господъ спи. Хората мислятъ, че истинскиятъ Господъ спи. Онзи, истинскиятъ, Господъ никога не спи. Той всѣкога пише всичко, каквото става. Бащата влага всички тѣзи покварени мисли на своето благовѣстие въ своя новороденъ синъ, и единъ день синътъ ще стовари всичко туй върху гърба му, бащата да опита самъ своето учение. Бащата мисли да обере другитѣ, а сега синътъ му ще дойде съ сжщитѣ тѣзи идеи, да обере баща си. И бащата ще каже: „Господи, защо ми даде този синъ?“ Господъ казва: „Дадохъ ти този синъ, да опиташъ чрѣзъ него своето учение, та, ако ти харесва туй учение, прилагай го и върху другитѣ“. Сега, всички работи вървятъ добрѣ, докато засѣгатъ кожата на другитѣ хора. Трѣбва да знаете, обаче, че всѣки единъ законъ на Божествената справедливостъ ще засегне и нашата кожа.

„И отъ тогазъ царството Божие се благовѣствува.“

Сега, първото нѣщо, въ което съврѣменнитѣ хора си противорѣчатъ, е слѣдующето: тѣ казватъ, че безъ насилие не може. Въпросътъ е поставенъ неправилно. Така, математически, не може да се разрѣши. Безъ насилие може, но безъ разумностъ не може, безъ Любовь не може, безъ Истина не може. Запримѣрь, гледашъ нѣкой, иска да развърже единъ вжзелъ, ржцѣтъ му постоянно тамъ на вжзела, но не може. Разгнѣви се, вземе, че скжса конца. Защо? — Насилие,

значи, употребява. Кой ще си губи времето! А, не, ти, който се учиш да кжсаш тѣзи конци, не си толкова умен! Паякътъ никога не кжса концитѣ си. Той не ги кжса, а туря нови. Вжзли не поставя. А ние все сме съ вжзли. Когатрѣбва да се правятъ новитѣ нѣща? Какво нѣщо е новото? — Новото въ свѣта е това, което носи животъ. Правилното благовѣстие носи животъ въ себе си. Всѣки единъ отъ васъ има синове и дѣщери, нали? Като приложите Христовото учение въ сѣмейния животъ, при възпитание на дѣцата си, ще разберете и благовѣстието. Е, защо се родиха вашитѣ синове и дѣщери? Ако вашитѣ синове и дѣщери ви сж само за единъ животъ, то е безполезно. Ако е само, за да ги оставите за слѣдъ смъртта си, това е безполезно. Не е въпросътъ тамъ. Между синътъ и бащата всѣкога се образува една тѣсна връзка. Между майката и дѣщерята всѣкога се образува една тѣсна връзка. Нѣкои ще възразятъ: ами ние, които сме неженени, ами нашитѣ връзки? Ти, слѣдъ като нѣмашъ дѣца, нѣмашъ връзки, ще отидешъ да благовѣствуашъ, ще обърнешъ нѣкого къмъ Бога и ще имашъ единъ синъ или дѣщеря, израснали въ единъ день на 21 година. Ще ти каже: „Татко, азъ ти благодаря, че на тѣзи години ми проповѣдвашъ едно учение, благодаря ти, че ми помогна.

Сега нѣкои пѣшкаты, казватъ: е, насъ Господъ ни остави да се оженимъ. Не, васъ Господъ ви остави по другъ начинъ да работите. Не на всички хора е сждено да се женятъ. Общо правило е да се женятъ хората, но при тази женитба всѣкога има единъ споренъ въпросъ. Споренъ въпросъ въ какво? — Че мжжътъ и жената, които сж се оженили, до сега не сж си благовѣствували. Прѣди да се оженятъ си благовѣствуватъ. Той ѝ казва: „Ти, моето, ангелче“. И тя му казва: „О, ти моятъ избавителъ, всичко ще направя заради тебе“. Щомъ се оженятъ, той казва: „Не струва да се жени човѣкъ. Азъ не подозирахъ даже, че тя имала такъвъ опърничавъ характеръ“. И тя казва: „Азъ не подозирахъ, че той ималъ такъвъ опърничавъ характеръ“. Има нѣщо, което липсва на хората. Хората не се женятъ по Бога. Тѣ се женятъ по търговски сдѣлки, и слѣдъ туй ще почнатъ да обясняватъ, че

такава имъ била сждбата. Не, трѣбва да се благовѣствува и отъ едната, и отъ другата страна. Каквото е казалъ единиятъ, да седи на думата си. И сега, всички трѣбва да бждемъ тъй благородни, да не казваме: знаешъ ли ти какво каза? Ами ти какво каза? Не, тя трѣбва да каже: „Азъ, каквото казахъ, ще го изпълня“. И гой трѣбва да каже: И азъ, каквото казахъ, ще го изпълня“. А той? — Ти изпълни, и азъ ще изпълня. И тя: „Ти изпълни, и азъ ще изпълня“. И започва споръ.

Първото нѣщо: всинца ние сме изпратени на земята да благовѣствуваме. Какво трѣбва да се благовѣствува? — Че животътъ е плодъ на Божествената Любовь. Слѣдователно, този плодъ трѣбва наново да се посѣе при много благоприятни условия и да даде онѣзи отлични резултати. Сега, ако отидете въ Англия, въ Америка, тамъ има цѣли общества, които учатъ, какъ да се усилюва човѣшката воля, какъ да се контролира човѣшкия умъ и сърце. Това е цѣла дисциплина! Въ училищата ученицитѣ ги учатъ на дисциплина; военнитѣ ги учатъ също на дисциплина; всички хора се учатъ на дисциплина. Всички методи указватъ извѣстни влияния, но никой до сега не е приложилъ Божественитѣ методи, да има тѣзи Божествени резултати. По какво се отличаватъ тия Божествени резултати? Азъ ще ви приведа единъ примѣръ. Прѣдставете си, че вие сте господарь, оставяте вашия слуга за вашъ замѣстникъ, повѣрявате му паритѣ си и всичко, безъ никакъвъ договоръ, оставяте всичко на неговата честна дума. Той може да ви изиграе, когато иска. И ако, слѣдъ като сте били 10 години въ странство, се върнете и той ви каже: „Господине, заповѣдайте!“ — даде ви точна смѣтка, той е единъ благороденъ човѣкъ, не се е съблазнилъ. Но, ако слѣдъ като се върнете, той не ви признава, задигналъ е всичко, изхарчилъ го, продалъ го, нищо не можете да намѣрите — въ такъвъ случай, вие имате прѣдъ себе си едно фалирало сжщество. И сега Христосъ, въ тази глава на Писанието, пише какви сж послѣдствията на живота въ единия и въ другия случай.

Ако азъ бихъ ви задалъ една тема, защо се женятъ хората сега, всички биха отговорили: за да се поддържа човѣшкия родъ. Азъ задавамъ сега другъ въпросъ:

защо ни трѣбва богатство? Казватъ, че богатството е едно условие за култура. При богатството може да има култура, при сиромашията не може да има никаква култура. Задавамъ другъ единъ въпросъ: защо хората трѣбва да бждатъ здрави? — За да могатъ да работятъ. Добръ, на първия въпросъ: защо се женятъ хората? Ако жената е излѣзла отъ мъжа, трѣбва ли сега съ външни свидѣтелства да доказваме, че тази жена принадлежи на този или на онзи мъжъ? Всѣка една жена, като се жени, знае ли дѣйствително, че е реброто на този мъжъ, за когото се жени? Казва се въ Писанието, че Господъ взелъ едно ребро отъ Адама, и отъ него направилъ една жена. Адамъ казалъ: „Тази е моята жена, плътъ отъ плътта ми, кръвъ отъ кръвта ми.“ Жената какъ познава, че е ребро отъ своя мъжъ, а не е нѣкое чуждо ребро? И азъ сега виждамъ, че мъже и жени си размѣнили ребрата и затова не се погаждатъ. Казватъ: тази мома е точно за него. Ти увѣренъ ли си, че това ребро е точно отъ него, отъ този мъжъ? Ами ако не се намѣсти, тогава? Казватъ: Господъ е направилъ така свѣта. Господъ е направилъ свѣта много разумно. Ние трѣбва да бждемъ разумни, да изпълняваме Неговитѣ закони и надъ насъ, и подъ насъ. Да не мислимъ, че тѣ нищо не правятъ! Не, тѣзи закони, които ние не виждаме, много нѣщо правятъ. И слѣдъ като се ожени жената, хората казватъ: „Слушай, ти не бѣше заради него. Защо влѣзе въ тази кожа?“ Тогава се събератъ бащата и майката и казватъ: ще го търпишъ. Слѣдъ като се оженятъ, търпятъ се година, двѣ, три, и какво става най-послѣ? — Умре единиятъ, умре и другиятъ; свършва се работата. Разрѣши ли се въпросътъ? И казватъ за тѣхъ: е, на другия свѣтъ ще се примирятъ. Ще чакаме ние на онзи свѣтъ да се примиримъ! Лазаръ и богатиятъ можаха ли да се примирятъ? Извика богатиятъ: „Отче Авраме, помилвай ме! Проводи Лазаря да накваси езика ми съ вода, защото съмъ на мъки въ този пламъкъ.“ И прѣдставете си, какъвъ гласовитъ е билъ този богатъ, че Аврамъ го чулъ отъ толкова далечно мѣсто! Нѣкои питатъ: умрѣлитѣ иматъ ли езици? Както виждате, този умрѣлиятъ има гласъ, значи ще има и езикъ. И гърло има, но той е въ огънь тамъ. Азъ взимамъ нѣщата тѣй, както сж.

Да не мислятъ нѣкои, че взимамъ нѣщо отъ себе си. Нѣкои казватъ: може да го изтълкуваме по другъ начинъ. И азъ мога да го изтълкувамъ по другъ начинъ, но казвамъ Истината тъй, както си е, не искамъ да я изнасилвамъ. Този богатиятъ казва: „Отче Авраме, изпрати Лазаря да ми накваси гърлото.“ — Лазаръ не може да ти благовѣствува по този начинъ. „Моля ти се, отче, прати го въ бащиния ми домъ, защото имамъ петима братя, и на тѣхъ да засвидѣтелствува, да не би да дойдатъ и тѣ на това мжчително мѣсто“. — И тамъ не може да благовѣствува. Е, ако това не може, прати Синътъ да благовѣствува.“ Казва му Аврамъ: „Иматъ Мойсей и пророцитѣ, тѣхъ да слушатъ.“ А той рече: „Не, отче, Авраме, ако дойде нѣкой отъ мъртвитѣ при тѣхъ, тѣ ще се покаятъ.“ Пакъ му рече: „Ако не слушатъ Мойсея и пророцитѣ, не щатъ се увѣри, ако и нѣкой отъ мъртвитѣ възкрѣсне.“

„И отъ тогазъ царството Божие се благовѣствува.“

За кои? — Царството Божие се благовѣствува само за онѣзи любящи души, за които слънцето изгрѣва лѣтно врѣме. Царството Божие се благовѣствува за онѣзи души, които сж готови да приематъ слънчевата енергия. За кои се благовѣствува царството Божие? — Само за онѣзи пжпки, които ще се разцвѣтятъ, които ще се оплодотворятъ и ще дадатъ плодъ. Слънцето въ съзнателния животъ е само за онѣзи умнитѣ, добритѣ, любящитѣ, истинолюбивитѣ, мждритѣ хора. За тѣхъ е направенъ този свѣтъ. Сега, мнозина се спѣватъ и казватъ: „Христосъ прѣди 2000 години благовѣствуваше“. Христосъ въ врѣме и пространство не е благовѣствувалъ. Той казва: „Духътъ, когато дойде, Той ще ви припомни, Той ще ви научи Истината, Той ще освободи много хора.“ Когато двама души се събиратъ по Духъ, между тѣхъ има разбирателство, между тѣхъ има взаимно помагане. Когато азъ обичамъ нѣкого, азъ съмъ готовъ всѣкога да му направя една услуга. Тогава господарътъ ще е готовъ да направи една услуга на слугата си. Той нѣма да хване звънеца: „дрнъ . . . Иване ела!“ Когато има любовъ, той самъ може да си направи тази услуга, която слугата трѣбва

да направи. Може ли въ свѣта безъ дрънкане? — Може, това е свѣтътъ на Любовта. Въ този свѣтъ има по-хубавъ звънецъ. Когато има любовъ, нѣма да чакамъ да дойде господарьтъ и тогава да направя, каквото трѣбва, но три дни по-рано ще свърша всичко. Ако ти слугувашъ по любовъ, то и дрехитѣ, и хлѣбътъ, всичко ще бжде направено на врѣме.

Сега, нѣкои казватъ: какво стана съ моята жена, че откакъ ходи на бесѣдата на Учителя съвсѣмъ се напуснала. Жена си обвинява, а той е изправенъ! Ами ти като се жени, пита ли, това ребро твое ли е? Да не би да си взелъ реброто на другъ нѣкой мъжъ? Какъ смѣешъ да взимашъ чуждо ребро! Ами, ако дойде онзи мъжъ, чието е реброто? Всички жени, и всички мъже, които се изпращатъ отъ Божествения свѣтъ тукъ на земята, идватъ, не да правятъ каквото си искатъ, но да изпълнятъ волята Божия. Има законъ за това! И всички тия съврѣменни страдания, на които сме изложени, това е само едно възпитание, да дойдемъ до положение да приложимъ разумния животъ, да изпълнимъ волята Божия. А ние сега, като видимъ единъ добъръ човѣкъ, гледаме какъ да го използваме. Онзи знаменитъ английски реформаторъ, Иоанъ Веслей, намислилъ да остане въ живота си нежененъ, както казватъ англичанитѣ, да си остане старъ ергенъ. Но най-послѣ рѣшилъ да се ожени, та дано му трѣгне работата. Обаче, той се оженилъ за такава една англичанка, съ която ималъ изпитания прѣзъ цѣлия си животъ. Знаете ли каква била тази жена? Единъ день тя го хваща за коситѣ, понеже англичанитѣ нѣматъ брада, разхожда го изъ цѣлата стая и му казва: „Слушай, ти съ глупавитѣ си проповѣди нѣма да излизашъ, да събирашъ наоколо си женитѣ“. Той ѝ казва: „Не, нито една стжпка нѣма да сторя отъ това, което съмъ намислилъ, нѣма да се откажа отъ Христа“. Три дни слѣдъ като се оженилъ, той казва: „Не струва човѣкъ да се жени“. Идва слѣдъ това при него единъ ученикъ и му казва: „Учителю, искамъ да се ожения, намѣрихъ една мома, отлична християнка“. — Да, тя съ Христа може да живѣе, но не и съ хората. Ние мислимъ, че онзи, който може да живѣе съ Бога, може да живѣе и съ хората. Ние съ Бога можемъ да живѣ-

емъ, но не и съ хората. Трудно е да се живѣе съ хората, усилия се иска затова. Нѣкои питатъ, защо не може да се живѣе съ хората? — Защото между тѣхъ не е влѣзълъ още законътъ на Любовта.

Какъвъ е съзнателниятъ животъ на обществото? — Да се обичатъ хората, да не се ражда никаква умраза между тѣхъ, това азъ наричамъ съзнателенъ животъ на обществото. А ти казвашъ: азъ да се издигна, че ще имъ дамъ да ме разбератъ! Често слушамъ нѣкои българи, казватъ: азъ да стана министъръ, ще избѣся всички! Всичко хубаво, но нима свѣтътъ съ бѣсене се поправя? Това сж стари методи. Свѣтскитѣ хора иматъ право да се бѣсятъ, но умнитѣ хора, хората, които сж тръгнали по стѣпкитѣ на Христа, който проповѣдва Любовь, тия методи не сж за тѣхъ. На опитъ можемъ да докажемъ това. Нѣкой пжтъ, религиознитѣ хора сж фарфарони, лесно е да кажатъ „можемъ“. Нѣщата могатъ да се направятъ, само когато знаемъ, какъ да ги направимъ.

Трѣбва да се благовѣствува! Отъ кога да се благовѣствува? — Туй благовѣствуване е днесъ. Сега, вие може да разберете това нѣщо много криво. Днесъ е заради васъ. Когато тази пжпка се разцѣпти, то слънцето, като изгрѣе, изпраща своята свѣтлина върху нея, и тя я възприема. Този е денътъ на пжпката за благовѣствуване. Въ деня, когато разберете една велика Истина и поискате да я приложите въ живота си, този е денътъ на вашето благовѣствуване. Отъ този день вие трѣбва да изпитате въ живота си едно доволство, да бждете доволни отъ себе си. Нека хората говорятъ каквото искатъ, ние трѣбва да сме доволни! Като мѣримъ нѣщата съ тѣзи Божествени мѣрки, трѣбва да знаемъ, че всѣка наша мисълъ, всѣко наше чувство, всѣко наше дѣйствие е точно опрѣдѣлено.

Днесъ се благовѣствува! Великата Любовь, която трѣбва да се приложи въ живота, има два момента. Любовта, която започва първо съ обѣщания и радости, тя е обикновената любовь, човѣшката любовь. А любовта, която започва първо съ голѣми страдания, тя е Божествената Любовь. Въ Божествената Любовь всѣкога се иска едно вътрѣшно самопожертвуване. Този законъ на самопожертвуване не можете да го прило-

жите безъ туй съзнание на Любовта. Иначе вие може да си наредите една програма, какъ ще живѣете съ мъжа си, какъ ще постъпвате, но не дѣйствувате ли съобразно закона на Любовта, нищо нѣма да направите. Първо човѣкъ трѣбва да усили въ себе си това непрѣодолимо желание да се свърже вътрѣшно съ Бога. До тогава, докато не се свържемъ вътрѣшно съ Бога, докато не разрѣшимъ моралнитѣ проблеми на живота, ние съ ближнитѣ си не можемъ да живѣемъ въ хармония. Следователно, щомъ разрѣшимъ този въпросъ, на който, именно, и Христосъ се облѣгалъ, ще разберемъ думитѣ Му: „Ако кажа, че не Го познавамъ и не върша волята Божия, азъ ще бъда подобенъ на васъ, но азъ изпълнявамъ волята Божия“. Нашето съзнание трѣбва да бъде будно, и при всички случаи трѣбва да знаемъ, че и ние вършимъ волята Божия. А какво говорятъ хората, това не трѣбва и да го дозираме. Похвалитѣ отъ външния свѣтъ — това сж една спънка. Знаете ли на какво можемъ да уподобимъ похвалитѣ? Често, когато растенията цвѣтятъ, падатъ изобилни дъждове, които измиватъ тичинкитѣ и оплодяването не става. Този дъждъ не трѣбва да дойде въ врѣме на цвѣтене, не трѣбва да дойде и въ врѣме на оплодяването, но — въ врѣмето, когато плодътъ зрѣе. Сжщото е и когато ти намислишъ да направишъ едно добро. Дойдатъ около тебе, започватъ да те хвалятъ: „Много добъръ човѣкъ си!“ Тия похвали измиватъ всичко около тебе, нищо не ти оставятъ. Ти прѣдставлявашъ единъ незавършенъ животъ. Често, нѣкои братя и сестри, казватъ: мислите ли, че туй, което направихъ, е нѣщо хубаво? Не, не питай, този дъждъ ще измие твоя цвѣтъ!

Не мислете, че нѣма да има слава. Единъ день, когато ти завържешъ, т. е. когато ти се прѣвърнешъ на единъ плодъ и отидешъ на небето, тамъ ще има похвали. Казва Писанието: „Не търсете слава на земята, но отъ Бога“. Не чакайте да ви посрещнатъ добръ на земята, но като отидете на небето, тамъ да ви посрещнатъ като Лазара. Лазаръ билъ посрещнатъ отъ ангелитѣ, тѣ го занесли горѣ и го прѣдали въ обятията на Аврама. Богатиятъ, като умрѣлъ, кой го занесълъ горѣ, кой го посрещна? — Никой. Нѣкои, като ме слушатъ,

ще кажатъ: това сж бабини деветини! Да, тѣзи бабини деветини, вие ще ги видите. Азъ не искамъ да плаша хората. Азъ считамъ, че е позорно да плашимъ хората съ нѣща, които не съществуватъ. Азъ говоря за оплодяването на нѣщата, казвамъ ви една велика Истина. Тази велика Истина ще отвори сърцата на хората, да се оплодотворятъ. Не трѣбва само да твърдимъ тази Истина, но да се дойде до онази свѣтлина, която ще дѣйствува върху тази пжпка, ще я разцѣпти и оплодотвори.

Често, срѣщашъ нѣкой стражаръ или войникъ, тебе те е страхъ. Защо? — Защото въ най-малкото нѣщо може да те заподозрятъ. Нѣкой носи дълга коса, брада малко не разчесана, веднага тръгне стражаръ подиръ му, подозира го, че е анархистъ! Събератъ се нѣколко души нѣкждѣ. Трѣбва да има нѣкакъвъ заговоръ! — Подозиратъ ги. Защо ставатъ тия нѣща? Срещнешъ ли единъ стражаръ, не трѣбва да те е страхъ. Има благородни стражари, има благородни лѣкари, има благородни военни, навсѣкждѣ има благородни хора, които изпълняватъ съзнателно своята длъжностъ. Онзи земледѣлецъ, който оре земята, защо не го считатъ благороденъ, а стражарътъ не? Стражарътъ прави погрѣшки. Ами земледѣлецътъ не прави ли? Чудни сж хората, като казватъ, че на земледѣльца занаятътъ билъ благороденъ, а този на стражара не билъ! Защо стражарътъ да не е благороденъ? Ама той набилъ този-онзи. Ами че туй става навсѣкждѣ! И въ Америка, щомъ не се подчини нѣкой, биятъ го. Ами онзи земледѣлецъ, който оре съ ралото, на колко бубулечки отрѣзва главитѣ! Да, но туй, което той върши минава незабѣлѣзано. Господъ еднакво държи отговорни и земледѣльца, и стражара. И единиятъ, и другиятъ вършатъ прѣстѣпления, само че на единия се виждатъ, на другия не се виждатъ. Този земледѣлецъ може да бжде по-внимателенъ. Ако не внимава, може да отрѣже на 100 глистеи главитѣ, а ако внимава, ще отрѣже главитѣ само на десетъ. А това е пакъ култура!

„Отъ тогава се благозѣствува царството Божие.“ До тогава, докато не схванемъ, че Богъ и една необходимостъ, до тогава, докато не схванемъ Бога като Любовь, всички сегашни религии, които съществу-

ватъ, цѣлиятъ сегашенъ строй на нѣщата, не могатъ да се измѣнятъ, не може да стане никакво подобрене. Ще бжде смѣшно да строимъ една голѣма кжща съ малки прозорци! Една малка кжща съ малки прозорци е по-хигиенична, отколкото голѣма кжща съ малки прозорци. Туй математически мога да ви го докажа. Ако вашата кжща се увеличава, а прозорцитѣ ѝ оставатъ малки, тази кжща ще бжде по-нехигиенична отъ малка кжща съ малки прозорци. Слѣдователно, човѣчеството като расте, трѣбва да внесе едно подобрене. Не казвамъ, че не внася. Внася се известно подобрене, но насъ ни е страхъ да дѣйствуваме смѣло. Често, религиознитѣ хора казватъ, че ние не постъпваме право. Кое е правото? Да се каже само, че туй или онуй не е право, то е много лесно, но трѣбва да се покаже какъ да постъпваме въ даденъ случай! Виждашъ единъ богатъ човѣкъ, че изнасилва своя длъжникъ. Казвашъ: не постъпва хубаво! Започвашъ да го молишъ: Господине, прости му! Той не прощава. Ти му казвашъ: защо си толкова неблагогороденъ човѣкъ? Той не те слуша, не ти обръща никакво внимание. Ти се възмущавашъ, започвашъ да говоришъ за неговитѣ погрѣшки. Ти, който морализирашъ другитѣ хора, а твоята каса пращи отъ злато, защо не отворишъ касата си да платишъ неговия дългъ? То е лесно така! Ние, хората, виждаме, кое е правото, но оставяме другитѣ да го изпълняватъ. Не, не ако приложимъ единъ законъ, той се отнася еднакво за всички. Този великъ Божественъ законъ е билъ еднакъвъ прѣзъ всичкитѣ врѣмена. Въ миналото е билъ такъвъ, какъвто е сега и до скончанието на вѣка все ще се благовѣстувва. Въ Любовта нѣма нито промѣна, нито измѣна. Онзи, който те люби, който те обича, зло никога не може да ти направи. Той може да ти причини страдание, но то ще бжде за твое добро. Нима онази майка, която обича своето дѣте, не му причинява страдания? Тури го въ коритото, започва да го мие, то вика, дига олелия до Бога. Слѣдъ това го обвие, затопли го, казва: „О, маминото!“ То погледне весело, казва: „Не мога да те разбера, каква си такава майка“. — Послѣ ще ме разберешъ. Ние, съврѣменнитѣ хора, искаме всичко да ни е по угодата. Не може така. Нѣщата трѣбва да бждатъ благоразумни въ своя произходъ.

И тъй, за сега, отъ всички ни се изисква Любовь къмъ Бога! Нѣкои казватъ: какво трѣбва да правимъ сега? — Е, какво? Слугувайте на Бога! — Това го знаемъ. Знаете го! Че това е най-голѣмото изкуство! Нѣма по-голѣмо изкуство отъ това, да слугувашъ на Бога. „Ами че ти трѣбва да си свършилъ специално богословско училище, трѣбва да си талантливъ човѣкъ“. Не, не се изискватъ особени способности. Всѣки може да служи на Бога. Не се изисква да си свършилъ нѣкакво училище. Не мислете, че онѣзи, които сж свършили тия заведения, че тѣ иматъ нѣкаква тапия за служене на Бога. Единъ английски проповѣдникъ, дипломиранъ отъ двѣ богословски училища, слѣдъ като проповѣдвалъ 20 години между дивацитѣ на островъ Цейлонъ, не могълъ да обърне нито единъ дивакъ къмъ християнството. Единъ день, взима той своитѣ дипломи, заравя ги въ земята и си казва: „Не съмъ много ученъ“. Този день събира той проповѣдници, свои приятели, и имъ казва: „Слушайте, приятели, 20 години проповѣдвахъ между дивацитѣ, но нищо не направихъ, не знаехъ какъ да проповѣдвамъ. Ето въ какво седи Христовото учение: имамъ двѣ ризи, едната я давамъ — дава я на дивацитѣ. Имамъ двѣ дрехи — едната я давамъ. Ето, имамъ повече столозе, заповѣдайте и тѣхъ“ — раздава имъ всичко. Тѣ задигатъ всичко, което имъ дава. „Има ли, Господи, още нѣщо, което мога да раздамъ? Чакъ, имамъ малко спестени пари. И тѣхъ ще раздамъ“. Раздава ги, по толкова и толкова се падатъ на човѣкъ. Послѣ пакъ пита Господа: „Има ли още нѣщо, което не съмъ раздалъ?“ Раздава всичко и усѣща въ себе си единъ миръ. Казва си: сега съмъ доволенъ! Така приложилъ той Христовото учение. Нѣкои казватъ: като постъпваме тъй, ще ни обератъ. Не, когато въ човѣшкото сърце се заражда тази Любовь, човѣкъ всичко дава и отъ нищо не се страхува. При туй послѣдното самоотричане, въ този човѣкъ се събужда Божественото, и той казва: „За въ бждеще ще знаая, какъ трѣбва да проповѣдвамъ на тия диваци, какъ трѣбва да се живѣе споредъ Христовото учение. Цѣли 20 години проповѣдвахъ между тѣхъ, но нищо още не съмъ сторилъ.“ Прѣзъ това врѣме, у тия диваци се събужда човѣшкото, и тѣ казватъ: „Ние обрахме този човѣкъ“ — и започ-

ватъ да му връщатъ едно по едно взетитѣ нѣща. Въ сърцата на тия диваци се събужда чувството на любовъ.

Докато пазимъ нѣщата съ насилие, хората съ насилие ще ни ги взематъ. Щомъ кажемъ, че искаме да живѣемъ по любовъ, да пазимъ всичко съ любовъ, и тѣ ще пазятъ всичко наше съ любовъ. Туй благовѣстие всѣки единъ отъ васъ ще го провѣри. Когато вие искате да познаете волята Божия, слѣдъ като четете Евангелието, слѣдъ като четете Библията и всички учени хора, ще се вдълбочите въ себе си, ще отхвърлите всички онѣзи прѣпятствия, ще си благовѣстувате и ще кажете: Господи, заради Твоята Любовъ азъ съмъ готовъ да извърша всичко, каквото иска сега Христосъ. Ако тази Любовъ би дошла сега между васъ, какво можеше да има между млади и стари? А сега, старитѣ гледатъ да натиснатъ младитѣ, младитѣ пъкъ се възбуждатъ, като нѣкоя бомба и казватъ: „Ние не искаме тѣхната властъ!“ Въ Любовта властъ нѣма. Въ Любовта има нѣщо по-велико отъ властта. Въ Любовта ти треперишъ за онзи човѣкъ, когото обичашъ, ти прѣдвиждашъ всичко, отъ което той има нужда. Когато ти дойде въ къщи и стаячка ще му приготишъ, и легло ще има, и храничка. Послѣдната си хапка ще раздѣлишъ съ него. Това е законътъ на Любовта!

Ще кажете: ние сме слушали тия работи. Има единъ законъ въ химията, той е слѣдующиятъ: „Всѣко нѣщо си има своята запалка? Барутътъ се запалва чрѣзъ огънь; динамитътъ се запалва също чрѣзъ огънь, гори като барутъ, но като му турите запалката, той експлодирва. Слѣдователно, има извѣстни сили вътрѣ въ човѣка, които си иматъ специални запалки. И Любовта си има своя запалка. Тя може да се донесе отъ небето. Единъ ангелъ, не човѣкъ, ще я донесе. Богъ ще изпрати специално свой ангелъ да я донесе. И той, като драсне съ своята запалка, цѣлиятъ свѣтъ ще се запали. Слѣдователно, ще бждешъ смѣлъ и рѣшителенъ, нѣма да имашъ никакъвъ страхъ. Ще ти кажатъ: да те запалимъ. — Запали ме! Азъ намѣрихъ това, което търсихъ. Сега, вие ще кажете: е, ние ще чакаме когато дойде нашиятъ ангелъ. Ами, ако този ангелъ отъ 10 години хлопа на вашата врата, тогава? Ами, ако днесъ е послѣдниятъ день да хлопа на вашата врата? Ако

днесъ е послѣдниятъ день на туй хлопане и се върне, като каже, че никой нѣма тамъ? Той казва: азъ всѣка година по 2—3 пжти ходя да хлопамъ тамъ, и никой не живѣе въ тази кжца. Азъ ви казвамъ: за нѣкои е послѣденъ день на хлопането, затуй отворете! Отворите ли, тази запалка на Божествената Любовь ще дойде. Тѣй ще бжде!

Казва стихътъ: „Отъ тогазъ царството Божие се благовѣствува“.

Като дойде тази запалка, тогава ще се благовѣствува, тогава ще видите, какво нѣщо е Богъ, какво нѣщо е ангелъ, какво нѣщо е светия, какво нѣщо сж хората, какво нѣщо е човѣшката душа, какво нѣщо е братство, сестринство. Вашата душа само тогава ще почувствува всичко това. Тази душа ще затрепти.

Та, казвамъ: за нѣкои може да дойде вече тази запалка. Онѣзи, за които е дошла близо тази запалка, нека провѣрятъ, върни ли сж моитѣ думи. Не казвамъ, че сж запалени, но нека провѣрять, а онѣзи, които не сж запалени, да ставатъ да се приготвяватъ и да се вслушватъ. Ще чуешъ три тихи удара и ще кажешъ: влѣзъ!

„И отъ тогазъ се благовѣствува царството Божие“.

Когато дойде тази вжтрѣшна запалка, тогава ще дойде туй вжтрѣшно просвѣтление на ума и сърцето. Тогава ще се яви възвишеното и благородното въ нашитѣ души. Тогава поетитѣ ще напишатъ най-хубавитѣ си работи; тогава музикантитѣ ще напишатъ най-хубавитѣ си произведения; тогава готвачката ще приготви най-хубавото си ядене, шивачката — най-хубавитѣ си дрехи. Кой каквото е, тогава ще направи най-хубавото. И тогава, кой какъ дойде, ще пита: какъвъ е този човѣкъ? Защо е такъвъ? — Защото запалката на тази велика Любовь е дошла, и това великото благовѣстие на този ангелъ се е докоснало до неговата душа.

Бесѣда, държана на 17. II, 1924 г.

Що е това?

Що е това, което ни каза?¹⁾

Всѣка една сила въ свѣта се познава по резултатитѣ си; всѣко едно дърво — по своя плодъ; всѣка една култура — по хората, които живѣятъ въ тази култура; всѣка една религия — по своитѣ богомолци. Лѣкаритѣ, свещеницитѣ, всички професии се познаватъ по нѣщо.

Всички хора днесъ казватъ: ние трѣбва да имаме строго опрѣдѣлени възгледи за живота! Въ която църква и да влѣзете, ще кажатъ: трѣбва да бждемъ набожни! Но, ако попитате хората, що е набожностъ, какво ще отговорятъ? Лѣкаритѣ казватъ, че лѣкарьтъ трѣбва да бжде добъръ. Въ какво седи добрината на единъ лѣкарь? — Добриятъ лѣкарь трѣбва да се моли: да нѣма никакви болести въ свѣта. Щомъ се моли да има болести, той не е добъръ лѣкарь. Добриятъ адвокатъ трѣбва да се моли да нѣма дѣла, да не се каратъ хората, да не спорятъ помежду си. Питамъ: ами тогава гдѣ ще остане адвокатството?

Прѣдставете си сега вие единъ свѣтъ, дѣто хората нито умиратъ, нито се раждатъ, нито остарѣватъ. Ние казваме, че човѣкъ трѣбва да се роди, трѣбва да расте, да порасне, да умре, и за туй, като наближи краятъ, започва да мисли кой ще го зарови, какъ ще го заровятъ, кждѣ ще го заровятъ, съ какви дрехи ще го облѣкатъ, гдѣ ще му бжде гробътъ, какъвъ надписъ ще има и т. н. Нѣкакво голѣмо величие е той! Е, казватъ, тукъ нѣкакъвъ великанъ поетъ умрѣлъ! Азъ не вѣрвамъ въ поети, които умиратъ. Тукъ казватъ, лежи заровенъ еди-кой си почтенъ човѣкъ, глава на църквата билъ. Азъ не вѣрвамъ въ глава на църквата, който умрѣлъ. Тукъ лежи единъ виденъ лѣкарь, който

¹⁾ Иоана 16:17.

помагалъ на хората. Помагалъ на хората, но и той умрѣлъ. И послѣ го величаятъ! Казвамъ: не вѣрвамъ въ лекари, които умиратъ. Тукъ лежи покойникъ, еди-какъвъ си писателъ, цѣли томове написалъ. Цѣли томове написалъ, но и той умрѣлъ. Азъ не вѣрвамъ въ такъвъ писателъ. И слѣдователно, всички наши величия, всички наши величини, въ които вѣрваме, сж все на гробищата и отъ тѣхъ чакаме вдъхновение! Ще идемъ на гробищата и ще питаме: какво ще ни кажете вие, какъ трѣбва да се живѣе? Единъ отъ израилскитѣ царе, царь Саулъ слѣдъ като обърка работитѣ си, слѣдъ като изгуби своята сила, отчужди се отъ Бога. Слѣдъ като се отказа отъ Бога, нападнаха го филистимцитѣ. Той бѣше издалъ единъ законъ, че който се занимава съ духове да бжде убитъ. Обаче, той самъ нарушава своя законъ. Прѣоблича се въ дрехитѣ на гробаритѣ, за да не бжде познатъ, и извиква една врачка, която имала съобщения съ духоветѣ. Казва ѝ: „Моля ти се, да питаешъ нѣкой умрѣлъ, каква сждба ме чака, какво ще ме постигне“. Врачката му казва: „Ти искашъ да ме туришъ въ изкушение. Нали знаешъ, че има законъ въ държавата, споредъ който всѣки, който се занимава съ туй учение, главата му пада“. — Не се бой, азъ съмъ онзи, който е издалъ закона. „Е, щомъ си ти, който издавашъ законитѣ, ще извикамъ Самуила“. И какво му казва Самуилъ? — Защо ми досаждашъ, защо ме безпокоишъ и карашъ да излизамъ? „Намирамъ се въ едно тѣсно мѣсто, не мога да разрѣша единъ важенъ въпросъ. Какво ще стане съ мене?“ Казва му Самуилъ: „Ако Господъ те оставя и не ти отговаря, утрѣ и ти ще дойдешъ при мене“. И дѣйствително, всички хора говорятъ все за умрѣлитѣ. Е, знаете ли, моятъ дѣдо какъвъ ученъ човѣкъ бѣше, колко уменъ бѣше, пъкъ какво здраве имаше той, но умрѣ. Пъкъ имахъ другъ единъ дѣдо, той бѣше свещеникъ, какъ хубаво знаеше да пѣе — отлично пѣние бѣше неговото! Отличенъ човѣкъ бѣше той, бѣденъ, но и той умрѣ. Дойде слѣдъ него онзи младиятъ, който казва: е, едно врѣме имахъ азъ една женица, жена и половина бѣше тя, красива, умна, отъ знатенъ родъ, но умрѣ, прѣчупи ми тя сърцето! Счулено му било сърцето! Той не говори истината.

Съвременнитѣ хора не сж се научили да говорятъ Истината. Това не е упрѣкъ. Знаете онази басня за стария ракъ, дѣто синътъ излѣзълъ единъ пътъ прѣдъ него да върви, а баща му като го гледалъ какъ криво върви му рекълъ: „Слушай, синко, направо ще вървишъ!“ — Татко, излѣзъ прѣдъ мене, че ми покажи какъ се върви направо! Синътъ ходи тѣй, както бащата — нищо повече. Този, стариятъ, ракъ до сега не е знаялъ, какъ върви.

Всички вие имате извѣстни възгледи. Погрѣшката не е въ тоза, че вие се различавате въ вашитѣ възгледи, но вие мислите, запримѣрь, че сте завършили своето развитие; мислите, че туй, което сега знаете, нѣма да се измѣни, че туй, което сте постигнали, то е само, другъ животъ нѣма. Не, ако вземемъ ние нѣщата тѣй, както сж, ще видимъ, че въ природата има редъ сжщества, на степени сж тѣ, спо едъ тѣхното съзнание, и всички иматъ различни схващания за живота. Че ние още не сме проучили растителното царство, животинското царство! Ние не сме проучили още законитѣ, които ржководятъ тѣхния животъ; ние не познаваме още животнитѣ, не знаемъ какви пертурбации ставатъ съ тѣхъ, какви сж тѣхнитѣ души, какви сж тѣхнитѣ отношения, какво е тѣхното съзнание, какъ се разговарятъ — всичко това е тайна за насъ. Ние казваме: тукъ има единъ воля, но за насъ този воля е скритъ. Слѣдъ като го впрегнемъ въ колата да ни свърши работата, ние се качимъ горѣ въ кжщата си, а него пратимъ долу въ дама. И ако сравнимъ господаря, който лежи въ туй чисто легло, и неговиятъ слуга, който е извършилъ работата, каква грамадна разлика има въ тѣхния животъ, въ тѣхната обстановка!

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ единъ новъ моралъ. Самиятъ животъ го налага. Сегашниятъ животъ е нашъ. Има извѣстни нишки, които проникватъ отъ този животъ вжтрѣ въ насъ. Напримѣрь, ако запитате всички: искатъ ли да бждатъ честни, ще ви отговорятъ, че всички искатъ да бждатъ честни. Но въ какво седи честността на единъ човѣкъ? Тази честностъ днесъ е толкова ограничена! Не, ние сме честни само спрѣмо онѣзи, съ които имаме отношения, спрѣмо които имаме взимания и давания. Спрѣмо едни сме честни, спрѣмо други сме нечестни. Въ какво седи моралътъ? Дойде единъ прия-

тель, когото обичамъ, азъ съмъ търговецъ, мораленъ съмъ спрямо него, ще му дамъ отъ най-хубавото масло. Въ този случай съмъ мораленъ, честенъ съмъ. Но, ако дойде нѣкой, който не ми е приятелъ, когото не обичамъ, азъ нѣма да му дамъ отъ онова хубаво масло. Друго масло имамъ за него. Ако запиташъ този търговецъ, защо не дава на всички отъ хубавото масло, той ще каже въ себе си: отъ хубавото масло дазамъ на моитѣ приятели, а отъ това — на всички останали. Такъвъ е моралътъ не само на търговцитѣ, такъвъ е моралътъ и на религиознитѣ хора. Въ едно общество, въ една религиозна община, членоветѣ на тази община, каквито и да сж тѣ, помежду си иматъ едни отношения, а съ външнитѣ хора иматъ други отношения.

Всички говоримъ за Бога, че имаме единъ Богъ, че Той дошълъ на земята, че билъ разпнатъ и т. н. Теоритически туй учение е много добро, отлично е. Днесъ има милиони хора, които говорятъ, проповѣдватъ Христовото учение. И хубаво правятъ. Отлично е! Питатъ нѣкои: защо Христовото учение, като се проповѣдва 2000 години на земята, не е указало никакво влияние на свѣта?—Указало е извѣстно влияние, не че съвсѣмъ не е указало, но Христовото учение на земята не е дало още тия резултати, които се очакватъ. Защо? — Има си философски причини, дълбоки причини има за тоза. Не мислете, че Богъ сега мисли въ двѣ години да поправи свѣта. Не, правилно трѣбва да разсждаваме. Божествениятъ свѣтъ е абсолютно оправенъ, но нашиятъ свѣтъ, свѣтътъ, въ който ние живѣемъ, не е оправенъ. Следователно, този свѣтъ ние трѣбва да оправимъ. Понеже ние сами не искаме да го оправимъ, а чакаме Господъ да слѣзе и да го опрази, Господъ казва: „Азъ ще ви накарамъ вие сами да го оправите.“ Ще бжде смѣшно, онзи земледѣлецъ да дойде и да чака Госда му оправи търговскитѣ работи или да дойде да му разоре нивитѣ. Не, братко, ще вземешъ ралото и мотиката, ще копаешъ, ще разорешъ, ще посѣешъ нивата, и слѣдъ като посѣешъ, ще кажешъ: Господи, азъ свършихъ моята работа, а Ти сега ще благоволишъ да пуснешъ малко дъждъ и свѣтлина, да порѣсишъ, да благословишъ моя трудъ. Тогава Господъ ще каже: „Понеже ти свърши своята работа, азъ ще те

послушамъ, ще изпратя своето благословение, ще ти изпратя малко дъждецъ."

Сега, вие не прилагате този законъ, но всѣки отъ васъ мисли, че като него другъ нѣма. Нѣкой казва, че ималъ много низко, много долно мнѣние за себе си. Не съмъ срѣщалъ до сега човѣкъ, който да има много низко мнѣние за себе си. Това е не само за хората, но и за животнитѣ. Срещна нѣкое куче, вирнало си опашката, върви, старъ чорбаджия е то, само го бутни. То казва: „Знаешъ ли кой съмъ? Вижъ какви зѣби имамъ, като те стисна, ще покажа, че имамъ зѣби, че мога да се защитавамъ.“ Ние казваме: е, куче е то. Да, куче е то, ами ние? За насъ е още по-лошо. Ако днесъ ние поставимъ онѣзи вѣзни, съ които прѣтегляме отношенията между хората въ живота, вижте най-първо какви сж отношенията на синоветѣ къмъ бацитѣ, и на бацитѣ къмъ синоветѣ. Питамъ единъ баща, който има синъ: този синъ защо ти е? — Е, казва, Господъ ми го даде, та на стари години да ме гледа. Питамъ сина: този баща защо ти е? — Е, казва, Господъ ми го даде, че да ме подкрѣпва да свърша? Е, като свършишъ? — Като свърша, баща ми ще замине, азъ ще остана на неговото мѣсто. И бащата иска да остави сина си на своето мѣсто. Тази идея крие въ себе си друга, която носи разкапване. Отъ единия край на живота до другия ние всаждаме безвѣрие, ние се уповаваме единъ на другъ.

Да се върна къмъ стиха, който казва: „Що е това което ни каза?“

Обикновенитѣ работи всѣки може да ги разбере, но тия обикновенитѣ работи нѣма да оправятъ свѣта. Обикновена работа е да запалишъ една малка свѣщица. Обикновена работа е да за алишъ единъ малкъ огънь. Питамъ: ако ти окачишъ въ пространството една малка свѣщъ, ще освѣтли ли цѣлия свѣтъ? — Нѣма да го освѣтли. Ако запалишъ единъ малкъ огънь, ще стопли ли цѣлия свѣтъ? Не, нѣма да го стопли. Следователно, когато дойдемъ до Божественитѣ работи, ние трѣбва да боравимъ съ онѣзи голѣмитѣ величини. Ти трѣбва да запалишъ въ себе си най-голѣмата свѣтлина. Ти трѣбва еа запалишъ въ себе си най-голѣмата лампа, най-голѣмия огънь. Кой е този огънь? —

Който гори и не изгаря. И сега, азъ класифицирамъ хората на праведни и грѣшни. Мнозина казватъ, че само грѣшнитѣ ще горятъ. Не, и праведнитѣ, и грѣшнитѣ ще горятъ — на общо основание ще горятъ. Нѣкои ни проповѣдватъ, че пѣкъльтъ билъ създаденъ само за грѣшнитѣ хора, а не и за праведнитѣ. Не, не и едни-тѣ, и другитѣ ще горятъ. Праведнитѣ ще горятъ, ще се стопятъ и ще се прѣчистятъ, а грѣшнитѣ ще горятъ, ще изгорятъ и на сгурия ще станатъ. И праведниятъ, и грѣшникътъ еднакво ще страдатъ, само, че праведниятъ ще знае, защо страда, а грѣшникътъ нѣма да знае защо страда. И единиятъ, и другиятъ ще умратъ.

Ние вземаме думата „смъртъ, умирање“ като едно прѣходно състояние. Да умрешъ, това значи да се лишишъ отъ богатата, които имашъ на земята. Смертъта, това подразбира въ даденъ моментъ, да се ограничишъ. Споредъ това разбиране, „смертъта“ прѣдставя единъ прѣходенъ периодъ. За да придобиешъ духовния животъ, трѣбва да се откажешъ отъ земния животъ. Ще кажете: какъ да се откажа отъ земния животъ? Земниятъ животъ, това е едно велико благо, това е самиятъ законъ вжтрѣ въ природата. Онази малка буба, която трѣбва да се развие въ пеперуда, нима не напуска всички блага на това си състояние, нима не напуска своя прѣвъ животъ? — Напуска го. Тя се развива въ пеперуда, иначе нѣма да се промѣни. Казвашъ: какъ да се откажа отъ земния животъ? — Ако се откажешъ прѣждеврѣменно, ще умрешъ, но ако се откажешъ на врѣме, ще се подигнешъ, ще придобиешъ крилца, ще добиешъ вѣчния животъ. Нѣкои казватъ: защо трѣбва да се занимаваме съ глупави работи? За насъ е важно да уредимъ земния си животъ. Питамъ: отъ хиляди години насамъ, всички държави не уреждаха ли земния си животъ? Египтянитѣ не уреждаха ли земния си животъ? Тѣ имаха една висока култура. Какво знание имаха египтянитѣ! Вавилонянитѣ и асирийцитѣ не уреждаха ли своитѣ земни работи? — Уреждаха ги. Римлянитѣ не уреждаха ли своитѣ земни работи? — Уреждаха ги, и много добрѣ ги уреждаха. Всички свѣрѣменни държави все уреждатъ работитѣ си, но все остава нѣщо, което не е уредено. На общо основание сега и ние уреждаме живота си.

Заблуждение е това, дѣто ние мислимъ, че като се уреди държавата, ще се уредятъ и нашитѣ отношения. Тази държава е уредена. Въ свѣта сѣществува само една държава. Това е фактъ! Цѣлиятъ козмосъ е една Божествена държава, която е тѣй хубаво устроена! Тамъ всички разумни сѣщества живѣятъ споредъ законитѣ на Божествения свѣтъ. Въ духовния свѣтъ нѣма никакви прѣстѣпления, тамъ нѣма никакви затвори, тамъ нѣма и никакви стражари. Въ духовния свѣтъ, най-долната служба, която може да заеме единъ воененъ, не е, както тука, стражаръ, но офицеръ. Всѣки единъ такъвъ стражаръ е свършилъ 4 — 5 факултета и е запознатъ съ дълбоки работи. Като дойде единъ стражаръ отъ невидимия свѣтъ, тукъ на земята, тукашнитѣ философи пе могатъ да обърнатъ и най-малкото му прѣстче на ржката. А тука казватъ: за стражаръ бива и простъ човѣкъ. Защо? Че това не е простъ занаятъ! Мислятъ, че стражарѣтъ ще носи единъ камшикъ и ще се налага. Не е тѣй. Онзи, който става стражаръ, трѣбза да е много уменъ. Като хване единъ разбойникъ, да му каже: „Братко, този занаятъ, по който си тръгналъ, не е добъръ“. Той може да го научи, може да му посочи доброто, безъ да го налага. Слѣдователно, за най-важната длѣжностъ ние сме турили най-проститѣ хора. Казватъ: е, стражаръ е той! Не, тя е почетна служба.

Азъ взимамъ другъ единъ фактъ. Съврѣменнитѣ християни, съврѣменнитѣ служители на църквата казватъ: ние сме служители на църквата. Добрѣ. Питамъ: единъ университетъ нали си има служители?—Има. Кой сѣ тѣ?—Разсилнитѣ. Тия разсилни държатъ ключоветѣ на университета. Но, когато единъ студентъ постѣпва въ университета, съ кого урежда работитѣ си, съ разсилнитѣ или съ професора? — Разбира се, че съ професора. И сега, свещеницитѣ казватъ: ние сме служители, ние сме членоветѣ на църквата. Оставете това, вие за насъ сте разсилнитѣ. Членоветѣ на църквата, това сѣ светиитѣ, пророцитѣ, ние съ тѣхъ ще се разправяме. На васъ благодаримъ, вие нѣма да ни показвате пѣтя. Вие ще ни пуснете да влѣземъ тукъ, но ние нѣма да излѣземъ отъ сѣщата врата. „Какъ, нѣма да излѣзете отъ сѣщата врата!“ Чудни сте вие! Сега

насъ ни възразяватъ. Но, азъ казвамъ: когато тръгнемъ за Парижъ, ние си взимаме единъ билетъ отъ чиновницитѣ тамъ, по гишетата, разсилни азъ ги наричамъ. Даде ти билетъ и те пита: ти отъ тукъ ще се върнешъ ли? — Нѣма. Че какъ тѣй! Азъ си взема билетъ за Парижъ, пътувамъ, обикалямъ, и когато се върна, този разсилень може да го нѣма на гишето. Всички ние трѣбва да съзнаемъ своето положение, да съзнаемъ кой кждѣ е турень и какво е неговото звание. Щомъ азъ прѣвиша своята властъ, щомъ прѣвиша званието, което имамъ, щомъ прѣвиша съ силата, която имамъ, моето уволнение идва. Строго е това уволнение, безпощадно е! Цѣлата земя днесъ е покрита все съ кости на разсилни, не съ праведници, не съ светии. Гробницитѣ днесъ сж пълни съ коститѣ на тѣзи разсилни, съ коститѣ на тѣзи, които на сж изпълнили своята длъжностъ. Сега всѣки трѣбва да се запита: азъ разсилень ли съмъ вжтрѣ въ нѣкой университетъ, или съмъ професоръ въ университета?

Казватъ тѣй: „Що е това, което ни каза?“

И тѣй, въ свѣта непрѣменно трѣбва да сжществува единъ вжтрѣшенъ моралъ, който да бжде еднакъвъ за всички. Човѣкъ трѣбва да бжде чистосърдечень спрѣмо всички хора. Ние имаме отношения не само тука на земята, имаме отношения и слѣдъ гроба. Между коренитѣ и между клонищата сжществуваатъ отношения. Единъ день ние ще се срещнемъ горѣ, прѣдъ лицето на ангелитѣ, и прѣдъ лицето на Бога. Цѣлиятъ нашъ сегашень животъ, всички наши досегашни сжществування ще изпжкнатъ, и всички различия, които сега се явяватъ, ще изчезнатъ. Вие казвате: азъ съмъ това. Не, всички различия помежду ви ще изчезнатъ. Като дойдемъ прѣдъ лицето на Бога, прѣдъ насъ ще изпжкнатъ онѣзи синовни отношения. Всѣки християнинъ трѣбва да работи върху себе си, трѣбва да съзнае, че е дѣте на Бога, а щомъ е дѣте на Бога, като Него трѣбва да живѣе! Щомъ казвамъ, че съмъ дѣте на Бога, то какъ проявява Богъ своя животъ? — Нѣма сжщество по-благородно, по-свято, по-чисто, по-разумно, по-силно, по-мощно отъ Бога!

Отъ кждѣ произтичатъ сега тия различия у насъ? Причината на човѣшкото падане, причината на грѣхо-

ветъ се обуславя отъ едно много малко прѣстѣпление. Запримѣрь, забѣлѣжете слѣдующия фактъ: учителя извиква единъ ученикъ въ класъ, но ако ученикъ изведнѣжъ се сепне, веднага става едно потъмняване въ съзнанието му, и не може да си каже урока. Учителятъ помага на ученика, това-онова, но като види че не може да отговори, казва му: „Седни си!“ Тѣй че, ако единъ ученикъ, който е билъ на небето, при всичкото свое щастие и блаженство, му се даде заповѣдь да слѣзе на земята, да помага на човѣчеството, и той се сепне, въ това си сепване той пропада. И слѣдъ туй, въ всичкитѣ си сществування той ще води единъ пороченъ животъ. Така, нѣкой отъ васъ, тѣкмо наредилъ работата си, оженилъ се, дѣца си има, само да си живѣе. Дойде обаче, изведнѣжъ една заповѣдь да отиде горѣ на небето. Щомъ се даде една такава заповѣдь да отиде въ духовния свѣтъ, става едно сепване въ него и въ това състояние той отива на небето. Дойде ли една заповѣдь да слѣзе на земята, веднага идва една радостъ. Питамъ: колко християни има, които, като ги повика Господъ, да се зарадватъ? Твѣ сж наблюдения, които трѣбва да правите.

Да оставимъ на страна външния свѣтъ! Вие се занимавате съ външния свѣтъ, като че той самъ ще се уреди. Има други сили, които уреждатъ този свѣтъ. Той се управлява отъ други закони. За оправяне работитѣ на този свѣтъ има народно събрание, дѣто се събиратъ 300—400—500 най-умни хора. Тѣ уреждатъ работитѣ на държавата. Тѣ се грижатъ за уреждане на обществения строй. Църквата какво трѣбва да урежда? — Тя трѣбва да урежда своитѣ работи. Питамъ: онзи, който служи на църквата, подчинява ли се на тази горна Камара, на която глава е Христосъ? Онова, което е казалъ Христосъ прѣди 2000 години тя изпълнява ли го? Не е достатъчно само да кажемъ, че не е изпълнено. Може да го изпълнимъ! Най-голѣмото заблуждение е тамъ, дѣто нѣкои мислятъ, че Христосъ е на небето, седи тамъ и чака да дойде второто пришествие, за да дойде да сжди хората на земята. Христосъ никога не е напускалъ земята. Казва се въ Писанието: „Даде ми се всѣка власть и на небето, и на земята, идете да проповѣдвате!“ Значи, ако му е дадена всѣка власть и на

небето, и на земята, той е свързанъ съ земята. Въ другъ стихъ пъкъ се казва, че Христосъ седи отдѣсно на Отца и чака деня на второто пришествие, за да дойде и сѣди хората. Какъ ще примирите това противорѣчие въ тѣзи два стиха?—Всѣки е свободенъ да върва въ каквото иска.

Казва се въ стиха: „Що е това, което ни каза?“

Въ живота се явяватъ слѣднитѣ двѣ положения: ако извадите рибата отъ водата и почнете да я галите, вашето галене ще ѝ помогне ли? Любовь ли е това? Ако тази риба е въ вашия шадраванъ, единствената любовь, която може да проявите къмъ нея е, като промѣните често водата ѝ. Само така ще изразите вашата любовь. Ако я извадите отъ водата, тя ще умре. Ако пъкъ вземете една птичка и я турите въ водата, какво ще бѣде нейното положение? — Тя ще умре. Въздухътъ е смъртъ за рибитѣ, водата — смъртъ за птицитѣ. Това сѣ двѣтъ положения, въ които ние се намираме.

Много религиозни хора искатъ да бѣдатъ богати, но богатството за тѣхъ е смъртъ. Единъ религиозенъ човѣкъ да стане богатъ, значи да умре—нищо повече! И обратниятъ законъ е въренъ. Има извѣстни хора, които, ако осиромашеятъ, ще умратъ. Ще кажете: Господъ е наредилъ така. Богатството и сиромашията трѣбва да ги разбирате въ тѣхното вътрѣшно естество. Богатството, това сѣ условия, при които човѣшката душа трѣбва да се прояви. Тя трѣбва да се прояви въ онзи благороденъ избликъ, да изпраца отвжтрѣ своитѣ блага навсѣкждѣ, като единъ изворъ. Въ сиромашията човѣкъ трѣбва да научи едни отъ най-добритѣ качества: смирението и трудолюбието. Само сиромашътъ може да бѣде трудолюбивъ и смиренъ човѣкъ.

Какъ ще примирите всички тѣзи противорѣчия, които изказалъ Христосъ? Запримѣрь, Той е казалъ: „Ако дѣсната ти ржка те съблазни, отсѣчи я! Ако окото ти те съблазни, извади го!“ Ако изтълкувате тѣзи Христози думи буквално, какво ще излѣзе? Не, за да разбирате Христовото учение, трѣбва дълбоко, вътрѣшно схващане — по Духъ. Туй различие, което сега съществува между религиознитѣ хора, кой го създаде, Христосъ ли? — Не, Христосъ е поставилъ три положения. Той казва: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърце, съ всичкия си умъ, съ всичката си

душа, съ всичката си сила; да възлюбишъ ближния си, като себе си; да възлюбишъ и врага си". Да възлюбишъ врага си, това е едно отъ най-тежкитѣ учения, които хората трѣбва да учатъ. Да възлюбишъ Бога, това е най-лесното. Да любишъ ближния си, това е по-трудно. Да любишъ врага си, и въ своя врагъ да не виждашъ никакво зло, това е най-трудното учение. Абсолютно чистъ животъ е да не обръщашъ никакво внимание нито на доброто у човѣка, нито на злото. Защото, ако виждашъ неговата добродѣтель, ти ще я пожелаешъ, а всѣко нѣщо, което пожелаешъ, то е едно прѣстѣпление. Ако виждашъ неговото зло, ти ще го сждишъ, а това е другъ грѣхъ, друго прѣстѣпление. Да не виждашъ нито доброто у човѣка, нито злото — това е правото учение! Радвай се на онова Божествено проявление, което виждашъ въ себе си.

Ние казваме: този човѣкъ е много добъръ, онзи човѣкъ е много лошъ. Коя е нормата, съ която човѣкъ може да опрѣдѣли, въ даденъ случай, дали единъ човѣкъ е добъръ или лошъ? Били ли сте въ това Божествено училище, да гледате на нѣщата тъй, както Богъ гледа? Азъ мога да ви приведа много примѣри, отъ които се вижда, че Богъ мисли по-другояче отъ насъ. Туй, Христовото учение, е приготвление за великата Любовь на хората. Въ туй учение има извѣстни изопачения. Ние мислимъ, че ако се приложи Христовото учение, ще се спре еволюцията на хората по земята. Нѣкои казватъ: за да изпълнимъ волята Божия, трѣбва да раздадемъ имането си. Не е въпросътъ въ раздаването, въпросътъ е въ употреблението на онѣзи блага, които човѣкъ има. Ти не можешъ да раздавашъ онова, което Богъ ти е далъ. Ами нали Христосъ казва: „Даромъ сте взели, даромъ ще дадете". Да, което си взелъ даромъ, даромъ ще го раздадешъ, но какви сж вашитѣ изисквания? — Вие искате всички богати хора да бждатъ щедри. Защо? Вие изисквате това нѣщо не отъ морално гледище, но понеже страдате, сиромаси сте, казвате: богатитѣ трѣбва да раздадатъ имането си. Богатиятъ човѣкъ отъ своя страна казва: „Трѣбва да има редъ и порядъкъ въ свѣта". Защо? — Защото той е разбогатѣлъ, та иска да запази своето богатство. Тия причини не сж морални. Това, което ни

заставя да искаме редъ и порядъкъ, не е отъ л бовъ къмъ реда и порядъка. Ето, и за нашето събрание хората отвънъ казватъ: „Защо този човѣкъ е събралъ тия хора, защо ги развращава? Тѣ вече не сж българи, тѣ не могатъ да бждатъ полезни за свсето отечество“. Питамъ: кога българитѣ сж били полезни за своето отечество? Кога българитѣ сж били тѣй силни, както римлянитѣ или тѣй силни, както днешнитѣ англичани? Коя е причината, че не сж били тѣй силни? Въпросътъ не е да бждемъ силни, но ние трѣбва да бждемъ умни. Като англичанитѣ не можемъ да бждемъ силни, но като тѣхъ можемъ да бждемъ умни. Като англичанитѣ не можемъ да имаме снаряжения, нито флота, но можемъ да бждемъ тѣй честни като тѣхъ. Можемъ да бждемъ още справедливи и добри.

И тѣй, всѣки българинъ може да бжде честенъ, справедливъ, уменъ и добъръ. Кога? — Още сега. Има нѣща, които още сега може да се приложатъ. Туй, което сега може да се приложи, то е реалното. Ние казваме: е, за бждеще! И всички ние живѣемъ съ мисълта за своето бждеще. Послѣ, ние живѣемъ само съ своята история. Въ училищата се прѣподава българска история. Та, кои сж похвалнитѣ чѣрти на българската история? Азъ се чудя, нѣкой пжтъ, като казватъ, че трѣбва да прѣподаваме българска история! Из адете, кое е онова похвалното за българския народъ? Това е не само за българския народъ, но и за всички народи. Отъ историята на всѣки народъ трѣбва да се извади онова възвишеното, благородното, и него да учимъ. Не трѣбва да се осжждаме, да казваме, че българитѣ сж лоши, но трѣбва да теглимъ съ онѣзи възни, съ които невидимиятъ свѣтъ ни прѣтегля. Добриятъ човѣкъ си е всѣкога добъръ, и лсшиятъ човѣкъ си е есѣкога лошъ. Ще кажете: ето едно противорѣчие! Азъ казвамъ: доброто, то е мсментално, т. е. въ момента, въ който правя добро, добъръ човѣкъ съмъ. И погрѣшката, която правя, и тя е за момента. Единъ човѣкъ може да направи или зло, или добро. Въ дадения случай, когато правя доброто, въ всичката своя сжщина азъ съмъ добъръ; въ дадения моментъ, когато правя зло, азъ съмъ лошъ въ всичката си сжщина. Подъ думата „лошъ“ разбирамъ лошъ въ своето проявление.

Човѣкъ тукъ на земята се оцапва, опетнява се. Нима мислите, че когато човѣкъ ходи натукъ-натамъ и замисля да отмъсти нѣкому, та не се опетнява? Има единъ законъ: добриятъ човѣкъ е всѣкога добъръ, и нищо въ свѣта не може да го опетни. И Божествената свѣтлина никога не може да се загаси. Тя се загасява сама по себе си. Ако остане само човѣшкото, то отъ само себе си ще се запали, ще изгори и ще рухне. Ако е Божественъ огънь, пазете се, този пожаръ всѣкога ще гори.

И тъй, всички хора ще горятъ. Запалени ще бждатъ и праведници, и грѣшници. Тъй ще е за въ бждеще. Ще горятъ! Казва Писанието: „Свѣтътъ чрѣзъ огънь ще се поправи.“ И защо е туй безпокойствие, което е обхванало днесъ хората? Нѣкои искатъ да турятъ причинитѣ за злото въ свѣта на едно или на друго мѣсто, но причинитѣ се криятъ нѣкъдѣ дълбоко. Нѣкои казватъ, че причинитѣ сж въ православната църква. И тамъ не сж. — Въ католическата църква. И тамъ не сж. — Въ протестанската църква. И тамъ не сж. Злото може да се прояви и въ православната, и въ католическата, и въ протестанската църкви, но не е тамъ. Несъгласие има между самитѣ хора. Злото не се крие даже и въ самитѣ хора. Ние хората само проявяваме злото. По сжщество ние нито зли можемъ да бждемъ, нито добри. Злото и доброто сж вънъ отъ насъ. Единственото нѣщо, което е най-възвишено, което опрѣдѣля човѣка като човѣкъ, то е само Любовта. И Мъдростъта не е още. Любовта е турила вече първия си корень. Тя е въ човѣшкото сърце и въ човѣшката душа. Единственото най-реално нѣщо, това е Любовта. И сега, хората колятъ, бѣсятъ, а искатъ да бждатъ добри, искатъ да бждатъ умни. Започнете съ Божествената Любовь, и тази Любовь ще привлече всички възвишени добродѣтели, тя ще отвори свѣта прѣдъ Бога. Тя има ключоветѣ на всички тайни вжтрѣ въ живота

Да ви приведа единъ примѣръ отъ съврѣмения животъ. Той не е изъ българския животъ, а изъ живота на западнитѣ народи. Нѣкой си виденъ английски лѣкарь, на име Амзелъ, ималъ единствена дъщеря, на която майката се поминала още въ младини. Той посвѣтява цѣлия си животъ за дъщеря си, дава ѝ отлично образование и възпитание. Между 70-80 годишната си

възраст той започва вече да слабѣе и очаквълъ сега дъщеря му да посвѣти живота си заради него. Обаче, дъщеря му се влюбва въ единъ графъ, и графътъ ѝ казва така: „Азъ искамъ да напуснешъ баща си и да дойдешъ съ мене“. Извѣстно врѣме тя се бори вжтрѣ въ себе си, но послѣ рѣшава да напусне баща си и изчезва. Очаква я той день, два, три, идва най-послѣ единъ господинъ и му казва: „Дъщеря ти замина съ еди-кой си графъ“. — Какъ, дъщеря ми, за която съмъ посвѣтилъ цѣлия си животъ, да скрие всичко това отъ мене и да не ми каже нито една дума! И заточватъ ония сълзи да текатъ. Питамъ: защо дъщерята напусна баща си? Това морално ли е? Може ли слѣдъ това тя да се надѣва да живѣе съ своя възлюбенъ единъ животъ съ благословение? — Никога! Дъщеря, която при такива условия напуска баща си, тя не може да има никакво благословение. Тя редъ поколѣния ще има проклятието на сѣдбата. Мислите ли, че онзи възлюбенъ графъ, който отнема дъщерята отъ бащата при такива условия, е благороденъ? — Не е благороденъ. Казвамъ: мислите ли, че ако единъ човѣкъ ви отдѣли отъ Бога, отъ вашия Баща, и вие отидете въ свѣта да благувате съ него, та ще имате Неговото благословение? Не, редъ поколѣния ще имате страдания, ще носите нещастията съ себе си. Ще кажете: нѣма мораль! Не, въ никакъвъ случай нѣма да жертвувашъ висшитѣ интереси на своята душа за благо на този свѣтъ! „Ако ти дадатъ всички блага на този свѣтъ, и ти пожертвувашъ интереситѣ на душата си за тѣхъ, ти си единъ пигмей“, казва Христосъ.

Сега, ние питаме: има ли Господъ въ свѣта? Онази богатата дъщеря казва: „Да не ме е раждала майка ми, да не ме е раждалъ баща ми!“ Даже много синове и дъщери казватъ: е, майка ми и баща ми сж имали разположение единъ къмъ другъ, влюбили се, родили ме, това не ме задължава да имамъ разположение къмъ тѣхъ и да ги гледамъ! Това е сегашниятъ мораль, обикновениятъ мораль на хората. Питамъ: при тѣзи условия, при тѣзи схващания, какъвъ мораль може да имате, какъ можете да живѣете? Мораль може да има само при възвишената Любовь. Въ сегашния мораль нѣма никакви закони. Законитѣ трѣбва да бждатъ написани

въ душата. Законъ може да има само при въззишената Любовь. И онзи стражаръ, който е свършилъ четири факултета, ще може да изпълни великиятъ законъ на Любовта. Мнозина ще кажатъ: Това учение е неприложимо въ свѣта. Защо е неприложимо? — Умъ трѣбва! Ако свържете единъ вълкъ съ вжже, той лесно разрѣшава въпроса: прѣгризва вжжето, освобождава се и си заминава. Ако свържете коня, той ще каже: „Е, такава е волята Божия, такава е сждбата ми“ — и ще си умре гладенъ. Кой е правъ? — Вълкътъ е правъ. Ама лошъ билъ! Хубавъ е методътъ му, прѣгризва вжжето и се освобождава. Той е свободенъ. И конътъ трѣбва да се научи отъ вълка да прѣгризва вжжето, макаръ че господарътъ му го вързалъ. Има нѣкои коне, които се сѣщатъ да прѣгризватъ вжжето си, но това го правятъ по други съображения. Понеже вжжето е направено отъ конопъ, конътъ си казва: „Може да има малко храница тукъ,“ и затова го дѣвче, дѣвче, докато прѣяде вжжето. Послѣ, като прѣяде вжжето, вижда се свободенъ, и си казва: „Я, та то могло значи да се освободя!“

Що е това, което ни каза?

Нѣкой пжтъ съврѣменнитѣ хора ме сждятъ, казватъ: „Онзи, тамъ, заблуждава хората!“ Доведете при мене единъ човѣкъ отъ цѣлия свѣтъ, който да не заблуждава своитѣ ближни! Искамъ да видя кои сж качества на онзи, който не заблуждава. Азъ искамъ да бждемъ справедливи, искрени, да знаемъ кой не е заблуденъ. Не, трѣбва да знаемъ, че има единъ Богъ надъ насъ, който не е само вънъ. Той е и вътрѣ въ насъ, и вънъ отъ насъ. Той регулира цѣлия ни животъ. И не само Той е надъ насъ, но ние сме заобиколени отъ множество други разумни същества, които упражняватъ влияние върху насъ. Тогава ние попадаме подъ друго едно заблуждение. Въ една кжща се навѣдили паяци и почнали да прашатъ помежду си депутация, какъ да раздѣлятъ кжщата, че да не прѣпятствуватъ на мухитѣ да влизатъ въ паяжината имъ. Заели всички кюшета. Обаче, идва единъ день слугинята на кжщата и съ една метла разваля всичкитѣ паяжини. И ние, като паяцитѣ, наредимъ си законитѣ: тѣй и тѣй ще бжде, но, дойде единъ день слугинята

съ метлата и казва: „Хайде навън!“ И тогава всички казватъ, той умря, Господъ да го прости! Не, приятелю, ти си влѣзалъ въ една чужда кжща. Тази кжща не е твоя, на нѣкой другъ е. Тя не е наредена заради тебе, да ловишъ мухитѣ. Иди вънъ, тамъ на нѣкое дърво си направи кжща, иначе ще дойде слугинята съ метлата. Тя е, която разполага. А господарьтъ, даже и не дига ржката си, той счита за унижение да се разправя съ паяцитѣ въ своята кжща. Той казва: „Стойнке, ела съ метлата!“

И ние, умнитѣ хора, които сме свършили университетъ, не сме научили този основенъ законъ, че не сме ние, които рѣшаваме въпроситѣ, а казваме на синоветѣ си и на дъщеритѣ си: ти така ще направишъ, иначе ще направишъ. Защо грѣшатъ майкитѣ? Една майка, която е родила синъ и дъщеря, трѣбва на двѣ нѣща да ги научи — да каже на дъщеря си: „Дъще, азъ се оженихъ за баща ти заради тебе, но ти ще любишъ Бога, нѣма да жертвувашъ живота си за никого друго, освѣнъ за Бога. Ако не искашъ да постъпишъ тѣй, азъ нѣмамъ нищо общо съ тебе“. Послѣ, ще извика сина си и ще му каже: „Синко, азъ те родихъ, но ти нѣма да бждешъ вагабонтъ да се продавашъ. Трѣбва да обичашъ Бога!“ А сега, какъ постъпватъ? Израсне дъщерята, и майката казва: „Ха, да те нагласимъ добръ, да можешъ да се харесашъ, че да те наредимъ добръ въ живота!“ И започватъ да канятъ момцитѣ. Дойде единъ, майката казва: „Азъ не харесвамъ този“. Като че тя ще се жени! Момата казва: „Азъ пъкъ искамъ него“. Бащата иска другъ. И най-послѣ, момъкътъ казва: „Тѣ не ме искатъ, но и азъ тѣхъ не искамъ“. Слѣдъ туй майката урежда работата съ сина си. Той дига шумъ, тази иска, онази не иска. Единъ день и снахата казва: „Баща ти, майка ти не ме искаха, но сега пъкъ и азъ не ги искамъ!“ И тѣй, уредиха работитѣ. Въ всѣка една кжща днесъ тѣй се уреждатъ работитѣ. И послѣ, хората питатъ: „Защо Господъ е наредилъ така?“ — Е, сждба, тѣй рѣшилъ Господъ! Не е сждба това. Ти трѣбва да се научишъ, като носишъ туй дѣте въ утробата си, да му кажешъ: „На Бога ще служишъ!“ А сега служимъ на кого? — Служимъ на църквата, на държа-

вата, а на когото трѣбва да служимъ, не служимъ. Азъ казвамъ: най-първо трѣбва да служимъ на Бога на Любовта! Той трѣбва да бѣде нашъ идеалъ. И тогава, като се срещнемъ, ние ще се познаваме. Като срещна единъ стражаръ, ще му кажа: братко, ти си свършилъ четири факултета, ти имашъ моитѣ уважения, отлична е твоята служба! А сега, кого търсимъ, на кого служимъ? — На България. Българитѣ, макаръ, че минаватъ за културенъ народъ, не знаая, дали иматъ единъ министъръ, който да е свършилъ четири факултета.

„Що е това, което ни каза?“

Туй учение и слѣдъ хиляди години ще бѣде пакъ сжщото. Важниятъ въпросъ въ вашия животъ сега ще се разрѣши. Какъ? — Като приложите Христовото учение. Ти може да си търговецъ, но и да напуснешъ търговията си, работитѣ ти пакъ нѣма да се уредятъ. Ти може да си земледѣлецъ, но и да напуснешъ земледѣлието, работитѣ ти пакъ нѣма да се уредятъ. Ти може да си стражаръ, но и да напуснешъ стражарството, работитѣ ти пакъ нѣма да се уредятъ. Ти може да си какъвто и да е по професия, но и да напуснешъ тази си работа, работитѣ ти пакъ нѣма да се уредятъ. Хората сж били и свещеници, и проповѣдници, и професори, и майки, и бащи, но поправили ли сж свѣта? — Не сж го поправили. Майка и Баща, това сж високи длѣжности! Има само единъ Баща въ свѣта, а ние играемъ роля на бащи. Има само една Майка въ свѣта, а ние играемъ роля на майки. И за сега, Баща е само Мждростъта, Майка е само Любовта. А тѣхниятъ единственъ, първороденъ синъ, това е Истината. Тѣй седи въпросътъ. А ние, простосмъртнитѣ, на земята трѣбва да намѣримъ този Баща. И колко трудъ се изисква! Цѣлиятъ си животъ трѣбва да посветимъ, за да намѣримъ нашия Баща на Мждростъта.

Христосъ прѣди 2000 години ясно говорѣше: „Понеже не повѣрвахъ нито въ Мене, нито въ Отца ми, Който ме е проводилъ, ще дойде Духътъ вжтрѣ въ свѣта, и отъ моитѣ ще вземе“. Отъ кого ще вземе? — Отъ Бащата на Мждростъта. Синътъ ще вземе отъ Бащата на Мждростъта. Синътъ винаги взима отъ майката и бащата. Ние се стремимъ къмъ Истината, а Истината е Синътъ. Истината е Синътъ, смисълътъ. Истината по-

казва какви трѣбва да бждатъ отношенията ни единъ къмъ другъ. Питамъ: гдѣ сж онѣзи любовни отношения между хората? Нѣкой пжтъ ме питатъ, защо не отида да проповѣдвамъ въ православната църква? Е, хубаво, ако влѣза въ църквата, ще кажатъ: той мисли да вземе нашитѣ овци, да ги смути, да ги заблуждава. Казвамъ ви: азъ съмъ толкова благороденъ, не искамъ да взема вашитѣ овци отъ църквата да ги смуцавамъ, да ги заблуждавамъ, тѣ си иматъ редъ и порядкъ. Азъ не събирамъ вашитѣ здрави хора отъ църквата. Азъ събирамъ болнитѣ хора отвънъ, тѣхъ взимамъ. Ако нѣкоя ваша здрава овца е дошла при мене, елате и си я вземете! Азъ имамъ други схващания, други понятия за човѣка, за човѣшката душа. Човѣшката душа е нѣщо Божествено. Какъ можешъ да вземешъ брата си, да го подчинишъ, да го заробишъ? Азъ гледамъ на всѣки човѣкъ като на свободенъ. Той може да мисли тѣй, както и азъ мисля. Той може да чувствува тѣй, както и азъ чувствавамъ. Той може да дѣйствува тѣй, както и азъ дѣйствувамъ. И въ всѣко едно отношение той има право на гѣзи блага. Наруша ли най-малко туй правило, този основенъ законъ, веднага Божието лице ще потъмнѣе, а тогава и моето лице ще потъмнѣе.

Нѣкои запитватъ: „Какво мисли този човѣкъ?“ — Въ даденъ моментъ човѣкъ може да мисли двѣ нѣща: или добро, или зло. Важниятъ въпросъ, обаче, не е този, кой какъ мисли. Важниятъ въпросъ е: поставихте ли Христа на Неговото мѣсто? Азъ не съмъ ви казвалъ мене да поставите на Христовото мѣсто. Христосъ не е нѣщо, което може да се поставя отвънъ, а Христосъ е единъ принципъ! Поставете Христа вжтрѣ въ вашитѣ сърца! Нека свещеницитѣ, нека църквата първо поставятъ Христа на Неговото мѣсто, че тогава да разрѣшаватъ другитѣ въпроси!

Въ живота си ние трѣбва да имаме една мѣрка, съ която да мѣримъ нѣщата, да ги познаваме. Какъ ще познаете, дали азъ ви любя, или не ви любя? Азъ се чудя, когато нѣкой казва: азъ вече въ Учителя не вѣрвамъ. Ами че азъ имамъ ли нужда да вѣрвашъ въ мене? Единственото нѣщо, на което азъ разчитамъ, то е вѣрата, която азъ имамъ. Не ти не вѣрвашъ въ мене, то е за твоя смѣтка. Ти не трѣбва да вѣрвашъ въ мене,

ти трѣбва да вѣрвашъ въ този Духъ, въ това Божествено единство, ти трѣбва да вѣрвашъ въ Бога. Тази вѣра трѣбва да бѣде жива, а Божествената Любовь трѣбва да засегне човѣшкото сърце. Ако ти не вѣрвашъ въ Бога, какъ ще вѣрвашъ въ мене? Ако ти не обичашъ Бога, какъ ще обичашъ мене? Да обичашъ мене, да обичашъ ближнитѣ си, това е вториятъ законъ. Ако твоитѣ отношения сж прави къмъ Бога, ще бѣдатъ прави и къмъ мене. Ако твоитѣ отношения сж прави къмъ Бога, ще изпълнишъ най-трудния законъ, ще бѣдешъ правъ и къмъ твоитѣ врагове. Какъ ставатъ хората врагове? Дѣлама братя враждуватъ помежду си. Кое ги прави да враждуватъ? Враждата се дължи на имането, което бащата е оставилъ.

„Що е това, което ни каза?“

Въ какво седи истинскиятъ мораль? Истинскиятъ мораль въ свѣта седи въ слѣдующето: да желашъ да имашъ само това, което Богъ е опредѣлилъ за тебе. Ако азъ, като християнинъ, стана търговецъ, ще направя дюкяна си на такова мѣсто, щото да не уврѣди нито на единъ наоколо. Ще избира такова мѣсто за дюкяна си, че по възможность най-малко мющерии да влизатъ въ него. Ще държа статистика, кой дюкянъ, измежду 200—300, ще има най-малко мющерии, и него ще избира. Почнатъ ли да влизатъ много мющерии, Божествениятъ законъ е вече нарушенъ. Ако се женишъ и изберешъ най-красивата жена, ти не постѣпвашъ по закона. Ти не се женишъ за нея, защото я обичашъ, а за красотата ѝ. Това не е мораль! Ти ще изберешъ не най-красивата, но най-скромната. Хората въ свѣта не се женятъ както трѣбва. Ако имашъ 100 моми за изборъ, ти ще изберешъ най-скромната, а не най-красивата. Ти си прѣдъ Бога, и твоята женидба прѣдъ Бога е благословена, приета е горѣ на небето. Изберешъ ли най-скромната, най-неззвидната, отъ небето казватъ: въ този човѣкъ има мораль! Ако ти влѣзешъ въ нѣкоя църква, азъ взимамъ църквата въ друго значение, и изберешъ най-видната църква, ти прѣстѣпвашъ закона. Не, ти трѣбва да изберешъ най-скромната църква, дѣто има най-малко хора. Нѣкои казватъ: защо не отивашъ въ църквата свети Краль? Ако отида въ свети Краль, всичкото

ми величие ще изчезне, ще се опетня. Това не е защото хората сж лоши, но азъ трѣбва да избира най-малката църква, въ която да има само двама богомолци, и азъ да бжда трети измежду тѣхъ. Че това е моралъ! Да влѣзешъ въ свети Кралъ, та да обърнешъ внимание на свѣта съ своето влизане, това право ли е? Че да не съмъ нѣкой плугъ, та да обръщамъ хората! Обръщатъ се ниви, но човѣкъ да обърне човѣка къмъ Бога, това обръщане е двусмислено. Вижъ, едно нѣщо, на което мога да науча хората, което имамъ, то е да запаля свѣщъта имъ. Гледамъ, нѣкой носи свѣщъта си, има книга, нѣма кибритъ. Драсна кибритъ, запаля свѣщъта му, отиде вече. Е, питамъ: ако азъ съ своя кибритъ запаля свѣщъта нѣкому, какво прѣстѣпление има въ това? Той ще чете книгата, и ще вижда пжтя си нощно врѣме. Казватъ за нѣкого: ама той не мисли, както трѣбва! Чудни сж хората! Какво отъ това, ако единъ вълкъ не мисли, както ти искашъ? Ако единъ вълкъ стане овца, той не може да мисли като вълцитѣ, но докато е вълкъ, ще мисли като тѣхъ. Оплакваха се единъ день мишкитѣ: „Дойде между насъ една котка, бѣше много мършава, а сега ходи така угоеничка. Много отъ нашитѣ мишки станаха нейни слуги. Дойде, хване една мишка, и тя ѝ стане слуга. И отъ както ние ѝ станахме слуги, тя се подигна.“ Колко мишки има, които слугуватъ на една котка? — Това сж философски заблуждения вжтрѣ въ свѣта! Мишката не може да бжде слуга на котката. Нѣкой казва: „Стани ортакъ съ дявола, докато минешъ моста.“ Е, приятелю, мислишъ ли, че дяволътъ е толкова серсеминъ? Чудна работа! Той насрѣдъ пжтя ще те бутне. Знаешъ ли на какво мяза твоео положение? Нѣкои искатъ да надхитрятъ дявола. Знаете ли онзи примѣръ съ магарето, което служило дълго врѣме на господаря си. Единъ день то минавало прѣзъ една рѣка. Натоварено било съ соль и по невнимание се подхлъзнало, паднало въ водата, и сольта се стопила. Подигнало се, усѣща, че товарътъ му олекналъ. Казва си: „Отлична работа! Научихъ туй изкуство, какъ да си облекчавамъ товара. Като дойда до водата, ще клѣкна, и товарътъ ще се намали.“ Втори пжтъ господарътъ натоварва магарето съ вълна. Минава прѣзъ рѣката, клѣква въ во-

дата, иска да се дигне, не може, товарътъ станалъ много тежъкъ. Е, приятелю, единъ пътъ дяволътъ ще те натовари съ соль, другъ пътъ съ вълна.

Уменъ човѣкъ е онзи, който има само единъ възвишенъ моралъ и може да го приложи въ всичкитѣ отношения въ живота си. Такъвъ моралъ може още сега да се приложи. Мжжътъ може да го приложи; жената може да го приложи; синътъ може да го приложи; дъщерята може да го приложи; стражарътъ може да го приложи; сждията може да го приложи. Какво ни прѣчи да приложимъ този законъ на Любовта? Нима онѣзи сждии, които сждятъ свѣта сж много справедливи? — Обръщатъ законитѣ. Сждията има възможность да обърне закона. Нима мислите, че азъ, ако съмъ подсждимъ, и дамъ на сждията 1000 английски лири, той нѣма да рѣши дѣлото въ моя полза? Той ще каже: „Този човѣкъ е благороденъ, неговото прѣгрѣшение не е толкова голѣмо, и така ще смекчи моитѣ прѣгрѣшения. И днесъ паритѣ смекчаватъ всѣко прѣстѣпление. Но има единъ законъ, който не смекчава. Той еднакво дѣйствува и спрѣмо богати, и спрѣмо бѣдни. Този законъ е абсолютно справедливъ. Слѣдователно, има една Правда надъ насъ, на която можемъ да разчитаме. Когато Христосъ е дошълъ на земята, Той е говорилъ много работи, които не сж писани. И ако ние речемъ днесъ да учимъ хората на всичко това, което е училъ Христосъ, ще кажатъ че това е заблуждение. Питамъ: кое не е заблуждение? Когато оженваме една мома за единъ момъкъ, това не е ли заблуждение? Вие имъ казвате: „Ще се ожените, ще бждете щастливи“. Хубаво, щастливи ставатъ ли? — Не. Тѣ ще народятъ синове и дъщери, но като не разбиратъ закона, ще народятъ идиоти, прѣстѣпници. Една мома, като се жени, трѣбва да разбира закона, да се жени по закона на Любовта. Огиватъ ли сватове прѣдъ нея, убѣждаватъ ли я, прѣдъ мене въпроса е прѣдрѣшенъ. Онази мома, която ще се жени, тя трѣбва да познава своя възлюбенъ, да прочете надписа му, и нищо по-вече. Остане ли други да те женятъ, въпросътъ е свършенъ. И тогава, религиознитѣ хора казватъ: трѣбва да се женимъ! Азъ казвамъ: по Бога ще вършите всичко, и свѣтътъ ще се справи. Тогава отношенията между мжже и жени

ще бждатъ прави. Азъ наричамъ жена тази, която, като има единъ мъжъ, да се не съблазни въ него никога, да не му изневѣри никога. Азъ наричамъ мъжъ онзи, който никога не изневѣрва на жена си. Като ме слушате, казвате: тъй, тъй е. Да, но като е тъй, сега не може, отначало трѣбва да започнете. Трѣбва да турите Любовта като основа и да приемете тази великата свѣтлина на Божествената Мъдростъ. Силата на една жена седи въ това, като срещне единъ мъжъ, да го подигне, а не да го понижи. Една жена понижава ли единъ мъжъ, знаей какъвъ е нейниятъ характеръ. А всѣка жена, която, като срещне единъ мъжъ и тури въ него единъ благороденъ импулъсъ, знаей каква е тя. Всѣки мъжъ, който, като срещне една жена, тури въ нея единъ благороденъ потикъ, този мъжъ е добъръ. У насъ има грѣхове наслѣдени отъ миналото. Ние трѣбва да се освободимъ отъ тѣзи грѣхове, и можемъ да се освободимъ.

„Що е това, което ни каза?“ Това, което Христосъ е казалъ е слѣдното: единственото нѣщо, което може да разрѣши всички спорове, единствената сила, която разрѣшава всички индивидуални, сѣмейни, обществени въпроси, въпроситѣ на човѣчеството, това е само тази Любовь, въ която има абсолютенъ моралъ.

Сега хората говорятъ заради мене лошо. Да, това азъ даже не трѣбва да го правя въпросъ. Азъ не трѣбва да считамъ за обида това нѣщо. Когато азъ седя като единъ фаръ и показвамъ пътя на всички хора, по сухо или по море, моята длъжностъ е да освѣтлявамъ пътя на хората. Азъ трѣбва да бжда толкова благороденъ, че да я изпълня, и нека се сипятъ върху мене хули. Нека се сипятъ, защо не? Похвалитѣ и хулитѣ иматъ едно и сѣщо значение. Единъ човѣкъ, който може да те похвали, той може и да те укори, да ти каже найгорчивитѣ думи. Има нѣщо по-високо отъ похвалитѣ и по-високо отъ укоритѣ. Това азъ наричамъ законъ на Любовта. Азъ знаей защо ме хвалятъ и защо ме укоряватъ. Въпросътъ заради менъ е рѣшенъ. Ако нѣкои хора ме укоряватъ, казвамъ: възможно е съ моитѣ идеи, съ моето учение да нарушавамъ интереситѣ на тѣзи хора. Иматъ право. Ако нѣкои ме хвалятъ, тѣ сж видѣли нѣкое добро отъ мене. И еднитѣ, и дру-

гитѣ иматъ нѣкакъвъ интересъ. Азъ бихъ желалъ да намѣря хора незаинтересувани. Ако 10 души ви похвлятъ, други 10 ще ви укорятъ. Има единъ законъ, въ който нѣма нито похвали, нито укори. Тамъ можешъ да бждешъ самъ. Но, понеже хората не искатъ да бждатъ сами, искатъ да бждатъ двама, тѣ напушатъ този законъ и затова се явяватъ всички страдания. Ето защо трѣбва да бждемъ доблестни, да изнесемъ безъ страхъ всички страдания. Не се плашете отъ дявола, не се плашете отъ бѣднотията, не се плашете отъ болеститѣ, отъ страданията, отъ това-онова, приемате Любовта, нека тя царува въ вашитѣ сърца! Нека има страхъ отвънъ — любовъ отвжтрѣ, тъмнина отвънъ свѣтлина отвжтрѣ! Нека има свѣтлина въ ума и топлина въ сърцето, за да имаме сила да вършимъ волята Божия! Можемъ ли да вършимъ волята Божия? — Можемъ. Всѣки може да върши доброто въ онази микроскопическа форма. Всѣки може да люби, а всички вие искате да любите.

И сега казваме: тѣй казалъ Христосъ, тѣй направилъ Христосъ. Христосъ казва тѣй: „Стани тази вечеръ и напусни кжщата си!“ Какъ, да напусна кжщата си! Разболява се жената, спъне се. Тя се бори, бори: какво ще каже мжжътъ, какво ще кажатъ хората? Каже ли така, свършва се въпросътъ. Дойде Христосъ, казва на дъщерята и на сина: „Напуснете дома си!“ Ами какво ще кажатъ майка ми, баща ми? — Свърши се въпросътъ. Е, какво казва майката? — Слушай дъще, ти не трѣбва да бждешъ толкова глупава, ти ще трѣбва да се оженишъ за онзи графъ. Той е богатъ, има кжщи, ти ще живѣешъ като графиня“. Христосъ казва: „Слушай, тукъ има единъ много бѣденъ овчаръ, за него ще се оженишъ“. Майката казва: „Ти луда ли си?“ Щомъ се поколебаешъ, въпросътъ се свършва. Христосъ казва: „За този овчаръ ще се оженишъ, той е бѣденъ, но много добъръ“. Мнѣнието на Христа и мнѣнието на майката се различаватъ. Христосъ казва: Ако питашъ мене, за бѣдния овчаръ ще се оженишъ“. Дойдатъ братята и сестритѣ ѝ и казватъ: „Ти си била много глупава!“ Разказватъ: а, тя нашата сестра, не е съ ума си. Съ ума си ли не е? Ами, ако още тази вечеръ Господъ изтегли душитѣ ви, и

отидете на небето, какъ мислите, въ вашитѣ стаички ще има ли нѣщо скрито? Тамъ ще се разрѣшава този въпросъ, да се ожените или не, а не тукъ на земята. Не се разрѣшаватъ тукъ нѣщата, но горѣ, горѣ. Ако нѣкой иска да знае, какъ се разрѣшава въпросътъ, казвамъ: нека отидемъ на небето! Още 2000 години да говоримъ тука на земята, нѣма да се разберемъ. Казвамъ: елате да отидемъ на едно мѣсто, и тамъ ще разберемъ ти кой си, и азъ кой съмъ. Нѣкои искатъ да знаятъ кой съмъ. — Елате съ мене да отидемъ горѣ, и тамъ ще разберете кой съмъ. А, за горѣ не е дошло още врѣмето! — Дошло е врѣмето за горѣ. Казва Христосъ: „Когато синъ Человѣчески дойде на земята, ще намѣри ли достатъчно вѣра въ хората?“

Азъ бихъ желалъ, всички свещеници да говорятъ на стадото си за Христа, за Христовата любовь, но да говорятъ искрено! А тѣй, както постѣпватъ, азъ не съмъ отговоренъ за постѣпкитѣ имъ. И нека се яви въ тѣхъ едно искрено желание да живѣятъ за Любовьта Божия, да вършатъ волята Божия. Това желание е въ състояние да изглади всичкитѣ имъ грѣхове за въ бъдеще, но ако туй желание не дойде, всичкитѣ имъ грѣхове ще останатъ на сѣщото мѣсто. На малкия изворъ азъ желая много вода, за да се очисти тази вода. На бѣдния човѣкъ азъ желая да стане богатъ. Богатъ въ какво? — Такова богатство, което да внесе Любовьта. Ще кажете: а, тази любовь! Любовьта, това е най-хубавото състояние, което човѣкъ може да има тукъ на земята. И когато тази Любовь дойде, тогава човѣкъ става смѣлъ и рѣшителенъ, може да върши всичко, както трѣбва. Той не прави изборъ въ нѣщата. Той може да върши всичко, може да послужи на всички. И ако единъ день тази Любовь влѣзе въ насъ, и ако Господъ влѣе другъ животъ въ насъ, ето каква ще бѣде тази Любовь. Когато ме срещне нѣкой и ме запита, ти праведенъ ли си, азъ ще му кажа, че тукъ не мога да му доказвамъ това нѣщо. „Ами ти праведенъ ли си?“ — Е, азъ принадлежа на нашата църква, праведенъ съмъ. „Хубаво, ти вѣрвашъ ли въ Христа?“ — Вѣрвамъ. „Добрѣ, да отидемъ тогава въ Рилската пущина, тамъ дѣто има мечки“. Ако тази мечка и двамата ни оплоче, тогава и двамата не струваме. Ако тази

мечка обърне гърбъ и почне да бѣга, пакъ нищо не струваме, но ако тази мечка дойде срѣщу насъ, и ние я погладимъ, а тя ни се усмихне, ето кждѣ е учението, ето кждѣ е Любовъка. Които искатъ, нека дойдатъ съ мене да отидемъ въ Рилската пустиня, да срещнемъ мечката, и въпросътъ е свършенъ.

Нѣкои искатъ да знаятъ, какво мисля да говоря. Нека почакатъ, до като избира мечката. Тя ще бжде най-малко 10 — 15 — 20 годишна, и като се зададе, да бждемъ спокойни, да видимъ Бога въ очитѣ на тази мечка. Като я срещнемъ, ако има Любовь въ сърцата ни, тя ще ни каже: „Познавамъ ви“. Тѣй, ще се поразговоримъ малко съ нея. Тя ще каже: „Дано цѣлиятъ свѣтъ се измѣни така, че кожата ни отиватъ. Наистина, ние сме лоши, и отъ насъ всички треперятъ, но и ние се криемъ отъ хората въ голѣми дупки. И ние треперемъ отъ тѣхъ“.

Сега, всички искатъ да разрѣшаватъ нѣщата тѣй лесно. Не, Господъ иска да влѣзе въ сърцата ни, и ще влѣзе. Може да влѣзе!

„Що е това, което ни каза?“

Христосъ казва: „Ако думитѣ ми прѣбждватъ въ васъ, и вие прѣбждвате въ мене, каквото просите въ мое име ще ви бжде“.

Бесѣда, държана на 24, II. 1924 г.

Родѣни изново.

Истина, истина ти казвамъ:
„Ако се не роди нѣкой изново,
не може да види царството
Божие“.

Въ природата сѣществува единъ езикъ, азъ го наричамъ „живиятъ езикъ на Битието“, или живиятъ езикъ на нѣщата. Този езикъ има особена граматика: глаголитъ му иматъ особенъ строежъ; сѣществителнитъ, прилагателнитъ, причастията, съюзитъ му не слѣдватъ сѣщитъ закони, каквито сѣ законитъ на обикновената рѣчь. По своята звучность този езикъ е единъ отъ най-красивитъ. Той е писменъ езикъ, но не се пише на книги, защото книгитъ въ природата сѣ живи.

Христосъ взима думи отъ този езикъ и казва: „Ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие“. Въ този стихъ не се казва да влѣзе въ царството Божие, но да го види. Всички вие имате най-обикновени понятия за виждането. Искате да видите нѣкой царъ или нѣкой вашъ приятель, но кои сѣ условията да виждате? Първото условие: трѣбва да имате очи, трѣбва да имате способностъ да виждате. Съ виждането заедно се подразбира вашето съзнание да бжде будно, да имате разбирания върху нѣщата. Човѣкъ и безъ да разбира може да вижда.

„Ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие“.

Ако Христосъ бѣше въ наше врѣме, бихте Го запитали да обясни този стихъ, както и тогазъ, на врѣмето си Го запита Никодимъ. Той тогава го обяснявалъ, но понеже отъ тона врѣме сѣ се изминали 2000 години, то сега този стихъ остава само като единъ малъкъ пасажъ отъ този живъ езикъ на природата.

Но въ този малък пасажъ има дълбокъ смисълъ, той отъ врѣме още е изпитанъ. Азъ съмъ ви привеждалъ и пакъ ще ви приведа онзи разказъ, дѣто нѣкой си, слѣдъ като изучавалъ Библията и Евангелието дълги години и не могълъ да намѣри основата на това учение, разсърдилъ се единъ день и си казалъ: „Толкова хора сж писали въ Него, Исаия тѣй казалъ, Иеремия тѣй казалъ Аврамъ тѣй казалъ, пророцитѣ, апостолитѣ тѣй казали, но нищо не имъ разбирамъ“ — хвърля книгата въ огъня и я изгаря. Цѣлата книга изгорѣла, но останало отъ нея едно малко парченце. Взелъ го, прочита на него: „Богъ е Любовь“. Той разбралъ туй малко сѣменце и си казалъ: „Значи, Богъ е Любовь. Тѣй щото, всички тѣзи пророци, апостоли сж писали, защото Богъ е Любовь. И ако съврѣмениятъ свѣтъ сжществува, сжществува по причина на това, че Богъ е Любовь. Ако Богъ не бѣше Любовь, ние не бихме сжществували, т. е. не бихме имали условия да се развиваме, да пишемъ, да учимъ, да водимъ всички тия спорове, които сега сжществуваатъ“. Така разсжждавалъ той.

Сега, нѣкои хора се занимаватъ съ голѣми спорове, но голѣмитѣ спорове сж направени отъ малки спорове. Чудни сж хората, когато искатъ да унищожатъ голѣмитѣ, дебелитѣ вжжета, съ които бѣсятъ хората. Тѣзи вжжета не сж виновни. Тѣ сж направени отъ хиляди, хиляди нишки, които сж заплетени наедно. Слѣдователно, съ заплитането на тия множество нишки може да се обѣси всѣки човѣкъ, а отъ тия малки паяжини никакви бѣсилки не могатъ да се направятъ. Ако въ този свѣтъ не сжществуваха вжжетата, ние нѣмаше да имаме бѣсилки; ако пѣкъ си служихме само съ паяжини, щѣхме да бждемъ много по-културни хора, отколкото сме сега. Дебелитѣ вжжета показватъ, че сме чрѣзмѣрно материални, имаме такава голѣма тежестъ, че трѣбва съ такива вжжета да ни държатъ.

Сжщото нѣщо е и по отношение яденето. Всички казватъ, че човѣкъ трѣбва да яде много, за да живѣе. Гдѣ е онази истинска мѣрка на природата, гдѣ е онзи кодексъ на природата, дѣто се казва по колко, и какъ трѣбва да ядемъ? Че трѣбва да ядемъ, съгласенъ съмъ, но гдѣ е онова истинско мѣрило, дѣто се казва по

колко трѣбва да ядемъ? Я попитайте паяка, по колко трѣбва да яде? Той въ своя кодексъ казва: „Най-малко по една муха на день трѣбва да изядамъ.“ Попитайте вълка, по колко трѣбва да яде? Той споредъ своя кодексъ, казва: „Най-малко по една овца на день трѣбва да изядамъ.“ Попитайте нѣкой отъ съврѣменнитѣ богати хора, по колко пѣти на день трѣбва да яде? Той ще ви каже, че трѣбва най-малко по три пѣти на день да се яде: по една печена кокошка и при това по едно кѣло винце отгорѣ, защото печената кокошка безъ винце не върви. „Ами че защо Господъ е създалъ винцето“? Туй е заблуждение! Господъ не е създалъ винцето. Гроздето, да, донѣкждѣ това е право, Господъ го е създалъ, но винцето — не. И печената кокошка не я пекълъ Господъ.

Съврѣменнитѣ хора казватъ: ние сме културни хора, елате въ нашитѣ домове, да видите какви сж, да видите какъ е направенъ нашиятъ кокошарникъ, по най-модеренъ начинъ— кокошкитѣ ни не живѣятъ, както едно врѣме. Послѣ, нашитѣ кокошки не снасятъ яйцата си по земята, да ги ядатъ кучетата, както бѣше едно врѣме, а ги снасятъ на много хубави мѣста. Казвамъ: да, много хубави сж тия кокошарници, но колко отъ тия кокошки взиматъ яйцата си? Една кокошка, като влѣзе въ този кокошарникъ, повече не излиза отъ него, макаръ че той е направенъ по най-модеренъ начинъ.

И сега, всички съврѣменни философи искатъ да ни убѣдятъ, че съврѣменниятъ свѣтъ е културенъ! Съврѣменнитѣ хора искатъ да ни убѣдятъ че еди-кой си е патриотъ. Азъ бихъ се радвалъ, ако той е патриотъ. „Ама еди кой си обича църквата!“ Азъ бихъ се радвалъ, ако той обича църквата, но ясно трѣбва да се опрѣдѣли, въ какво седи любовта къмъ народа, любовта къмъ човѣчеството и любовта къмъ църквата. Има нѣща неизбѣжни въ природата, върху които не може да се спори. Трѣбва да ядемъ! Върху това не може да се спори. Но какво трѣбва да ядемъ? Тукъ може да има вече споръ! Има религиозни хора, които казватъ, че Господъ е създалъ всичко заради насъ. Кое всичко? —Всичко добро. Да, всичко добро Господъ е създалъ заради насъ, но кое е добро? — Това е важ-

ниятъ вътрѣхъ за разрѣшение. Ако Богъ е създалъ всичко заради насъ, тогава заколете единъ вълкъ, опечете го и яжте! Защо не ядете мечкитѣ? Защо не ядете паяцитѣ? Ако всичко е създадено за ядене, защо не колите всичко да го ядете? Защо правите разлика, едно нѣщо ядете, друго не ядете? Отворете стария завѣтъ и вижте, какво казва Мойсей на евреитѣ! Давамъ ви единъ кодексъ, споредъ който свинско месо нѣма да ядете. Защо? — Защото копитото на свинята е раздвоено. И заякъ нѣма да ядете. Защо? — Защото и той ималъ нѣщо раздвоено. Всичко това произволно ли е? — Не е произволно. И тъй, като се казва, че всичко Господъ създаде, какво се разбира подъ това „всичко?“ — Всичко, което е добро.

Всички тѣзи обяснения, които ви давамъ сж посторонни, тѣ нѣматъ нищо общо съ цитирания стихъ: „Ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие“.

Тѣзи нѣща, обаче, не може да ни задържатъ отъ да не се родимъ изново. Този, който иска да види царството Божие, неговитѣ очи трѣбва да бждатъ чисти. Чиститѣ очи подразбиратъ чисто сърце. Чистото сърце подразбира свѣтълъ умъ. Свѣтлиятъ умъ подразбира една благородна душа, а благородната душа подразбира единъ любящъ духъ, който е излѣзълъ отъ Бога на вѣчността. И слѣдъ всичко това, искатъ нѣкои да ни кажатъ въ кой пжтъ трѣбва да се върви. За сега азъ знамъ, че сжествува само единъ пжтъ, по който може да се върви. Да, има и други пжтища, има още два пжтя, но за кого сж тѣ? — Тѣ сж за необикновенитѣ хора. Има само единъ пжтъ достъпенъ за всички, той е пжтътъ на Любовта! Тѣй че, когато говоря за Любовта, азъ разбирамъ пжтя, който е достъпенъ за всички, защото има и други пжтища, които не сж достъпни за всички. Туй трѣбва да се знае!

Тогава, да ви приведа една аналогия. Невъзможното за вола е възможно за птицитѣ. Ако прѣзъ една балканска тѣснина прѣкарвате нѣколко хиляди говеда и кажете на вола: „Мини прѣзъ това мѣсто!“ — той ще ви отговори: „Не мога да мина прѣзъ тази тѣснина. Нека всички мои другари излѣзатъ отъ това

мѣсто, за да мога да си пробия пжтъ.“ Значи, тамъ, дѣто волтъ не може да мине, една птица може да прѣхврѣкне. Нѣкои хора казватъ: туй нѣщо е невъзможно. Да, ако си единъ волъ, ако си едно млѣкопитающе, невъзможно е, но ако си една птица — възможно е. Свѣтътъ е толкова широкъ, че ако си една птица, ще можешъ да прѣхврѣкнешъ отвсѣкждѣ, ще можешъ да постигнешъ цѣльта си. Птицата е онзи умниятъ човѣкъ, който има свѣтълъ умъ. Той ще може да прѣхврѣкне отвсѣкждѣ и ще може да разрѣши всички въпроси. А онова млѣкопитающе, то е онзи материалистътъ човѣкъ, който е потъналъ дълбоко въ материята, въ ядене и пиене, и казва: „Не може да се разрѣшатъ тия въпроси“. Той никога не мисли. Ние, въ дадения моментъ, не може да го осжждаме, че той е такъвъ или онакъвъ, че той е четвероного. Въ дадения случай, такива сж условията. Но, да оставимъ животнитѣ! Въ дадения моментъ ние се обръщаме къмъ васъ, къмъ разумнитѣ хора. Какви трѣбва да бждемъ ние, хората на XX вѣкъ?

Прѣди 2000 години Христосъ каза: „Ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие.“

Значи, едно отъ условията да видите царството Божие е, да се родите изново. А днесъ, насъ ни прѣпорѣчватъ единъ много лесенъ пжтъ. „Елате“, казватъ, „при насъ и вие ще видите царството Божие.“ Е, това е много по-лесно. Ако е за виждане царството Божие, защо да не отидемъ тамъ? Не, знания трѣбватъ тукъ! За да се роди човѣкъ изново, изискватъ се условия, и трѣбва да се знае какви сж тѣзи условия. Подъ думата „условия“ ние разбираме онѣзи живи сили въ природата, които може да измѣнятъ, да трансформиратъ човѣшкото естество. Извѣстни сили може да се трансформиратъ — туй е законъ въ природата. Водата може да се трансформира въ нѣколко състояния. Тя може още и да се разложи на своитѣ съставни елементи, водородъ и кислородъ. Тия елементи може да се разложатъ на извѣстни силови линии. Тия силови линии може да се разложатъ на своитѣ живи елементи. И може още да продължаваме да говоримъ съ този езикъ на живата природа.

Какво можемъ да разберемъ подъ думата „силови

линии въ природата? Всѣко движение въ свѣта става по причина на тѣзи силови линии. Онѣзи англичани, които изслѣдватъ хималайскитѣ планини направиха двѣ експедиции по тѣхъ, и сега се готвятъ за трета експедиция. Тѣ забѣлѣзаха, че като се качватъ на тѣзи голѣми височини отъ 7—8000 м., колкото погорѣ се качватъ, явява се едно странно явление: отъ пжпа нагорѣ тѣ се изпотяватъ, потъ тече отъ тѣхъ, а отъ пжпа надолу краката имъ измръзватъ. Тѣ забѣлѣзватъ още, че като дойдатъ до извѣстна височина, забравятъ какви сж по народностъ. Дали сж англичани или друга нѣкаква народностъ, не имъ важи вече. Едноврѣменно съ това у тѣхъ изчезва всѣко желание, всѣкаква амбиция да продължаватъ да се качватъ нагорѣ. Обхваща ги едно особено състояние, и за да се върнатъ въ първото си положение, изисква се дълго врѣме. А сега, вие мислите, че тѣзи състояния, които имате, сж истинскитѣ ви състояния, че тѣ сж постоянни. Да, постоянни сж, но ако се качите на височина около 7000 м. ще забравите, че сте българи, всичкитѣ ваши идеи ще изчезнатъ, ще се явятъ нови идеи и въ вашитѣ души ще изникне нѣщо ново. Туй се забѣлѣзва и у хора, които дълго врѣме сж боледували отъ нѣкоя тежка болестъ. Тѣлото на такъвъ човѣкъ така се прѣфинва че той казва: „Азъ не искамъ да живѣя вече, искамъ да си замина.“ Ама че билъ жененъ, че ималъ мжжъ или жена, че ималъ дѣца — за нищо не иска да знае. „Нека се грижатъ сами за себе си. Нищо, нищо не ме интересува!“ Нищо не го вързва за земята. Той вече отъ нищо не се интересува. Какъ ще се разрѣши живота му — не иска да знае. Той казва: „Всички тия нѣща сж празна работа. Тѣ ме спъваха до сега. Отъ сега нататъкъ азъ схващамъ нѣщата по-другояче. Виждамъ, че има по-велики нѣща, съ които мога да се занимавамъ.“ И дѣйствително, тия състояния, въ които се намирате сега, сж врѣменни, има нѣща по-велики отъ тѣхъ. Разбира се, тия състояния, въ които сега се намирате сж необходими, тѣ сж Божествени, но не трѣбва да мислите, че само тѣ сж, които ще разрѣшатъ най-важнитѣ ви въпроси въ живота. Не, не, ние очакваме нѣкакво друго бъдеще, въ което ще се подигнете.

Азъ ви казвамъ, че слѣдъ 2000 години земята ще бжде въ друго положение. До сега земята само е слизала. Тя има двѣ движения: едното надолу, другото нагорѣ. Съврѣменната наука по този въпросъ прави своитѣ загадки, и много отъ ученитѣ хора, макаръ и да знаятъ какъ седи този въпросъ, не изказватъ своитѣ дълбоки разбирания. И тѣ твърдятъ, че земята има двѣ движения: едното е спирално, въ което земята постоянно слиза надолу и като дойде до извѣстно мѣсто тя започва обратно движение, обратна посока — почва като единъ винтъ да се качва нагорѣ. Земята вече е слѣзла до дъното, и отъ сега вече започва своето движение нагорѣ. Този винтъ вече се върти въ обратна посока. Питамъ ви тогава: като се качвате нагорѣ, като англичанитѣ, какво ще правите? Ще вземете ли прѣдпазителни мѣрки? Това движение се ржководи отъ разумни същества, които сж много прѣдвидливи. Тѣ сж взели всички прѣдпазителни мѣрки. И ние трѣбва да прѣдвидимъ, нѣма да си сложимъ тѣй живота. Вие казвате: да си уредимъ работитѣ, че тогава ще мислимъ за това нѣщо. Казвамъ ви: като уреждате врѣменнитѣ си работи гледайте да уредите само онѣзи отъ тѣхъ, които сж отъ по-важенъ характеръ за вашето бждеще развитие.

Вие още не познавате себе си. Вие до сега още не сте били щастливи, не сте имали още нито единъ моментъ на истинска радостъ. Цѣлиятъ животъ, който сте живѣли до сега, той е написанъ, прѣдставлява само една драма или една трагедия. Той е животъ само на падания и ставания. И отъ единия край до другия, вашиятъ животъ е изписанъ само отъ скърби и страдания. И нека, като хора, да се попитаме: въ края на крайщата какво остава у насъ отъ живота ни като хора? Кое е онова, което може да ни отличи като души? — Единственото нѣщо, което може да ви остане въ живота въ даденъ случай, това сж само вашитѣ разумни отношения къмъ Бога. Отношенията къмъ Бога сж отношения къмъ Любовта; отношенията къмъ Любовта сж отношения къмъ живота; отношенията къмъ живота сж отношения къмъ движенията; отношенията къмъ движенията сж отношения къмъ растенето, развиването и т. н. Това сж скачени живи сили

въ природата. Хванете ли едно отъ тѣзи положения, този животъ се нанизва въ правилния пѣтъ на своето развитие.

Често, когато ние взимаме единъ стихъ и го обясняваме, когато развиваме нѣкои теми, има една опасностъ, че говорительтъ нѣкой пѣтъ може да направи една хирургическа операция, и тя да излѣзе малко несполучлива. Колкото и да е великъ този хирургъ, рѣдко се случаватъ, като прави той една операция, да не отрѣже и малко здраво месо. Затуй, азъ казвамъ, че единствениятъ най-добъръ хирургъ, когото азъ познавамъ да прави най-сполучливо своитѣ операции, това е природата, това сж слънчевитѣ лъчи. Само тѣ рѣжатъ най-правилно: отрѣзватъ гнилото месо, безъ да закачатъ здравето. Дойде ли до човѣка, трѣбва да знаете, че той като закачи съ своя ножъ, все ще отрѣже малко и отъ здравето месо. Даже и най-добритѣ хора на свѣта, като рѣжатъ, все ще отрѣжатъ нѣщо съ тѣхния езикъ. Тѣхнитѣ думи нѣма да бждатъ изпълнени съ любовь. И ако вие вземете човѣшкитѣ думи и ги прѣтеглите, все ще видите по тѣхнитѣ трептения, че нѣкои отъ тѣзи думи, макаръ външно да сж сладки, но вътрѣ сж просмукани съ отрова, съ нечистотии.

Христосъ се обръща къмъ страждущитѣ и имъ казва: „Едно нѣщо ви трѣбва: да се родите изново!“

Христосъ е подразбиралъ какъ именно ще се родимъ. На онова дѣте, което трѣбва да се роди, трѣбва майка. На майката трѣбватъ условия. На нея е необходимо здраве, слънчева свѣтлина и топлина, които благоприятствуватъ за този плодъ, за туй, което тя ще роди. Подъ тия думи „раждане“, азъ не разбирамъ раждането на туй тѣло. Не. подъ „раждане“ азъ разбирамъ туй съзнание, което трѣбва да мине отъ майката въ дѣтето. Човѣкъ не е туй, което виждаме външно. Ние се лъжемъ, заблуждаваме се, като търсимъ човѣка въ неговата външна форма. Човѣкъ, самъ по себе си, не е това, което наблюдаваме отвънъ. Хиляди години трѣбва да го проучаваме, за да видимъ, какво нѣщо е човѣшката душа въ своето естество. Има извѣстни моменти въ живота, когато човѣкъ е красивъ. Защо е красивъ? — Ние схващаме неговата духовна интели-

гентност. Следъ туй той пакъ се отегля вжтрѣ, и ние го виждаме пакъ грубъ, облѣченъ е въ нѣщо друго. Не е виновенъ за това, но не е и правъ. Казвамъ: този човѣкъ не е лошъ, но не е и добъръ; не е глупавъ, но не е и уменъ. Е, какво подразбираме, като казваме, че не е глупавъ, но не е и уменъ? Ние, съврѣменнитѣ хора, наричаме уменъ човѣкъ онзи, който може да уреди своитѣ лични интереси. А човѣкъ, който не може да уреди своитѣ лични интереси, наричаме го глупавъ, но често глупавитѣ хора, по отношение на бждещето, сж по-умни. Следователно, сегашнитѣ умни хора за въ бждеще ще сж глупци, а сегашнитѣ глупци ще сж бждещитѣ умни хора. Това сж само отношения на нѣщата. Казватъ нѣкои: докажи ги! Какъ мога да ги доказвамъ? Врѣмето, съзнанието, съ което ние живѣемъ, тѣ ще докажатъ, дали ние сме живѣли въ правия пжтъ или не.

Казва Христосъ: „ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие.“

За да се роди човѣкъ изново, непрѣменно трѣбва да се свърже съ Божествения Духъ, туй което съврѣменнитѣ хора отказватъ. Да оставимъ сега въпроса за душата, нѣма да говоримъ за нея, хората я отказватъ. Кое сжществува за тѣхъ? Тѣ казватъ, че човѣкъ има умъ. Какъ ще докажемъ, че човѣкъ има умъ? Умътъ можемъ ли да го пипаме? Ние казваме, че човѣкъ има сърце. Туй сърце можемъ ли да го пипаме? То не е туй сърце, което тупти и разпраща кръвта по цѣлото тѣло. Казватъ за нѣкого: той има любовь. Тази любовь можемъ ли по нѣкакъвъ външенъ начинъ да я видимъ? Той, казватъ, има свѣтла мисль. Тази свѣтла мисль може ли да се пипне или да се види? Не може нито да се пипне, нито да се види. Значи, всички ние боравимъ съ неизвѣстни величини. Писатели, всички казватъ за нѣкого: той е силенъ човѣкъ. Добръ, но въ какво седи неговата сила? — Силенъ човѣкъ е, защото могълъ да счупи една тояга. Е, уменъ човѣкъ е той! Защо? — Уменъ човѣкъ билъ, защото могълъ да разрѣши една математическа задача, или защото могълъ да изнамѣри нѣкой наученъ фактъ. Това сж само факти, които показватъ, че има иззѣстни сили вжтрѣ въ човѣка, съ които той може да работи. Не сж за-

блуждения тия нѣща! Не сж само тия очи, съ които човѣкъ може да вижда. Има и друго зрѣние въ човѣка. Има хора, които едноврѣменно виждатъ отпрѣдъ и отзадъ. Такъвъ човѣкъ вижда какво става прѣдъ него, и задъ него, задъ гърба му. Какъ ще обясните това? — Такива хора иматъ двоенъ фокусъ, двойни центрове на зрѣнието. Такива хора виждатъ чрѣзъ умоветъ на другитъ хора. Казвамъ: има още и такива хора, които, като виждатъ чрѣзъ умоветъ на другитъ хора тѣхниягъ умъ се помрачава, че нищо не виждатъ. Слѣдователно, вие може да четете книгитъ на нѣкой писателъ и, слѣдъ като ги прочетете, да ви дойде една свѣтла идея; но може да прочетете книгитъ на нѣкой другъ авторъ и, слѣдъ като ги прочетете, умътъ ви така да се помрачи, че да кажете: всичко е тукъ на земята, нѣма другъ животъ!

Въ сжщностъ, като говоримъ за земята, като казваме, че всичко е тукъ, какво подразбираме? — Това сж само субективни, вжтрѣшни схващания. Ние още не сме проучили реалния, обективния свѣтъ. За да може човѣкъ да говори за природата, за тѣзи живи сили, той трѣбва да има двѣ качества. Тѣ сж слѣдующигъ: да може да става незидимъ, да изчезва и послѣ пакъ да се явява. За това нѣщо той трѣбва да знае основнитъ закони за трансформиране на материята отъ едно състояние въ друго. Запримѣрь, прѣдставете си, че азъ седя прѣдъ васъ на амвона, и тѣй, както сѣдя, постепенно ставамъ все по-ефиренъ, и гледате по едно врѣме, нѣма ме никакъвъ. Прѣдъ васъ става това. Обикаляте наоколо, нѣма ме, изчезналъ съмъ! Азъ не казвамъ, дали това е вѣрно или не, но казвамъ, че онзи, който иска да се занимава съ велики въпроси, той трѣбва да е разрѣшилъ този въпросъ. Вие сте просто ужасени и си казвате: дали това не е нѣкаква илюзия, дали този човѣкъ не е илюзоренъ? Гледате, слѣдъ малко азъ пакъ започвамъ да се сформиравамъ, и вие отново дойдете въ себе си. Слѣдъ това пакъ се изгубя.

Прѣдставете си, че вие сте въ такова едно събрание, и това се случи прѣдъ васъ. И вие, като излѣзете, веднага разправяте на външния свѣтъ за това, което сте видѣли. Тѣ ви казватъ: ти на мене ли ще

разправяшъ! Азъ да видя съ очитъ си това нѣщо, нѣма да повѣрвамъ! Но ако влѣзе единъ отъ тия вѣншнитъ и види това съ очитъ си, и слѣдъ това вземе да разправя на другитъ отъвѣнъ, и тѣ нѣма да му повѣрватъ и ще кажатъ: и ти си като другитъ, и на тебъ хлопа дѣската! Слѣдователно, като дойдемъ да разрѣшаваме единъ важенъ въпросъ, всички хора казватъ, че нѣщо не ни е на мѣсто, липсва ни нѣщо, а другитъ, които не разрѣшаватъ този важенъ въпросъ, всичко имъ е на мѣсто!

Христосъ казва: „Липсва ви едно — трѣбва да се родите изново, за да видите царството Божие, тѣзи нови сили да влѣзатъ въ васъ, да се проявятъ.“ Не е достатъчно само това, да кажете: азъ обичамъ Господа! Този езикъ е неразбранъ. Има единъ положителенъ езикъ. Онзи, който е влѣзълъ въ невидимия свѣтъ или онзи, който се е родилъ изново, той ще види нѣщата тѣй, както сж. И когато излѣзе отъ тази реалностъ, той ще има единъ особенъ оттенъкъ въ цѣлото си естество. Той нѣма да ти разправя че билъ въ царството Божие и какво видѣлъ, но щомъ дойде въ дома ти и види, че има нѣкой боленъ, че ти си изхарчилъ всичкото си имане и си заборѣлъ, той ще положи ржката си върху този боленъ и ще ви избави отъ тия страдания. Може да имате нѣкакво главоболие, нѣкакво вжтрѣшно неразположение или какво и да е недоразумѣние, но отъ неговото присѣствие всичко туй ще изчезне. Това може да направи той.

Ние, съвременнитъ хора, страдаме отъ недоимкъ, отъ лишения. Цѣлиятъ свѣтъ, тѣй както го виждамъ, е свѣтъ на отрицание. И затова, като ви срещне нѣкой, веднага иска да проникне въ душата ви, да разбере, дали въ васъ има нѣщо честно или искате да вземете нѣщо отъ него. Днесъ въ държавата има отрицание; въ църквата има отрицание; въ училищата има отрицание; въ домоветъ има отрицание — навсѣкждѣ има отрицание. Учителтъ дига ученикъ на урокъ, той не си знае урока, иска да го излъже, написалъ на ржказитъ нѣкакви формули. Ученикъ разправя урока си, поглежда къмъ ржкавитъ. Учителтъ го хваща, но съ това не се поправя работата. Защо този ученикъ пише формулитъ на ржкавитъ си? Си-

нѣтъ лъже баща си, дъщерята лъже майка си. Защо? — Има причини за това нѣщо.

Когато човѣкъ е сиромасъ, той може да попадне въ слабост да излъже — подава се на лъжата. Следователно, умнитѣ хора въ този случай, не трѣбва да излагатъ единъ сиромасъ на изкушение, да излъже. Възможно е и най-силниятъ човѣкъ въ свѣта да се подхлъзне. Има такива сили въ свѣта, които благоприятствуватъ за подхлъзването на единъ човѣкъ. И затуй азъ казвамъ, че повечето хора въ съвременния свѣтъ нѣматъ мораленъ устой. Тѣ може да иматъ мораленъ стремежъ, но мораленъ устой нѣматъ. Този мораленъ устой отъ сега нататкъ може да се създаде у тѣхъ. Нѣкой човѣкъ мисли, че има сили да устои на всичко, обаче, щомъ влѣзе въ живота, вижда, че нѣма сили, подава се. Питамъ: онзи човѣкъ, който има жена, дѣца, а отгорѣ на това изпратилъ синъ и дъщеря въ странство да се учатъ, и нѣма срѣдства, не ще ли той да се подхлъзне? Той обикаля натукъ-натамъ. Ще може ли да живѣе единъ мораленъ, единъ идеаленъ животъ? — Не може. За сина и за дъщерята сж потрѣбни по 5000 лв., значи 10000 лв. За жената и дѣцата 2000 лв., а той, като чиновникъ, едва изкарва 3000 лв. Другитѣ отъ кждѣ ще ги изкара? — Той ще ги изкара отъ нѣкоя каса. И сега, ние ще прилагаме единъ старъ обичай, механически, да сждимъ хората. Този въпросъ е отъ паметивѣка сжщиятъ, но разрѣшава ли той спороветѣ, разрѣшава ли въпроситѣ? — Не.

Христосъ казва: „Ако се не роди нѣкой изново, не може да види царството Божие.“

Щомъ се родятъ хората изново, тѣ ще иматъ тази сила да ставатъ голѣми и малки, да изчезватъ и отново да се явяватъ. Следователно, всѣки човѣкъ, който се е новородилъ, той ще може да прѣкарва на денъ съ единъ грошъ, а по нѣкога и съ 10 стотинки. Този човѣкъ може да живѣе на една плочка, може да живѣе и въ една хралупа, не му трѣбватъ такива голѣми къщи, да плаща 3000 лв. мѣсечно. Вечерно време той може да нощува въ една дупчица и на сутринята да излиза пакъ голѣмъ. Ще бжде като една птичка. За него жилищна криза нѣма да има, той

лесно разрешава въпроса. Питатъ го: кждѣ живѣешъ? — Не е важно кждѣ живѣя. Той може да живѣе и изъ Рилската пустиня въ нѣкоя дупчица, и сутринъ пакъ да си излиза. Онзи, който не разбира законитѣ, минава прѣзъ хралупитѣ, прѣзъ храсталацитѣ, гащитѣ му винаги скжсани. Онзи, който разбира законитѣ, адептътъ, ще бжде много хубаво облѣченъ. И сега, всички хора казватъ: ние трѣбва да бждемъ просто облѣчени. Не, ние вѣждаме пеперудитѣ, насѣкомитѣ, които Господъ обича, какъ хубаво сж облѣчени! Ако Господъ тѣхъ облича, и хората трѣбва да бждатъ много хубаво облѣчени. И ако ние не сме добръ облѣчени, причината се крие вжтрѣ въ насъ.

Днесъ, когато нѣкой не постигне цѣльта си, той се обезсърчава и казва: азъ не вѣрвамъ вече въ Господа! Че съврѣменнитѣ хора още не позчаватъ Господа! Тѣ до сега само богове сж имали. Затова азъ наричамъ съврѣменнитѣ хора многобожници. Човѣкъ, който не е възприелъ Любовта, който не живѣе съобразно нея, той е многобожникъ. Този човѣкъ не е лошъ, но не е и добъръ. Той казва: азъ не вѣрвамъ въ Господа, азъ съмъ се разочаровалъ. Въ кого се е разочаровалъ? Въ този Господъ, който е създалъ свѣта, можешъ ли да се разочаровашъ? Той ти е далъ толкова сжществування! Той ти е далъ хлѣбъ, далъ ти е родители, приятели, сега и въ миналото. Той винаги те е подържалъ. Спрѣлъ ли е Той своето благословение? Ти какъ Му се отплати? Азъ не казвамъ на васъ, казвамъ на себе си: Господъ, който ми е далъ толкова благословения, съ какво трѣбва да Му се отплатя?

Сега, ако азъ ви кажа, че идвамъ въ името Божие да проповѣдвамъ, споредъ мене, това е едно ществане. Азъ трѣбва да ви проповѣдвамъ така, че да не считате какво съмъ направилъ много нѣщо зарадъ васъ. Да ви проповѣдвамъ, да дойда тукъ при васъ, да ви кажа нѣколко благи думи, това е една приятна работа! Нѣкой казва: трудно е да се държи една бесѣда. Да, трудно е, ако се говори по правилата на ногата граматика, по правилата на новитѣ системи, по правилата на науката на послѣдователността, както съврѣменнитѣ хора я схващатъ, но да се

разговарямъ, да ви говоря Истината, това е много лесно.

Казвамъ ви: слушайте, ако се не родите изново, не можете да видите царството Божие. Вие казвате: възможно ли е това? — Възможно е!

Единъ отъ древнитѣ царе, нареченъ въ една арабска приказка, Аладинъ-Единъ, излѣзълъ да се разходи единъ день въ гората. Хващатъ го разбойници, и, колкото пари и скъпоцѣнности ималъ, всичко му взели. Той имъ казва: „Вие сте много добри хора. Азъ ви направихъ днесъ тази услуга и сега нѣмамъ повече, но единъ день, ако се намѣрите въ много трудно положение, въ голѣма бѣда, елате у дома, да ви дамъ още малко. Изпратете ми тази книжка, но гледайте да не я изгубите.“ Той имъ подава една книжка, на която си направилъ нѣкакви знаци. Така правимъ и ние. По нѣкой пѣтъ срѣщаме този Великъ Духъ или Господъ, на когото служимъ, оберемъ Го, а Той напише нѣщо на една книжка, даде ни я и казва: „Единъ день, когато се намѣришъ въ трудно положение, изпрати ми тази книжка или ела при мене азъ ще ти направя една услуга, ще ти кажа какъ трѣбва да живѣешъ.“ И всичкитѣ наши мжчнотии сж все отъ този характеръ.

Когато човѣкъ дойде до умирање, кой е онзи, който може да му помогне? Той може да е заобиколенъ съ много приятели, съ свои близки роднини, но само тѣзи живи сили вжтрѣ въ природата, само тази велика Любовь е, която може да въздигне духа и душата ни, за да разберемъ вжтрѣшния смисълъ на живота.

Сега, при вашитѣ сегашни схващания, туй може да не е въ съгласие съ вашитѣ възгледи за науката и живота, но така е. Самитѣ англичани, които правятъ своитѣ експедиции по Хималаитѣ, описватъ туй странно явление. Тѣ констатирагъ, че отъ пжпа нагорѣ има извѣстни топли течения, вслѣдствие на което тѣ сж цѣли въ потъ, а отъ пжпа надолу има извѣстни електрически течения, които носятъ студъ, затова и тѣ истиватъ. Този законъ дѣйствува и у насъ. Запримѣръ, въ едно отношение ти имашъ най-хубаво настроение, най-хубаво желание да направишъ нѣкакво добро, но въ друго отношение ти имашъ желание да направишъ най-голѣмото прѣстжпление. Това сж сили въ приро-

дата, които действуватъ вътрѣ въ човѣка. Въ такъвъ случай, човѣкъ е една неутрална зона, прѣзъ която минаватъ силитѣ на живота. Човѣкъ казва: животътъ ще мине. Да, животътъ ще мине, но всѣки индивидъ трѣбва да научи своя личенъ, индивидуаленъ животъ: животътъ на сърцето и животътъ на ума. Той трѣбва да разрѣши тия важни въпроси и то, по единъ най-правиленъ начинъ.

„Ако се не родите изново, нѣма да видите царството Божие.“ Това е бждещето на човѣчеството. Ако се не роди човѣкъ изново, той е осъденъ на смъртъ. Старитѣ алхимици сж изслѣдвали закона за подмладяването. И сегашнитѣ учени изучаватъ туй подмладяване и казватъ: „Човѣкъ може да се роди изново.“ Туй раждане е съзнателно. То не е раждане на забравя. При това раждане човѣкъ съвършено измѣня своето естество. Той забравя всичко старо, съзнателно минава отъ едно състояние въ друго и започва новия животъ. Тогава той влиза въ връзка съ всички живи сили на природата, и животътъ му вече нѣма да бжде една тежестъ, но — едно благо. Обаче, докато дойде до това „новораждане“, той ще мине прѣзъ такива тежки състояния, каквито човѣшкиятъ умъ не може да схване. Прѣдставете си, че вие се намирате въ положението на Христа, закованъ сте на кръста. Какво ще бжде разрѣшението на вашия въпросъ? Да виждашъ дѣлото, всичко това разрушено, ученицитѣ ви избѣгали, и при васъ идватъ римскитѣ войници и ви заобикалятъ. Ще кажете: всичко е свършено! Не, не, тази възвишена душа знае, че въ свѣта има единъ живъ законъ, че не е всичко изгубено. И отъ тозъ моментъ започва силата на християнството, но тази сила седѣше въ самия Христосъ, а не въ външнитѣ условия. Всички души трѣбва да иматъ тази мощна сила. И азъ ви казвамъ, че онзи, който трѣбва да се роди изново, не трѣбва да поставя своето упование на една фалшива почва.

Сега, ние, съврѣменнитѣ хора, имаме едно схващане за Бога, че съ Него ние не можемъ да се разговаряме. Така е, ние не можемъ да се разговаряме съ Бога при извѣстни условия, но при други условия — можемъ. Още повече, че прѣди 3000 години единъ

отъ пророцитѣ е казалъ, че Богъ живѣе въ сърцата на смиренитѣ хора. Какъ живѣе? — По единъ особенъ начинъ. Това е една отъ великитѣ тайни. И когато азъ казвамъ, че ние трѣбва да разрѣшимъ великитѣ въпроси на живота, азъ подразбирамъ, че може да ги рѣши само туй сѣщество, въ сърцето на което Богъ е влѣзълъ да живѣе. Когато Богъ влѣзе да живѣе въ нашитѣ сърца, Той разрѣшава тѣзи въпроси. Не е ржката, която разрѣшава въпроситѣ, но моето тѣло: разрѣшава ги моятъ духъ, моята душа, моятъ умъ, моето сърце и моята воля. Каквото духътъ разрѣшава и душата разрѣшава, каквото умътъ разрѣшава и сърцето разрѣшава, каквото сърцето разрѣшава, туй и човѣшката воля разрѣшава. Слѣдователно, Онзи, който ще разрѣши въ насъ всички въпроси, ще ни научи, какво трѣбва да правимъ.

Думитѣ, че ние трѣбва да се осъвършенствуваме, че трѣбва да се посветимъ, всички тия думи, сами по себе си, сж празни, ако не бждемъ свързани съ живия Господъ на Любовта. Нека да излѣзе нѣкой да покаже, че съ своитѣ усилия, съ своята мощъ той е могълъ да се подигне! Всички велики хора, всички велики Учители на човѣчеството, въ тѣхнитѣ сърца е живѣлъ Богъ, говорилъ имъ е този великъ Божи Духъ. Тамъ, дѣто Господъ не е говорилъ, това слово не е вѣрно. Нѣкой може да философствува, да минава за много ученъ, за адептъ, но не му ли е говорилъ Господъ, това слово не е вѣрно. Тамъ, дѣто Господъ не говори чрѣзъ душитѣ, чрѣзъ умоветѣ, чрѣзъ сърцата на хората, това учение не е вѣрно. Когато Богъ говори за своето учение, Той го оправдава. Той казва и прави. Той не казва, че туй ще стане за въ бждеще. Не, казва и става!

„Човѣкъ може да се роди изново.“ Той нѣма какво да чака, да се приготвяватъ условия за това. Човѣкъ трѣбва да се роди изново! Кога? — Още днесъ, още сега. Нѣкой може да ми каже: азъ съмъ новороденъ. Радвамъ се, азъ ще дойда при васъ и ще ви питамъ да ми разправите нѣщо отъ вашата опитностъ за това новораждане. Интересува ме тази ви опитностъ. Какъ се новородихте? Вие сте били въ Америка, питамъ ви: какъ минахте океана, съ кой па-

раходъ? Ако кажете, че минахте прѣзъ океана, пжтувахте отъ Америка до България, но не знаете прѣзъ кой пжтъ, не знаете какъ минахте, ще ви кажа, че вашето учение не е право, не е този пжтътъ, който води къмъ новораждане. Вашето съзнание трѣбва да бжде будно прѣзъ цѣлия пжтъ! Когато човѣкъ се новороди, той се свързва съ всички по-висши свѣтове, подразбирамъ сжщества отъ по-висши иерархии. На земята ние сме свързани съ по-нисши сжщества, а надъ насъ има по-висши, разумни сжщества. Тѣзи висши сжщества въ нашия животъ взиматъ такова участие, каквото участие взимаме ние въ живота на по-нисшитѣ сжщества отъ насъ.

„Ако се не родите изново,“ казва Христось, „не може да видите царството Божие.“

И затова прѣзъ всичкитѣ вѣкове сж проповѣдвали, че непрѣменно трѣбва да бждемъ свързани съ Бога. Апостолътъ казва: „Койго нѣма Духа Христовъ, той не е Неговъ.“ Какво нѣщо е Духътъ Христовъ? — Духътъ Христовъ е избликътъ на Великата Любовь. Тази Любовь не е като обикновената. Тя е Любовта на ангелския свѣтъ, Любовта на тѣзи възвишени сжщества, които регулиратъ живата природа. На тия висши сжщества Богъ е повѣрилъ разпореждането съ живата природа. Всички тия живи сили, всички тия елементи сж подъ тѣхна власть. И колко смѣшни сж съврѣменнитѣ учени хора, като искатъ да подчинятъ природата, да я турятъ подъ своя власть! Гѣ трѣбва да знаятъ, че ангелитѣ сж настойници на тази жива природа. Отъ какъ съврѣменното човѣчество е рѣшило да подчини природата подъ себе си, да се разправя съ нея, както иска, отъ тамъ насетнѣ го сполетѣха най-големитѣ нещастия. Не е позволено да се подчинява една жива сила и да се злоупотрѣбява съ нея! И всѣки, който се опита да направи това, той ще си счупи главата. Много народи, много религии сж пострадали по тази причина — искали сж да подчинятъ природата и да вършатъ съ нея, каквото искатъ.

Казва Христось: „Ако се не родите изново, не можете да видите царството Божие“.

Вие нѣмате единъ опрѣдѣленъ възгледъ, какъвъ трѣбва да бжде животътъ на земята. Азъ още не ви про-

повѣдвамъ за единъ животъ на небето, то е невъзможно, но казвамъ, че за да бжде животътъ ви смисленъ, непрѣменно трѣбва да се родите изново. Така ще видите царството Божие. Щомъ се родите изново, ще видите, че тѣзи живи сили ще бждатъ на ваше разположение, и ще знаете какъ да подобрите живота си. Казано на другъ езикъ: Богъ е, който ще подобри живота ви. Всичкитѣ ви досегашни страдания ще изчезнатъ и ще настане въ живота ви радость и веселие. Казва се тамъ въ Писанието: „Царството Божие е въ миръ, радость, правда и Духа светаго“. Значи, царството Божие е не само въ радость, а въ миръ, и въ Правда. А на съврѣменнитѣ хора имъ трѣбва най-вече Правда. Справедливи трѣбва да бждемъ! Ние не страдаме толкова отъ липса на любовь, колкото отъ липса на справедливостъ. Въ съврѣмения свѣтъ нѣма справедливостъ. Нѣма ли справедливостъ, на всѣка стѣпка ще има жестоко сърдечие.

И тъй, когато Христосъ е произнесълъ великиятъ законъ, че човѣкъ може да се роди изново, Той е скжсалъ връзкитѣ на робството. Сега хората сж роби, и за да се освободятъ отъ това робство, непрѣменно трѣбва да се новородятъ. Новорѣждането е освобождение, скжсване на тия връзки, които сега ни спъватъ. И колко спънки срѣща всичко туй хубаво, което можемъ да направимъ! Колко пжти нѣкой писателъ написва хубави работи, но тѣ биватъ подхвърлени отъ съврѣменното човѣчество! То се интересува отъ други работи. Страда сърцето на този поетъ, неоцѣненъ е той! Единъ художникъ нарисува една хубава картина, но не я оцѣняватъ, подхвърлятъ и нея. Единъ музикантъ напише нѣкое хубаво музикално парче, но и той ще бжде подметнатъ. И едниѣ, и другитѣ нѣща сж изгубили своята цѣна. Защо? — Дошло е врѣме, когато всички хора трѣбва да бждатъ новородени, за да видятъ царството Божие, а щомъ Го видятъ, тѣ ще се научатъ какъ трѣбва да живѣятъ.

И тъй, новиятъ животъ нѣма да го почерпимъ отъ земята. Нѣма майка въ свѣта, която да е толкова умна, да научи своя синъ и своята дъщеря, какъ трѣбва да живѣятъ. Нѣма държава въ свѣта, толкова правова, която може да научи своигѣ поданици, какъ трѣбва да

живѣятъ. Всички трѣбва да се новородимъ, да видимъ царството Божие и да влѣземъ въ Него да живѣемъ. Тамъ е дълбокиятъ смисълъ на живота, тамъ е красивиятъ езикъ, отъ тамъ можемъ да почерпимъ тази нова наука, по която да проучимъ цѣлия животъ, отдолу догорѣ. Я вижте, онзи българинъ, който ходилъ въ странство, въ Америка, въ Англия и се движилъ въ висшето общество, колко се е прѣфинилъ, каква нѣжностъ, каква учтивостъ е добилъ! Казватъ: това българинъ ли е! Колко се е промѣнилъ! Почерпилъ е той онзи великъ духъ на американеца, повлиялъ се отъ него и замязалъ на американецъ. И тогава казватъ, че и българинътъ може да живѣе като американецъ. Да, но условия се изискватъ! Слѣдователно, когато видимъ царството Божие, когато придобиемъ тѣзи условия за вѣченъ животъ, и българитѣ ще иматъ тази учтивостъ, тѣзи добри качества на американеца, и на англичанина. И онзи, който се е родилъ изново и видѣлъ царството Божие, той може да живѣе съобразно законитѣ на това царство. Главниятъ елементъ на царството Божие е свободата, но не тѣй, както вие я разбирате. Когато почувствувате свободата, тази тежестъ, която усѣщате въ душата си, ще изчезне. Вие ще почувствувате единъ миръ, едно разширение и съ единъ погледъ ще прониквате въ нѣщата. Онзи мразъ около васъ, и подъ васъ, ще се стопи. Онова тропическо слънце ще пекне, и всички благородни зародиши на вашето естество, които отъ хиляди години чакатъ благоприятни условия, ще израстнатъ. Тогава вие ще кажете: всичко това става у мене, защото Духътъ Божий е работилъ надъ туй слънце отгорѣ.

Казвате сега: какво говори Господъ? Не туряйте този Господъ нѣкъдѣ вънъ! Не си правете кумири, никакви идоли! Не казвайте, че Той е въ тази или онази църква, въ тази или онази държава на настоящето или миналото! Ако искате да имате за Бога едно вѣрно понятие, излизайте вечерно врѣме да гледате небето! Той е една творческа сила. Всички тия планети, които съставляватъ нашата слънчева система влизатъ въ друга система отъ планети. Двѣтѣ заедно влизатъ въ трета система отъ планети и т. н. Всички тия планети, системи, слънца, тѣй

сгруппирани, съставляватъ цѣлата вселена или тъй наречения „градъ Божи“, дѣто Богъ живѣе. Неговиятъ умъ, Неговото съзнание е толкова велико, че Той обхваща най-малкитѣ сжщества, които се докосватъ до Него и урежда живота имъ. Може ли да схванете, какво нѣщо е Богъ? Всички тия ангели, всички тия сжщества, които сж живѣли милиони години прѣди насъ на земята, знаятъ какво нѣщо е Богъ. Тѣ заставатъ съ единъ свещенъ трепетъ прѣдъ това Велико Сжщество, отъ сърцето на Коего изтича тази велика Любовь, която поддържа цѣлия козмосъ. Малко отъ това благословение достига и до нашата земя. Само въ млѣчния пѣтъ има около 18 милиона слънца. Въ нашата слънчева система има около 100 мил. слънца и т. н.

Днесъ ние казваме: прочути сж нашитѣ химици! Ами какво щѣхте да кажете, ако бѣхте още въ самото начало, да видите тия химици, които първоначално събираха тия вещества разпрѣснати изъ цѣлата вселена? Какви бѣха тия техници, които първи създадохъ законитѣ за движението на туй множество слънца? Ние казваме: а, слънцето! Да, но вие не знаете колко красивъ и колко великъ е този свѣтъ! Когато вие се новородите и видите царството Божие, когато погледнете къмъ небето нагорѣ, вие ще видите онѣзи свѣтли лица, онѣзи интелигентни сили прѣдъ васъ. Вие ще видите такава култура, каквато не сте помисляли! Тогава вие ще бждете въ положението на апостолъ Павла и ще кажете: „Видѣхъ и чухъ нѣща, които не съмъ мислилъ, нито сънувалъ“. Туй е, което Богъ е приготвилъ, и което вие може да видите.

Казва Христосъ: „Ако се не родите изново, не може да видите царството Божие.“

„Роденото отъ плътта плътъ е, роденото отъ Духа Духъ е.“ Слѣдователно, отъ единъ човѣкъ роденъ отъ плътъ, не може да очакваме плодетѣ на Духа.

И тъй, това, което може да подобри живота ви, то е да изучавате Евангелието. Изучавайте Го дълбоко! Ще отдѣлите особено врѣме за изучаването на Евангелието. Вие ще Го изучавате не когато сте въ най-доброто настроение на духа си, но когато имате най-голѣмото страдание, каквото свѣтътъ не може да си въоб-

рази. Тогава ще прочитате по една глава, и ще видите, какъ добръ ще я разбирате. Когато майката роди едно дѣте и е щастлива съ него, ако въ това врѣме чете Евангелието, тя не ще може да Го разбере, но когато майката е изоставена отъ своя съпругъ или когато изгуби своето дѣте и прочете една глава отъ Евангелието, тя ще разбере вътрѣшния му смисълъ. Слѣдователно, Евангелието не е наука за щастливитѣ хора, то е наука за нещастнитѣ; то не е наука за умнитѣ, но е наука за глупавитѣ. Азъ не взимамъ думата „глупави“ въ такъвъ смисълъ, че да се хвалимъ съ своитѣ глупости, но взимамъ тази дума по отношение на онази висша интелигентностъ, по отношение на Великото. Азъ не казвамъ „глупави“ по отношение на съврѣменнитѣ учени хора. Азъ не отричамъ, че има учени хора по извѣстни специалности, но казвамъ, че това учение е алфа и отъ него трѣбва да се започне. Има ли нѣщо по-хубаво въ човѣшкия характеръ отъ това, когато нѣкой ми направи една пакостъ и поискамъ да отмѣстя, и въ момента, когато се готвя да му отмѣстя, да кажа: не, нѣма да му отмѣстя! Отъ Сенкевичъ има единъ романъ за двама рицари, единиятъ отъ които направилъ голѣма пакостъ на другия. Лишилъ го отъ дѣщеря му, отнелъ имането му и най-послѣ го улавя и ослѣпява. Зетъ му поискалъ да отмѣсти вмѣсто него. Успѣлъ да хване този рицаръ въ ржцѣтъ си, но го погледналъ и казалъ: „Иди си!“ Това е подигане на човѣшкия духъ! Има единъ начинъ за отмъщение: ако искашъ да отмѣстишъ на единъ човѣкъ, отмѣсти му съ любовъ! Нѣма по-голѣмо отмъщение отъ омъщение чрѣзъ закона на Любовта! Ако на единъ човѣкъ отмѣстишъ съ любовъ, той ще каже: азъ се страхувамъ да отмѣстя на този човѣкъ. Ако ти отмѣстишъ на единъ човѣкъ, по който и да е начинъ, и той за въ бждеше ще ти отмѣсти.

И тъй, всички отмъщения ще прѣстанатъ, когато този законъ на Любовта дойде и подѣйствува въ насъ да се новородимъ и да видимъ царството Божие. Видимъ ли царството Божие, ще видимъ и Лицето на Бога, а видимъ ли това Лице, никога нѣма да Го забравимъ. Този законъ ще напишемъ въ сърцата си и, като видимъ Божието Лице, ще кажемъ: Господи, заради

Тебе всичко мога да направя! Това е, което Христосъ отъ прѣди 2000 години е проповѣдвалъ на човѣчеството. Това е, което Божествениятъ Духъ и днесъ проповѣдва въ човѣшкитѣ сърца и се стреми да убѣди всички хора въ тази велика Истина.

Писанието казва: „Когато дойде Синъ Человѣчески на земята, Той пакъ ще проповѣдва на хората туй учение, но тъй ясно, че ще Го разбератъ много повече хора и ще Го приложатъ не само външно, но и вътрѣшно“.

„Ако се не родите изново, не може да видите царството Божие“. Щомъ видите царството Божие, ще видите Божието Лице, и всички въпроси ще се разрѣшатъ.

Бесѣда, държана на 2. III. 1924 г.

Господи, да прогледамъ!

„Господи, да прогледамъ!“

„Господи, да прогледамъ!“ — Ето едно добро желание на мѣсто изказано. Хиляди желанія могатъ да се зародятъ въ човѣшкия умъ, хиляди желанія могатъ да изпжкнатъ въ човѣшкото сърце, но всички желанія едноврѣменно не могатъ да се реализиратъ. Законъ въ природата е: Божественото винаги идва въ множеството, а се реализира само въ едно. Въ човѣшкото идва само едно желание, а се реализиратъ много, и вслѣдствие на това, човѣшкиятъ животъ е безсмисленъ, т. е. въ човѣшкия животъ нѣма единство. Въ Божествения животъ има единство, значи, тамъ всичко се хармонизира въ едно. Обаче, за да се разбере тази мисль се изискватъ редъ разсжждения.

Съврѣменнитѣ хора разсжждаватъ еднообразно. Азъ слѣдя това нѣщо. Математицитѣ разсжждаватъ еднообразно, геометрицитѣ разсжждаватъ еднообразно, геолозитѣ разсжждаватъ еднообразно, астрономитѣ разсжждаватъ еднообразно, биолозитѣ, социолозитѣ — всички хора разсжждаватъ еднообразно, въ мисълта имъ нѣма разнообразие. Ако попитате единъ социологъ: какво е отношението на твоята наука къмъ цѣлото, той ще каже, че отъ социологията по-хубава наука нѣма, и като се изучи тя, всички въпроси ще се разрѣшатъ. Ако попитате единъ астрономъ, какво отношение има астрономията къмъ цѣлото, той ще каже, че отъ астрономията по-хубава наука нѣма, нея като изучишъ, всичко ще се разрѣши. Изобщо, ако запитате всички учени, тѣ ще ви кажатъ, че отъ тѣхната наука по-хубава нѣма. И въ религията, изобщо, е сжщото еднообразие. Казватъ: „Отъ нашата религия нѣма нищо по-хубаво“. Всички богослови казватъ, че

туй, което е казано въ богословието, то е цѣлата Истина. Хубаво, ако цѣлата Истина е тамъ, тогава да изучимъ богословието, и свѣтътъ ще се оправи. Но фактитѣ друго нѣщо показватъ. Прослѣдете въ свѣта, ще видите, че тамъ, дѣто има богословски училища, освѣнъ че свѣтътъ не е оправенъ, но се разваля. Това не е упрѣкъ, но е фактъ! Това не показва, че трѣбва да затворимъ богословскитѣ училища, но показва, че липсва нѣщо на богословието. Тогава, азъ прѣвеждамъ една аналогия. Ако вие имате единъ платъ, слабо, небрѣжно изтъканъ отъ нѣкоя жена, и го носите подъ мишницата си, този платъ ще се раздере тукъ-тамъ; ако го направите на дреха, той веднага ще покаже своята неустойчивость. До колко е хубаво изтъканъ, ще се покаже отъ дупкитѣ по него. И тогава ще кажете, че този, който го е носилъ не го е пазилъ. Не, той не е виноватъ, но онзи, който го е тъкалъ, у него е вината. Това, че който го носилъ не го пазилъ, това 50 на сто е вѣрно, но 50 на сто е вѣрно и това, че този, който го тъкалъ, небрѣжно го е изтъкалъ. Ако съврѣменнитѣ науки днесъ куцатъ въ нѣщо, то е защото не сж хубаво изтъкани, не сж добрѣ разбрани, и тѣзи, които сж ги приложили, не сж ги приложили хубаво.

Сега, този слѣпецъ казва: „Господи, да прогледамъ!“ Хубаво, ако вземемъ този въпросъ, въ смисълъ на онова физическо проглеждане, той съставлява само $\frac{1}{3}$, отъ самата Истина. Нима животнитѣ не гледатъ? И птицитѣ гледатъ, и пеперудитѣ гледатъ, всички гледатъ, но туй гледане не подобрява живота имъ. Има едно виждане, едно гледане, въ което човѣкъ вижда, защо ставатъ нѣщата, и дѣйствиува разумно. Приложение трѣбва сега въ живота! Това е една велика наука въ свѣта! Тази наука още не е кръстена тукъ на земята, и азъ не смѣя да ѝ кажа името, защото то е свещено име, а свещенитѣ имена не се казватъ, понеже се опетняватъ. Щомъ се изучи тази наука, животътъ ще се осмисли.

И тѣй, този слѣпецъ казва на Христа: „Господи, да прогледамъ!“ „Какво искашъ отъ мене?“ — Да прогледамъ, Господи! — Да бжде споредъ вѣрата ти! И прогледа той. И какво стана съ него? — Започна

да слави Бога. Човѣкъ, който може да слави Бога, той е разбралъ смисъла на живота, той е прогледалъ. Онзи, който не може да слави Бога, той е слѣпъ.

„Да бжде споредъ вѣрата ти“, казва Христосъ. Вѣра и безвѣрие. Азъ ще се спра върху думата „безвѣрие“. Безвѣрие има даже и въ църквата. Тамъ дори има най-голѣмото безвѣрие. Най-голѣмото безвѣрие е между свещеницитѣ, владицитѣ, проповѣдницитѣ — най-голѣмитѣ безвѣрници сж тѣ. Фактъ е това! И всички ще бждатъ сждени съ една Божествена мѣрка, споредъ която нѣма лъжа. Нѣма какво да се осжждаме. Въ какво седи безвѣрието? — Безвѣрието седи въ това, че всѣки единъ човѣкъ е направилъ себе си божество. Съврѣменнитѣ хора мислятъ, че Богъ е у тѣхъ, че като тѣхния Господъ, тѣй както тѣ Го разбиратъ, другъ Господъ нѣма, че като тѣхната църква, като тѣхната държава друга нѣма, и туй, което е у тѣхъ е съвършено. Туй е само отчасти вѣрно. Истината въ дадения случай, въ сегашния вѣкъ, е извънъ насъ. Като казвамъ, че Истината е извънъ насъ ще ви приведа едно сравнение да разберете това. Всичкиятъ животъ на едно дърво въ коренитѣ ли е? Проявлението на цѣлокупния животъ не е въ коренитѣ долу, той частично се проявява тамъ. Животътъ въ коренитѣ на дървото е само частиченъ, въ тѣхъ се съдържатъ само ония условия, чрѣзъ които се добиватъ сокове за рѣстенето на това дърво. Въ коренитѣ на дървото не може да става цвѣтенето на цвѣтоветѣ. Ако коренитѣ кажатъ, че всичко е въ насъ, това е така само отчасти. Животътъ може да се прояви и надъ коренитѣ отгорѣ. И ние, съврѣменнитѣ хора, сме корени на този животъ. За да разберемъ живота, трѣбва да подигнемъ съзнанието си надъ коренитѣ отгорѣ, надъ материалния животъ. Нѣма какво да споримъ, дали човѣкъ трѣбва да живѣе или не материаленъ животъ. За насъ материалниятъ и духовниятъ животъ сж двѣ математически отношения.

Сега, каквото и да ви говоря, вие ще си кажете: „Това не се отнася до мене.“ — Всичкитѣ нѣща се отнасятъ до всѣки одного отъ васъ. Всѣки единъ отъ васъ тази сутринъ може да се запита: азъ прогледалъ ли съмъ, добилъ ли съмъ онова знание, което внася съвѣт-

лина въ ума? Добилъ ли съмъ онази свобода на моя духъ, онова благородство, онова нѣжно чувство, онова снизхождене, та да имамъ къмъ всички същества наоколо си такива правилни отношения, каквито Богъ има къмъ мене?

„Господи, да прогледамъ!“

Туй вътрѣшно проглеждане е необходимо, но изисква се човѣкъ да приложи своята воля. Ние, съвременнитѣ хора, искаме да оправимъ свѣта по човѣшки, започваме отъ единството и вървимъ къмъ множеството. Ние искаме да оправимъ свѣта, безъ да разбираме законитѣ на туй множество. Напримѣръ, искаме да подобримъ положението на бѣднитѣ. Какъ ще подобримъ тѣхното положение? Щомъ подобримъ положението на бѣднитѣ, влошаваме положението на богатитѣ. Щомъ подобримъ положението на богатитѣ, влошаваме положението на бѣднитѣ. Ако подобримъ положението на лѣкаритѣ, влошаваме положението на здравитѣ. Да кажемъ, че тукъ, въ България може да има 2 - 3000 души лѣкари. Тия лѣкари се молятъ да има повече болести. Туй е фактъ! Сжщото е и въ Англия, и въ Америка—навсѣкждѣ се молятъ да се увеличатъ болеститѣ. Хората се молятъ да се махнатъ болеститѣ, а лѣкаритѣ се молятъ да се увеличаватъ. Защо? Вижте адвокатитѣ, и тѣ се молятъ да има повече обири, повече кражби. Хората пъкъ се молятъ да не ставатъ обири, да не ги крадять. Сждиитѣ се молятъ да има повече дѣла, за да имъ се плаща повече. Учителитѣ се молятъ да има повече ученици. Но знаете ли какъ се раждатъ тѣзи ученици? — Съ голѣми мъки, съ голѣми страдания. И майкитѣ казватъ: „По-добрѣ да нѣмаме дѣца.“ Тѣ се молятъ да нѣматъ дѣца. Защо? — Мжчно се отглеждатъ. Едва го отгледашъ и послѣ ти го взематъ, не можешъ да му се понарадвашъ. Питамъ: ние, съвременнитѣ хора, радваме ли се на плодотѣ си? Коя майка се радва на своя синъ или на своята дъщеря? Ние седимъ и си задаваме въпроситѣ: спасенъ ли съмъ, коя църква е права, какви може да бждатъ моитѣ отношения къмъ нея и т. н.? Това сж маловажни въпроси въ свѣта. Въ кой хотелъ ще спра, като отида въ единъ градъ, това зависи отъ моята кесия. Ако имамъ повече пари, ще отида въ единъ по-хубавъ хотелъ, тамъ ще

имамъ най-добра прислуга, ще минавамъ за знатенъ, за почтенъ човѣкъ, и каквото поискамъ, ще го имамъ. Ако, обаче, кесията ми е празна, хотелджията ще ми покаже грѣбъ и ще каже: „Моля, господине, намѣрете си другъ хотелъ, такъвъ като васъ не го искамъ тука.“ Туй, което става по хотелитѣ, става и навсѣкждѣ по свѣта. Щомъ дойде нѣкой да говори Истината, ние мислимъ, че този човѣкъ ни напада. Какво може да ни напада той? Всѣки човѣкъ самъ себе си напада. Азъ, доколкото знаая, животътъ е така устроенъ, че нито единъ човѣкъ нѣма да избѣгне послѣдствията на своитѣ дѣла.

Като разглеждамъ природата, виждамъ, че тя е пълна съ динамически сили, които се присаждатъ. За въ бждеще ученитѣ хора ще изучаватъ закона на присаждането. Една енергия може да се присади въ човѣшкия организъмъ тѣй, както може да се присади една череша или една праскова или една слива или каквото и да е друго растение. Тази енергия може да бжде или добра или лоша, или въ възходяща или въ низходяща степенъ. Нѣкои отъ васъ имате тази опитностъ. До извѣстно врѣме вие сте много кротки, смирени, благи, но слѣдъ врѣме вашиятъ характеръ се измѣня, вие ставате нервни, избухливи и се чудите, какво става съ васъ. Питате се: защо се измѣни моятъ характеръ? — Върху тебе е присадена една отрицателна енергия. Тогава казвате: какво да правя? — Ще отчупишъ туй клонче отъ твоя умъ и отъ твоео сърце, за да може Божественото въ тебе свободно да расте. Така сжщо може да се присаждатъ Божественитѣ енергии върху лошъ човѣкъ. Ако върху единъ лошъ човѣкъ присадишъ едно Божествено клонче, той ще стане добъръ. По присадката върху човѣка вие може да познаете, дали той е добъръ или лошъ. Ако на единъ човѣкъ, на видъ добъръ, отчупите присадката, и той стане лошъ, значи само присадката му била Божествена, а естеството му, подложката — лоша. Ако пъкъ отчупите присадката на нѣкой лошъ човѣкъ и той стане добъръ, значи присадката му била лоша, а подложката — добра. Слѣдователно, два вида подложки има въ хората: едната подложка е добра, другата — лоша. Лошитѣ подложки по нѣкой път може да се присадятъ съ добри присадки, а добритѣ под-

ложки може да се присадятъ съ лоши присадки. Това психологически е вѣрно. Ние можемъ да направимъ опитъ, да видоизмѣнимъ характера на човѣка. Бащитѣ и майкитѣ искатъ да възпитатъ дѣцата си, но не знаятъ какъ, не разбиратъ закона на присаждането.

Сега, нѣкои хора ме запитватъ: Учителю, защо не оправишъ тия хора около тебе? Казвамъ: нѣма съ какво да ги присадя, нѣмамъ още отъ тѣзи калемчета, туй е лошото. Заржчалъ съмъ отъ тѣхъ. Ще ми дойдатъ съ хиляди. И послѣ, като взема ножчето си, присаждане ще бжде! Наука е това! Нѣкой иска да го обърна къмъ Господа. Ами, онзи апашъ, като дойде и бръкне въ кесията ми, не я ли обръща? Да, но като я обърне, нищо не остава въ нея. Азъ съмъ противъ тия хора, които обръщатъ. Пазете се отъ тѣхъ! Земледѣлецътъ обръща земята, но послѣ извършва другъ единъ процесъ. Понеже е извършилъ едно прѣстѣпление, той дойде, хвърли житото върху тия празнини, заравя ги и слѣдъ това то израства. Ако той засѣе житото и не го зарови отгорѣ, нищо нѣма да изникне.

„Господи, да прогледамъ!“

Въ миналата си бесѣда ви споменахъ за Аладинъ Единъ, баснословенъ арабски царь, който знаелъ тайнитѣ науки, но забѣлжителното въ него било това, че познавалъ хората по очитѣ. Той казвалъ, че злото на хората се крие въ тѣхнитѣ очи. Твърдѣлъ, че очитѣ на хората могатъ да се присаждатъ, и дѣйствително ги присаждалъ. Той по особенъ начинъ изваждалъ очитѣ на хората, като имъ присаждалъ други, и тѣ ставали добри хора. Като виждалъ нѣкой кръвожаденъ, отмѣстителенъ човѣкъ, казвалъ, че очитѣ му сж вълчи. При него идвали разни хора, отъ високо произхождение, и като ги погледнѣлъ въ очитѣ, казвалъ имъ: „Ти имашъ мечешки очи, ти — лѣвски, ти — змийски, ти — котешки, заешки и пр.“ Вечерно врѣме изваждалъ очитѣ, присаждалъ имъ нови и всички ставали добри. Въ сегашно врѣме хората сж забравили туй изкуство.

Вие ще кажете: това сж басни отъ 1001 нощъ! Всички теории, съ които съврѣменната наука разполага, не сж ли басни отъ 1001 нощъ? Всички тия нейни теории, азъ казвамъ, че сж едно занимание, едно упражненіе на човѣшкия умъ да различава истината

отъ лъжата. Всѣка една теория съдържа въ себе си Истината, но учениятъ човѣкъ трѣбва да я вземе, да я прѣтопи и прѣчисти, за да извади тази Истина. Въ всѣка наука има една основна Истина, въ всѣка теория — сжщо, тя не може да бжде лъжлива, но трѣбва да имашъ туй рѣшето, чрѣзъ което да я прѣсѣнешъ, да отдѣлишъ примѣситѣ. Трѣбва да имашъ още и алхимическия огънь, за да я прѣтопишъ и да остане цѣнното отъ тази Истина, съ което да можешъ да разполагашъ въ всички случаи на живота си.

Често, като прослѣдявамъ живота, какво виждамъ? — Нѣкждѣ се заредятъ нещастия, нещастия едно слѣдъ друго. Запримѣръ, нѣкой търговецъ натрупа голѣми богатства, но не се минава дълго врѣме, изгубва 10—20—30,000 лв., послѣ изгубва всичкото, загубва къщата, имота и остава бѣденъ, съсипанъ, като праведния Иовъ. Питамъ: кои сж причинитѣ за това нѣщо? Въ нѣкое сѣмейство, забѣлѣзвате, умре едното дѣте, послѣ второто, третото, умре и бащата, остане само майката или само синътъ или дъщерята. Казваме: туй сѣмейство го сполетѣ голѣмо нещастие. Защо? Кои сж причинитѣ? — Има си причини. Азъ нѣма да обяснявамъ защо ставатъ тия нѣща. Това сж частични проявления въ нашия животъ. Сжщиятъ законъ не се ли забѣлѣзва и въ насъ? Не измиратъ ли много отъ нашитѣ благородни желанія? Дойде нѣкой, казва: азъ съмъ въодушевенъ отъ това учение, ще пожертвувамъ живота си за Господа, за Христа, ще раздамъ имането си заради Господа, ще бжда Неговъ добъръ работникъ. Виждашъ го отначало така въодушевенъ, послѣ почне да отслабва, отслабва и ка ва: азъ съмъ се заблудилъ. Хубаво, ако сега си заблуденъ, по-рано не бѣше ли заблуденъ? И започва той да пише нѣкакви статии противъ този, противъ онзи. Мисли ли той, че това е добро? Кое е по-добро? Да служимъ на Бога или да не Му служимъ, да Му благодаримъ или да не Му благодаримъ, да Го любимъ или да не Го любимъ? Кои отношения сж по-прави? Сждете по това, колко малко разбираме отъ тази Велика Божествена Любовь, която ни носи сжщността на живота! Има само единъ фактъ, по който може да разберете Божествената Любовь. Какъ? Ако ти си слуга при единъ лошъ господарь, при него може

да познаешъ себе си, да разберешъ има ли Божествена Любовь въ тебе или не? Ако ти можешъ да издържишъ на опърничавия характеръ на твоя господарь, ще разберешъ каква е твоята любовь, ще разберешъ, работи ли Господь въ тебе или не. Когато запитали Сократа, защо се оженилъ за тази опърничава жена, той казалъ: „Ако мога да издържа на опърничавия характеръ на моята жена, всичко друго ще мога да издържа. И правъ билъ Сократъ съ своята философия! Щомъ той можалъ да издържи на характера на тази груба жена, всички други мъчнотии прѣдъ него сж били нищо. „Азъ искамъ да опитамъ своя философски характеръ“, казвалъ той. И правъ е. Не само Сократъ, но вси велики хора сж имали по една опърничава жена да ги пърже. Всички велики слуги сж имали по единъ опърничавъ господарь да ги пърже. Всички велики господари сж имали по единъ опърничавъ слуга да ги пърже. Всички велики Учители сж имали по единъ опърничавъ ученикъ да ги пърже. Всички велики ученици сж имали по единъ великъ Учитель да ги пърже. Всички велики хора все сж имали нѣкой, който да ги пърже. Да издържишъ на това нѣщо — туй е характеръ!

И сега, всички хора казватъ: ще дойде нѣкоя партия, тя ще оправи работитѣ, тя ще оправи свѣта. И всички чакатъ да се оправи свѣта! Не, никоя партия не може да оправи свѣта, не че не искатъ, но тия хора нѣматъ това дълбоко знание. Този свѣтъ не сж го създали тѣ. И никой не може да го създаде. Ние не сме господари на положението.

Този бѣденъ човѣкъ каза на Христа: „Господи, да прогледамъ, да добия онова истинско знание за живота!“

Онѣзи, които изучаватъ Писанието, взиматъ по единъ стихъ и казватъ: „Христосъ туй казалъ, Христосъ онуй казалъ.“ Вие разбрали ли сте живота на Христа тѣй, както Той го е прѣживѣлъ? Били ли сте въ Неговото положение да знаете какво е прѣминалъ Той? До врѣмето на Христа не се явилъ другъ човѣкъ да люби тѣй, както Христосъ е любилъ. Нѣма другъ такъвъ характеръ като Христа! Да Го качатъ на кръста, да понесе всички страдания и въ туй мъчение да каже: „Господи, прости имъ!“ Питамъ: сегашнитѣ

последователи на Христа иматъ ли такъвъ характеръ, че като ги закачатъ на кръста, да кажатъ: Господи, прости имъ! И при това, минаватъ за християни! Когато дойде Христосъ, нѣма да имъ даде по единъ златенъ кръстъ, а кръстъ отъ тиква. Ние сме хора на бързитѣ процеси. Отива единъ американецъ въ Германия при единъ виденъ професоръ да се учи и му казва: „Господинъ професоре, моето врѣме е цѣнно, азъ искамъ да се запозная съ философия, но врѣмето ми е цѣнно, затова образувайте за мене единъ 5—6 мѣсеченъ курсъ по философия, та да свърша по-скоро.“ — Да, почтени, господине, прави сте, че врѣмето е пари, но когато Господъ иска да създаде единъ джбъ, употребява 100 години, а когато иска да създаде една тиква, употребява шесть мѣсеца, а слѣдъ туй всичко отъ нея изчезва.

И тогава, дойдатъ при мене нѣкои и ми казватъ: ама еди-кой си не вѣрва въ тебе. — Азъ го знаа отдавна, той никога до сега не е вѣрвалъ. Ама еди-кой си не разбира. — Че той никога не е разбиралъ! Какво общо имаме ние съ тѣзи хора? Ние не искаме да ги убѣждаваме! Чудни сж хората по нѣкой пжтъ, като казватъ, че сме искали да образуваме нова църква! Смѣшно е, когато хората искатъ да образуватъ църква! Въ свѣта сжествува само една църква — царството Божие. Единственото реално нѣщо въ свѣта, това е царството Божие! То е единъ вѣченъ порядъкъ, на който ангелитѣ сж господари. Отъ това царство Божие хората сж извадили своята църква. Въ небето, между ангелитѣ, нѣма никаква църква. Ще кажете: е, какво има тогава? — Има това, за което хората не сж и сънували. Въ небето има Любовь, и то такава възвишена Любовь, за която ангелитѣ сж готови да жертвуватъ всичкото свое богатство, спечелено въ милиони години. Когато единъ ангелъ види, че у Бога се зароди едно дълбоко вътрѣшно желание да прати нѣкого отъ небето да помогне на нѣкоя паднала душа, този великанъ ангелъ жертвува всичкото свое благо за тази душа и слиза да ѝ помогне. Този ангелъ като дойде, нѣма да ти подаде ржката си да му я цѣлунешъ, но ще се яви като единъ великъ изворъ вътрѣ въ живота ти, ще се яви като

една велика мисъл, като единъ великъ вжтрѣшенъ стремежъ, ще подигне душата ти къмъ нѣщо възвишено и благородно. Той ще донесе отгорѣ онова калемче за присаждане и съ своето ножче ще го присади на тебе. Слѣдъ като те присади, ти ще заживѣешъ новия животъ. Този моментъ се нарича „проявление на Великия Божественъ Духъ въ човѣшката душа“. И ти, като погледнешъ прѣзъ това клонче, ще кажешъ: сега разбирамъ, Господи, смисъла на живота, разбирамъ какво искашъ да кажешъ!

Ние, съврѣменнитѣ хора, оставаме държавниците да оправятъ свѣта. Ние, съврѣменното общество, църквата, не можемъ ли да оправимъ свѣта? Не можемъ ли да помогнемъ на бѣднитѣ? — Можемъ. Какъ? — Като имъ създадемъ работа. Но, първо трѣбва да имъ посочимъ истинския пжтъ, да ги научимъ на Божественото учение. Когато отворя кесията си прѣдъ единъ бѣденъ да му дамъ пари, и той почне да ми благодари, азъ не считамъ, че е благороденъ човѣкъ, не считамъ, че е бѣденъ. Ако онзи бѣденъ, комуто дамъ пари ми каже: господине, азъ ти благодаря, но едно нѣщо искамъ отъ тебе, създай ми работа! Тежко ми е да получавамъ пари, безъ да работя. Азъ трѣбва да работя! Този бѣденъ човѣкъ е благороденъ. А при това и онзи, богатиятъ човѣкъ, който подаде съ ржката си помощ на единъ бѣденъ, само за да се оправдае прѣдъ хората, това е позоръ, това е унижение за човѣка въ моитѣ очи! Той трѣбва да каже: братко, тия пари азъ ти ги давамъ, но азъ съмъ единъ пощаджия. Тѣ сж едно писмо, и азъ съмъ пратенъ да ти го прѣдамъ, но не зная какво съдържа. Ти ще вземешъ писмото и нѣма да ми се сърдишъ. Азъ само го нося, не го писахъ. Азъ само ти услужвамъ. Но, ако този пощаджия ме срещне и ми каже: знаешъ ли каква услуга ти направихъ азъ? Въ училище те изпратихъ, човѣкъ те направихъ. Не, свѣтътъ днесъ отъ такива благодѣтели страда. И погледнете, днесъ въ Америка, въ Англия, въ България, навсѣкждѣ другадѣ сж турили паметници, статуи. На кого? — На този, който е подигналъ Англия, Америка, България. Още на кого? — На тия, които сж погинали за отечеството си. Това сж само лъжи! Онзи, който е по-

дигналъ свѣта, това е само Божествениятъ Духъ на Любовта. Ние можемъ да туримъ статуята на когото искаме, но това сж само идоли! И до колкото знае азъ, когато туримъ статуята на нѣкой умрѣлъ човѣкъ, това е статуя само отъ сълзи. Той постоянно рони сълзи отъ небето. Сжщото е и съ образа на Христа. На външния образъ на Христа всички се кланятъ, кръстятъ и сълзи ронятъ, но никой не изпълнява Христовото учение. Какво се ползува Христосъ отъ този образъ? Срамота е това! Днесъ Христосъ ще дойде съ множество ангели и ще повика тия, които познаватъ Истината. Още по-голъмо е осжждането на хората, които казватъ, че знаятъ Истината, а не я изпълняватъ.

Азъ бихъ желалъ, когато човѣкъ има извѣстна дарба, нека прояви тази своя дарба, но той трѣбва да бжде скромень, той трѣбва да бжде послѣденъ помежду всички. Най-великитѣ художници, най-великитѣ музиканти, най-великитѣ писатели сж излизали послѣдни. Тѣ не бързатъ. Като свирятъ другитѣ музиканти, най-великиятъ музикантъ ще излѣзе послѣденъ. Най-първо оставятъ да излѣзе най-слабиятъ. Той свири—всички ржкоплѣскаатъ. Слѣдъ туй излиза вториятъ. Той свири по-хубаво — пакъ ржкоплѣскаатъ. Послѣ излиза третиятъ—всички ржкоплѣскаатъ. Когато излѣзе послѣдниятъ, всички замлъкватъ, никой не ржкоплѣска. Казватъ: това е музика!

И тѣй, въ края на тоя вѣкъ ще дойде Христосъ. Какъ ще дойде?—Той ще излѣзе на сцената и ще каже Истината. Не само ще я каже, но което каже, ще направи. Христосъ като дойде, нѣма да ви каже, да вѣрвате, но ще ви покаже Истината. И тия отъ васъ, събралитѣ се тукъ, у които има интензивно желание да търсятъ Бога, да Го славятъ, тѣ ще разбератъ тази велика Истина. Вие, като онзи блудниятъ синъ, сте забравили Бога. И нѣкой ви погледне малко на криво, казвате: прѣнебрѣгнаха ни, обърнаха ни грѣбъ. Питамъ: кой отъ васъ не е обърналъ грѣбъ на Истината? Вие, прѣзъ цѣлия си животъ, въ всичкитѣ си постѣпки, били ли сте коректни? Ще кажете: не, азъ направихъ една малка погрѣшка. Какъ? За съвършения човѣкъ погрѣшкитѣ сж изключени! Още като направи погрѣшката, той я изглажда. Кой отъ васъ има доб-

лестъта да излезе да изповѣда прѣгрѣшенията си? Азъ познавамъ само двама души въ свѣта, които сж направили изповѣдь за своитѣ прѣгрѣшения. Единиятъ е Августинъ, а другиятъ — Толстой. Макаръ че се смѣятъ на Толстоя, но въ него имаше душа! Той излезе прѣдъ свѣта и се изповѣда. И слѣдъ това Толстой трѣбваше да работи върху себе си усилено 20 години, за да направи една палма отъ грѣховетѣ си. Не е лесна работа! Не мислете, че е лесно да се жертвува човѣкъ! Не мислете, че царството Божие тѣй лесно може да се добие! А, казвате, ще напиша една вдѣхновена статия, ще издамъ единъ вѣстникъ. Не, не минава съ това. Не мислете, че тази бесѣда, която ви държа тукъ, е всичко! Не, има по-велики работи, които може да се кажатъ. Тѣзи велики работи изискватъ почва. Мислите ли, ако азъ ви кажа нѣщо, че ще хвърля туй сѣме току тѣй? Ще хвърля туй сѣме само въ такъвъ случай, ако почвата е разорана. Прѣди години идва една сестра при менъ, казва ми: Учителю, и азъ искамъ да бжда като тебе. Послѣ казала: искамъ да намѣря тайната сила на Учителя, че и азъ да върша тия работи като него, да се науча да присаждамъ. Казвамъ: мога да те науча на изкуството да присаждашъ. Но, онзи, който се рѣши да присажда, ангелитѣ го вързватъ съ 100 вжжета, и ако се опита да изкриви най-малкия Божественъ законъ, главата му хвърква, безъ глава остава.

Азъ често ви говоря за Любовта, но трѣбва да знаете, че има извѣстни сили въ природата, съ които шега не бива. Има единъ грѣхъ въ свѣта, за който не се прощава. И ще внимавате, ще се пазите отъ този грѣхъ. Казва Христосъ: „Нито въ този вѣкъ, нито въ бждещия нѣма да се прости на онзи, който въ името Божие поквари Духа на Истината.“

Казва бѣдниятъ човѣкъ: „Господи, да прогледамъ!“ Христосъ му казва: „Да бжде споредъ вѣрата ти.“ И прогледа той, и почна да славя Бога.

Азъ вече отъ 20 години насамъ говоря тукъ между българитѣ и нѣкои ми казватъ: говори ни Истината! Чудно ми е, че слѣдъ това тѣ пакъ се съмнѣватъ. Нѣкои казватъ: знаешъ ли, за тебъ това говорятъ, онова говорятъ. Казвамъ: е, това е развлѣчение за мене, една прѣпо-

ржка е то. Казва се въ Евангелието на Матей, глава 5: „Радвай се, ако кажатъ за тебе нѣкоя дума на лъжа!“ Казвамъ: ако е лъжа, то е въ моя полза. Кое то е истина, казвамъ, това е право. Единъ день ще се срещнемъ съ тия, които сж говорили лъжа за мене. Нека не мислятъ, че тѣй ще мине. Не, има видовъ день.

Казва Христосъ: „Който се отрече отъ мене прѣдъ челоуѣцитѣ, и азъ ще се отрека отъ него прѣдъ ангелитѣ.“ Единъ день казвамъ: Господи, нека прѣдъ Твоето Лице се изкаже Истината! Нека кажатъ Истината, затова ги благослови. Нѣма да ми мръдне окото. Нека всѣка Истина, всѣка Правда да се изяви прѣдъ свѣта! Нека се знае, че има единъ Великъ Законъ, който е свещенъ за всички хора. Нека кажемъ на всѣки човѣкъ Истината. Ще му кажа: приятелю, туй, което вършишъ не е по Бога, не е право, то спѣва твое то развитие. Въпросътъ не се отнася до вашия личенъ животъ, той не ме интересува. Но, ако тѣзи хора, чрѣзъ тия лъжи, искатъ да спънатъ другитѣ и не даватъ възможностъ на тази Истина да проникне въ сърцата на тия, у които грѣбва да проникне, които я търсятъ, тѣ носятъ отговорността за това. Не е въпросътъ нито за моето лично благо, нито за вашето. Когато Христосъ проповѣдваше, Той казваше: „Не дойдохъ да сторя моята воля, но волята на Тогозъ, който ме е проводилъ.“ Единъ отъ еврейскитѣ пророци е казалъ: „Нѣма да се върне Словото Божие назадъ, отъ да не принесе своя плодъ.“

Сега, нѣкои отъ васъ седятъ, оглеждатъ се, мислятъ, че като дойдатъ тукъ, ще грѣбва да върватъ. Казвамъ: азъ проповѣдвамъ една наука която може да се приложи. Тя е извънъ църквата. Вие може да ходите въ каквато църква искате, може да вървате въ каквото искате, може да носите каквато и да е наука, това за менъ е все едно. Колкото сте по-учени, колкото сте по-набожни, толкова по-добрѣ ще възприемете онази велика наука на присаждането, толкова по-лесно ще добиете онѣзи велики добродѣтели. Само така ще може да си създадете характеръ на единъ ангелъ. Знаете ли какъвъ е характерътъ на единъ ангелъ? — По лицето ви, въ очитѣ ви ще се чете една мекота. И тогава, безъ да се познаваме, ние ще раз-

бираме какви сж хората въ този свѣтъ. Азъ чета почитѣ какви сж хората. Имамъ единъ простъ начинъ, по който ги познавамъ. Като поканя нѣкого у дома на гости, азъ наклаждамъ огънь и почвамъ да се разговарямъ съ него. Ако той седне и почне да се грѣе, казвамъ: този човѣкъ е уменъ. Но, ако той седне и вземе дилафа да бърка огъня, казвамъ: този човѣкъ нѣма да го бжде. Него, дѣто и да го турите, той все ще бърка. Огънѣтъ се е разгорѣлъ, нѣма какво да го бъркашъ, ще се грѣешъ! Божествениятъ огънь, който е запаленъ, нѣма какво да го бъркашъ, отъ бъркане той не се нуждае. Ще се грѣешъ, ще се молишъ и слѣдъ туй ще се разговаряшъ съ домакиня на кжщата. Нѣма какво да бъркаме въ човѣшкитѣ сърца!

„Господи, да прогледамъ!“

И всичкитѣ съврѣменни страдания се дължатъ на това, че ние се оставяме да бждемъ присадени съ присадки отъ противоположенъ характеръ. И колко лесно може да се присади човѣкъ! Ако азъ ти дамъ хиляда отъ тия златнитѣ английски монети, и ги туря въ кесията си, отъ тамъ насетнѣ твоятъ характеръ се измѣня. До тогава си билъ честенъ, добъръ човѣкъ, а слѣдъ това се промѣняшъ. Защо? — Присаденъ си вече! Кждѣто и да ходишъ, тѣзи хиляди дрънкатъ вече въ джоба ти. Когато единъ крадецъ ти даде отъ тѣзи крадени пари, той е вложилъ вече нѣщо въ тѣхъ. Ако съврѣменниятъ свѣтъ разбираше тия окултни закони, колко нещастия щѣха да се избѣгнатъ! Има нѣкои пари, които откакъ вземешъ, всичко ти трѣгва назадъ. Има наполеони, които сж взети отъ убийтъ човѣкъ. За тия пари сж го убили. Попаднатъ ли тия пари въ джоба ти, всичко става на пухъ и прахъ!

И сега, ние казваме: е, който и да е, каквото ще да става! Не не, за въ бждеще ние ще имаме за учители кои? — Само онзи, който люби дѣцата. За сждини ще имаме кои? — Само онзи, който люби Правдата. Този сждия като сжди, трѣбва да знае кому да отдаде правото. За адвокати ще бждатъ кои? — Само онзи, който разбира сждопроизводството, та като вземе едно дѣло, да каже: господине, туй дѣло не мога да го защитавамъ. За лѣкари ще викаме кои? — Само онзи лѣкаръ, който, като дойде да лѣкува и види

прѣдъ себе си единъ прѣстѣпникъ, да му каже: господине, азъ тебе не мога да те лѣкувамъ. За свещеници ще бждатъ кои? — Само онзи, който, като дойде при умирающия да му каже: азъ тебе не мога да те причастя. Защо? — Ти си извършилъ толкова прѣстѣпления въ свѣта! А сега? Умира единъ прѣстѣпникъ, и свещеникътъ туря лъжицата въ устата му, мисли, че Господъ ще го приеме. Не, не, всички такива свещеници ще бждатъ отговорни за тия лъжици причастие! Туй тѣло не може да бжде простено. Онзи прѣстѣпникъ, който не се е разкаялъ, не може да бжде приетъ въ небето. Не, не, какъвъ редъ и порядъкъ има тамъ! Не е както тукъ на земята. Не е тъй лесно да се приеме човѣкъ на небето. Онзи търговецъ, онзи готвачъ, какъ трѣбва да бждатъ? Жени и мъже, всички трѣбва да приложатъ Божественото, защото всички ще бждемъ сждени, ще туря и себе си. Какъ ще бждемъ сждени? — Споредъ сждбата на Божествената Любовь, Божествената Мъдростъ и Божествената Истина — никому нѣма да се прости. Като казвамъ, че нѣма да се прости, какво разбирамъ? Каквито страдания си причинилъ на другитѣ хора, ще те постави Господъ въ положение да изпиташъ тия страдания въ всичкитѣ имъ потѣности. Ти трѣбва да кажешъ: Господи, наложи ми тия страдания, да видя какъ сж страдали моитѣ братя. И като ги получишъ, ще се молишъ Господъ да ти даде сила да ги прѣтърпишъ. Слѣдъ като прѣтърпишъ всички тия страдания, тогава ще дойде деня на твоето спасение. Туй мѣсто е тъй нареченото „чистилице“.

„Господи, да прогледамъ!“

Какво приложение има всичко това къмъ нашия животъ? Сега, тукъ има млади и стари. Какъ мислите да уредите живота си? Какъ ще уякчите вашата нервна система? Казватъ, че хората имали слаба нервна система. Нервната система се разклаща отъ противоположнитѣ сили въ природата, които азъ наричамъ „тъмнитѣ сили“. Изобщо, като погледна единъ боленъ човѣкъ, не като ясновидецъ, азъ имамъ особенъ методъ, виждамъ едно тъмно течение, което остава отпечатъкъ и въ самия организъмъ — почва да се образува повече венозна кръвъ. Това и лѣкаритѣ виждатъ. Тогава мислитѣ и чувствата въ човѣка се

помрачаватъ, и той става като една кордисана пушка. Най-малкото побутване се изисква, и той гръмва. Дойде ли човѣкъ въ това състояние, той трѣбва да се спре, да прѣчупи тази присадка и на мѣстото ѝ веднага ще се яви онова естествено състояние на разбиране. Най-първо вие застанете на почвата, че въ вашата душа Богъ е вложилъ всичкитѣ добродѣтели и вие можете да ги развиете. Счупете всички човѣшки присадки, които ви причиняватъ страдания, и оставете да израстне Божественото. То ще ви донесе миръ.

Нѣкои казватъ: ама какъ ще разрушимъ свърѣмения строй? Вие не мислете за това. Болеститѣ не разрушаватъ ли хората? Онази майка, като роди дѣтето, не е ли болестъта, която разрушава организма ѝ? Колко енергия е изхарчила тя! Я вижте, колко затворници има въ затворитѣ! Колко много войска трѣбва да държимъ! Защо? — Да пазимъ редъ и порядѣкъ въ държавата. Въ всички държави има това нѣщо. Едно нѣщо трѣбва да знаете, че този свѣтъ самъ по себе си нѣма да се оправи. Трѣбва да се язятъ онѣзи хора, които да присадятъ свѣта по новия начинъ. Е, хубаво, ако се явятъ единъ, двама, трима, сто такива души, трѣбва ли ние да имъ забранимъ да присаждатъ хората по новия начинъ?

„Господи, да прогледамъ!“

И сега, ако вашето око е лошо, присадете го! Ако вашето ухо е лошо, присадете го! Ако вашиятъ носъ е лошъ, присадете го! Ако вашиятъ езикъ е лошъ, присадете го! Ако вашата ржка е лоша, присадете я! И когато Христосъ е казалъ: „Ако дѣсната ти ржка те събланиява, отсѣчи я,“ какво се подразбира? Отрѣжи тази ржка, казвамъ азъ, и я присади съ Божественото право! Тази ржка, която е избила толкова хора, отрѣжи я, т. е. присади я съ доброто и повече да не убивашъ, а да правишъ добро. „Ако дѣсното ти око те съблазнява, извади го, казва Христосъ. Какво иска да каже съ това? — Присади го на ново! Не е достатъчно само да го извадишъ, но го присади съ окото на Добродѣтеля! Тсгава ще виждашъ работитѣ другояче и ще вършишъ волята Божия.

Това сж принципи, вложени въ тази велика Божествена наука, за потравяне на нашия животъ. И тѣзи жщества, които сж живѣли прѣди насъ, които сж ми-

нали по този път на еволюция, ангелитѣ, тѣ сж изучавали дълги години Битието и знаятъ тази наука. Светиитѣ, които идватъ сега сж ученици на ангелитѣ, и тѣ завършватъ сега своето развитие. Туй е единъ кратъкъ курсъ отъ Битието на земята. Тѣ сега ще държатъ изпититѣ си, и слѣдъ това Христосъ ще ги доведе на земята да присаждатъ цѣлия свѣтъ: кому кракътъ, кому окото, кому ржката и т. н. Ще присаждатъ по единъ най-новъ наученъ начинъ. И вие ще отидете въ тоза училище да учите тази нова наука. Приготовлявайте се! Ще има постоянно отиване и връщане. Изискватъ се повече велики хора, които да знаятъ какъ да присаждатъ. Ще кажете: ама то е за светиитѣ. Слѣдъ като присадятъ васъ, тогава вие ще отидете да се учите въ туй училище, послѣ ще държите изпититѣ си и, като ги издържите, ще ви пратятъ да присаждате. Слѣдъ васъ ще дойдатъ други. Така ще имаме повече велики учени хора, да знаятъ туй велико изкуство, какъ да присаждатъ добродѣтелитѣ на човѣшката душа. И тѣй, ако дѣсната ржка те съблазнява, отсѣчи я, казва Христосъ, и наново я присади! Ако дѣсното ти око те съблазнява, извади го и отново го присади! Ако кракътъ ти те съблазнява, отсѣчи го и на ново го присади!

„Господи, да прогледамъ!“ Не е ли хубаво такова проглеждане? Не дава ли то една нова яснота, нова насока? Не е ли това една нова философия? Нѣкои казватъ: това е невъзможно! — Е, това е една тайна наука. Ами научи ни! — Вие ще научите това отъ великитѣ Учители. На земята нѣма такива Учители. Всѣки, който иска да научи това изкуство, ще го задигнатъ на небето, тамъ ще отива, въ това Божествено училище. Сутринъ ще ходи, вечеръ ще се връща. Хората ща кажатъ: този човѣкъ често отсъства. Въ туй отсъствие той ще се учи. Нѣкои ще ми кажатъ: ние това изкуство го имаме. Нито единъ отъ васъ нѣма още това изкуство. Като влѣзешъ въ туй училище ще ти запишатъ името. Първиятъ професоръ, който ще те срещне, ще ти даде името. Нѣкой казва: азъ съмъ въ това училище. Кажни името на професора си! — Не зная. Ами подписа на това училище? — Не зная. Ами кой е номерътъ, по който си записанъ? — Не зная. Тогава? Съ това знание, именно,

че всичко знаемъ, докарахме свѣта до това положение. Казвате: като отидемъ въ другия свѣтъ, всичко ще се поправи. Да, въ онзи свѣтъ всичко е оправено. Азъ въ това не се съмнѣвамъ, но този свѣтъ не е оправенъ. Духовниятъ свѣтъ е оправенъ, но тукъ, на земята трѣбва най-първо да прогледаме, да научимъ великия смисълъ на живота. И тогава всичкитѣ науки ще се осмислятъ. Ако единъ поетъ на земята напише едно поетическо творение, и то се прѣведе между ангелитѣ горѣ, ще знаете, че опитътъ му е сполучливъ. Казвате: ама то е прѣведено на английски. Може да е прѣведено и на френски, и на нѣмски на всички езици, това не е доказателство. Прѣведели се, обаче, между ангелитѣ, това е мѣродавно. Туй творение съ хиляди години ще върви въ свѣта. Въ него има животъ. Ако сте единъ философъ, богословъ или какъвто и да е ученъ човѣкъ, и сте изказали една истина, и тази истина обърне внимание на ангелитѣ, тя ще мине като велика Истина, и тѣ ще кажатъ: „Ние имаме на земята единъ честенъ човѣкъ, който говори Истината.“ И ние се нуждаемъ на земята отъ хора на Истината! Ние се нуждаемъ отъ писатели, безъ да лъжатъ, отъ философи безъ да лъжатъ, отъ свещеници, отъ проповѣдници безъ да лъжатъ, отъ майки и бащи безъ да лъжатъ, отъ братя и сестри безъ да лъжатъ. Абсолютно никаква лъжа! Ако искате, може да лъжете, то е ваша работа. Най-първо лъжата трѣбва да се изхвърли отъ вътрѣшния животъ. Казватъ: ама малко лъжа не може ли? Никаква лъжа! Туй е законъ! Лъжата отвънъ може да дойде, то е другъ въпросъ, ние не сме отговорни за това, но вътрѣ въ себе си ти ще бждешъ тѣй чистъ, както самата свѣтлина. Ти ще бждешъ истиннолюбивъ като самата Истина, уменъ като самата Мъдростъ, любящъ като самата Любовь. Туй трѣбва да изпълва твоята душа! Ама какъ трѣбва да бжда мждъръ? — Тѣй, както Богъ е мждъръ. Ама какъ трѣбва да бжда любящъ? — Тѣй, както Богъ е любящъ. Ама какъ трѣбва да бжда истиннолюбивъ? — Тѣй, както Богъ е истиннолюбивъ. Ама може ли? — Може. Отношенията на Бога спрямо насъ сж такива. Синътъ трѣбва да бжде като баща си. Ученикътъ трѣбва да бжде като учителя си. И този

Богъ, който ни е създалъ по образъ и подобие свое, трѣбва да бждемъ подобни Нему и по сърце, и по душа, и по духъ, и тогава ще бждемъ благородни и възвишени хора. Ние нѣма да отидемъ въ горитѣ, но ще бждемъ въ тѣзи гори между хората, и ще проповѣдваме туй учение не само на думи, но чрѣзъ своя вжтрѣшенъ животъ.

Този бѣдниятъ слѣпецъ се обръща къмъ Христа и казва: „Господи, да прогледамъ!“ Казва му Христосъ: „Вѣрвашъ ли?“ — Вѣрвамъ. „Да бжде споредъ вѣрата ти!“ И сега, понеже това е и ваше желание, азъ пожелавамъ на всинца ви да прогледате! Нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, да прогледате, да имате тази Божествена виделина!

Всички трѣбва да работите, за да се прѣмахне умразата и лъжата отъ свѣта. Първиятъ грѣхъ въ свѣта влѣзе чрѣзъ лъжата. Онази първа жена, като яде отъ плода, излъга. И като прогледа, не каза: „Господи, сгрѣшихъ!“ И Адамъ не каза, че сгрѣшилъ, но каза: „Господи, видѣхъ се голъ, и затуй се скрихъ отъ Тебе. Азъ имахъ много добро желание, но онази красивата жена, която Ти ми даде ме въведе въ грѣхъ, та сега се лишихъ отъ Твоето благословение.“ Господъ хвана жената, но и тя е майсторъ на лъжата! Тя каза: „Господи, азъ видѣхъ змията на дървото горѣ, тя ми показа единъ плодъ. Азъ мислихъ, че този плодъ е нѣщо хубаво и ядохъ отъ него.“ И двамата сгрѣшиха, и двамата послѣ казаха на Господа: „Господи, тази работа Ти можеше да я оправишъ. Не можеше ли по другъ начинъ?“ И повика Господъ единъ ангелъ и рече му: „Извикай тия двамата избраници и ги изпжди изъ рая съ камшикъ.“ И рече на Адама: „Понеже ти излъга, ще работишъ съ хиляди години тази земя, ще орешъ и ще сѣешъ, а тя ще ражда трѣне, докато се научишъ да любишъ Истината.“ А на жената рече: „Ти въ мъжки ще раждашъ, докато се научишъ да обичашъ Истината.“ Хвана тогава Адамъ жена си подъ ржка, потекоха сълзи и на двамата, обърнаха се назадъ, погледнаха къмъ рая и казаха си: „Изгубени сме!“

„Господи, да прогледамъ!“

Най-първото нѣщо: ще любите Истината. Най-хубавото, най-красивото нѣщо е да говоришъ Истината, да нѣма абсолютно никаква лъжа! Азъ ви гово-

ря като на мои братя. Истината ви говоря! Сега, вие сте доволни, но не е само доволството. Туй е едно угощение. Изисква се учение, знание, присаждане, че всички тия добродѣтели да заживѣятъ въ вашитѣ души! Всички тия капризи, честолюбие, недоволство, надъ всичко туй да се подигнемъ. Да се подигнемъ надъ обикновения животъ! Когато сме сиромаси и нѣмаме петаче въ джоба си, да ходимъ съ онова вътрѣшно доволство, да знаемъ, че има нѣщо по-високо отъ сиромашията, то е Истината! Да знаемъ, че има нѣщо по-високо отъ богатството, то е Истината! Да знаемъ, че има нѣщо по-високо отъ властта, отъ величието, то е Истината, която трѣбва да живѣе въ насъ. Тази Истина ще ни отвори великия просторъ да прогледаме. Това значи да бждемъ свободни, велики хора.

Прѣди 2000 години Христосъ е казалъ: „Когато дойде Синъ Человѣчески на земята, ще намѣри ли достатъчно вѣра или още ще се съмнѣватъ?“ Питамъ ви: какво сте придобили тѣзи 2000 години съ безвѣрието си? Какво сте придобили тѣзи 2000 години съ съмнѣнието си? Вие можете да приложите Истината, и приложите я вече! Вие се намирате въ положението на онази мома, която иска да се жени за нѣкой момъкъ, но всѣки день отлага. Дойдатъ хора, искатъ отговора ѝ: чакайте още малко! Не била готова, туй онуй, все отлага. Защо отлага? Тя чака нѣкой другъ, та дано той дойде. Не, не е така, не можете да си играете на вжже! Момата трѣбва да каже: имамъ единъ избранникъ и него чакамъ. Нѣма какво да отлагате. Врѣме е, обаче, приложите тази велика Истина, за да бждете силни и свободни, да почувствуваате вътрѣшния Божий гласъ въ душата си, да дойде новия миръ вътрѣ въ васъ. Чуете ли Божия гласъ, смиреннието ще дойде въ васъ и ще бждете доволни отъ всичко въ живота си. Тогава ще се разбирате и ще си говорите братски. Азъ ще попѣя, и вие ще попѣете; азъ ще поговоря, и вие ще поговорите; азъ ще посвирия, и вие ще посвирите.

Турите ли въ ума си мисълта, да живѣете безъ лъжа, Любовта ще потропа на вратата ви, ще чуете онзи тихия Божий гласъ въ сърцето си, ще дойде онази мека свѣтлина въ ума ви, и ще кажете: „Това е животъ вѣченъ, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога“.

Бесѣда, държана на 9. III, 1924 г.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр
1. Скръбъ и радостъ.	3
2. Нашитъ длъжници.	26
3. Едно ти не достига.	48
4. Оздравѣха.	73
5. Допрѣнниятъ вжгленъ.	97
6. Колко пѣти да прощаваме?	122
7. Плодоветъ на Духа.	147
8. Искашъ ли да оздравѣешъ?	171
9. Царството Божие се благовѣствува.	191
10.Що е това?	211
11.Родени изново.	236
12.Господи, да прогледамъ!	258